

ಬಿಂಬಿ

ಸಂಪಾದಕ:

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ

ಸಂಪುಟ ೧೦

★

ಸಂಚಿಕೆ ೫

— ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು —

ಶ್ರೀ. ದಿನಾಕರ ರಂಗನಾಥರಾಯರು

ಎಂ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ.

ಶ್ರೀ. ಮುಗುಳಿ ರಂಗನಾಥರು

ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ.

ಶ್ರೀ. ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು

ಬಿ. ಎ.

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಯರು

ಎಂ. ಎ.

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಬಿ. ಎ. (ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್.)

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಆರ್. ವಾಡಪ್ಪಿ ಎಂ. ಎ.

ಪಂಡಿತ ಕಾಶೀರಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ'
ಮೊದಲಾದವರು.

ಅಕ್ಟೋಬರ್

●

೧೯೪೭

ಬೆಲೆ ೮ ಆಣೆ.

ಸಂಪಾದಕರು : ಚಿತ್ರಕಲಾ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

ಸಂಪುಟ ೧೦

೧ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೪೭

ಸಂಚಿಕೆ ೫

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು

ಎರಡು ಬಿಸಿಯಂಸಿರುಗಳು (ಕವನ)	..	ಶ್ರೀ. ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು, ಬಿ.ಎ. ಧಾರವಾಡ	೧೪೫
ಸಿಡಿಲುನುಡಿಯ ಮುದವೀಡರು (ಸಂಪಾದಕೀಯ)	..	‘ ಸಂಪಾದಕರು ’	೧೪೬
ಮುದವೀಡು (ಕವಿತೆ)	..	ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ಬಿ.ಎ. ಗೋಕಾಕ	೧೪೭
ಬೀರಣ್ಣನ ಬಡಿನುಡಿಗಳು (ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಣ)	..	‘ ಗುಡದಪ್ಪ ’	೧೪೮
ಜೀಹಾದ್ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	..	ಶ್ರೀ. ಅ. ನಂಜಪ್ಪ, ಮದರಾಸು	೧೪೯
ಕತೆ ಹಾಗೂ ಕತೆಗಾರ (ವಿಚಾರವಿಮರ್ಶೆ)	..	ಶ್ರೀ. ಕಾಶೀರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ ‘ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ ’ ಮದರಾಸು	೧೫೦
ಅನ್ನ (ಕವನ)	..	ಪ್ರೊ. ರಂ ಶ್ರೀ. ಮುಗುಳಿ, ಎಂ ಎ, ಬಿ ಟಿ ಸಾಂಗಲಿ	೧೫೧
ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರ ಆತ್ಮಕಥೆ (ವ್ಯಂಗ್ಯಪ್ರಬಂಧ)	..	ಶ್ರೀ. ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ, ಧಾರವಾಡ	೧೫೨
ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ (ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಬಂಧ)	..	ಶ್ರೀ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಕಾಶೀ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ	೧೫೩
ಬೂಬೂನ ಬಾಳು (ಜೀವನಕಥೆ)	..	ಶ್ರೀ ಬಿ ಆರ್ ವಾಡಪ್ಪಿ, ಎಂ ಎ. ಧಾರವಾಡ	೧೫೪
ಹರಿದಾಸರು (ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಚಯ)	..	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಮ್, ಎಂ ಎ ಮದರಾಸು	೧೫೫
ಎನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟರ ನೆನಪು (ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯ)	..	ಶ್ರೀ. ಮುದೇನೂರ ಸಂಗಣ್ಣ, ಮದನಪಲ್ಲಿ	೧೫೬
ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡದ ಕತೆ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	..	ಶ್ರೀ ಬಿ ಜಿ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಬಿ ಎ. ಆನರ್ಸ್) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೧೫೭
ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧತೆಗಳು (ವಿ ಪ್ರ. ಪ್ರಬಂಧ)	..	ಶ್ರೀ. ದಿವಾಕರ ರಂಗನಾಥರಾಯರು ಎಂ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಗೋಕಾಕ	೧೫೮
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವರ್ಗಂಗಿ (ಕವನ)	...	ಶ್ರೀ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮನೋಹರರಾಯರು, ಎಂ ಎ ಅಧಿಕಾರಿ	೧೫೯
ಪುಸ್ತಕ ವಿಮರ್ಶೆ (ಬತ್ತಿದ ಬೆಳೆ, ಪುರುಷಾರ್ಥ, ರೇಖಾಚಿತ್ರ)	..	ಬೀರ ಬೀರ ವಿಮರ್ಶಕರು	೧೬೦
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ	..	..	೧೬೧

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರವೇಶ

(ಮುಂಬಯಿ ವಿದ್ಯಾಪಾಠಿಯ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದುದು)

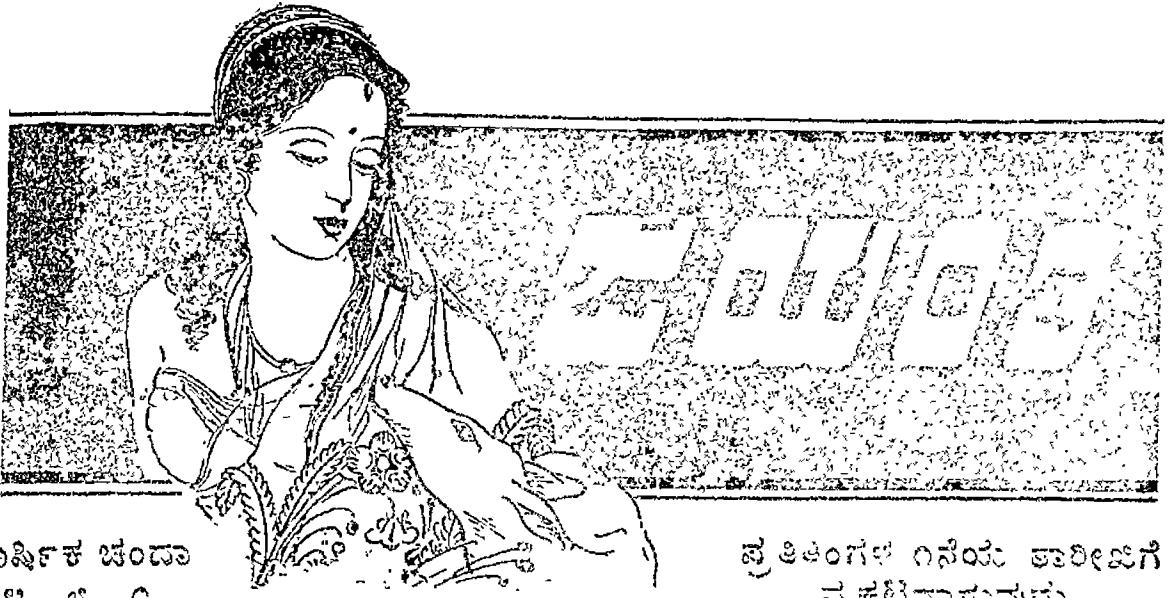
ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ. ಗೋಪಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಂಡಾರ, ಕೆ. ಬಿ. ದಾಜೆಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಳಗಾವಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತ !

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪರಿಚಯ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟದವನೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ೬-೭ನೆಯ ಈಯತ್ತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಪ್ರೀನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪುಟವುಟದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮಾಣಚಿತ್ರಗಳ ಸೊಬಗಿನ ಸೂರೆ

ವಿವಿಧ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರವುಟಗಳೇ ೩೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುವು. ಬೇಕಾದವರು ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಗಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಗೆ ಬೆಲೆ ೩-೦-೦. ಅಂಚೆಯ ಪೆಟ್ಟು ಏದಾಗೆ.

‘ ಜಯಂತಿ ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಂದಾ
೪-೪-೦

ಪ್ರತಿಷಂಗಳೆ ೧ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ
ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದು.

ಸಂಪುಟ ೧೦

೧ ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೯೭೭

ಸಂಚಿಕೆ ೫

ಎರಡು ಬಿಸಿಯುಸಿರುಗಳು

ಶ್ರೀ. ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ರಾಯರು, ಭಾರವಾಡ

೧

★

೨

ಇನಿತು ದುರಾತ್ಮತೆಯೆ—ಮನುಜರಿಗಕಟಾ
ಇನಿತು ದುರಾತ್ಮತೆಯೆ ? || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಉಸಿರುತೆ ಧರ್ಮದ ತತ್ತ್ವಗಳನು ಕಾಲ್ -
ಕಸದೊಳಗವನೆಸೆಯುತೆ ದರ್ಪದಲಿ,
ಮುಸಿಯನು—ನಿಮ್ಮ ರ ಹೃದಯರು— ಧರ್ಮದ
ಮುಸುಡಿಗೆ ಬಳಿಯುತೆ ವೇದವರಲೇ !

ಪಸರಿಸಿ ದ್ವೇಷದ ವಿಷವನು, ನೀತಿಯ
ಮುಸುಕಿನ ಮರೆಯಲಿ ಮೆಯ್ಯರೆದು,
ಹುಸಿಯನೆ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತನಾತ್ಮರು ವಂ-
ಚಿಸಿ ಜಗವನು ಹಿಂಸಿಸುವರಲೇ !

ಕರುಣಾಂಬುಧಿ ಜಗದೊಡೆಯನೆನುತೆ ನಿ-
ಷ್ಕರುಣೆಗಾತನ ಮಕ್ಕಳನಕಟಾ
ಪರಿಪರಿಯಿಂದಳ್ಳಿರಿಯುತೆ ತಂದೆಯ
ಕರುಳನೆ ಹಿರಿಯಲು ಹೇಸರಲೇ !

ಕ್ಷಮಿಸು ತಂದೇ, ಕ್ಷಮಿಸು ಕರುಣಾಧೀನ !
ಕುಮತಿಗಾನ್ವದವಿತ್ತು ಕೆಡೆ ನಯಾ ! || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಹರಟುವನು ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವನು ಬಸದಿರಲ್ಲಿ
ಮರೆವೆನಯ್ಯಾ ಸ್ವಾರ್ಥದಿರಲದನು !
ಹೊರಳಿಸುವುದಾ ತಪ್ಪು ಹುಡುಗೊಳನ್ನನು ತಳ್ಳಿ,
ಕರುಣಿಸ್ಸೆಯಾ ಮನೋಬಲವನೆನಗೆ...

ದುರದೃಷ್ಟ ವಶನಾಗಿ ದುಃಖದಾವರ್ತದಲಿ
ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಜೀವಿಯನು ಕಂಡು,
ಕರಗದ್ದೆ ಅಲ್ಪವೇದನೆಗಟ್ಟುವೆದೆ, ದೇವ !
ಕೊರತಿನಂತೇಕದಾಗಿರುವುದಯ್ಯಾ !

ಈ ಸಕಲ ಜಗಕೆ ನೀನೊಡೆಯನೆಂಬುದನು ನಾ-
ನೀಸೊಂದು ಹೊತ್ತಗೆಯನೊದಿ ತಿಳಿದು,
ಮೋಸಹೋಗುವೆನು ಮರೆತದನು, ತಂದೇ ನಿನ್ನ
ದಾಸನಾಗಿಸಿ ನನ್ನನಾಳು ಪ್ರಭುವೇ !

೩

೪

ಸಿಡಿಲುನುಡಿಯ ಮಂದವೀಡರು ಮರೆಯಾದರಂ !

ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಭೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ಮಂದವೀಡರು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಯೆ ಸಭೆಗೆ ಒಂದು ಜೆಜ್ಜಿನ ರಂಗು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವರು ಮಾತನಾಡದ ಸಭೆಯೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಏನೋ ಕೊರತೆಯಿದೆಯೆಂಬುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಭೆ ಭಣಭಣ ಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸಭಿಕರಿಗೆ ಏನೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತೆ ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಈ ೨೫-೨೦ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಸಭೆಗಳು ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ, ಮಾತುಗಾರರಾಗಿಯೂ ಅವರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಕಾಶ ಬಿದ್ದೇ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಗಿನ ಶ್ರೀಯುತರ ಸಿಡಿಲುನುಡಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿತು; ನಿಷ್ಕೇಶಿತ ಗಂಭೀರ ಪದಗಳ ಗುಂಪಿನ, ಸಭಿಕರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತು; ವಿಡಂಬನೆಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡದ ಸಲಗೆಯ ಶೈಲಿ, ನಗಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಿತು.

ನಮಗಿನ್ನು ಅಂತಹ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಸಭೆ ಸಿಕ್ಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ತಮ್ಮ ಅವಿಶ್ರಾಂತನಾದ, ಕನ್ನಡ ನಾಯಕನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿಯೇನೋ—ಕಳೆದ ಗೋಳು ಕಾಪ್ಪಮಿ (ತಾ. ೮-೯-೫೬) ರಾತ್ರಿ ೧೦ ಗಂಟೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನಗಲಿ ಹೋದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಕನ್ನಡದ ಗುಡುಗೂ ಅಡಗಿತು. ಇನ್ನು ಬೇರೆಯವರಾದರೂ ಒಂದು ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತುಂಬುವವರೆಗೆ, ಧಾರವಾಡದ ಸಭೆಗಳು ಭಣಭಣಗುಟ್ಟಬಹುದು, ನಿಶ್ಚಾರವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು.

ಇವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮರೆಯಿಸಿ ಬಿಡುವಂತಹದು. ಧಾರವಾಡದ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮೈಸೂರ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಮಂದವೀಡರ ಮಾತಿಗೆ ಮೋಹಗೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಧಾರವಾಡದ ಮಾತು ಒರಟಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಗಳೂರ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇವರ ಮಾತನ್ನು ಮೈಮರೆತು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಮುದುಕರೂ

ಇವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಹೊಸಕಾಲದ ತರುಣರು ಇವರ ವೀರನಾಣೆಯಿಂದ ಹುರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಪಂಥರಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆಯೇ ಇವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಿಗೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ವಿಷಯ ಇವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅಯಿತು; ಕೇಳುಗರ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವಿಷಯದ ಪ್ರಚಾರನಾಯಕೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಾಸಭೆಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಾಧನೆಯ ಚಳವಳಿಗೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೂ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಸ್ವರಾಜ್ಯಸಾಧನೆಯ ಚಳವಳಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನವರು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು; ಅದರ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಫಲ ದೊರೆತುದನ್ನು ಕಾಣುವವರೆಗೆ ಅವರು ಬದುಕಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: 'ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದುದನ್ನು ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೇ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು. ನಮ್ಮ ಸ್ಥೂಲದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವಾದುದು ಕಾಣದಿದ್ದರೂ ದಿವಂಗತ ಮಂದವೀಡರ ಅನುಭವಜನಿತ ಅಂತರ್ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅದು ಕಂಡಿರಬಹುದು: ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಾಗೃತವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಜನತೆಯ ಮನವನ್ನರಿತು ರಾಜ್ಯವಾಸನ ನಡೆಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಧುರೀಣರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸೂತ್ರಗಳಿವೆ. ಭಾಷಾಸುಗುಣ ಪ್ರಾಂತರಚನೆಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಈ ಧುರೀಣರ ಅಡಳಿತ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿರುವಾಗ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಹೋರಾಡಿದುದರ ಫಲವೂ ಹದಗೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಕಂಡಿರಬಹುದು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೃತಾರ್ಥರಾದುದರಿಂದಲೇ ಎನ್ನೋ—ರಾಯರು ತಮ್ಮ ಸೇವಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮರೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಂತೆಯೇ ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಲೇಖನಿಕೆಯೂ ತುಂಬ ಹೃದನಾದುದು. ವರ್ತಮಾನಪತ್ರದ ಭಾಷೆ ಎಂತಹದಿರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಇವರ ಭಾಷೆಯ ಕಡೆಗೆ ಖಂಡಿತ ಬೆರಳುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಪರಭಾಷೆಯ ಭಾಷಾಂತರಮಾಡಿ ಬರೆದರೂ ಇವರ ಭಾಷೆ ಎಂದೂ ಕುಲಗಟ್ಟಿ ಕನ್ನಡವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ಜೀವಾರವನ್ನೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಇವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ಮೂಲಭಾಷೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ರಾಯರು ಒಳ್ಳೆಯ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅಶುಭಾಷಾಂತರಕಾರರು. ಭಾರತೀಯ ಧುರೀಣರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಅವರ ಮಾತಿನ ತಿರುಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲ್ಲಿಸುವ ಕೆಲಸ ಕೃಷ್ಣರಾಯರದು. ಇವರಂತೆ ಆ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಾಗಿ ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರ ಜ್ಞಾಪಕಶಕ್ತಿ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ತಮಗೆ

ತರಿಯಲು ತೊಡಗಿದಂದಿನಿಂದ ತಾವು ನೋಡಿದ ಕೇಳಿದ ಓದಿದ ಸಂಗತಿಯೆಲ್ಲ ನೆನೆಪಿದ್ದು, ಅವರು ಕೇವಲ ಓ ಕೊಟ್ಟು ಅದು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಹೊಸ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ಭಾಂಡಾರದಂತಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಯ ಎಂಗಳು ದಿನಾಂಕಗಳೂ ಇವರ ನೆನೆಪಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವರ ಮಾತು-ಗಾರಿಕೆಗೆ ಈ ಜ್ಞಾಪಕರಕ್ತ ತುಂಬ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ರಾಯರು ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರದ ದೇಶಭಕ್ತರಾದರೂ ತುಂಬ ರಸ-ಗಾರರೂ ಅಹುದು. ಒಳ್ಳೆ ಭಾವುಕರು. ಕಾವ್ಯನಾಟಕಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಒಲವನ್ನು ಹರಿಸಿದವರು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ದಾಸರು, ಚೂರಮರಿ ಶೇಷಗಿರಿರಾಯರು, ಶಾಂತಕವಿ, ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಸುವರ್ಣರ ಅನೇಕ ಸದ್ಯಗಳು ಇವರಿಗೆ ಕಂಠಪಾಠವಾಗಿದ್ದವು. ನಿಂತಹ ಸಹೃದಯರನ್ನೂ ತಲೆದೂಗಿಸುವಂತೆ ಕಾವ್ಯ-ನಾಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಶರಣ ಕುಂಡು ರಾಯರು ಹಿಗ್ಗಿಡೆದೆಯಿಂದ ಹರಸುತಿರು ಅವರ ಕಾವ್ಯ-ಕವನಗಳ ರಸವನ್ನು ಸವಿದು, ಆನಂದಾಶ್ರಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವರು.

ನಿರಂಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟರಾದ ಮುಡವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ನಮ್ಮ-ನ್ನಿಂದು ಅಗಲಿಹೋದುದು ನಮಗೊಬ್ಬರಿಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪಾನಿ-ಯಲ್ಲದೆ, ತುಂಬ ದುಃಖವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಕ್ಕೇಕರಣದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರವಸೆ-ಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದ ರಾಯರ ಜೀವ ಅಖಂಡ ಶಾಂತಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಅನ್ನೇಷನೂ ಬಯಸುವಂತಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕುಟುಂಬದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ದಿವಂಗತರು ಕೃತಾರ್ಥರು. ಹಿರಿಯ

ಮಗನ ಶಿವೇಕ ಜೀವನ, ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸುಖ-ಶಾಂತಿ-ಗಳಿಂದ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಯಾರೂ ತಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣರಾಯರಂತಹ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಪಡೆದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಅಂತಹರ ಜರಳ-ಹಾರಯಿಕೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿ ಅಂತಹ ಮಹನೀಯ-ರನ್ನು ಒಡಗಿಸಿಕೊಡುವುದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಾವೀಗ ತಳೆಯೋಣ. ಅಂತಹ ವಿಶ್ವಾಸದ ಬಲದಿಂದ ಒಡಗಿರುವ ಹಾನಿ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ದಿವಂಗತ ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿ-ಸೋಣ !

— ಸಂಪಾದಕರು

ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ

ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಬರೆದವರು : ಡೀ. ಚಿಂತಾಮಣಿಯವರು

ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಇದೀಗ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಉರುವಣೊಂಡದ ಶ್ರೀ ಕರಿಬಸವ ರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಯ ಆ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದು.

ಚಿಲಿ ೧-೦-೦.

ಧಾರವಾಡದ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಮುದವೀಡು

ಕನ್ನಡದ ಘನತೆಯೇ ಮೈವೆತ್ತು ನಿಂತಂತೆ
ಭವ್ಯ ಭದ್ರಾಕೃತಿಯ ಸವ್ಯನಾಚಿಯು ನೀನು
ಗಂಭೀರ ವಾಣಿಯಲಿ ಸೋತ ಕನ್ನಡ ಜನಕೆ
ಸೊದೆಯುಸಿರನುಸಿರುತಿರೆ ಜಾಗ್ರತೆಯು ಘನವಾಯ್ತು.
ಹರಿದುಹಂಚಿದ ನಾಡನೇಕಸೂತ್ರತೆಯಲ್ಲಿ
ತಂದ ಮಾತಿನ ಮಹಿಮೆ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಮೆಗೆ ನಿಂತು
ನಾಡ ನುಡಿಯಾಗಸದಿ ಗುಡುಗಾಡುತಿರುವಾಗ
ಕನ್ನಡದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿತಿ ಬೆಳಗಿದಳು.

ಮುದವೀಡು ಮಡಿವರೇನಮರನುಡಿಯಡಗೀತಿ ?
ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಸ್ಥರಣ ನಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರಣ
ಕನ್ನಡದ ಕುಲರಸಿಕ ! ಕನ್ನಡದ ದಾಸಯ್ಯ !
ಮನ್ನಣೆಯ ಶರಣ ನೀ ದಿವ್ಯನಾಟಕಕಾರ !
ನಿನ್ನ ಲೇಖನ ಕಲೆಗೆ ಕನ್ನಾಡು ಶರಣಾಯ್ತು,
ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಮಳೆಗೆ ಕಲ್ಲರಳಿ ಹೂವಾಯ್ತು.

— ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ.

ಹುರ್ರೊ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಮುದಲಿಯಾರ್ !

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶರಣಿಯ ಹೆಸರೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆಂತೆಯೇ ಮೈಸೂರಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿನಾಯಕ ಮುಖ ಬೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡುವಂತೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಮುದಲಿಯಾರರು ಕಾರ್ಯಮಾಡಿರುವರು. ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆ ಬಹುಕಾಲ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ದೊರೆಯಾದ ಜಯಚಾಮರಾಜರಗೂ 'ವಿಜಯ ಮಾಲೆ'ಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದರು. ಇವರು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಕಡಿಮೆಯೇ ? ಓದಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈಲು ಬಂಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು ; ಜನತೆಗೆ ವೇಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದ ರೇಷನ್ ಕೂಡವನ್ನು ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಕಾಡು ಕಡಿಯುವ ಈಜಲ ಮರಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಡಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರದ್ರವ್ಯದ ಬೆಲೆಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಅಬಾಲ ವೃದ್ಧರಿಗೂ ಸಪ್ರಯೋಗ ಶಾಕವನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಹುರ್ರೊ ! ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ! ಹುರ್ರೊ ! ಮುದಲಿಯಾರ್ !

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಘಂಟಾಬಾಡ್ !

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಚಳವಳಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪುರಸ್ಕಾರದ ಮುದಲಿಯಾರರು, ಮೈಸೂರಿನ ಜನತೆಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಉಪಚಾರವೇ ಒಂದು ಬಗೆಯದಂತೆ ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಉಪಚಾರವೇ ಒಂದು

ಬಗೆಯದಂತೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೆರೆಯಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ-ಜಾಂದ್ರಾಂಗ-ವಿಕಾಸ-ವಿವಾಹ-ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವಷ್ಟೆ, ಅದರ ಪಕ್ಕದ ಫಲ ರಾಜರಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ವರ ಅಭೀಕ್ಷೆಯಂತೆ. 'ಸತ್ಯಮೇವೇದ್ಯ-ರಾಮ್ಯಹಂ' ಎಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಮೈಸೂರಿನ ಧ್ವಜದ ಗಂಡಬೇರೂರಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ರಾಮಸ್ವಾಮಿ-ತಂಬುಚೆಟ್ಟಿಯವರ ಮುಖಗುಳನ್ನು ಅಂಟಿಸುವ ವಿಚಾರವಿರುವಂತೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿವಿಚಾರ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದಾಗ ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಷನ್ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬದ್ಧಪಟ್ಟಿರಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಗುದ್ದಿ ಸಿಕ್ಕೊಂದು ಕಲಿತ ಬುದ್ಧಿ !

ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಬಾಯಿಬಿಡದ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ, ಮೈಸೂರ ಜನತೆಗಾಗಿ ಹೋಡಗಾಗಿ ಕೆಯ ಅಡಕಿತದ ಆಶ್ಚರ್ಯ ನಡೆ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಗಡಬಡಿಯಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಕಿತವೊಂದನ್ನು ಕೂಡ ಮಿಕ್ಕ ಮಾತೆಲ್ಲ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯವರ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಮಸ್ತಿಷ್ಠದಿಂದಲೇ ಬಂದದಂತೆ. ಮಹಾರಾಜರು ತಮ್ಮ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮುದಲಿಯಾರರ ಮಾತನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವರು ; ಮುದಲಿಯಾರರು ಮಹಾರಾಜರ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು 'ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವರು. ಒಂದೆ ಕತ್ತೆಯ ಹಾಡು ಗಾರಿಕೆ ಹೊಗಳಿತಂತೆ ; ಮರಳು ಕತ್ತೆ ಒಂದೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿತಂತೆ. ಏನೇ ಅಗಲಿ, ಜನತೆಯ ಗುಡು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದುದು ಮಹಾರಾಜರ ಘೋಷಣೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಜನತೆ ಇನ್ನೂ ಗುದ್ದಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ಮಾತೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರು-

ವಿಳಿ ಬಯಸಿದರೆ ಏನಾದೀತು ? ಈ ಇತ್ತಿಹಾಸದ ಬೆಳಕಿನ ಸಿಕ್ಕಿ, ಸಿಂಹತನ್ನವ ಅಪಾರವನ್ನಲ್ಲ, ಸಿಂಹವನ್ನೇ ಬಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಜಪಲ-ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಸಿಂಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಯ ತೆರೆದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಮಂಗಳ ಪಂಚರತ್ನಕ್ಕೆ ದರೆ ಸಾಕು ; ಈ ಸಿಕ್ಕಿ ಗದಗದ ನಡುಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬಹುದು. ಮೂಗಿಂ ಬೈದರಾಬಾದಿನ ಜನತೆಯ ಸಿಂಹ ಜಾಗೃತವಾಗಿದೆ ; ಮೈಸೂರಿನ ಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲದೆ ; ಮಲಗಿದಾಗ ಮುಸುಕಿದ ಬಲೆಯನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಾಳುಗದ ಧ್ವನಿಯು ಕಿರುಚುತ್ತಲಿದೆ. ಸಿಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಕಿದ ನಿರ್ಮಾಮರು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. 'ನಿಕ್ಕಿವೊ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಬಾಯಿ. ಯವರ ಕಡೆಗೆ ಸಂಧಾನ ದೂತರನ್ನು ಎಡತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಈ ಸಲದ ಆದಾಯದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಧಾನ ಕಾರ್ಯವೇ ಅರ್ಧಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ತಂದಿದೆ ಯಂತೆ !

ಅಡಿದುದನ್ನು ಅಡದ ಮಾಗ್ಗೀರರು !

ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೂ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಕಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕೂಡಾಡುವ ಬಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದೇನೂ ಗೊತ್ತು ಇದ್ದಂತೆ ತಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಕೂಡು ಒಂದೆಬಗೆಯ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮಾತುಗಳು ಒಂದು ತೆರ ; ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಲಾಹೋರಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ತೆರ ; ಲಾಹೋರಿನಿಂದ ರಾಜಧಾನಿ ಕರಾಚಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆಗೆವುದು ಮತ್ತೊಂದು ತೆರ ; ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ರೇಡಿಯೋದಿಂದ ಪರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಬೇರೊಂದು ತೆರ ; 'ಮಾನ್ವಿಧಿ' ವಾಚಿಲ್ಲದವನನ್ನು ಭೂತಗಳೂ ನಂಬಲಾರವು ಎಂದು ಗಾಡೆಯದೆ, ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ ?

“ಜೀಹಾದ್!”

—ಶ್ರೀ. ಅ. ನಂಜಪ್ಪ, ಪುನರಾವೇಶ

ರಜಿಯಾನ ಸಾವು, ರಹೀಮನಿಗಾದ ಶಿಕ್ಷೆ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಕೊಲೆ, ಅವರ ಪತ್ನಿಯ ಮಾನಾಪಹರಣ ಇವೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದುರ್ವಿಷದ ಪರಿಣಾಮ. ಕೊಲ್ಲುವುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಧರ್ಮ ಧರ್ಮವೇನಯ್ಯಾ?

೧

“ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡು ರಜಿಯಾ. ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ. ನಗುವುಬಂದಿ ಹೋಗಗೊಡು. ಎಲ್ಲಿ, ಒಮ್ಮೆ ಮುಗುಳ್ಳು!” ಎನ್ನುತ್ತ ರಹೀಮನು ತನ್ನ ನವ-ವಿವಾಹಿತ ಹೆಂಡತಿಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದನು.

ರಜಿಯಾ ಅತ್ಯಂತ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ಅತ್ತ ದರಿ, ಇತ್ತ ಹುಲಿ. ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕಾತರನಾಗಿ ಅವರ ಬಳಿ ಹೋಗಲು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಡನನ್ನು ಹೋಗಬೇಡವೆಂದು ತಡೆಯುವುದೇ? ಹೋಗ-ಗೊಟ್ಟರೆ ಚಾಕಿಯ ದೊಂಬಿಯ ಕಾಳರಕ್ಕಸಿಯು ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಗೈಯುತ್ತಿರುವ ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ, ರಹೀಮನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಬಲ್ಲನೇ? ಅವನಿಲ್ಲದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗತಿ ಯೇನು? ಅವನು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಅವನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಗೆನಾಚಾರವನ್ನು ಅರಿಯುವುದಂತು? ನೂರಾರು ಯೋಜನೆಗಳು, ಸಾವಿರಾರು ಭೀಕರ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅವಳನ್ನು ಮುತ್ತಿದುವು.

“ಹೋಗದಿರಿ ಎಂದು ಯಾವ ಮುಖದಿಂದ ಹೇಳಲಿ? ಅಸಹಾಯ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಬಳಿ ಇರುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ನಗರದ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕೂಡ ಸಾವಿನ ದವಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೇಗೆ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ನೂಕಲಿ? ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ, ಎಂತೆಂತಹ ಸ್ವತಃನೀ ಕೃತ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲಿವೆ ಎಂದು? ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಗಳ ರಾಶಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಹೆಂಗುಸರ ನೂನಹಾನಿ ಪೈರಾಟಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಅರಿಯದ ಹುಳಿಗಳ ಕತ್ತಿ ಹಿಮುಕಿ ಪಾಗಿಲುಗಳಿಗೆ ಮೊಳೆಯಿಂದ ಜಡಿಯುವುದು! ಬೆಂಕಿಹತ್ತಿ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮನೆಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಡಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸುರಳಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ದೂಡುವುದು!! ಇಂತಹ ಸ್ವತಃನನ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗಲು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಗುವುಬಂದಿ ಬೀಳ್ಕೊಡಲಿ?”

“ಭಯಪಡಬೇಡ ರಜಿಯಾ! ಇದೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಾಸಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಿಯವೂ ನಾನರಿಯೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಲ್ತುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅವರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುರಾನ್ ಹಿಡಿದು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು: ‘ಇಸ್ಲಾಮದ (ಶಾಂತಿಯ) ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅದೆಂತಹ ನರಕವು ದೇಶದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿದೆ? ಹಿಂದುಗಳು ಸೇಡುತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಾದರೂ ಅದೆಷ್ಟು ಪೈಶಾಚಿಕ? ಎರಡು ಪವಿತ್ರ ಧರ್ಮಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ, ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ಹೋಳಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ! ಯಾ ಅಲ್ಲಾ, ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಎಂದು?’ ಎನ್ನುತ್ತಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟರು. ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಶಾಂತಿ-ಪಥಗಳು ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಸ್ವತಃನೀ ರಾಜ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಗಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಹಿಂದೂ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಗತಿ ಎನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಾ ಅವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಟ್ಟಿರಲಿ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೆ, ಅವರನ್ನು ಈ ಕಡಿ ಸಾಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದಿರು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಬೇಗ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೇನೆ.”

“ಎದೆಯನ್ನು ಕಲ್ಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೋಗಗೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಪಾಯಕರವಾದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಡಿ, ಸೈನ್ಯದ ಕಾವಲಿರುವ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಾದು ಹೋಗಿರಿ,” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ನೂರಾರು ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳ ಮಳೆಗರೆದು ರಜಿಯಾ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಡಲಾರದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳು.

೨

ಮುಸ್ಲಿಂಲೀಗಿನ “ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಂದೋಲನ ದಿನಾಚರಣೆ”ಯ ಸಂತರ ಕಲ್ಪತ್ತಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡವು, ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಗಣಿತ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಹುತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಭಯನಗರದ ಬೀದಿಗಳೆಂದು ಮಾರಿ-ಮಸಣಿಯ ಬೀದಾರಗಳು; ರಣಹದ್ದುಗಳ ಗೂಡುಗಳು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಭೀಕರತೆಯು ತನ್ನ ನಗ್ನರೂಪದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ಯಾವ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಸುಳಿಯುವ ಸಾಹಸವೆನಿಸದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬದುಕಿರುತ್ತೇನೆಂಬ ಭರವಸೆ ಯಾರಿಗೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ‘ಅಲ್ಲಾ ಹೋ ಅಕ್ಬರ್’, ‘ಜಿನ್ನಾ ಜಿಂದಾಬಾದ್’, ‘ಜಯ್ ಹೋ ದುರ್ಗಾ’, ‘ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿ’ ಎಂಬ ಗಗನಘೋಷದ ಘೋಷಣೆಗಳು ಇಂದು ಯಮುದಾಸನ ಕರ್ಕಶ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು; ಸಾವು ಸಮಾಪಿಸಿಕೊಂಡದ ದೋಷತಳಗಳಾಗಿದ್ದುವು. ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರ ರುಂಡಗಳೊಡನೆ

ಜೆಂಡಾಟವಾಡಲಾಯಿತು; ರಕ್ತದ ಕಾಲುನೆ ಅನ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಭಾರತಮಹಿಳೆಯರ ಮಾನ-ಮಾಂಗಲ್ಯಗಳು ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿದುವು. ಎಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ! ಜೀಹಾದ್! ಧರ್ಮಯುದ್ಧ !!

ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯ-ದಲ್ಲಿಯೇ ರಜಯಾ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಅತಿಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು. ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾದ ಗೂಢರಂಕಿಯೊಂದರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ. ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆ ಅನಂತ ದಮಾಮಯನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕು ಅವಳ ಮನಸ್ಸು, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಸುಸ್ವಿತ ಹಿಂದಿರುಗುವಿಕೆಯನ್ನು, ಮೂಕವೇದನೆಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ "ಅಲ್ಲಾ ಹೋ ಅಕ್ಬರ್," "ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಲೇಕೇ ರಹೇಂಗಿ" "ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಮುರ್ಡಾಬಾದ್," "ಜೀಹಾದ್" ಎಂಬ ನೂರಾರು ಘೋಷಣೆಗಳ ಭೀಕರ ಕೋಲಾಹಲವು ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಅವಳ ಅನ್ಯ-ಮನಸ್ಕತೆಗೆ ಭಂಗವನ್ನು ತಂದಿತು. ಅವಳ ಎದೆ ನಡುಗಿತು. ಆದರೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಮುಸಲ್ಮಾನ್ 'ಧರ್ಮವೀರ'ರ ತಂಡದ 'ಜೀಹಾದ್' ನಿನಾದವೆಂಬದನ್ನು ನೆನೆದು, ಧೈರ್ಯತಾಳಿ ಮುಗುಳ್ಳೆಕ್ಕಳು !

ಮನೆಯ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸುಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆ ಕಡೆ ದೃಷ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಎದೆಗುಂಡಿಗೆ ಹಾರ-ತೊಡಗಿತು. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕಾರ ಕಂಡಿತು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಧೈರ್ಯತಂದುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಆ ಕಡೆ ನಡೆದಳು. ಇವಳು ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ದೂರ ಸರಿಯು-ತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತಂಗುಸೆಂದು ಗೊತ್ತಾ-ಯಿತು ಇನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾದಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ಅಪದ್ಧೃಷ್ಟ ಹೆಂಗುಸು ನಿಟ್ಟಿಸಿರುಬಿಟ್ಟು ತಲೆಯಿಂದ ಅಡಿಯವರೆಗೂ ನಡುಗುತ್ತಾ ನಿಂತಳು. ರಜಯಾ ತೀರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಯೌವನಶ್ರೀಯು ಅಂಗಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಸ್ಪರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂ ಯುವತಿ. ದೇಹಾದ್ಯಂತವೂ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳ ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಥಿತಿಯು ಕ್ಷಣಾರ್ಧ-ದಲ್ಲಿ ರಜಯಾಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅದರ ಹಿಂಗುರುಳಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಬುಗ್ಗೆ ಉಕ್ಕಿರತು ಕರುಣೆಯ ಅನೀಗದಿಂದ ಬಾಗಿ ರಜಯಾ ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆ ಭಯಕಂಪಿತ ತುಣಿಯು ದೀನಮೂಲ. ಮುಪ್ಪೆಯಿಂದ, ದೈನ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ಅಂಗಲಾಟ ಬೀಳಿಕೊಳ್ಳ ತೊಡಗಿದಳು; "ಆಯ್ಯೋ ತಾಯಿ, ನನ್ನನ್ನು ಆ ಪುಂದರಿಗೊಪ್ಪಿಸ-ಬೇಡ. ಹೆಂಗುಸಾಗಿ ಹೆಂಗುಸಿನ ಮಾನದ ಬೆಲೆ ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಮಾನವನ್ನ ಬಿಡದು ಆ ಪುಂಡರಿಂದ ಕಾಕಾಡು....."

ಅವಳ ಬೀನಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದು ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಜಯಾ ಅವಳನ್ನು ತಡೆದಳು. ಆ ಕಠಿನಸಂದರ್ಭ-ದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು: "ಹೆದರಬೇಡ ತಂಗ-ನನ್ನನ್ನು ನಂಬು! ಯಾವ ಜಾತಿಯಾದರೇನು, ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗುಸು ಮಾನವೂ ಒಂದೇ. ಅಸಹಾಯ ರಮಣಿಯನ್ನು ಪುಂಡ-ಸ್ತೃತಾನೀ ಕಾಮುಕತೆಗೆ ವಶಪಡಿಸಲು ಎಳೆದೊಯ್ಯುವಂತಹ ಪಿಶಾಚಿನಾಂಶ. ಈ ಧರ್ಮಾಂಧರು ಮುಸಲ್ಮಾನರಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪವಿತ್ರನಾಮಕ್ಕೆ ತಗಲುತ್ತಿರುವ ಕಳಂಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೂಡ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನೆಂದುಕೊಳ್ಳ-ಬೇಡ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನರ್ಪಿಸಿಯಾದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು-ತ್ತೇನೆ. ಅದಿರಲಿ, ನೀನು ಈ ಮನೆಹೊಕ್ಕುದನ್ನು ಆ ಪುಂಡರು ನೋಡಿದರೆ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಬಂದಳು.

"ಅತ್ಯವಸರದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಗೆಳತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಕೆಲಸ ಕೈಗೂಡಿದ ಅನಂದದಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನ-ಬೇಗನೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ— ಈ ಬೀದಿಯ ಅಪಾಯಕರವಾದುದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು— ಅಡ್ಡಹಾದಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಎದುರಿನಿಂದ ಆ ಪುಂಡರ ತಂ-ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದುಗಡೆಯೂ ಒಂದು ತಂಡ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಹತಾಶಳಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ತಡವರಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ನೀವು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೀರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಇಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಒಳ-ಹೊಕ್ಕುದನ್ನು ಪುಂಡರು ನೋಡಿರಬಹುದು," ಎಂದು ಒಂಟಿ ಉಸಿರಿನಲ್ಲಿ ತೇಕುತ್ತಾ ನುಡಿದಳು... ಭಯಭೀತ ಹೆಣೆಯಂತಾ-ಗಿದ್ದ ಆ ತರುಣಿ.

"ಹಾಗಾದರೆ ತಡಮಾಡಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿದರೆ, ಪುಂಡರು ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನೆ ತೆಗೆದುಬಿಡುವರು. ನಿನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು, ನನ್ನ ಈ ಉಡುಪನ್ನು ನೀನು ಧರಿಸಿಕೊ," ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಆ ತರುಣಿಯು ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ, ಅವಳ ಸೀರೆಯನ್ನು ತಾನು ಉಟ್ಟು, ಅವಳನ್ನು ಸುರ-ಕ್ಷಿತವಾದ ಕೋಣೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು.

ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಗದ್ದಲವಾಯಿತು ಕದವನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪುಂಡರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಜಯಾ ಆ ಕಡೆ ನಡೆದಳು. ತಾಳೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ನೆನೆದು ಆ ವೀರರಮಣಿಯ ಮುಖ ಉಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಭಯಚಕಿತ ಹಿಂದೂತರುಣಿ ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು "ಇದೇನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಅಕ್ಕಾ? ಈ ಉಡುಪಿನ ಕಂಡರೆ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ತುಂಡರಿಸದಿರಲಾರದು ದಯವಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ," ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದಳು.

“ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚು! ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರು ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನೂ ಬಲ್ಲರು. ‘ಹಿಂದೂ ಪುಂಡರ ತಂದವು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವು ಸಂಬ ಭಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವೇಷ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟು- ಬೈನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು ವರು. ನೀನು ನಿರ್ಭಯಕಾಗಿ ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರು. ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡದು ಅವರಿಗೆ ಅನುಮಾನಕ್ಕಾರ್ಜವ ಕೊಡಬೇಡ!”

೩

ರಹೀಮನು ಅನಾಯಕರವಲ್ಲದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ತನ್ನ ಕಂದೇತಾಯಿಗಳ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನದ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಕ್ಷಣ- ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಎದೆ ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಗಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಜಾತಿಯ ದಾವಾನಲದ ಸರ್ವಗ್ರಾಸಿ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗಿದ್ದ ನೂರಾರು ಸಂಸಾರಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವನ ಎದೆ- ಯನ್ನು ಹಿಂಡಿಹಾಕುತ್ತಲಿದ್ದುವು. “ಒಂದು ವೇಳೆ ನನ್ನ ತಂದೆ- ತಾಯಿಗಳಿಗೂ.....” ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂದೊಡನೆಯೆ ವೇಪಾದ್ಯಂತವೂ ಕಂಪಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗದಿರಲೆಂದು ಅಲ್ಲಾನನ್ನು ಬಿಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಆ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನದಿಂದ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ, ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದನು. ಅವರೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಾತಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಭಾರ, ಅವನ ಹೃದಯ ವನ್ನು ತತ್ತರದಳಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಸಮಾಪಿಸಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಹೃದಯದ ಬಡಿತ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಿರುವಾಗಲೆ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳು ಹೀಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಮನೆಯ ಕಡೆ ಒಂದೇ ಓಟದಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ದೃಶ್ಯವು ಅವನ ಎದೆಯನ್ನೊಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದುದೇನು? ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಮನೆಯ ಅವಶೇಷಗಳು. ‘ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮದಿರ ಗತಿಯೇನಾ- ಯಿತು?’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೆ. ದೂರದಲ್ಲಿ ‘ಕೋಲಾ- ಕಲ ಭೃಷಿ ಕೇಳಿಸಿತು ‘ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಇನ್ನೂ ಮಾರುವಿದೆ’ ಎಂದು ಆ ಕೋಲಾಹಲವು ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ರಜಿಯಾನ ದೀನಮುಖವು ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಸುಳಿದು ‘ಹೊರಟು ಬಾ’ ಎಂದು ಮೂಕವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿತು. ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ರಜಿಯಾನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ನೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೂತ ಭೀಕರ ನೋಟಗಳು ಅವನ ಮೆದುಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಲಕಿದುವು.

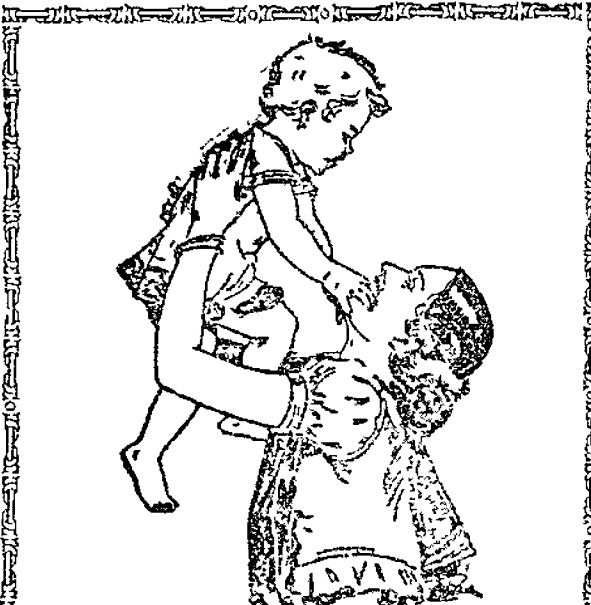
ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯನ್ನು ಸಮಾಪಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಎನೋ ಅನಾ- ಕುತ ನಡೆದಿದೆ— ಎಂದು ಅವನ ಎದೆ ಕಂಪಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ, ಹೃದಯಸ್ಪಂದನವೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಮುರಿದ ಡಾಗಿಲು, ಕಿಟಕಿಯ ಗಾಜಿನ ಮುರುಕು ಚೂರುಗಳು. ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಹಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ತದ ಹನಿಗಳು. ಒಳಗೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನರಳುವ ಧ್ವನಿ. ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ “ರಜಿಯಾ”

ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಜಗಿದನು

ರಜಿಯಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಅವಳುಟ್ಟಿ ಸೀರೆಯು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಕಲಬಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸೀರೆ ಏಕೆ? ಈ ಯುವತಿ ಯಾರು? ರಹೀಮನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕನಸಂ- ಬಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.

“ಇದೇನು ಮಾಡಿದೆ ರಜಿಯಾ? ಏನಾಯಿತು?” ಎಂದು ಹೆಂಡತಿಯ ಬಳಿ ಮೊಂಡೆಯೂರಿ ಹತಾಶಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ರಹೀಮ.

“ನನ್ನ ಮುಸಲ್ಮಾನ್ ಬಾಂಧವರ ಹೀನ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಪವಿತ್ರ ಕೀರ್ತಿಗೆ ತಗಲುತ್ತಿರುವ ಕಳಂಕವನ್ನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅಳಿಸಲು ನಾನು ಕೈಕೊಂಡ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿ- ತ್ತೋಪಾಯ,” ಎಂದು ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿಯೆ ಉತ್ತರವಿತ್ತು ಆ ವೀರ ಕುಮರಿ. “ಇದೋ, ಈ ಸಹೋದರಿಯನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರಿ. ಇದೇ ನನ್ನ ಅಂತಿಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯ ಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ನನ್ನ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ,” ಎನ್ನುತ್ತಾ, ನಡೆದ ಸಮಾ- ಚಾರವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ, ದಿಬ್ಬಾಡನಂತಾಗಿದ್ದ ರಹೀಮನಿಗೆ

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಿವರಿಸಿದಳು. “ಆದರೆ ಆ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸೀರೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ದೇ ತಡ, ನನ್ನ ಯಾವ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚೂರಿಯಿಂದ ತಿವಿದು ಕೇಕೆಹಾಕುತ್ತಾ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಾನಿನ್ನು ಉಳಿಯಲಾರೆ. ನೀವು ಮಾತ್ರ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರಿ ಈ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದರಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವೆ; ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಈ ಅಧರ್ಮ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಹೆಣಗಾಡಿರಿ,” ಎಂದು ಗಂಡನನ್ನು ನಗುಮುಖದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಲೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಅವಳ ಪ್ರರಾಂತ ಮುಖವು ಪ್ರಜ್ವಲಿತವಾಗಿ ಬೆಳಗಿತು. “ರಜೆಯಾ, ನನ್ನ ಹೃದಯವೇ, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟೆ ?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ರಹೀಮನು ಅವಳ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದ. ಕ್ರೂರ ಮುಖ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆ, ಆ ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆಲ್ಲುಕಡಿದ: ‘ಇವಳಲ್ಲವೆ ನನ್ನ ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ?’ ಎಂದು ಔಡುಗೊಚ್ಚಿದ. ಆದರೆ ವಿಹ್ವಲತೆಯ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ ಆ ತರುಣಿಯು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಳಾಗಿ ತಲೆಬಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಅವಳ ದೀನಮುಖವು ರಹೀಮನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿತು. ಹೆಂಡತಿಯ ಅಂತಿಮ ಆದೇಶವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ, ಚಿಂಗನೇ ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. ಪವಿತ್ರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ದೇವತಾರಮಣಿಯ ದಿವ್ಯಪ್ರಭಾಶೋಭಿತ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿದ. ರಹೀಮನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನಗೆ ಮೂಡಿತು

೪

“ಹೂಂ, ಮುಂದಿನ ಅಪರಾಧಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನಿ,” ಎಂದು ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ತಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದ ನೂರಾರು ದಂಗೆಯ ನೊಕ್ಕದ್ದ ಮೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಅವಸರ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು. “ರಹೀಮಖಾನ್, ರಹೀಮಖಾನ್” ಎಂದು ಪೇದಿಗಳು ಕೂಗಿದವು

ರಹೀಮನು ಅಪರಾಧಿಗಳ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು. ಇಂದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದ ಘಟನೆಗಳ ಚಿತ್ರಗಳು ಅವನ ಮನಃಪಟಲದ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮೂಡಿ ಸರಿಯು. ತ್ತಲಿವೆ: ರಜೆಯಾನ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಮನೆಯ ಭಗ್ನದೃಶ್ಯ, ರಜೆಯಾನ ಕಡೆಯ ಸಂದೇಶ, ತಾನು ಹಿಂದೂ ತರುಣಿಯನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದುದು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಾ ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಹಿಂದೂ ಘಟಾತ್ಮರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರಬಹುದೆ ?— ಎಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಅಕಡೆ ನೆಡೆದುದು. ಮಧ್ಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ “ಅಲ್ಲಾಹೋ ಅಕ್ಬರ” ಎಂಬ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಕೂಗು, ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ಚೀತ್ಕಾರ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಯಾರೋ ಧಿಂವೈಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಶಬ್ದ. ತಾನು ಆಕಡೆ ಧಾವಿಸಿದುದು. ಚೂರಿಯಿಂದ ಕಿವಿಯಲ್ಲುಟ್ಟಿದ್ದ ಹಿಂದೂ ದಾರಿಹೋಕನೊಬ್ಬನು

ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದುದು. ಪ್ರಾಣ ಇನ್ನೂ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಬಾಗಿ ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ತಿವಿದಿದ್ದ ಚೂರಿಯನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದುದು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಪೊಲೀಸೊಬ್ಬನು ಬಂದು ತನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದು, ಆ ಚೂರ ಸಹಿತವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆತಂದುದು.... ನೂರಾರು ಚಿತ್ರಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಿದುವು

ನ್ಯಾಜಿಸ್ಟೇಟನು ಕೇಳಿದ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅವನ ಕಿವಿಯನ್ನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ದೃಢವಾದ ಪುರಾವೆಗಳಿದ್ದುವು. ಹಿಂದೂ ಒಬ್ಬನ ಕೊಲೆಯಾಗಿದೆ, ರಹೀಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೂರಿಯಿತ್ತು. ನೂರಾರು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ರಹೀಮನು ಕೂಡ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿಹೇಳುವ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ, ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬುವವರಾರು ?

“ಅಪರಾಧಿಯು ಕೊಲೆಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಅಮರಣ ಕಾರಾವಾಸದ ಕಠಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ !”

ರಹೀಮನ ವಿಕಟ ಅಟ್ಟಹಾಸದ ಧ್ವನಿಯು ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆವರಿಸಿತು.

೫

ಪೊಲೀಸರು ಹಿಡಿದು ತಂದಿದ್ದ ‘ಅಪರಾಧಿಗಳ’ನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಬಿನೋದ ಮುಖರ್ಜಿ ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟರು. ರಹೀಮನ ಹೆತಾಶವಾದ ಅದರೂ ಗಂಭೀರವಾದ ಮುಖಮುದ್ರೆ, ಇಡೀ ನ್ಯಾಯಾಲಯವನ್ನೆ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸಿದ ಅವನ ಗಹಗಹಿಸುವ ನಗೆ, ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವರ ಮನಸ್ಸುಯಾವುದೋ ಒಂದು ಅವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವಂತೆ ತೋರಿ ‘ಪ್ರಮಾದ ಘಟಿಸಿದೆ’ ಎಂಬುದರ ಅರಿವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿತೇನೋ ! ಯೋಚನೆಯ ಭಾರದಿಂದ ತಲೆ ಸಿಡಿದು-ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ತಾವು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವಾಗ ಬಿನತಾ ತಮ್ಮನ್ನು “ಹೊರಹೋಗ ಬೇಡಿ” ಎಂದು ವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಾ ತಡೆದ ದೃಶ್ಯವು ಬೇರೆ ಅವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. “ಸರಕಾರದ ನೌಕರನಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸಾಗಿಸಲೇ ಬೇಕು; ಈಗ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಕೇಸುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬೇಡ !” ಎಂದು ನಿಷ್ಕುರವಾಗಿ, ಅದರೂ ಮೃದುವಾಗಿ ನುಡಿದು ಹೊರಟುಬಂದಿದ್ದರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಚನೆಗಳು ಅವರ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿದುವು. ಡ್ರೈವರನಿಗೆ ಕಾರನ್ನು ಬೇಗ ಬೇಗ ಬಿಡಲು ಹೇಳಿದರು.

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಯೋಚನಾಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ನೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ 'ಕಿರ' ಎಂದು ಕಿರುಚಿ ನಿಂತಿತು. ಅವರ ಯೋಚನಾಲಹರಿಗೆ ಭಂಗಬಂದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದುವು. ಕಾರನ್ನು ಪುಂಡರ ತಂಡವೊಂದು ಸುತ್ತುವರಿದಿತ್ತು. ಅವರ ಕಾಲಿನ ಶಕ್ತಿಯೇ ಉಡುಗಿದಂತಾಯಿತು. "ಅಲ್ಲಾ ಹೋ ಅಕ್ಬರ್, "ಜೇಹಾದ್," "ಜೇಹಾದ್," "ಆ ಕಾಫರನನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆ, ನೋಡುವಿರೇನು?" ಎಂಬ ಭಯಾನಕ ಕೂಗು ಅವರ ಎದೆಯನ್ನು ಕಂಪಿಸಿತು ಮಾನವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ವಿಾರಿದ ಸಾಹಸದಿಂದ ಧೈರ್ಯತಂದುಕೊಂಡು ಮುಖರ್ಷಿ ಕಳಗಲಿದರು. ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಣ್ಣು ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಅವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದೆ ತಡ; ಯಾರೋ ಹಲವರು, "ಹಾಂ, ಇವನೇ ನಮ್ಮ 'ಜೇಹಾದ್' ವೀರರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕಾಫರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿರಿ, ಇಂಥ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಾ ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವನು— ನಮಗೆ ಜಿನ್ನತ್ (ಸ್ವರ್ಗ) ದೊರಕುವುದು ಎಂದು ಮೌಲ್ವಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಂ, ನೋಡುವಿರೇನು?" ಎಂದು ಒದರಿ ಹೇಳಿ ಪೊಡಗಿದರು. ಮುಖರ್ಷಿ ತಮಗೊಡಗಿದ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಆರಿತರು. ಅಂತಿಮ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ಆ ಪುಂಡರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಈ ರೀತಿಯಾದರು: "ಸಹೋದರರೆ, ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದ ಪಾಪ-ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಈ ರೀತಿಯ ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡಲಾರದು. ನಿಮ್ಮ ಸರಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಾರೀಯತೆಯ ವಿಷವನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದಾರೆ ಮೌಲ್ವಿಗಳು...." "ಛೀ ಕಾಫಿರ್, ನಮ್ಮ ಮೌಲ್ವಿಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡುವೆಯಾ?" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಯಾವನೊ ಒಬ್ಬನು ಅವರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಿವಿದನು.

ವಿಜಯದ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾ ಪುಂಡರ ತಂಡವು ವಿಜಯ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೊರಟಿತು. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಕಾರಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅನಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಡ್ರೈವರನು, ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಶವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

೭

ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮನೆಯು ಹಾಳು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಬಿನತಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ಬಳೆಗಳನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ, ನೆಲದಮೇಲೆ ಉರುಳಿಸಿ, ಹಸೆಯ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒರಸಿ, ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು

ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರೂ; ಕಾರಿನ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಿದ್ದರು. "ಕಾಫಿರ್ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಿರಿ; ಅಲ್ಲಾ ನಿಮಗೆ ಜಿನ್ನತ್‌ನಲ್ಲಿ (ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ) ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು (ಅಪರೀಯ-ರನ್ನು) ಕರುಣಿಸುವನು— ಎಂದು ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಕಾಜಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ," ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅ ಸೈತಾನನ ಕಿಂಕರರು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಎರಿಬಂದು ಮಾಡಿದ್ದ ಅತ್ಯಾಚಾರವು ಬಿನತಾಳನ್ನು ಹುಚ್ಚುಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು.

"ದೇವ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಯಾವ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ? ನಿಜ-ವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಅನಾಥ ರಕ್ಷಕನೆ?" ಎಂಬ ನುಡಿಗಳು ಅವಳ ಮುಖದಿಂದ ತಾವಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಪುಂಡರು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು. ಕಾರನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ತನ್ನ ಪಡೆದೇವನೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಕರುಣಕಥೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರಗರೆಯಲು.

ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ದೃಶ್ಯವೇ ಅವಳನ್ನು ಕಾದಿತ್ತು. "ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಮಾಂಗಲ್ಯವೇ" ಎಂದು ಚೀತ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಪತಿಯ ಚರಣದ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಳಾಗಿ ಧೊಪ್ಪೆಂದು ಬಿದ್ದಳು.

ನಿರಪರಾಧಿ ರಹೀಮನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಿಗೆ "ಜೇಹಾದ್" ವೀರರ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಲ ದೊರಕಿತೆ? ಆ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನೇ ಬಲ್ಲ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಈ ಘಟನೆಗಳ ಅರ್ಥವಾದೀತೆ?

"ಬಾಳೆಂಬುದೊಂದು ನಿಷ್ಕರುಣ ಮಿಲ್ಲು;
ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳದಕೆ ಬೀಸುವಾ ನೆಲ್ಲು."

೨೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯ
ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆಗಳು.
ಬಾಟ್ಲೆಗೆ ೧-೮-೦
ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಜ್ವರದ ಮೇಲೂ ದಿವ್ಯಾಷಧಿ!
ವಿಳಾಸ:-
ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
ಗಿರಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

'ಜಯಂತಿ'ಗೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿ ನೋಡಿರಿ; ಒಂದೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೊಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಾಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಕತೆ ಹಾಗೂ ಕತೆಗಾರ

೧೬. ಕಾರೀರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ' ಮಂದರಾಸು

ಕತೆಗೆ ಮೂಲವಸ್ತುವನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಜೀವನವೂ ಒದ-
ವಿಸಬಲ್ಲದು ಉಚಿತವಾದುದನ್ನು ಆಯ್ದು ಉಚಿತವಾದ
ತಂತ್ರ, ಶೈಲಿಗಳಿಂದ ಅರಳಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು ಕತೆಗಾರನ
ಕೆಲಸ. ಮಾನವನ ಅನುಭವದ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮಿಡಿದು
ನುಡಿಯಿಸಹಚ್ಚುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಕತೆಗಾರಿಕೆ.

ಮನುಷ್ಯ ವಿಚಾರ ಜೀವಿ. ಹೇಳುವುದೂ ಕೇಳುವುದೂ
ಅವನ ಹುಟ್ಟು ಗುಣ. ಕಂಡದ್ದಾಗಲೀ, ಕಾಣದ್ದಾಗಲೀ, ಕಾಣ-
ಬಾರದ್ದಾಗಲೀ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿ ಅವನಲ್ಲಿದೆ.
ಎಳೆಯತನದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುದಿತನದ ವರೆಗೂ ಇತರರ ವಿಚಾರ
ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಅರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ
ಹೇಳುವ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಹಿಂದೆಯೂ ಕುತೂ-
ಹಲವೊಂದೇ ಉರುಗೋಲಿನಂತೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುತೂಹಲ
ಅಥವಾ ಆಸಕ್ತಿಯೇ ಕತೆಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣ. ಹಿಂದಿನ
ಮನುಷ್ಯರು ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿ, ಹಾಗೂ ಅದ್ಭುತ ಜೀವಜಂತುಗಳ
ತಿಳಿವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರ-
ಬಹುದು. ಅದರಿಂದಲೇ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಕತೆ.
ಕಟ್ಟುಗಳಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯ ವಿಕಾಸ ಜೀವಿ. ನೋಡಿದ್ದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು
ಅವನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯವೂ ಹೊಸ ನೋಟ ಬೇಕು; ಹೊಸ
ಅರಿವು ಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅವನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಟದ
ಸಾಮಗ್ರಿ ಬೇಕು. ಅವನ ಬುದ್ಧಿ ಬಹಳ ಚುರುಕು. ತನಗೆ
ಬೇಕಾದಂತೆ ಅವನು ಹೊಸ ಹೊಸ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿ-
ಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಹೊರಗಿನ ಅದ್ಭುತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ
ಅರಿತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸರ ಹೊಂದಿದ; ಅನಂತರ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ
ಕರೀರ, ತನ್ನ ಜೀವನವೇ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಒಬ್ಬನಂತೆ
ಮತ್ತೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ತಾಯಿತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆ
ಬೇರೆ. ಒಂದೇ ದೇಶದವರು ಹಲವಿಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲದರ
ಹಿಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೈಚಿತ್ರ ಕಂಡು ಬಂತು. ನಿದಾನ-
ವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಸುಖ-ದುಃಖದ ಕಡೆಗೂ
ಗಮನಕೊಟ್ಟ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಇತರ ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂತ ತನ್ನ
ಆರ್ಥಾತ್ ಮನುಷ್ಯನ ಕತೆಯೇ ಬಹಳ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.
ಅವನ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಒಂದೊಂದು

ಕತೆಯಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಕತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದುವು.

ಹಿಂದಿನವರು ಓದನ್ನು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಹಾಗೂ
ನೀತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಕಥೆಯ ಆಶ್ರಯ ಕೈಕೊಂಡರು.
ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು ನೊದಲಾದುವುಗಳ ಕತೆಗಳೇ ಇದಕ್ಕೆ
ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಮುಂದೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಮಾಜದ ನಿಯಂತ್ರಣ-
ಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪಾಪ-ವುಣ್ಣುಗಳ ತಿಳುವಿಗಾಗಿ ಕತೆಗಳು ಬರೆ-
ಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇವೇ ಪುರಾಣಗಳೆನಿಸಿದುವು. ಇಂದು ಮನುಷ್ಯನ
ಕತೆಯೇ ದೊಡ್ಡ ಕತೆ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಾ ಕತೆಯೂ
ಕೀಳು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಿತ್ರಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿವೆ.
ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥ. ಅವನು ಸೃಷ್ಟಿಯ
ಕಿರೀಟ; ಅಂತೆಯೇ ವಿಚಿತ್ರಗಳ ಗಣಿ.

ಇಂದಿನ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇದೇ ಹಿನ್ನೆಲೆ.
ಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮಾನವಜೀವನದ ಹೊರಗೆ ಅದಕ್ಕೆ
ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲ. ಭೃತನ ನೆಗೆಲಿನ ಕತೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಾರ್ಮಿ-
ವಾಗಿದೆ. ಗವರ್ನರನ ಒಳಜೀವನವೂ ಅಷ್ಟೇ ರೋಚಕವಾಗಿದೆ.
ಒಂದೆಡೆ ನಾವು ಸುಖಸಂಪತ್ತಿಯ ಪರಮಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾರು-
ಗಾಣದೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ಜೀವವನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ
ಸುಖದ ಸಂತೋಷದ ನೆರಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ
ಜೀವದ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ದುಃಖದ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲೆಡೆ.
ಯಲ್ಲೂ ಒಂದೇ. ಲೋಭಿ ದುಡ್ಡಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದಿನರಾತ್ರಿ
ತೊಳಲುವನಾದರೆ, ಬಡವ ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಲು ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಹೊರಳುತ್ತಾನೆ. ಹೆಚ್ಚಾರು, ಕಡಿಮೆಯಾರು? ಇನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ
ಯಾವುದು ರೋಚಕ! ಕುಲಬ ಜಿತ್ತಕಾರನಾದರೆ ಎರಡರಲ್ಲಿರುವ
ಸತ್ಯವನ್ನೂ ಹೊರಗೆಡಹಿ ರಸಿಕರ ಮುಂದಿಟ್ಟಾನು. ಅದಿಲ್ಲದವರೂ
ಕತೆ ಬರೆಯುವರು; ಓದುವವರೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ
ಚೈತನ್ಯವಿರಲಾರದು. ಕಲ್ಪನೆಯಾದರೂ ಸತ್ಯದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಿ ರಸಿಕರ ಮನಃಪನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯದ
ಜ್ಞಾನಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕತೆಯೇ ಜೀವಕತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕುತೂಹಲವೇ
ಜೀವಕಳೆ. ಕುತೂಹಲವಿಲ್ಲದ ಕಳೆ ಕ್ಷಯರೋಗಿಯಂತೆ.
ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಣವಾದರೇನು; ಘಟನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿ
ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದರೇನು; ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲದ—ಉತ್ಸಾಹ— ಸಂತೋಷ-
ಗಳಿಲ್ಲದ ಮನುಷ್ಯ ತವಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲೆನಿಸಿಯಾನೆ? ಅಂತೆಯೇ
ಕತೆಯೂ ಕುತೂಹಲವಿಲ್ಲದೆ ಶವಪ್ರಾಯವಾಗಿಯೇ ಆಗುವುದು
ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬುವವನೇ ಕುಲಬ. ಅವನೇ ನಿಜವಾದ
ಸಾಹಿತಿ. ನಮಗೆ ಅಂತಹ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ
ಸಾಹಿತಿಯೇ ಬೇಕಾದವನು. ಇಂದಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತಿ,
ಉತ್ಸಾಹಗಳೇ ಬೇಕಾದುವು. ಅಂತಹ ಸಾಹಿತಿ ಜನಾದರವನ್ನೂ
ಪಡೆದೇ ಪಡೆಯುವನು. ಅಂತಹವನಿಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೃತ-
ಸಾಹಿತ್ಯವೆನಿಸಲಾರದೇ? ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿ ಬಾರದಿರ-
ಲೆಂದೇ ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ.

ಅನ್ನ*

‘ರಸಿಕರಂಗ’

೧

‘ಅನ್ನ ! ಅನ್ನ ! ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಿನ್ನ !
ಕೊಡದಿರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಅನ್ನ !
ನಮಗಿಲ್ಲದೆ ನೀವುಣ್ಣುವ ಹುತ್ತು,
ನಮ್ಮಯ ವಿಷದುಸಿರಿನ ಹೆಬ್ಬಾವಿನ ಹುತ್ತು !’

೨

ಕೇಳುವ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುವುದಿಂತು
ಬರಿಯೊಡಲಿನ ನಡೆವಣಿಗೆಗಳ ರೋಮರೋಮಗಳ ಮಾತು.
ಕೇಳದ ಕಿವುಡರು ದೇವರೆ ಇದ್ದರು
ಬಡವರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಮರಿದ ಕರುಳಿನ ಕಾಳ್ ರಕ್ಕಸರು.

೩

ಅಯ್ಯೋ ವಿಗಡವೆ ! ಎಲ್ಲಾ ಜೀವವು
ಒಂದೇ ಆತ್ಮನ ನೆಲೆವನೆಯೆಂದೇ ಸಾರಿದ ದೇಶವು,
ತಿನಲಿಲ್ಲದೆ ಸಾಯುವರನು ನೋಡುತ
ತನ್ನವ ನಲಿಯುವ ನಾಣಿಲಿಗಳ ನೆಲೆಯಾಗದೆ ನಿರುತ.

೪

‘ನಮ್ಮಷ್ಟಕೆ ನಾವು ಬದುಕಿದರಾಯ್ತು
ಹೆರವರು ಇದ್ದರೆ ಇರಲಿ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ ಹೋಯ್ತು’
ಇದುವೇ ಇಂದಿನ ಜೀವನ ದರ್ಶನ
ತಂದಿದೆ ನಮ್ಮಯ ಜನತೆಗೆ ಮರಣದ ಭೀಕರ ದರುಶನ !

೫

ಅನ್ನದ ಕೊರತೆಯೇ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣ ?
ಹೃದಯದ ಒರೆತೆಯು ಒಸರದೆ ಇರುವುದೆ ಸಾಡಿಗೆಮಾರಣ.
ಹಬ್ಬಕೆ ಹಾಳಿಗೆ ಇರುವುದು ಅನ್ನ —
ಮದಿವರ ಒಡಲಿನ ಕಿಚ್ಚನು ಅರಿಸೆ ಎನಿದೆ ಬನ್ನ !

೬

ಉಳ್ಳವನಿಗೆ ತಿನಲಿಲ್ಲಾ ಬೇಕು,
ಇಂದಿಗೆ ನಾಳೆಗೆ ಮುಂದಿಗೆ ಮೋಬೆಗೆ ಕೂಡಿದಬೇಕು
ಉಳಿದವರಿಗೆ ಎನಾದರೆ ಏನು ?
ಅವರದು ಕರ್ಮ ! ಸಿಗುವುದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸವಿಜೇನು ?

೭

ಹಿಮವತಾ ಪರ್ವತದೆಲ್ಲಾ ಮಲೆಗಳೆ
ಅನ್ನದ ರಾಶಿಯೇ ಆಗಿಯೆ ನಮ್ಮನು ಇದಿರಿಸೆ ಈಗಳೆ
ಜೊಟ್ಟೆಯು ಬಿರಿತೂ ಸತ್ತರು ಸರಿಯೇ
ಎಲ್ಲಾ ನಮಗೇ ; ನಮ್ಮವರಿಗೆ ತಿನಲಿಲ್ಲವೇ ಸರಿಯೇ ?

೮

ಬಡವರ ಹರಣದ ಲೂಟಿಯ ಮಾಡಿ
ಕಳ್ಳಪೇಟೆಯ ಕುರ್ಚೆರರು ತಂದನ್ನವ ಮಾರಾಡಿ
ಹಣಗಳ ಬಣವೆಯ ರಂಗದ ಮೇಲೆ
ಹಣಗಳ ಕುಣಿತವ ಮಾಡಿಸಿ ಮೆರೆವರು ತನುಮನ ಸೋಲೆ.

೯

ಹೆಸಿವರ ಗೇಣೊಡಲಿನ ವಾಮನನು
ಸೊಕ್ಕೇರಿದ ಬಲಿರಾಜರ ತಲೆಮೆಟ್ಟಲು ಹೊರಟಿಹನು—
ಮೂರೋಕನ ಮೂರಡಿಯಲಿ ನುಂಗಿ
ಅನ್ನವ ಕೊಡದಿರೆ ಪ್ರಾಣದ ಬಲಿಯನು ಕೊಳ್ಳನು ಹೊಂಗಿ.

೧೦

ಅನ್ನವ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿ,
ಅದಕಿಂತಲೂ ಜನಹೃದಯದ ಮುಗಿಲನು ಹಿಗ್ಗಿಸುವುದು
ಹಿರಿ.
ನಾಡಿನ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಂದರೆ ಮುಗಿಯದು
ಹೃದಯದ ಸೆರೆಮನೆ ಬೇಡಿದು ಕಳಚಿ ಹಿಗ್ಗುತ ನೆಗೆವುದು.

೧೧

ಅನ್ನ ! ಅನ್ನ ! ಹೃದಯದ ಅನ್ನ !
ಬೇಕಿಹುದಿಂದು ನಾಡಿನ ಬಾಳಿಗೆ ಗೈಯಲು ಜಿನ್ನ
ಮಾಡುವುದಿದಕೇ ಹಗಲಿರುಳೂ ತನ್ನ
ದೇಹವ ತೆಯ್ನು ಎದೆಯನು ಕುದಿಸಿ ಮರಣಕೆ ಅನ್ನ !

೧೨

‘ಅನ್ನ ! ಅನ್ನ ! ಕೊಟ್ಟರೆ ಜಿನ್ನ !
ಕೊಡದಿರೆ ನಾವೂ ನೀವೂ ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಅನ್ನ !
ನಮಗಿಲ್ಲದೆ ನೀವುಣ್ಣುವ ಹುತ್ತು
ನಮ್ಮಯ ವಿಷದುಸಿರಿನ ಹೆಬ್ಬಾವಿನ ಹುತ್ತು !’

* ಬೇಗನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಗಲಿಂಗನ ‘ಅನ್ನ’ ಕಾವ್ಯಂಜಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಕವನವಿದು. —ಲೆ.

೧೧ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರ ಆತ್ಮಕಥೆ ೧೧

(ವ್ಯಂಗ್ಯ, ಲೇಖನ)*

ಶ್ರೀ. ಸುರೇಂದ್ರ ದಾನಿ, ಧಾರವಾಡ

ಸಾಹಿತ್ಯನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡದಿರುವುದೂ ಮಾಡಗೊಡಿಸದಿರುವುದೂ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಮಾಡಿದ ಮಹಾಸಾಹಿತ್ಯಿಕನ ಆತ್ಮಕಥನವಿದು. ಓದಿರಿ, ಎಚ್ಚರಾಗಿರಿ!

ನಾನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದುದು ಹೇಗೆ? 'ಹುಟ್ಟುಕವಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ!-ಹಾಗೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟು ಸಾಹಿತಿ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅರಾತ್ ನಾನೀ ಜೀವನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸವೆದಿದೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡವರಿಗೆ, ನನ್ನನ್ನು ಅಂತವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ 'ನಾನು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಹೇಗೆ?' ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಯಾವ ಘಟನೆಗೂ ಯಾವ ನಿರ್ಧಯಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿ-ಪುರಾವೆ, ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಾನೊಬ್ಬ ಸಾಹಿತಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಕೂಡ ನಾನೊಂದು ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡಲೇಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟಿನ ಅಂಗವೆಂದು ನಾನೀ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗೆ ಉತ್ತರವೀಯುವ ತೊಂದರೆ ವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಆಗ ನಾನಿನ್ನೂ ೪-೬ ತಿಂಗಳ ಮಗುವಿರಬಹುದು, ಅಷ್ಟೇ. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ನನಗೆ ಸಂಗೀತದ ಮೇಲೆ ಅಭಿರುಚಿ ಹೆಚ್ಚು. ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ: ನಾನು ಆಗ ಬಹಳ ಆಳುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು. ನನ್ನ ಭಾವೀ ಜೀವನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆಂದು ನಾನು ಆಗಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಕಂಠ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂಬುದು, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಂಧವನ್ನೇ ಅರಿಯದ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆನು ಗೊತ್ತು? ತುಸು ಬೆಳೆದ ಬಳಿಕ ಅಡಗೂಲಿ-ಜ್ಜಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಯಾರೂ ಕೇಳಿಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಕೂಡಲೆ ನಾನು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಜ್ಜಿಯ ದೂರು. ಪಾಪ! ನಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗುತ್ತಿರುವೆನೆಂಬುದು ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ನಿಲುಕಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ!

ನಾನು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಭಿರುಚಿಯೂ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು. ಹುಟ್ಟುಸಾಹಿತಿಯಾದ ನನಗೆ ವರರು ಬರೆದ ಕವಿತೆ-ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿ. ಯಾಗಲಿ ಅಸ್ಥಿಯಾಗಲಿ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ. ಯಾರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಆಗಾಗ ಹಾಡುಗಳನ್ನೋ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೋ ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದುರ್ದೈವ, ನನ್ನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲ ಅರಸಿಕರು; ಅನಾಗಂಕ ಜನರು. "ಅಯ್ಯೋ! ಕತ್ತೆಯಂತೆ ಒದರಬೇಡ, ಮಹಾರಾಯಾ!" ಎಂದು ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಟ್ಟು ಕೂರಟು ಹೋದರೂ ಕೂಡ, ಎಷ್ಟೊಂದು ಎಡರು ತೊಡರುಗಳು ಬಂದರೂ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ನಾನು, ನನ್ನ ರಾಗ ಶ್ರವಣವನ್ನು ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರೂ ಕೆಲವು ಸಲ ಗೆಳೆಯರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಒಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರರ ನೊತ್ತನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಮಹಾಪಾಪವೆಂದು ನಂಬಿದ ನಾನು, ಹೆರವರು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅದರ ಸಾರಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮಹಾ ಅಪರಾಧವೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ. ಈ ನನ್ನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾವಲಂಬಿವೃತ್ತಿಯ ಅಧಿಪಾತದ ನನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಗಳು, ನನಗೆ ನಾನಾ ತಂದೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಡಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಫೇಲೆಂದು ಕೂಗಿಬಿಡಿ-ಬಿಟ್ಟರು. ಹುಟ್ಟುಸಾಹಿತಿಯಾದ ನಾನು, ಈ ಅಜ್ಞ ಗುರುಗಳ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಫೇಲುಗಳಿಗೆ ಬೆದರುವೆನೇ? ನನ್ನ ಯತ್ನವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ.

* ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾದ 'ಕಂಠಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರ ಆತ್ಮಕಥನ'ವನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಯಂ-ಸ್ಮಾರ್ತಿಯಿಂದ ಬರೆದ ಉತ್ತರಗಳ ವ್ಯಂಗ್ಯಲೇಖನವಿದೊಂದು. ರೇ.

ಕಳವು-ಮೋಸಗಳ ತವರೂರಾದ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ಅದರದೇ ಅದ ರೀತಿ-ನಡತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕನಿರ್ದಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ವಿಷಯಾನ್ವೇಷಣೆ-ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಮೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನೇ ನಾನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೆ. ಅದರ ಅಂತಹ ವಿಷಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ? ನಿಜ. ನೇರವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೇನೇ ಹೋದೇ. ಬರೆಹಗಾರರೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜನಗಳ ವೇಷ್ಯಾ-ವೇಷರಾ ಬಾಸ್ಕೇಟು-ಗಳೇ ಅ ಸ್ಥಳ. ದಿನಾಲು ನಿಯಮಿತತನದಿಂದ ನನ್ನ ವಿಷಯಾ-ನ್ವೇಷಣೆಗೆ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಈ ನಡತಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನಕ್ಕೆ ಸೋಜಿಗವೆಂದು ಕಂಡಿರಬಹುದು. ಅವರ ಶುಶೂಹಲ ಬೆಳೆದಷ್ಟೂ ನನ್ನ ಉತ್ಪುಕತೆ-ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಬೆಳೆದುವು.

ಕೃತಿಯೇ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದುದರಿಂದ. ನನ್ನ ಅಮಹಾ ಕಾದಂಬರಿಯ ಯೋಜನೆಯೇ ಎಲ್ಲಿ ಆಯಶಸ್ತಿಯಾಗುವುದೋ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಬಂದಿತು. ಆದರೂ ಎದೆಗುಂದದೆ ಸದೃಢ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಆ 'ಮಹಾ ಅದ್ಭುತ ಪತ್ತೇದಾರಿ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ನೀಡುವ ಹಂಬಲ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ಆ ಸುಸಂಧಿಗಾಗಿ, ಆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ದಿನಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ ತುಂಬ ಆತುರತೆಯಿಂದ ಕಾದಿದ್ದೇನೆ.

ಇಂದಿಯೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತರನ್ನು
ರಜಿಸ್ತರ್ ಮಾಡಿರಿ.

ಕರು ಹಣವನ್ನು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವಂತಾಗಬೇಕು. ಮಾರು-
ವವರು ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಮುರಿದೊಟ್ಟುವಂತಾಗಬೇಕು. ಓದುಗರು
ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹರಿದೊಡ್ಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ
ಕ್ರಾಂತಿದೇವಿ ತನ್ನ ಕರಾಳ ತಾಂಡವನೃತ್ಯದೊಡನೆ ಸಾಹಿತಿ
ನೊಲ್ಲಿನ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಕ್ಕುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಬರಬೇಕು.
ಈ ಕ್ರಾಂತಿದೇವಿಗೆ ನಾನು ಮಂಗಳಾಂಶ ಎತ್ತಬೇಕು.
ಅವಳಿಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಸ್ಥಾನ ಸಿಗಬೇಕು. ಈ ಮಹಾಕ್ರಾಂತಿ-
ದೇವಿಯ ಅಶ್ವಕನಾಗುವ ಬಲವಾದ ಹಂಬಲು ನನಗಿದೆ.

ನನ್ನ ಈ ಹಂಬಲವನ್ನು ಹೊಂಗನಸನ್ನಾಗಿಸಲು ಕೆಲವು
ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ; ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮೊದಲ ಯತ್ನವೆಂದು
ನೀಳವಾದ ಓಲೆಯೊಂದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಬರೆದೆ; ಅದಕ್ಕೆ
ಮಾರುತ್ತರ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಯತ್ನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿ-
ತೆಂದು ಬಗೆದು ಸಂತೋಷಗೊಂಡೆ. ಅಂದು ಗೆಳೆಯರ ತಂಡ-
ವನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಪ್ಪು ಹೆಚ್ಚು ಚಹ
ಕುಡಿದು ಹೊರಬಿದ್ದೆ. ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ದುರ್ದೈವವೇ! ಪೇಪರು
ಮಾರುವ ಹುಡುಗ. "ಶ್ರೀ.....ಯವರ ಲೇಖನಕ್ಕಾಗಿ.....
ಪತ್ರಿಕೆ ಓದಿ!" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದ. ನನಗೆ
ಸಹನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆ.
ಅದಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ದುಡುಕದೆ, ಅದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯನ್ನು
ಪರೀಕ್ಷಿಸಲೆಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಪೇಗೋ
ಸಂಪಾದಿಸಿ (ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ವಿರೋಧಿ
ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ!) ಪುಟ ತೆರೆಯು
ವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಯವರ ಲೇಖನದೊಡನೆ ಅವರ
ಪೋಟೋ ಅಚ್ಚಾದುದನ್ನು ಕಂಡೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ನಾನೇ
ನಂಬದಾದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜೇತರಿಸಿಕೊಂಡು. ಈ ಸಲ
ಅವರಿಂದ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಪ್ಪಾಸನವನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದೆಣಿಸಿ,
ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ದುಟ್ಟಿಗೆ ಲಂಬವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಓಲೆಯನ್ನು
ಆ ಲೇಖಕರಿಗೆ ನೀಡೆ; ಉತ್ತರ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು
ಬರೆದೆ; ನಿರುತ್ತರ. ಮಗುದೊಂದು ಬರೆದೆ; ಕೊನೆಗೆ ಉತ್ತರ
ಬಂತು: "ಜಿಳಗಾಂವ ರೋಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ಪ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ
ರೊಡತಿ ಬಹಳ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆಯಂತೆ!" ಎಂದು ಆ ಪತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ
ಮಾತು.

'ಬರೆದ ಕೃತ ಅಚ್ಚಾಗದೇ ಮೋಸ ಬರೆಯಗರನೆ ಬವಣಿ
ತನಾಗಿಯೇ ಬರಿದಾಗುವುದಲ್ಲ!' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ, ನನ್ನ
ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಓಲೆಯೊಂದನ್ನು
ಗುಪ್ತನಿಧಿವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ 'ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ಸೊಂದಕ್ಕೆ ಬರೆದೆ.
ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ (ಯಾವ ಲೇಖಕನೇ
ಬರೆದಿರಲಿ) ಅಚ್ಚುಹಾಕಬಾರದೆಂದೂ, ತನ್ನ ಪ್ರೆಸ್ಸನ್ನು ಇಂದಿಯಾ
ಖಾರ ಕತ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವನ್ನಾಗಿಯೇ, ಅಗ್ನಿನಾರಾಯಣ.

ನಿಗೆ ಅಹುತಿಯನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ ಆ
ಸಾರಾಂಶ. ಚುರುಕಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಬಂತು: "ನೀವೇ
ಓಲೆಯನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ನಿಜವಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ
ಪ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ತರದ ಹಾನಿ
ಯಾದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಆದ ೪ ಲ
ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ನೀವೇ ತುಂಬಬೇಕಾದೀತು!"

ಮಾರಾಟಗಾರನನ್ನು ಬರೂ ಆಲೂಗಾಡಿಸಿ ನೋಡೋಣವೋ
ಅವನಿಗೂ ನನ್ನ ಧೈರ್ಯ-ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿ ಒಂ
ಓಲೆಯನ್ನು ಬರೆದೆ. "ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ರೀತಿ ಓಲೆ ಬಂ
ನಿಮ್ಮ ಹಸರು ವಿಳಾಸ ಸಹಿತ ಆ ಓಲೆಯನ್ನು ಪೋಸ್ಟಲ್
ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು." ಎಂದು ಉ
ಬಂತು.

ಇಡೀ ಸಮಾಜವೇ, ಬರೆದಿರುವ—ಬರಲೇ ಬೇಕಾದ
ಕ್ರಾಂತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಹ ಸುಪ್ತಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿದ್ದ
ಯಾರೇನು ತಾನೇ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದರೆ ನಾನು ಹು
ಸಾಹಿತಿ, ಮಹಾನುಭಾವ. "ಕರ್ಮಜ್ಯೋವಾಧಿಕಾರಸ್ತೇ . . .
ಎಂಬುದನ್ನು ಆಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸುವವ. ನನ್ನ ಕರ್ಮವ್ಯವ
ನಾನು ಸಾಗಿಸಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ. ಗಂಟುಬಿದ್ದ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ
ಭಿಟ್ಟಿಯಾದ ಬೆಂಬಲಿಗರಿಗಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಈ ಉದಾತ್ತ ಧೈರ್ಯ
ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತ
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದ
ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳು ಬಹಳ ಬರುತ್ತಿವೆ. ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ನ
ವಿರೋಧಿಪಕ್ಷ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನ ವಿಚಾರದಡೆಗೆ ಹ
ಕೂಡೆ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ-ಧೈರ್ಯ
ಮಾತ್ರ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ದಿನದಿನ
ಹೆಚ್ಚು ದೃಢವಾಗತೊಡಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಯಾವ ಪುಸ್ತ
ಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ; ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನ
ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟನೀಯವಾದ ಆನಂದವಿದೆ. ನಾನು ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯ
ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ; ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದ
ಸರಿಯಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷವೊಂದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ
'ಜನತಾಸಾಹಿತ್ಯ' 'ಸಮಾಜಸಾಹಿತ್ಯ' 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲಸಾಹಿ
ಎಂದು ನೂರಂಟು ತರದ ಗುಲ್ಲನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಪಂ
ದಲ್ಲಿಯೆ ಅಮೃತವಸ್ಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಜನತೆಯನ್ನು ನೂರಂ
ಪಕ್ಷ-ಪಂಗಡಗಳೆಲ್ಲ ವಿಭಜಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈಗಿನ ಸಾಹ
ವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು, ಕಸಬು
ಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ನಿರ್ದ್ರಗೈಯಲು ಬಿಡಬೇಕು ಅಂದೇ ಸಾ
ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜನತೆ ಜೊಂಜಾಟನ
ಮರೆಯುತ್ತದೆ.

'ಸಾಯ್ ಸಾಹಿತಿ!' (ಅಂದರೇನೇ) 'ಜೈ ಜನತಾ!'

ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣ

(ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಬಂಧ)

ಶ್ರೀ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ, ದೊಡ್ಡನೆ, ಕಾಶೀವಿದ್ಯಾಪೀಠ

ಪ್ರಸ್ತುತ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ 'ನಾನು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದು-
ದ್ದೇನೆ' ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಉಂಟಾದರೆ ಸಾಕು; ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯ
ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಳೆಯಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಡುವುದೇ
ತಮ್ಮವಾದ ವ್ಯಾಯಾಮ—ಎನ್ನುವುದರ ಗುಟ್ಟಾದರೂ
ದೇ. ಅಡುವುದರಿಂದ ವ್ಯಾಯಾಮವಾಗುತ್ತದೆ; ಅದರ ತಾವು
ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆವೆಂಬ ತಿಳುವು ಅವರಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಮತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಗತ್ತು
ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮಂತರಾಗಿ ಅದ್ವೈತದ ಅನುಭವ-
ನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮೈಮೇಲಿನ ಅರಿವು ಕೂಡ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.
ಸಿವು-ನೀರಡಿಕೆ, ಆಯಾಸ-ಪ್ರಯಾಸ, ಪೆಟ್ಟು-ಹೊಡೆತ ಯಾವು
ಯೂ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೆ; ಅವರಿಗೆ
ಬೆವೆಂದರೆ ಅನಂದವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೊರತು ವ್ಯಾಯಾಮರೂಪ
ವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ತತ್ತ್ವವು ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸ
ತು. ಶಿಕ್ಷಣವು 'ಕರ್ಮವ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಕೃತ್ರಿಮ ಭಾವನೆಯು
ಇದು, ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ 'ಅನಂದ' ಎನ್ನುವ ಸ್ವೇರ್ಗತ ಮತ್ತು
ಜ್ಞಿಯಾದ ಭಾವನೆಯು ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ
ಕೃಷ್ಣಳಿಗೆ ಇಂತಹ ಭಾವನೆಯ ಲೇಶ ಮಾತ್ರವಾದರೂ ಕಂಡು
ಬಿಡಲೇ? ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅನಂದವೆನ್ನುವ ಭಾವನೆಯ
ಂತೂ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣವು ಕರ್ಮವ್ಯವೆನ್ನುವ ಭಾವನೆಯ
ಇಡ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ
ಕ್ಷ' ಎನ್ನುವ ಈ ಒಂದೇ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯ ಭಾವನೆಯು
ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದು.
ಗುವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಜೀವತೆಯ ಕುರುಹು ತೋರಿ
ದಿತೋ, ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ವೃತ್ತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಗೋಚರಿ-
ದುಮೋ; ತತ್ಕ್ಷಣ ಮನೆಯವರ ಉದ್ಗಾರವು ಹೊರಟಿತೆಂದೇ
ಳಿಯಬೇಕು: "ಮೋರನನ್ನು ಈಗ ಕಾಲಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು"
ಬೆಯೆಂದರೇನು? ಹಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿಗೆಯೆ? ಅಥವಾ ಬಂದಿ-
ನೆಯೋ? ಅರ್ಥಾತ್ ಈ ಪವಿತ್ರ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯನ್ನು
ಯವನ ಶಿಕ್ಷಕರೆಂದರೆ ಬಂದಿಯಾನೆಯ ಸಣ್ಣ ಮೊದ್ದ
ಧಾರಿಗಳು!

ಈ ದೋಷವಾರದು? ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾವು ಮಾಡಿ-
ನ ವಿಚಾರಗಳ ಮತ್ತು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿದ

* ಜಯಂತಿಯ ೧೯೯೭ ಆಗಸ್ಟ್ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಲೇಖನದ
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, ಸಂ. ೬. —ಲೇ.

ಜೀವನಕ್ರಿಯೆಯ ಹೊರಗೆ 'ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂಬುದು ಒಂದು
ಸ್ವತಂತ್ರ ಕ್ರಿಯೆಯಾದಾಗ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಿಜಾತೀಯ
ದ್ರವ್ಯ ಹೊಕ್ಕರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದಂತೆಯೇ, ಈ
ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತರದ
ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಾಪಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪದ್ಧತಿಯ—ಅಥವಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಭಾವದ—ದೋಷವಿದು.
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಶಿಕ್ಷಣವು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಅಥವಾ ಸಹಜ
ವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿ ತಾಯಿನುಡಿಯನ್ನು ಕಲಿ-
ಯುವಾಗಿನ ಸಹಜತೆಯೇ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ
ಇರಬೇಕು. ಮಗುವಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣವೆಂದರೇನು ಎನ್ನುವುದು
ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವನು 'ಅನ್ಯ ಬಂಧನು' ಎಂದು
ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಾತ್ ಅವನು ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬಲ್ಲನು.
ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ 'ವ್ಯಾಕರಣ' ಈ ಶಬ್ದವು ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ;
ಇಲ್ಲವೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪರಿಭಾಷೆಯು ಅವಗತವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ; ಆದರೆ
ವ್ಯಾಕರಣದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೇನೋ ಆಗಹೋಗಿರುವುದು. ಸಾಧ್ಯ-
ಸಾಧನಗಳ ತಿರುವುಮುರುವು ಆಗಬಾರದು. ಸಾಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ಸಾಧನ ಹೊರತು ಸಾಧನಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಇದರಂತೆಯೇ
ತರ್ಕದ ವಿಷಯ ಕೂಡ. ಗೌತಮನ ನ್ಯಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋ,
ಇಲ್ಲವೆ ಎರಿಸ್ಟಾಟಲನ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೋ ಓದುವ ಕಾರಣ-
ವೇನು? ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದು—ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ
ಭೋರಣ ಕಟ್ಟಿಬರಲೆಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ? ದೀಪವು ಮಂದವಾಗಹತ್ತಲು
"ಬಹುಶಃ ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಎಣ್ಣೆ ಮುಗಿದುಹೋಗಿರಬಹುದು"
ಎಂದು ಹೆಸುಳೆಯೂ ಊಹಿಸಬಲ್ಲುದು ಈ ಮಗುವಿನ ತಲೆ-
ಯಲ್ಲಿ ತರ್ಕವೇನೋ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅತನು 'ಪಂಚಾ-
ವಯವೀ' ವಾಕ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ 'ಸಿಲಾಜೀಯಮ್' ನ್ನಾಗಲಿ
ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಾರನು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-
ಗಳಿಗೆ ತರ್ಕರಕ್ತಿಯು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೆ ಇರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ
ಪುನಃ ಪುನಃ ಯೋಗ್ಯ ಅಹಾರವು ದೊರೆಯುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭ-
ಗಳನ್ನೊದಗಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಅದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸ.
ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಲೆ, ಸದ್ಗುಣಗಳು ಬೀಜತಃ
ಸ್ವಯಂಭವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಬೀಜವು ಗೋಚರಿ-
ಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಬೀಜವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು.

ಆದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ರೂಪೋನಿಗೆ ಸ್ವೀಕೃತವಿಲ್ಲೆಂದು
ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. "ಮಾನವನು ಪ್ರಭಾವತಃ
ದುರ್ಬಲನೂ ಅನೀತಿವಂತನೂ ಇದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಬಲವಂತ ಮತ್ತು ನೀತಿವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿರುತ್ತದೆ.
ಮೂಲತಃ ಪಶುವಿನಂತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡುವುದಿದೆ. 'ಪಾಪೋಹಂ ಪಾಪಕರ್ತಾಹಂ ಪಾಪಾತಾ
ಪಾಪ ಸಂಭವೇ' ಇದೇ ಅವನ ಪೂರ್ವರೂಪ. ಮತ್ತು

ಉತ್ತರ ರೂಪವು ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದಿರುತ್ತದೆ," ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಶಯದ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಅವನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ನಿಶ್ಚಿತ ಹೇಳಿಕೆಯು ಇಂತಹದೇ ಎಂದು ಬೆರಳಿಟ್ಟು ಹೇಳುವುದು ಕಠಿಣ. ತಥಾಪಿ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮೇಲಿನಂತೆಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವನ ದೋಷವಿರದೆ, ಅವನ ಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೇಳಲೇನೂ ಆಡಿಯಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬುದ್ಧಿಯವರು ಕೂಡ, ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗುಲಾಮರಾಗದಿದ್ದರೂ, ಸಂಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ರೂಸೋನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಎಂತಹ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು! ಇಂದು ಭಾರತಪರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೊಂದು ಕೋಟಿ ಜನಗಳ ಭೀಷಣ ದೃಶ್ಯವು ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿರುವಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಆ ಕಾಲದ ಫ್ರಾನ್ಸಿನದು. ಅದುದರಿಂದ ರೂಸೋನಂತಹ ಉಗ್ರ ಮತ್ತು ಕಳಕಳಿಯ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವನಾಮಯ, ವಿಚಾರ ಹೃದಯವು, ಮಾನವಜಾತಿಯ ಬಗೆಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದು ಅಕ್ಷಮ್ಯವಲ್ಲ. ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಆನನಿಗೆ ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ಕೋಪ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, ರಕ್ತವು ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ವೃತ್ತಿಯು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ 'ಮನುಷ್ಯನೆಂದರೆ ಒಂದು ಪಶು, ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಮಾನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಶಿಕ್ಷಣವು ಸಾಧನ' ಎಂಬ ಆಶಯದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಅವನದಿದ್ದರೂ, ನಾವು ಅದರ ಯಥಾರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲೆವು. ಆದರೆ ರೂಸೋನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಸಹಾನುಭೂತಿಯುಂಟಾದರೂ, ಅವನ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು—ಯಾವುದೇ, ಎಂತಹದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ — ಅಯೋಗ್ಯವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ನಿಖರ ಮಾನವಜಾತಿಯ ಅಪಮಾನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ನಿರಾಶಾವಾದದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯು. ಮನುಷ್ಯನು ಹುಟ್ಟು ದುಷ್ಟನಿರುವುದಾದರೆ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಶೆಯೇ ಇರಲಾರದು. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಅದರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದು ತರ್ಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಶಕ್ಯವಾತು ಅದುದರಿಂದ ಮಾನವೀಸ್ವಭಾವವು ಹುಟ್ಟು ದುಷ್ಟವಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅದನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೋಮದಂತಾಗಿ, ನಿರಾಶಾವಾದದ ಮತ್ತು ಅದರೊಡನೆಯೇ ಪಶುವೃತ್ತಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು! ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಶೆಯು ಇಲ್ಲವಾಯಿತೆಂದರೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಲೀ, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಲೀ

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯವಿರುವುದೆಂಬ ಮೂಲಭೂತ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಮುಖ್ಯಾಧಾರವು. ಎದುರಾಳಿಯು ಅತ್ಯಹೀನನೆಂದು ತಿಳಿದರೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇರಲಾರದಂತೆ, ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವಭಾವತಃ ದುಷ್ಟನೆಂದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಹುಮಟ್ಟಿನ ಆಶೆಯು ನಷ್ಟವಾದಂತೆಯೇ. ಅನೇಕ 'ಜಾಟಿಯ ಎಟೀ ವಿದ್ಯೆಯ ಏರ್ಪಾಟು' ಎನ್ನುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೂತ್ರವಾದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ವಿಚಾರಿಗಳಾದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಶಿಕ್ಷಣವೇತ್ತರೂ, ಮಾನವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣತೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ತ್ವಗಳು ಬೀಜ ರೂಪದಿಂದ ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧವಿರುವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನೆಂದರೆ ಈಗಿನ ಬಡವರಾದ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯು ತಪ್ಪೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ 'ನಾಗರಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸ' ಎನ್ನುವ ಅತ್ಯಂತಭಾವಿತ ತತ್ತ್ವಗಳೂ ನಿರಾಧಾರವು. ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಏನನಾದರೂ ಶಿಕ್ಷಣಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಎಂತಹದಾದರೂ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆ ಪರಿಣಾಮ— ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಇವೆರಡರ ಸಮೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ, 'ಅಸ್ಮಾಕ, ಮೇವಾಯಂ ವಿಜಯಃ ಅಸ್ಮಾಕಮೇವಾಯಂ ಮಹಿಮಾ' ಎಂದು ನಮ್ಮ ಬೆನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಚೆನ್ನರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಣಿ ಮಾನವನ ಮೂರ್ಖತೆಯ ಮಹಿಮೆ ಇಂಥದು! 'ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದೇವೆ' ಎನ್ನುವ ಸುಳಿವೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಲಾರದಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣರಚನೆಯು ಇರಬೇಕೆಂದು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ 'ನಾವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೀಯುತ್ತಿರುವೆವು' ಎನ್ನುವ ದೂರದ—ಅಸ್ಪಷ್ಟ—ಭಾವನೆಯೂ ಇರಕೂಡದು. ಶಿಕ್ಷಕನು ಸ್ವತಃ ಅನನ್ಯ ಸಹಜ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ ಹೊರತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿನಗೇ ಯಾರಾದರೂ ತಾವು ಪ್ರೊಬೇಲ, ವೆನ್ಸಿಲಾಜೀ, ಮಾಂಟೆಸರಿ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತೀವೆಂದು ವಿವರಿಸಿದರೆ, ಅದು ಕೇವಲ 'ಬಾಯುಫಟಾಕಿ' ಎಂದು ನೀವು ನೀಶಂಕೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅದು ಬರೇ ರಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಣ, ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಪದ್ಧತಿಯ ಅರ್ಥಶೂನ್ಯ ನೆಕಲೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರುವುದಿಲ್ಲ ಬರೇ ಪ್ರೇಶ. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು, ಬೀಜಗಣಿತದ 'ಫಾರ್ಮ್ಯುಲಾ (ಸೂತ್ರ)' ಅಲ್ಲ.... ಸೂತ್ರ ಹೋಡಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ 'ರೆಡಿ' ಎನ್ನಲು! ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣವಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ. ಈ ಸಹಜ ಶಿಕ್ಷಣವು— ಸದೋಷಮುಪಿ— ಸದೋಷವಾಗಿದ್ದರೂ ನಡೆದೀತು. ಅದೇ ವಿಶಿಷ್ಟಪದ್ಧತಿಗಳ ಗುಲಾಮರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಜ್ಞಾನವು ಬೇಡ. ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದರೇನು? ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದರೆ

ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಜ್ಞಾನಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಬರೆಯುತ್ತಾ, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರವೇತ್ತನಾದ ಸ್ಪೆನ್ಸರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅಲಾಕಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಯಾರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.' ಇಂತಹ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರ-ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏನು ಬೆಲೆ ಕೊಡಬಹುದು? "ಏತದ್ ಬುಧ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಸ್ಯಾತ್ ಕೃತಕೃತ್ಯಶ್ಚ ಭಾರತ" ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆದಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಗ್ರಿಯಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಂದರೆ ಜನರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣೆರಚುವ ಪದ್ಧತಿಯುಕ್ತ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನು ಯಾವ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದನು? ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉರುಹಾಕಿ ಯಾವನಾದರೂ—ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಾದ ಕವಿಯಂತೂ ಇರಲಿ—ಕಾವ್ಯರಸಿಕನು ಅದುದುಂಟೆ? ಶಾಸ್ತ್ರ, ಪದ್ಧತಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಶಬ್ದ-ಸ್ಪಷ್ಟಿಯ ಹೊರಗೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಬರೀ ಭ್ರಮೆ. 'ಯಾಶ್ಚೇಷಾಂ ಸ್ವೈರ ಕಥಾಂತಾ ಏವ ಭವಂತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ'—ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವೈರ ಕಥೆಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾಗುವುವು—ಎಂದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಮಾರ್ಮಿಕ ವಚನವಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇದು ಪೂರ್ಣ ದಿಟವಾದುದು. ಯಾವುದೇ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಪದ್ಧತಿಯುಕ್ತವಾಗುವುದು, ಯಾವಗುರುವೂ ಕೊಡಲಾರದವನಾದರೂ ಕೊಡಲ್ಪಡುವುದು—ಇದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಕೊಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದೆಂತೆಂಬುದನ್ನು ತಾವರಿಯುವು—ಸವಿಜಾಣೀಮಃ—ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿ, ಪಾಠಕ್ರಮ, ವೇಳಾವತ್ರಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥರೂಢ ಶಬ್ದಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಂಜನೆಯ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲ. ಜೀವಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಜೀವನಪ್ರಿಯೆಯ ಹೊರಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕ್ರಿಯೆಯಾದಾಗ, ರೇಷದಲಿ ವಿಜಾತೀಯ ದ್ರವ್ಯಹೊಕ್ಕರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮದಂತೆಯೇ, ಈ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತರಹ ವಿಕಸನುಕ್ತ—ಆರೋಗ್ಯಭೂತಕ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮದ ಕಸಕತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿದಹೊರತು ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವೆ ಹತ್ತಲಾರದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ವಿಜಾತೀಯತ್ವದಿಂದ ಒಳಸೇರಿದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅರಗಿಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಸಹಜೇಂದ್ರಿಯಗಳೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತುರುಕುವುದರಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವುದಾದರೆ, ಲಾಯಬ್ರೂಯೋಳಿನ ಕಪಾಟುಗಳೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಕಲ್ಲೆ? ಆತ್ಮಾರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕತನದಿಂದ ನುಂಗಿದ ಜ್ಞಾನವು ವಚನವಾಗದೆ ಬಾಹ್ಯಕ ಡಿಸ್‌ಸೆಂಟ್ರಿಗೆ ಮೊದಲಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ಮನುಷ್ಯನು ನೈತಿಕವ್ಯತ್ಯವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾತುಗಳೇ ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಥವಾ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು. ಮಹಾ-

ಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಾಜವೆಂದರೆ ಒಂದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಚಿಕ್ಕಶಿಶು. ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ಅಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಷ್ಟೇ 'ಅಪುತ್ರಸ್ಯ ಗತಿನಾಸ್ತಿ' ಎನ್ನುವಾಗ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಎಲ್ಲಿ? ಹೀಗೆ ಶಂಕಿತೋರಿದಾಗ, ಕೊನೆಗೆ, 'ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಂದೆಯಂತಿರುವುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅದುದರಿಂದ ಮಹಾಪುರುಷರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆಯೇ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಪೆಡಂಭೂತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, 'ಇದೊಂದು ಜ್ಞಾನಿ ಪುರುಷರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವ ರೂಢಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಯಾವುದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವು ಕಟ್ಟಾಗಿ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವು 'ನನ್ನನ್ನೆವಲಂಬಿಸಿದೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು, ಚಕ್ಕಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಹೋಗುವ ನಾಯಿಯು ತಾನೇ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ತಿಳಿದಷ್ಟೇ ತಡ್ಡುವುದು.

'ಕರ್ತಾಹಂ'—ಮಾಡುವವನು ನಾನು—ಎಂಬುದಿದು ಅಜ್ಞಾನದ ಲಕ್ಷಣ, ಮೂಢ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏಕೆ? 'ಕರ್ತಾಹಂ' ಈ ಭಾವನೆಯು ಜಾಗೃತವಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಕರ್ತೃತ್ವವೇ ಇರಲಾರದು. ಶಿಕ್ಷಣದಂತೆಯೇ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವೂ ಅಭಾವಾತ್ಮಕ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ-ನಿವಾರಣಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯವು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ರಂಕರಾಜಾರ್ಯರು 'ಲೋಕಸಃ ಉನ್ಮಾರ್ಗ-ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವಾರಣಂ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಃ' ಎಂದು ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ನಿವರ್ತಕ-ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜವಾದ ಶಿಕ್ಷಕನು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅವನಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ಜ್ಞಾನಿಪುರುಷರಿಂದ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವು ಆಗುವುದೇ ಹೊರತು, ಅವರು ಲೋಕಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ; ಅವನಿಂದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೇ ಎಂದರೆ ಈ ಅಭಾವಾತ್ಮಕ ಕರ್ಮಯೋಗಕ್ಕೆ ಗೀತೆಯು 'ಸಹಜಕರ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು. ಮನುವೂ ಇದೇ ಸಹಜಕರ್ಮಕ್ಕೆ 'ನಿವೃತ್ತ ಕರ್ಮ' ಎಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತಿರುವನು. 'ನಿವೃತ್ತ-ಶಿಕ್ಷಣ' ಈ ಹೆಸರಿಗೂ ಅದೇ ತಳಹದಿ—ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ನಿವೃತ್ತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೀಯುವ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಸಮಾಜದ ಗುರು, ಅವರೇ ಸಮಾಜದ ತಂದೆ. ಉಳಿದ ಬಾಡಿಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲ. ಜನ್ಮಹೇತು ತಂದೆಯು ತಂದೆಯಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಗುರುಗಳ ಪದ್ಧತಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ಶಿಕ್ಷಣಪಡೆದವರೇ 'ಮಾತೃಮಾನ್, ಪಿತೃಮಾನ್, ಆಚಾರ್ಯಮಾನ್' ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಪರದೇಶಿ (ಅನಾಥ) ಅಪಿಷ್ಠತರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗಿರುವುದು?

ಬೂಬೂನ ಬಾಳು

(ಜೀವನಕಥೆ)

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಆರ್. ನಾಡಪ್ಪ, ಎಂ.ಎ. ಧಾರವಾಡ

★

ಬೂಬೂ ಬೇರೆ ಮತದವಳಾದರೇನು? ಅವಳಲ್ಲಿಯೆ ವಿಕಾಸಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಊರವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬೂಬೂ ತನಗಾಗಿ ಆದರ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು.

★

ನಮ್ಮೂರು ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳಿ. ಹಳ್ಳಿಯೆಂದರೂಡಲೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಬರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಸುತ್ತಲೂ ಹಸುರಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ಹೊಲಗಳು, ಸಾಲಕ್ಕೂಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗುವ ದಾರಿಗಳು, ಅವುಗಳ ಎಡಬಲಕ್ಕೆ ನೀಳವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಹುಣಿಸೆ-ಜೀವಿನ ಮರಗಳು, ಇವೆಲ್ಲ ದೂರದಿಂದ ಬರುವವರಿಗೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣುವವು. ಊರ ಹತ್ತಿರವೇ ಹಾಲು ತುಂಬಿಟ್ಟಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಪುಟ್ಟಕೆರೆ; ಅದರ ದಡದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದಾದ ಆಲದ ಮರ; ಅದರ ರೆಂಬೆಗಳು ನೀಳವಾಗಿ ಜೋಕಾಲಿ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಅಲೆದಾಡುವವು. ಈ ಕೆರೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗಲು, ಗಿಡಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೂರ ಶಾಲೆಯಿದೆ. ತುಸು ದೂರ ಹೋಗಲು, ಮುಂದೆ ಬರುವುದು ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನು. ವಿಸಿಲುಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಇನ್ನರಿಗೆ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆಳಲು ಕೊಡುವ ಈ ಆಲದ ಮರವನ್ನು ಯಾರು ಕೊಂಡಾಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ? ನಾನು ಸಣ್ಣವನಿರುವಾಗಲೇ ಈ ಆಲದ ಮರದ ಸಡಿಲಯ ನನಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವುದರ—ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದರ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಯ್ಯಾಲೆ ಆಡಿ ಹರ್ಷಪಟ್ಟುದರ—ನೆನಪು, ಈಗಲೂ ನನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುರುಪನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ? ಆ ರೆಂಬೆ ಕೈತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದಾಗ, ಮುಖ ಒಡೆದುಕೊಂಡು, ಕೈ ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ ನಿಂತಾಗ “ಬೂಬೂ” ಬಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮೈದಡಹಿ ಮುದ್ದಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ನೆನಪು ಮನದಲ್ಲಿ ಇಣಕಿದಾಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹರ್ಷದ ನಗೆಯು ಮಿನುಗುವುದು!

‘ಬೂಬೂ’ ಎಂದು ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನೆಂದ ಬಳಿಕ ಅವಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತುಸು ಸುಜಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೂಬೂನ ಸಮಾಚಾರ ನನಗೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಅಲ್ಪವೇ; ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ

ತಿಳಿವು ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅವಳು ನಮ್ಮ ಪರಾರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪೂರ್ವದ ಇತಿಹಾಸ ಮನುಕು ಮನುಕು! ಇತಿಹಾಸವೆಂದ ಕೂಡಲೆ ನೀವು ಬಾಬರ್-ಹುಮಾಯನರ ಚರಿತ್ರೆ. ಯಂತೆ, ಎಂದೂಳೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತಿಹಾಸ ಬೇಡ, ಸಮಾಚಾರ ಎನ್ನಿರಿ; ತುಸು ನನಗೂ ಹಗುರಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹೇಳಲು ಸರಳವಾಗುವುದು. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಳುವಾಗ ತಪ್ಪಿ ನಾನು ಮೊಳಕೈ ಮುರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ನಮ್ಮ ಮೇಲ್ಪರಿಂದ! ಅಕಬರನು ಹುಟ್ಟಿದ ಇಸ್ತಿ ಹೇಳುವ ಬದಲು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಧುರೀಣನಾದ ಹರಿಹರನ ಇಸ್ತಿ ಹೇಳಿ, ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಂದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳು ಹರಟೆಯಾಯಿತು, ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಬೂಬೂನ ಸಮಾಚಾರ: ಬೂಬೂ ಯಾವ ಊರವಳೆಂಬುದನ್ನು ನಾನರಿಯೆ. ಆದರೆ ಅವಳು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದು ಇರಹತ್ತಿದುದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ. ಮಾತಾಡುತ್ತ ಮಾತಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮೂರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅವಳು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುವಳು. ಅಂತೂ ಬುಬೂನಿಗೂ ನಮ್ಮೂರಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಬಹಳ ದಿನಗಳವೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವುದರ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ಬೂಬೂ ಬಡವಿ; ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಯಾವ ಸಂತತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಎಂದೂ; ಅವಳಿಗೂ ಮರೆತಿರಬೇಕು! ಅಂತೂ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದರೂ ಅವಳ ಜೀವನವು ಬಹು ಸೊಗಸಾಗಿರುವಂತೆ ನಮಗನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೊಂದು ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ, ಮಕ್ಕಳಂತಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಮೇಕೆಗಳು, ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೊರಟಳೆಂದರೆ ಸಂಜೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ರೂಢಿ. ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಜುಲ್ಲಹೊರೆ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆ ತರುವಳು. ಒಂದೊಂದು ದಿನ ಬೇಸರವಾದಾಗ ಅದವಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ವಿಡುವಳು. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಮೊಹ.

ರಮೆ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಬೂಬೂನ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡುವಂತಹದು. ಇದ್ದ ತನ್ನ ಹಸಿರು ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು, ಯಾರ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾದರೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸವ ನೋಡಲು ಹೋಗುವಳು. ನಾನೇ ಅವಳ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಎಷ್ಟೋಸಲ ಆಟ ನೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಆಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಜೀವಿ! ಒಬ್ಬರ ಹಂಗೂ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡ. ಹೀಗೆ ಅವಳ ಬೇವಿನ ಏರು ಇಳಿತವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಜೆಗೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ದಿನ. ಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರೊಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುತ್ತ ಹರಟುವಳು. ಅವಳ ಹರಟೆಯಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಬಾಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾವ ವಿಚಾರಗಳೂ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ದೊಡ್ಡ ವನಾದಂತೆ ಬೂಬೂನಿಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧ ತಪ್ಪತೊಡಗಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಕಲಿತು ದೊಡ್ಡ ವನಾಗಿ ನೌಕರ ನಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಿತು! ಬೂಬೂನ ಸಂಗಡ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳುದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹರಟುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ! ನನ್ನ ತಾಯಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಹೇಗೋ ಕಸವಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಅಕಬರನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂಗೋಲವನ್ನೂ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಬೂಬೂ, ನನ್ನ ತಾಯಿ, ಇನ್ನೂ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಒಳ್ಳೆ ಸವಿಯಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹರಟಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿ ನನಗೆ ಒಳಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದು. 'ನನಗೆ ಆದನ್ನು ಕೇಳುವ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲವಲ್ಲ!' ಎಂದು ನನ್ನ ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸು ಆಗ ನೋಯುವುದು. ಆದರೂ ಹೊರಗೆ ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ—ಕಾರಣ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ!

ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ—ನಮ್ಮೂರು ಹಳ್ಳಿಯೆಂದು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬೀದಿಬೀದಿಗಳನ್ನು ಹಜ್ಜು ಮನರಾರು? ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಿಂಹ. ದಂತಹ ನಾಯಿಗಳು ಬೇರೆ! ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಜನ ಅಡ್ಡಾಡುವುದೇ ತೊಂದರೆ. ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ತಾಯಿ-ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆಗೆ, ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ವಿನೋದ ಮಾಡನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಬಿಡುವಿನ ದಿನ. ಆದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಈಯತ್ತಿ ಪಾಸಾಗಿ-ದ್ದೇನೆ! ಎಂದ ಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸುವ ವಿಚಾರ ಪುಂಜ ರಭಸದಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಂದು ಯಾಕೋ ಬೂಬೂ ಇನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ನುಡಿದರು: “ಯಾಕೋ ಬೂಬೂ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ ಮನೆಗೆ; ಕತ್ತಲೆಯ ದಿವಸ!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಬೂಬೂನ ಮೇಕೆಗಳು ಅಂಗಳವನ್ನು ಸೇರಿದುವು. ಬೂಬೂ ಬಹಳ ರಸಿಕಳು. ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆ ಪಲ್ಲಿ, ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದವಳೇ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಎಳೆಯ ಸವತೀಕಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು “ಯಾರಿಗೂ ಕೊಡಬೇಡಾ, ನೀನೇ ತಿನ್ನು!” ಎಂದಳು. ನನಗೆ ಆಗ ಆದ ಹಿಗ್ಗನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಸಾಲದು. ಆ ನೆನಪು ಬೂಬೂನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಚಿತ್ರಿಸಲು ಈಗಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತಹದು. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಬೂಬೂ ಬಹಳ ಲೋಭಿ! ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಕತ್ತಲು ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಬೂಬೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ರಮ್ಯನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಹು ಸವಿಯಾಗಿ ಹರಟುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಾಯಿ “ಗುರ್ ಗುರ್” ಎಂದಿತು. ಬೂಬೂ ಓಡಿಯೋಗಿ “ಯಾರವರು?” ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತೆ ತಾನೇ ಒಳ್ಳೆ ಹರ್ಷದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ “ನಿನ ಆಣ್ಣ ಬಂದ!” ಎಂದು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ, ನನ್ನ ಆಣ್ಣನ ಬಾಳು ಮೊದಲಾದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಎಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬರಲಿ, ಬೂಬೂ ಹೆರವರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ಬೆರೆತು ಬಿಡುವಳು. ಓಡಿಯ ಮಕ್ಕಳಂತೂ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ! ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೆಲಸ ಬಹಳ. ತಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಕೂಡ ಮರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಬೂಬೂ, ಯಾವ ಮಕ್ಕಳೇ ಅಳುತ್ತಿರಲಿ-ಕೂಡಲೇ ದೋಗಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವಳು. ಆದರೆ ಹಿಡಿತ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅಳುವ ಹುಡುಗರು ನಗಹತ್ತುವುವು—ಅವಳ ಆ ಮಾಟಕ್ಕೆ!

ಬೂಬೂ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿಯರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಮಮತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಜರುಗಿತು: ನಮ್ಮ ಪಿತ್ತಲಮನೆ ಈರಪ್ಪ, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸದೆ ತುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ದುಡ್ಡಿನ ಕೊರತೆಯೇ ಇರಬೇಕು ಬೂಬೂ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಹೇಗಾದರೂ ಗಂಗವ್ವನನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಂಚಿಕೆಹಾಕಿ, ಕೊನೆಗೆ ಎಸಲ ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡಿದು, ಗಂಗಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ತಾನೇ ಒಂದು ಹಸಿರು ಸೀರೆ ತಂದು, ಈರಪ್ಪನಿಗೆ ಏನೋ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ, ಗಂಗವ್ವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಳು. ಗಂಗಮ್ಮ ಈಗ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿ. ಆಕೆ ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಬೂಬೂನನ್ನು ಹೊಗಳಿ ವಿನೋದ ಕೊಡಬೇಡರೆ, ಬೂಬೂ ಅವಳ ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದು ಹೋದಳು. ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಕಳೆದಾದರೆ ತಾನೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಮೈ-ಕೈಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುವಳು. ಬೀದಿಗಿರ ತಿವಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ, ಎಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಬೂಬೂ ಅಂದು ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ತನ್ನ

ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆ ಜೋಷಾಣ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆ ಹುಡುಗರು ಅವಳನ್ನು ' ಅವ್ವಾ ' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತವೆ !

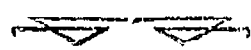
ಜಾತ್ರೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕೂಡಹಾಕಿ ಹಾಡು ಹೇಳುವುದು, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ತಿನಿಸನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಂಚುವುದು—ಹೀಗೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮೋಜಿನ ಸಂಗತಿ ಬೂಬೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು.

* * * *

ಆಂದು ರಾತ್ರಿ ನನ್ನನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸುವುದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವ. ಮರುದಿವಸದಿಂದ ಬೂಬೂ ಬಹಳ ಸಣ್ಣ ಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಾಡಹತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಅವಳ ಒಳನೋವು ಆಗ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ! ನಾನು ಹೊರಡುವ ದಿನ ಅವಳು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೆ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಯಾಕೋ, ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ! ಮುಂದೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಎರಡು ಸಲ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ರೂಢಿ ನನ್ನದಾಯಿತು. ಬರು ಬರುತ್ತಾ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಸೇರಿದಾಯಿತು. ಬೂಬೂನ ನೆನಪು ನನಗೆಲ್ಲ ? ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಬೂಬೂ ಬಂದು ' ನನ್ನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವಳು. ಆದರೆ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಅನೇಕ ರಮ್ಯಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆಗ ನನಗೆ ಕಥೆ ಕೇಳುವ ಹವ್ಯಾಸವೇ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಕಲಿತು ಸುಧಾರಿಸಿದವ ಬೇರೆ ! ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನೀಗ ಅಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೂಬೂ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಿದವಳು. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳು ಆದಂತೆ, ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ತುಸು ಬಡಕಲಾಗಿದ್ದಳು ಮಾತ್ರ !

ಕಾಲವು ಯಾರಿಗೂ ಅರಿವು ಇರದಂತೆ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಜೂನಿಯರ್ ಬಿ. ಎ. ಶರಣತೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಗದ್ದಲವಂತೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಕಾಲ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಂದು ಕೂಡ ರಾತ್ರಿಯ ಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಗಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ತಲುಪಿತು. ಕಗ್ಗತ್ತಲು ಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದವರೇ ಕೆಲವು ಜನ. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಡ-ಹುತ್ತ, ನಾಯಿಗಳ ಬೊಗಳಾಟಕ್ಕೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂಜುತ್ತ,

ಮನೆಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಕಂಡು ತುಸು ಮನಕ್ಕೆ ಹಗುರನಿಸಿತು. ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ ನನ್ನನ್ನು ಆಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕೂಡಲೆ ಊಟದ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಬೂಬೂನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರ ನಡುವೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ! ಇರಬೇಕಾದವಳು. ನಾನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವಳ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದೆ; ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ: " ಬೂಬೂ ಎಲ್ಲಿ. ದಾಳಿ ? " ಎಂದು. ತಾಯಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಉಸಿರನ್ನೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು " ಬೂಬೂ ಹೋಗಿ ಹಳೆಯ ಮಾತಾಯಿತು " ಎಂದಳು. ಅವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹನಿ ಕಂಡಿತು ! ಈ ಮಾತು ಹೊರಡಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಹೃದಯ ತುಂಬ ಬಂದಿತ್ತು. ಬೂಬೂ ಅವರ ' ಬಾಳೆ. ಸುದ್ದಕ್ಕೂ ಗೆಳತಿಯಂತೆ ಬಾಳಬೋದಳು. ನನಗೂ ಸಹ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತೈದುಲ್ಲಿಯ ಪಟ್ಟಿ ನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹುಡು. ಕುವ ಮನುಷ್ಯನ ಗತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ತಾಯಿ ಸಮಾ. ಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು: " ಅವಳು ಸತ್ತಾಗ ನೆರೆದಷ್ಟು ಜನವನ್ನು ಇನ್ನಾವಾಗಲೂ ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಬೂಬೂನನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಹಾದಿ ಆಳುವವರೇ, ಬಹಳ ಗುಣವಂತ ! ನಮ್ಮ ವಠಾರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರುಷ ಇದ್ದರೂ, ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಡವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆತು ಒಂದಾಗುವವಳು " ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ನಾನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ " ಅವಳ ಊರು ಯಾವುದು ? ಗಂಡ ಇದ್ದಲ್ಲವೇ ಅವಳಿಗೆ ? " ಎಂದೆ. ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯು ಸಾರಾಂಶ ಹೀಗಂತೆ: ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿವು ಬರುವ ಮೊದಲು ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತೀರಿದ್ದರಂತೆ ! ಅವಳು ಪನ್ನೆರಡು ವರುಷದವಳಾದಾಗ, ಅವಳ ಅಜ್ಜಿ ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದಳು. ಗಂಡ ತೀರಿದ; ಯಾವುದೂ ಬೇವಕ್ಕೆ ಸೊಗಸೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸುಗ್ಗಿಯ ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೇವೆಸೆದಳಂತೆ. ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬೂಬೂ ಅವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ! ನಾನು ಮೂರು ವರುಷದವನಿದ್ದೆಂತೆ ! ಅವಳು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಡಿಸಿ ಹರ್ಷ ಬಹುತ್ತಿದ್ದಳಂತೆ. ತಾನು ತೀರುವ ಮೊದಲು ಆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ—ತನ್ನ ದಿನ್ನುವುದೇನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವೂ ತನ್ನದೆಂದು ದುಡಿದು, ಬಾಳೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ತೀರಿಹೋದ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ತುಟ್ಟಿ—ನಾನು ಒಂದು ಬಿಸಿಯುಸಿರನ್ನು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿದೆ.

ಹರಿದಾಸರು

(ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಚಯ)

ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಗೋವಿಂದರಾಜ್ ಎಂ. ಎ. ಸಂಪರಾಸ್
ಎ. ಎ. ನಿಲಯ

★

ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯನ್ನು ಹರಿದಾಸರೂ ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ-
ರಸ ಸಂಜೀವಿನಿಯಿಂದ ಜೀತನಗೊಳಿಸಿದರು. 'ಮಾನವ
ಜನ್ಮ ದೊಡ್ಡದು ವೃಥಾ ಹಾಸಿಮಾಡಬೇಡಿ!' ಎಂಬ
ಅಮೃತ ಸಂದೇಶ ಅವರದು!

★

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರೇ ಹರಿ-
ದಾಸರು. ಅವರನ್ನು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.
ಭಕ್ತ್ಯಾಜ್ಞಾನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಆಸಾರವಾದ ಅನುರಾಗವುಂ-
ಡಿ ಅವರು ಏಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವರು.
ಈ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯೆನಿಸುವುದು. ಈ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯು ಶ್ರವಣ,
ತಾಪ, ಸ್ಮರಣ; ಪಾದಸೇವನ, ಅರ್ಚನ, ವಂದನ, ದಾಸ್ಯ,
ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿವೇದನ ಎಂದು ಒಂಬತ್ತು ವಿಧವಾಗಿದೆ.
ಇವುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಶ್ರವಣ; ಆತನ
ಲನುವನ್ನು ಪರಿಗುವುದು ಕೀರ್ತನ; ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು
ನಿರಿಸುವುದು ಸ್ಮರಣ. ಅವನ ದಿವ್ಯ ಚರಣಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸು-
ವುದು ಪಾದಸೇವನ. ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು
ಅರ್ಚನ. ಅವನಿಗೆ ಸಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ವಂದನ.
ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದೇ ದಾಸ್ಯ. ಅವನಲ್ಲಿ ನ್ನೇಹಭಾವ-
ವಿರುವುದೇ ಜ್ಞಾನ. ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದೇ
ಆತ್ಮನಿವೇದನ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪರ-
ಮಾತ್ಮನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡವರೇ ಹರಿದಾಸರು. ಭಕ್ತರು
ಗಿರುವರೆಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:
"ಸಂಗಳಾಂಗನ ಅಂಶಲಂಗದಲಿ ಭಜಿಸುತ್ತ ಹಿಂಗದೆ ಸಂತಜನ
ಹಿಂಗಳಿಹರು; ಕುಟಿಲಜನ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಸೇರರು; ಬಾಡಿ-ಪುದ್ರವ
ಲಿ ಬಿಡಲತುಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳರು; ಶತ್ರುನಿಃಶ್ರಯಗಳ ಸಪವಾಗಿ
ನಿರಸರು; ಶುಕ್ರ-ನಿಶ್ಕ್ರ-ಭ್ರಾತೃಗಳ ನೆಚ್ಚಲು; ಕಪ್ಪುಸೌಖ್ಯಂಗಳನು
ಮರಗರ್ವಿಸರು; ಇಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಹರಿಕೊಟ್ಟನೆಂಬುವರು."
ಇದೇ ನಿರಂತರವೂ ಭಗವನ್ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲೆಯೆ
ರಾಗಿ, ಅನ್ಯರನ್ನು ದೂಷಿಸದೆ ಪರರ ನಿದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿ-
ತು, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಿಯನಚನವನ್ನೇ ಅಡಿ, ದೂಷಿಗ-

ಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮರುಕಗೊಂಡು, ಪತಿತರನ್ನು ಉದ್ಧಾರಮಾಡು-
ವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ, ಪ್ರಪಂಚವು ನರ್ಮರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ,
ಅದರ ಭೋಗ-ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸದೆ, ದೇಹವು ಅನಿಶ್ಚಯವೆಂದೂ
ಸಂಸಾರವು ಅಸಾರವೆಂದೂ ತಿಳಿದು, ಸಂಕಟಗೊಡಗಿದರೆ
ಕುಸಿಯದೆ, ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗದೆ, ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿಗೆ
ಎಡೆಗೊಡದೆ, ಸುಳ್ಳು, ಹಿಂಸೆ ಮುಂತಾದ ಹೇಯ ಗುಣಗಳಿಂದ
ದೂರರಾಗಿ, ಹರಿನಾಮ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಮಾಡಿ, ಜನ-
ರನ್ನು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಪಥಕ್ಕೊಯ್ಯು-
ವವರೇ ಹರಿರರಣರು. ಇಂತಹ ಸಾಧು-ಸಂತರನ್ನು ಅವತಾರ
ಪುರುಷರೆಂದರೂ ಒಪ್ಪುವುದು. ಈ ಭಾಗವತ ಶಿರೋಮಣಿಗಳು
ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವರು. ಸ್ವಾರ್ಥ
ಪರತೆಯು ಎಳೆನಡ್ಡು ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ
ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ದುರಾಚಾರಿಗಳೂ,
ಆದ ಪಾಮರರನ್ನು ತಮ್ಮ ನೀತಿಬೋಧೆಯಿಂದಲೂ ಅಮೃತಮಾಡಿ-
ಯಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿರುವರು.
ಹೀಗೆಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಹೇಳಿದಂತೆ "ಗ್ರಾಂಥಿಕವೇ ಪೋಗಿ
ಪರರ ಮನೆಗಳ ಪೊಕ್ಕು, ದಾಸನೆಂದು ತುಲಸೀನಾಥ ಧರಿಸಿ;
ಜೀವಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕಡಿಬೇಡಿ ಬಳಲಿಸುತ ಕಾಸುಗಳಿಸುವ ಪುರು-
ಷನು" ಹರಿದಾಸನಲ್ಲ.

ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಭಾಗವತಶ್ರವಣದಿಂದ ಪರೀಕ್ಷೆವ್ರಾಜನೂ,
ಕೀರ್ತನದಿಂದ ಶುಕಮುನಿಯೂ, ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಪುಷ್ಪಾಧಿನೂ,
ಚರಣಸೇವೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೂ, ಅರ್ಚನದಿಂದ ಪೃಥುಚಕ್ರ-
ವರ್ತಿಯೂ, ನಮಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅಕ್ಕೂರನೂ, ದಾಸ್ಯದಿಂದ
ಹನುಮಂತನೂ, ಸಪ್ತದಿಂದ ಅರ್ಜುನನೂ, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು
ಗಮರ್ಪಿಸಿದುದರಿಂದ ಒಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ ಕೈವಲ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದರು. ನಿಶ್ಚಲ ಹರಿಭಕ್ತನಿಂದ ಧೃವನೂ, ಶರಣಾಗತ-
ಿಯಿಂದ ವಿಭೀಷಣನೂ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ರುಕ್ಮಾಂಗದನೂ, ಭಕ್ತಿ-
ಯಿಂದ ಪಂಡೀಕನೂ ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.
ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಹರಿರರಣನೂ ಇರುವರು.
ಕೈತನ್ಯ, ತುಲಸೀದಾಸ್, ಕಬೀರದಾಸ್, ಶುಕರಾಮ,
ನಾನಂದೇವ ಮುಂತಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಯು ಅದ್ಭುತವೂ,
ಮನೋಹರವೂ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಭಕ್ತಿ-
ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ತೋರಿದೆ. ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು
ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯು
ಪ್ರಾವೀಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಹುಟ್ಟಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿತೆಂದು ಪದ್ಮಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಸು. ೧೩೩೮ ರಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀಮಧ್ವಜಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ-
ಸಂಘಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮರುಪ್ರಾ, ಹೊಸ ಕಳೆಯೂ ಉಂಟಾಯಿತು.
ಇವರ ವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮಭಕ್ತರಾಗಿ
ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅರಂಭಿಸಿದವರೂ ಮಧ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು. ಇವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ 'ಪ್ರೀರಘುಪತಿ' ಅಥವಾ 'ರಘುಕುಲತಿಲಕ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತನಾಮವಿರುವುದು. ಇವರು ಗೀರ್ವಾಣ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳವರಾದರೂ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಗಂಭೀರತೆ ಅರಿಯದ ಪಾಮರರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ತಮ್ಮ ತತ್ತ್ವ, ಧರ್ಮ, ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಲೆಗಳನ್ನೆಡೆದಿಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರ ಉಪದೇಶಾಮೃತವನ್ನು ಆಗಿನ ಸಮಾಜವು ಹಿನ್ನಾಗಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇವರ ತರುವಾಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದವರೇ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರು. ಇವರು ದೊಡ್ಡ ವಿವಾಂಸರು; ಇವರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಜಯನಗರದ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ರಾಜರು ಇವರಿಗೆ ಜಹಗೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಇವರು ಮತಾಧಿಪತಿಗಳಾದರೂ ತಮ್ಮ ಮತದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯ ವೇಳೆ, ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಇವರ ವೇಣುಗೀತ, ಭ್ರಮರಗೀತ, ಗೋಪೀಗೀತಗಳು ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬರೆದವುಗಳು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಪಾದರಾಯರೇ ರಾತ್ರಿ ಮಂಗಳಾರವಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವರದರಿಗೆ ನಿಂತು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀರಂಗ ವಿಠಲ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವಿದೆ.

ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರು ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ೧೪೫೭ರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಕಾಳದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜರಿಗೆ ಅವರು ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದು—ಆ ರಾಜರಿಗೆ ಬಂದೊಡಗಿದ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದರು. ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ರಾಜರು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಆಳಿದರು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನೂ ಅನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು. ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಮಹಾ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು 'ನ್ಯಾಯಾಮೃತ', 'ತರ್ಕತಾಂಡವ' 'ಚಂದ್ರಿಕಾ' ಮೊದಲಾದ ಉಜ್ವಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥರತ್ನಗಳನ್ನು ಬರೆದುದಲ್ಲದೆ, ಪಂಡಿತ ಪೋಷಕರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸ, ವಾದಿರಾಜ, ಮೈಕುಂದದಾಸ ಮೊದಲಾದವರು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಇವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಭಜನೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಪರಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ, ಜನರಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದರು. ಅವರ ನೀತಿಯು ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮಾನಗೊಂಡಿದೆ.

“ಭೂತದಯಾಪರನಾಗಿರಬೇಕು; ಪಾತಕವೆಲ್ಲವ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕು; ಕಾಂತಿ ಶಮ ದಮ ಓದಿಯಲು ಬೇಕು; ಭ್ರಾಂತಿ ಆವಗೂಣ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕು; ಕಾಮಕ್ರೋಧಮ ಪಾ ಬಿಡಬೇಕು; ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನಂಕಾರವ

ನೀಗಲುಬೇಕು; ಬಂದುದುಂಡು ಸುಖಪಡಬೇಕು; ಬೆಂದವಾಗಿ ಜಗದೊಳಿರಬೇಕು.

ಇವು ಯಾವ ಮತದವರಿಗೆ ತಾನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿವೆ? ಇವು ಉಪಮಾನಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು.

“ಬಲಿಗಾಯತವಾದ ಕುರಿ ಮೆಲುವಂತೆ ಹೆಡೆ. |

ಕಟಿಮೃತ್ಯುವನರಿಯದೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಗರ್ವೆ ||”

“ಒಂದು ಮೊಲಕ ಆರು ಹುಲಿ ಬಂದಡದುವಂತೆ |

ಬಂದೆಳವುಕಲಿದೆ ಅರಿವಡುವರ್ಗವು ||”

“ಶುಕದ ಓಡುಗಳಂದೆ ಎನ್ನ ಓಡುಗಳಯ್ಯಾ ||”

ಇವರು ಹಿಂದೂ ರಾಜರಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಹಮ್ಮದೀಯ ರಾಜರಿಂದಲೂ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿವೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ೩೨ ವರ್ಷ ನಯಸ್ಸನ್ನು ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹರಿಶರಣರ ಸುಗ್ಗಿಯಕಾಲವೆಂದರೆ ಹೊಸರಾನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಸರಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವು ದೊರೆತ ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಳಗತಿಯ ಅನೇಕ ಜನ ಹರಿಶರಣರು ಒಂದೆಡೆ ಕಲಿತು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಇವನ್ನು ಉದ್ಭೂತ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಜನತಾರೂಪನಾದ ಜನಾರ್ದನನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನ್ಯರಾದರು. ಆ ದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆತು “ಭಗವಂತನು ಒಬ್ಬನೇ; ಆತನು ದರವ, ದಯಾಳು; ಆತನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಂದೆ; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವನು; ಆತನಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಾರಿದರು.

ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಇವರು ಪುಂಡರಾಪುರದ ಪಾಂಡುರಂಗ ವಿಟ್ಟಲ ಭಕ್ತರು; ಭಕ್ತಿರಸಪೂರಿತವಾದ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ; ಪುರಾಣವಿಲ್ಲ; ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ; ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ; ನೀತಿಯಿಲ್ಲ; ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಈ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ ಇವು ಉದ್ಭೂತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಪದಗಳಲ್ಲಿಯ ಸರಳ ಭಗ್ರಸಾದಗುಣ, ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಉಪಮೆಗಳು ಎಂತಹ ಮೆಚ್ಚಿಸದಿರವು. ಇವರ ನೀತಿಬೋಧೆಯು ಮಾರ್ಗಭೇದವಾಗಿದೆ;

“ಕಲ್ಯಾಣಿ ಇರಬೇಕು, ಕಠಿಣ ಭವಶೋರಯೋಗಿ | ಇರಬೇಕು ಬಲ್ಲವರೊಳಗೆ” “ಭೂತದಯಾಪರನಾಗಿರಬೇಕು; ಪಾತಕವೆಲ್ಲವ ಕಳೆಯಲು ಬೇಕು || ಆದಿ ವರ್ಗವನೇ”

ಜೀಕು | ಮೂರು ಗುಣಗಳ ಮಾರಲು ಜೀಕು | ಅಪ್ಪಮದಂಗಳ
ಕುಳಿಯಲು ಜೀಕು || ದುಸ್ಸರ ಸಂಗವ ಬಿಡಲು ಜೀಕು | ಶಾಂತಿ,
ಕ್ಷಮೆ, ದಮೆ ಪಿಡಿಯಲು ಜೀಕು || ಭ್ರಾಂತಿ ಕ್ರೋಧನ ಕಳಿಯಲು
ಜೀಕು || ”

ಈ ನಕದಾಸರು ೯೮ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜೀವಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆ
ಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ಜನರಿಗೆ ನೀತಿಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
ಇವರ ‘ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ,’ ‘ನಳಚರಿತ್ರೆ,’ ‘ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತ್ರೆ’
ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತದೀಗ್ರಂಥಗಳೂ ‘ಮೋಹನತರಂಗಿಣಿ’ ಎಂಬ
ಸಾಂಗತ್ಯಗ್ರಂಥವೂ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ-
ದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವಪ್ರವಾಗಿಯೂ
ಮಂದರವಾಗಿಯೂ ಜನರ ಮುಂದಿಟ್ಟು, ಅವರ ರೀತಿ-ನೀತಿ-
ಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ
ಕೆಲವು ಸುಭಾಷಿತಗಳು ಇವರ ಅನುಭವದ ಮೈವಿಧ್ಯವನ್ನು
ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ:

“ಬಡತನ ಬಂದಾಗ ನಂಟರ ಬಾಗಿಲ ಸೇರಬಾರದು | ” “ಜಗದ
ಬಂದವರಿಗೆ ಆರನವೀಯಲುಜೀಕು || ಜ್ಞಾನಿಯಾದವರಿಗೆ ಭಾವೆ
ನಡಿಸಜೀಕು ! ಕಳ್ಳತನಗಳ ಮಾಡಿ ಬಡಲು ಹೊರೆಯಲುಜೀಡ |
ಒಳ್ಳೆಯವನಾನೆಂದು ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆಜೀಡ ” “ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೂಡ
ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹದಕಿಂತ ಸುಜ್ಞಾನಿಗಳ ಕೂಡ ಜಗಳವೇ ಲೇಸು || ”

ವಾದಿರಾಜರು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂ-
ಸರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಮತತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವು-
ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ರಾಗ-
ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವರು. ಇವರ ‘ಸ್ವಸ್ವಪದ’ವೆಂಬ
ಭಾವಿನೀಪಟ್ಟಿದಿಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ, ದೇವರು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು
ಸ್ತೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಮೈಕುಂಠವರ್ಣನೆಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ-
ಬೋಧಾನೆಯೂ ಮನೋಹರವಾಗಿವೆ

ವಿಜಯದಾಸರು ನಿಜಾಮ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು;
ಸರ್ವಾನುಭವಸಂಪನ್ನರು; ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇವರ ಸುಳಾದಿ-
ಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಪುರಂದರದಾಸರೇ ಇವರ
ಗುರುಗಳು. ಇವರ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ‘ವಿಜಯ ವಿಠಲ’ ಎಂಬ
ಅಂಕಿತವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ

ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ದಾಸಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರು; ಮಹಾ-
ಮಹಿಮರು. ಇವರು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವಿ ತಾಲೂ-
ಕೆಗೆ ಸೇರಿದವರು; ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇವರು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸ-
ರಾಗಿದ್ದರು. ಗೀತಾ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ, ದಶೋಪನಿಷತ್ತು, ಶ್ರೀಹರಿ-
ಕಥಾವ್ಯಾಸಾರ, ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರಲ್ಲದೆ,
‘ಜಗನ್ನಾಥವಿಠಲ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಿಂದ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆ, ಪದ,
ಸುಳಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

ಹರಿದಾಸರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾನುಭಾವರೇ; ಅವರ ಜೀವನ
ನಡತೆ, ನೀತಿ, ಧರ್ಮ ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಸರಣೀಯವೆ. ಅವರು
ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ನಾರಮಾಡು-
ವುದಕ್ಕೆ ಬಂದವರಲ್ಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ವಿಷವೃಕ್ಷ-
ಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣಮಾಡಲು ಬಂದವರು ಹರಿದಾಸರು! ತಪ್ಪು
ಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಖಂಡಿಸಿ, ಪಾಪಿಗಳನ್ನೂ ದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ
ಉದ್ಧರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವರು ಹರಿದಾಸರು! ಮಾನವನು
ಸಭ್ಯನಾಗಬೇಕು; ಭಕ್ತನಾಗಬೇಕು; ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕು;
ಎಂದು ಸಾರಲು ಬಂದವರು ಹರಿದಾಸರು! ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-
ಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು ಬಂದವರು ಹರಿದಾಸರು! ಅಂತ್ಯಜ-
ರನ್ನೂ ಹರಿಜನರನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಬಂದವರು ಹರಿದಾಸರು!
ಅವರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಪದೇಶ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಕರಗಿಸಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡುವ ಮಾತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ
ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವರ ಉಪದೇಶಾವ್ಯುತ್ಪಾದಿತ ಮಾನ-
ವನು ದೇವತೆಯಾಗಬಲ್ಲನು ಭಕ್ತರು ಎಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು
ಹಾಡುತ್ತಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇವರು ಸರಿಯಾದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

WHILE AT DHARWAR—

For Clean & Tasty Meels

THE CITY CENTRAL LODGE
OPP. REGAL TALKIES,
DHARWAR

Will be the right Selection
VISIT ONCE..AND..BE SATISFIED.

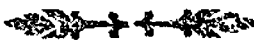
ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಊಟ-ತಿಂಡಿ
ಗಳಿಗಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಏರ್ಪಾಡು !

ದಿ ಸಿಟಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಲಾಜ್,

(ರೀಗಲ್ ಟಾಕೀಜಿನ ಎದುರು)

ಧಾರವಾಡ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರವಾಸಿಕರೇ ಆಗಲಿ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತೃಪ್ತಿ ಕರವಾದ
ಏರ್ಪಾಡು; ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯ
ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಎನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ ಅವರ ನೆನಪು

ಶ್ರೀ. ಮುಂದೇನೂರ ಸಂಗಣ
ಬೆಸೆಂಟ್ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಕಲಾಸಾಲೆ, ಮದನಪಲ್ಲಿ

ಈ ಭಾರತ ಸೇವಕಿಯ ಪರಿಚಯ ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನ ಕನ್ನಡಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಡಿಸಿ.
ಮಹಾತ್ಮಾ ಜಿಯವರಂತೆಯೇ ವಿಶ್ವಬಾಂಧವ್ಯದ ಘನವಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೋರಾ-
ಡಿದ ವೀರ ಧೀರ ಮಹಿಳೆ ಈಕೆ !

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಕ್ರೈಸ್ತ ವಾದಿಗಳು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಕ್ತಿ ಮಾಡಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರಕಾರದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸಾಗಿದ ಆವರ ಅಪ್ರಚಾರ, ಅನ್ಯಾಯ, ನಿಂದೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದಿನ-ದಿನಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಕುಸಿದು ನೂಳುನುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷರಿಗೆ ಸಹಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು ನಾಲ್ಕು: ೧. ಹಂಗಾಲದ ಶ್ರೀರಾಜಾ ರಾಮನೋಹನರಾಯರ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಜ. ೨. ಪಂಜಾಬದ ಶ್ರೀದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಗಳ ಆರ್ಯಸಮಾಜ. ೩. ಶ್ರೀರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸರ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು-ನೆಯದಾಗಿ ಮೇಘನಾ ಬ್ಲಾವಟ್‌ನ ಮತ್ತು ಕೊಲೋನಲ್ ಆಲ್ವಾಟಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜ'ದ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಶಾಖೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎನಿ ಬೆಸೆಂಟ್‌ರು ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಈ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜದ (ಫಯೋಸೋಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯ) ಪರವಾಗಿ.

ಜೀವನಪರಿಚಯ :

ಶ್ರೀಮತಿ ಎನಿಬೆಸೆಂಟ್‌ರು, ೧೮೪೭ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ನೆಯ ದಿನಾಂಕ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದರು. ತಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗಲೇ ಕ್ರೈಸ್ತ ಪಾದ್ರಿಯೊಬ್ಬ-ನೊಡನೆ ಲಗ್ನವೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳನಂತರ ಧಾರ್ಮಿಕತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮತಭೇದ ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಗಲಬೇಕಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಭಾವವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯ ಬೆಸೆಂಟ್ ಅವರು ತಾವೇ ಹೊರಬೇಕಾಯಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಸಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ

ವಯಸ್ಸು. ಆದರೂ ಅವರು ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ; ಹೆದರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ-ಯೊಂದು ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಉದರ ಪೋಷಣೆಗಾಗಿ ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು; ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದರು ಹೆಸರಾಂತ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕರು ಬೆಸೆಂಟ್‌ರ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಸರಳ ಸುಂದರ ಶೈಲಿ, ವಿಷಯನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜಮತ್ಕಾರ, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರಗಳು- ಇವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಿ ತಲೆದೂಗಿದರು. ಬೆಸೆಂಟ್‌ರು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆಳೆದರು ಅನೇಕ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗವಹಿಸಿದರು. ಸಂತಾನ ನಿರೋಧ ಚಳವಳಿಯ ನೇತಾರರಾಗಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿದರು. ಸರಕಾರ ಬೆಸೆಂಟ್‌ರ ಸ್ಪೈರ್ಯ-ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಪ್ಪಾಗದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಬೆಸೆಂಟ್‌ರಿಗೆ ಮೇಘನಾ ಬ್ಲಾವಟ್‌ನ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ತತ್ತ್ವಗಳ (Theosophical Idies) ಕಡೆಗೆ ಮನಸಿನ ಬಲವು ಹರಿಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಆಕೆಯ ಶಿಷ್ಯೆಯರಾಗಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆದರ ತತ್ತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ:

ಬೆಸೆಂಟ್ ತಾಯಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ೧೮೯೩ರಲ್ಲಿ ಪರಮತಗಳ ಹೊಡೆತದಿಂದ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೆ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. 'ಜಗತ್ತಿಗೇ ದಿವ್ಯಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು' ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಕಾರ್ಯರಂಗಕ್ಕೆಳೆದರು. ಹಿಂದೂದೇಶದ ಪ್ರತಿ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗೂ ತೆರಳಿದರು. ತಮ್ಮ ಧರ್ಮ, ತಮ್ಮತನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು-ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು, ತಮ್ಮ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಾಕ್‌ಚಾತುರ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮತ್ತು

ತಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಲೇಖನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಜೊಸ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನುತ್ತರು. 'ದೈವದತ್ತವಾದ ಜ್ಞಾನ. ಸುಂದಿರದ ಬೀಗದ ಕೈ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರು, ನಿಮ್ಮ ವೇದಾಂತ, ನಿಮ್ಮ ನೈತಿಕ ನಡತೆ, ನಿಮ್ಮ ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆ, ನಿಮ್ಮ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಅಪೂರ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ- ಷವುಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾವ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ಸುಡದಿಲ್ಲ' ಎಂದು, ಕುಂದುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಸೋಡರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕ್ರಾಂತಿಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೀರಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಟೀಕೆಗೂ—ಹಿಂದೂ ಪಂಡಿ- ತರು ಸಹ ಆಚ್ಛರಿವಡುವಂತೆ—ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನುತ್ತ ಪ್ರಕಾಶಕಾರರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕಿದರು. ಈ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ- ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವೆಂದೂ ಮರೆಯಲಾರವು.

ಶಿಕ್ಷಣರಂಗದಲ್ಲಿ:

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ನೀರಸ ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ- ಯನ್ನು ಕಂಡಾಗಂತೂ ಬೆಸೆಂಟರು ತುಂಬಾ ವ್ಯಸನಗೊಂಡರು. 'ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಈ ಆಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಭಾರತೀಯರ ಉತ್ಸಾಹ, ಶಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ನೂಲ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನನ್ನೂ 'ಗುಮಾಸ್ತ'ನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು- ತ್ತಿದೆ!' ಎಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಅನಿಂತಿಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ದೇಶ ಮೊದಲಿನಂತೆ ವೈಭವಶಿಖರದ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಬೆಳೆಗಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ವಿದ್ಯಾಪದ್ಧತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು. ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾ- ಗೆ ಎಚ್ಚೆಯಿರುವ ಆದರ್ಶಮಯ ವಿದ್ಯಾ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿ ಚರಗೆಗೆ ಬರಬೇಕು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ 'ರಂಗವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ವಿದ್ಯಾಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗಾಂಧೀಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು ಎಸ್. ಕಾಳಿ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಹಾರ್, ರ್ವದರ್ಮ ಸಮಭಾವ, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನವಿರುವ ಶಿಕ್ಷಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮೊರೆಯುವಂತೆ ಯತ್ತಿಸಿದರು. ಂದು ಸರಸ್ವತಿಯ ಮಹಾಪೀಠವೆಂದು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ- ನ ಹಿಂದೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅನೇಕ ಇತರ ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಪ್ರೌಢ ವಾತಶಾಲೆಗಳು, ಪ್ರಾಥ- ಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು ಬೆಸೆಂಟರ ಅಖಂಡ ಮಡಿಮೆಯ ಫಲವಾಗಿವೆ.

ಜೀವಿಕೆಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ:-

"ಓದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ಬವಿತ್ಯವ್ಯ- ಳ್ಲ" ಎಂಬುದನ್ನು ಬೆಸೆಂಟರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಗಾಂಧೀ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿದರು. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯ ಸೇರಿದರು. "ಭಾರತವನ್ನೇನೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಕತ್ತಿ- ದಿಂದ ಮುಡು ಮಾಡಿ ಗೆದ್ದಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಕುಟಿಲತನ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ,

ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಭೇದಭಾವಗಳಿಂದ ಗೆದ್ದಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಭಾರತದ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕಾದ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ, ಭಾರತ ಅದರೊ- ಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆ. ನೆರವನ್ನೀಯಲೂ ಒಪ್ಪು- ತ್ತದೆ" ಎಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷರಿಗೆ ಟುಡ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಭಾರತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮಧುರ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅನ್ಯಾಯದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ 'ಹೊಂದೂಲು' ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಚಳವಳಿ ಕೂಡಲೆ ದೇಶದ ತುಂಬು ಜಿರುಗಳಾಯಂತೆ ಹಬ್ಬಿತು. ಜನತೆಯೆಲ್ಲಾ ಜಾಗೃತ- ವಾಯಿತು; ತಂಡೋಪತಂಡವಾಗಿ 'ಹೋಂ ರೂಲ್' ಚಳ- ವಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯರಾಹಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಫರಫರ ನಡುಗಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಚಂಡ ಚಳವಳಿ ಭಾರತದ ಇತಿ- ಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚರಸ್ಥರಣೆಯವಾಗಿದೆ. 'ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳು; ಇಬ್ಬರೂ ಒಲವಿನಿಂದ ಬಾಳ- ಬೇಕು; ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಕೈಹಿಡಿದು ಮುನ್ನಡೆಸುವ ಮರಿಕಾರ- ರಾಗಬೇಕು' ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಐಕ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಸೆಂಟ ತಾಯಿಗೆ ನಾಡು ಕಲ್ಪಿತ್ತಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ತಮ್ಮ ಅದರವನ್ನು ತೋರಿಸಿದಾಗ, ಅಕೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂ- ತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ರೀತಿ. ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ ಪ್ರಕಂಠನೀಯ- ವಾಗಿದೆ

ಬೆಸೆಂಟ ತಾಯಿ ಈ ರೀತಿ ಕೇವಲ ಭಾರತದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ದುಡಿದಿಲ್ಲ. ಅಖಿಲ ಮಾನವಸಮಾಜದ ಹಿತ- ಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರು ಯಾರ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಮಾಡಿದ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಧೀಕಿಸಿಯಿಂದ, ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ತನದಿಂದ ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಈ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತತನವೇ— ರಾಜಕಾರ್ಯಪ್ರವೀಣ ಡಾ ಎ. ಎಸ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ— ಅವರನ್ನು ಜಗದ್ವಂದ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುದು.

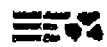
ಚಾರ್ಜ್ ಬೆರ್ನಾರ್ಡ್ ಸಾ ಶ್ರೀಮತಿ ಬೆಜೆಂಟರ ಜಂನೆಯ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬದ ನಿಮಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಆಕೆ ದುಡಿಯದ ರಂಗವಿಲ್ಲ.'

ಈ ತ್ಯಾಗಮಯ ಜೀವನದ ಮಹಿಮೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ತತ- ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ, ಇದೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಒಂದನೆಯ ದಿನಾಂಕ- ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದೆ. ೧೯೯೨ರ ವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ತಾನೂ ಭಾರತೀಯಳಾಗಿ, ಭುಜಕ್ಕೆ ಭುಜಕೊಟ್ಟು ಹೋರಾಡಿ, ಸೆರೆಮನೆಯ ವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಗೆ ನಾವು ಇಂದು ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನರ್ಪಿ- ಸುವೆ.

ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡದ ಕತೆ

ರೀ. ಬಿ. ಜಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಬಿ. ಎ. (ಆರ್ನರ್) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಇದ್ದುದಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಗಡ್ಡ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ, ಗಿರಿಧರನಿಗೆ ಪ್ರೇಮಭಂಗದ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರವಾಯಿತು; ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಬದಲಾಯಿತು !

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ರಾಯಬಾಗದ ಬಳಿ ಒದಗಿದ ರೇಲ್ವೆ ಅವಘಾತದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ನಮ್ಮ ಚರ್ಚೆ ಪುಂಡರಹಾಸಳಿ, ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಸೀದಾ ವದ್ದಿ, ಮಳೆ-ಬೆಳೆ, ಪುನರ್ರಚನಾ ಯೋಜನೆ, ಕಳ್ಳಪೇಟೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಲಂಚಗುಳಿತನ— ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸುತ್ತಿ, ಕಡೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಆವರಿಸಿಗೊಂಡಿತು.

ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣದಂತಹ ತುರುಸಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಾಯಿ—ಕೈಗೆ ಕೈ ಹತ್ತಿ ಗಂಡಾಂತರ ಸರವಳಿಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದವರ ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಷ್ಟೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುವು. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಪರಿಚಯವೂ ಅದೇ ಆಗಿದ್ದಿತಾದರೂ ನಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣದ ವಿಷಯ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದ ನೀರು ಎಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರೂ ಕಡೆಗೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಲೇಬೇಕಂತೆ; ಅದರಂತೆಯೇ ಈಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದರೂ, ಅದು ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹತ್ತಲೇಬೇಕೋ ಎನೋ !

“ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ದೇಶ ಹಾಳಾಯಿತು !” ಎಂದು ನುಡಿದು, ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರನಾಗಿ.

ನನ್ನ ಹೊಸ ಸ್ನೇಹಿತ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ರಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ.

“ಒಡೆದ ಮುತ್ತೂ ಮುತ್ತೂ ಒಡೆದ ದೇಶ ಎರಡೂ ಒಂದೇ” ಎಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆವೇಶದಿಂದ.

ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ನಸುನಕ್ಕು ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಮತ್ತೆ ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ; ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಉಸಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಎಂತಹ ನೆಹರೂ-ಭಕ್ತನೂ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು,” ಎಂದೆ—ಪುತ್ರಷ್ಟು ಜೋರಿನಿಂದ.

“ನನಗೂ ನಿಮ್ಮಂತೇ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು,” ಎಂದ ನನ್ನ ಹೊಸ ಮಿತ್ರ, “ನಿಮ್ಮಷ್ಟೇ ಆವೇಶದಿಂದ ನಾನೂ ದೇಶದ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ.....”

“ಆದರೆ ?” ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಆದರೆ ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡದ ಕತೆ ಕೇಳಿದಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳೆಲ್ಲದೆ ದೇವನದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಎನಿಸತೊಡಗಿದೆ”

“ಆದರೆ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದಿಂದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಹದಗೆಟ್ಟರೆ ?”

“ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮೂಲ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು !”

“ಆಂ ? ಎಂದೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.”

“ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ, ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡದ ಕತೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು.”

“ಅದೇನು ಕತೆಯದು ?”

“ಕೇಳಿರಿ !”

ಗಿರಿಧರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಂದರ ಯುವಕ. ಅವನ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಗಲ್ಲಗಳನ್ನು ನಗುಮುಖ, ಧೃಷ್ಟ ಪುಷ್ಟವಾದ ಶರೀರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ದ್ವಿ ಶೋಧಕನ ತೇಜ, ಯೌವನದ ಕಾಂತಿ ಇವೆ ನೋಡುವವರ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದನು ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಕಾಲೇಜಿನ ತಲೆಯರು—ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನೆವದಿಂದ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲಿ, ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿಸಲು ‘ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆ’ ಎಂದು ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲನೆಯರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಗಿರಿಧರನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ತಿರುಗಿದ ಹೊರಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣರೆಲ್ಲರೂ ಮನಗಂಡಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರೌಢಸರಣಾದ ಪ್ರೌಢನುಷ್ಯಬಾಣರು ಒಬ್ಬ ಗಿರಿಧರನಿಗೆ, ಅವನ ಸಾಂದರ್ಭದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ತಾಮ್ರವನನೆ ಕೆತ್ತಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ರಘುವಂಶದ ಆರನೆಯ ಸರ್ಗವನವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತ ಅವರು ಒಂದು ದಿನ, ಇಂದುಮತಃ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಅಜನು ಗಿರಿಧರನಂತೆಯೇ ಕಂಠ ಬೇಕೆಂದು ತಟ್ಟನೆ ನುಡಿದುಬಿಟ್ಟರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಲೇ

ನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಗಿರಿಧರನಿಗೆ 'ಅಚ್ಚುಮಾರ' ಎಂದು ಕರೆದು ಅವನನ್ನು ಸೌಂದರ್ಯದ ಪಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದರು.

ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಿರಿಧರ ಸುಂದರನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲ. ತರುಣರಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು; ಏಕೆಂದರೆ ತರುಣಿಯರಲ್ಲಿ ಕುಂ. ಗಿರಿಜಾ ಹೂವಿನಹಳ್ಳಿ ಎಂಬವಳು— ಆ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಷ್ಟೇ ಏಕೆ— ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಕಾಲೇಜಿನ ಸುಂದರಿಯರಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿ.

ನೀರಿಕ್ತ ಸಬಹುದಾದುದೇ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಗಿರಿಧರ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜೆಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರೊಡನೆ, ಸೌಂದರ್ಯಸಂಪನ್ನರು ಸೌಂದರ್ಯಸಂಪನ್ನರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಯಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ನಿಯಮವೇನೋ—ಎಂದೆನ್ನುವಷ್ಟು, ಬೇಗನೆ ಅವರ ಪರಿಚಯವು ದೃಢವಾಗಿ ಸ್ನೇಹವಾಯಿತು; ಸ್ನೇಹವು ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಹೊರಟಾಗ ಪ್ರೊ. ಧನುಷ್ಯಬಾಣರು, "ರತ್ನಂ ಸಮಾಗಚ್ಛತು ಕಾಂಚನೇನ" ಎಂದರು. ಕಾಲೇಜಿನ ತರುಣರಲ್ಲರೂ ಹಿಮ್ಮೇಳಿದವರಾಗಿ "ರತ್ನಂ ಸಮಾಗಚ್ಛತು ಕಾಂಚನೇನ" ಎಂದು ತಾನೆ ಹಿಡಿದರು.

ಆದರೆ ದೇವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ರತ್ನ-ಕಾಂಚನಗಳ ಸಮಾನಗಮವು ಇಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ— ಎಂಬಂತೆ ಒಂದು ದುರ್ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಟರ್ಮು ಮುಗಿದು ಅದೇ ಎರಡನೆಯದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ 'ಅಚ್ಚುಮಾರ'ನು — ಎಂದರೆ ಗಿರಿಧರನು — ಯಾವುದೂ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಬೇನೆಯಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ. ಒಂದೇ ಒಂದು ತಾನಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ಮೃತಿ ತಪ್ಪಿಹೋಯಿತು. ಮುಂದೊಂದು ತಾನಿಗೆ ಅವನು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಗಳ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸತೊಡಗಿದ. ಡಾಕ್ಟರರಲ್ಲರೂ ಕೈಯೂರಿದರು. 'ನಮಗ ಬೇನೆಯೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲದು, ಔಷಧವನ್ನಂಕು ಕೊಡೋಣ ?' ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಮನೆಯವರೂ ಅವನ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೂ ಕೊನೆಯ ಉಪಾಯವೆಂದು ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆತಂದರು.

ವೈದ್ಯನು ನಾಡಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಂಜುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿದ. ಮನೆಯವರ ಕಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

"ನಾನೊಂದು ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಡುವೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕ್ಕೆ ಕಠೋರ ಪಥ್ಯ ಬೇಕು!" ಎಂದ ವೈದ್ಯರಾಜ.

"ಏನು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ, ಮಡುಗನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನಷ್ಟು ಉಳಿಸಿರಿ, ಸಾಕು" ಎಂದರು ಮನೆಯವರು.

"ನನ್ನ ಔಷಧದಿಂದ ಗುಣ ಬರಲೇಬೇಕು. ರೋಗಿ ಬದುಕಲೇಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವನು ಒಂದು ವರ್ಷ... ನೆನಪಿರಲಿ,

ಒಂದು ವರ್ಷ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಬೇನೆಯು ಮರಕಳಿಸುವುದು. ಆಮೇಲೆ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ ನೆನಪಿರಲಿ!" ಎಂದು ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ, ಅನೇಕ ಸಾರೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ವೈದ್ಯನು ತನ್ನ ಔಷಧವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ವೈದ್ಯನ ಔಷಧದಿಂದ ಗಿರಿಧರನಿಗೆ ಗುಣವಾಯಿತು. ಬೇನೆಯು ಮಾಯವಾಗಿ ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯು ಬರತೊಡಗಿತು. ಅದರೊಡನೆ ಅವನ ಗಡ್ಡವೂ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು. ಗಡ್ಡ ಬೆಳೆದಂತೆ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಹ್ಚು ಬರತೊಡಗಿತು. ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಗಡ್ಡವು ಹೆಚ್ಚಿಹ್ಚು ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು. ಗಡ್ಡ-ಶಕ್ತಿಗಳು ಕೂಡಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಗಡ್ಡಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಗೂ ಏನೋ ದೈವೀ ಸಂಬಂಧವುಂಟೆಂದು, ಅದೇ ಬೇನೆಯಿಂದ ಎದ್ದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾದ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರೇಮವು ಉಂಟಾಯಿತು. 'ಒಂದೇ ವರ್ಷವೇಕೆ, ಸಾಯುವ ವರೆಗೆ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಲ್ಲ, ಗಡ್ಡ ಮೌಸೆಗಳನ್ನು ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವನು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ, ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ, ವಿಠ್ಠಲಭಾಯಿ ಪಟೇಲ, ಮೌಲಾನಾ ಮಹಮ್ಮದ ಅಲಿ,

ನಿಷ್ಕಳಗಿವೆ ! ಸಮ್ಮ ಪ್ರಕಟನೆಗಳ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿವೆ !

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಹಿಂದಿ ಪ್ರಚಾರಕ ಸಭೆಯವರಿಂದ

'ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷಾ ದಿವಾಕರ' ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪಕ್ಕಪಕ್ಕಕವಾಗಿರುವ

ಬಿ.ಎ.,ಎಂ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ

ಉಪಯುಕ್ತವಿರುವ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿ

ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಪರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇದೀಗ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಸುಂದರವಾದ ಮುದ್ರಣ ಹೊರರೂಪು ಬಿಡಿ ೨ ೬ ೦

ದಾಸರ ಮುದ್ರಣ (೨ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ) ,, ೧ ೬ ೦

ಪ್ರತಿಫಲ ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು ,, ೧ ೪ ೦

ವಿಷಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ (ಆಚ್ಚುಪಲ್ಲಿ)

ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ (೨ ನಾಟಕ) ,, ೧ ೮ ೦

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತವೆ.

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮೀಷನ್ನು

ಕಥಾಕುಂಜ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರ, ಬೆಳಗಾವಿ

ದಾದಾಭಾಯಿ ನಾರೋಜಿ ಮೊದಲಾದವರ ಭಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿ, ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಡ್ಡದ ಪೂಜೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ಗಿರಿಧರನಿಗೆ ಗುಣವಾಯಿತೇನೋ ನಿಜ; ಆದರೆ ತಲೆ, ಗಡ್ಡ-ಮಾಸೆಗಳು ಬೆಳೆದದ್ದರಿಂದ, ಅವನು ಕಾಲೇಜಿನ ಸೌಂದರ್ಯ-ಪಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು. ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಣತೊಡಗಿತು ಅವನ ಮುಖ. ಅವನನ್ನು 'ಅಜಕುಮಾರ'ನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ ಪೋ. ಧನುಷ್ಯಬಾಣರು ಅವನನ್ನು 'ನಸಿಷ್ಠ ಮುಷಿ' ಎನ್ನತೊಡಗಿದರು. ಕಾಲೇಜಿನ ಕುವರಿಯರು ಅವನೊಂದು 'ನಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಡನೆ' ಎಂದು ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಗಿರಿಧರನಿಗೆ ಅವ. ರೆಲ್ಲರ ಪರಿವೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಗಡ್ಡಪ್ರೇತನ ಜೀವನಾಧಾರ' ಎಂದು ಅವನು ತಿಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಗಿರಿಜೆಗೆ ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡ ಬೆಳೆದ ಮೋರೆಯು ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸ-ತೊಡಗಿತು. ಒಂದು ವರ್ಷವಾದ ಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆ-ದೊಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಸೂಚಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಗಿರಿಧರನಿಗೆ ಅದು ಸರಿದೂರಲಿಲ್ಲ. 'ನನ್ನ ಜೀವವನ್ನುಳಿಸಿದ ಗಡ್ಡ ನನ್ನೊಡನೆ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದು!' ಎಂದು ಅವನು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಅವರ ಪ್ರೇಮವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗೆದ್ದು ಹತ್ತಿದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಈ ವಿಷಯವು ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪರಮ ಹರಿಮ-ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರು.

“ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಸುವೆಯಾದರೆ ನನ್ನ ಗಡ್ಡವನ್ನೂ ಏಕೆ ಪ್ರೀತಿಸಲಾರೆ ? ” ಎಂದು ಅವಳು ನಿಸಿದ ಗಿರಿಧರ.

“ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಗಡ್ಡವನ್ನೂ ಕೂಡ ಬಲಿ ಕೊಡಲಾರೆಯಾದರೆ ಅದೊಂಕೆಂದು ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ ? ” ಎಂದು ಗಿರಿಜಾ ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

ಇದೇ ಅವರ ಕೊನೆಯ ಸಂಭಾಷಣ. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವ-ರಿಬ್ಬರೂ ಏಕಾಕಿಯಾದರು. ಕೇವಲ ಗಡ್ಡದ ಸಲುವಾಗಿ ಎರಡೂ ಜೀವಗಳು ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದುವೆಂದು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕಾರೇಜೇ ಮರುಗಿತು. ಕಾಲೇಜಿನ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕವಿಯೊಬ್ಬನು ಇದರ ಮೇಲೊಂದು ಕವನವನ್ನು ಬರೆದನಂತೆ.

ಸಂಸಾರ ರಥ ಯಾರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತ ? ದಿನಗಳು ಉರುಳಿದುವು, ತಿಂಗಳೂಗಳು ಜಾರಿದುವು, ವರ್ಷಗಳು ಕಳಿ-ದುವು. ಗಿರಿಧರ-ಗಿರಿಜಾ ಇಬ್ಬರೂ ಪದವೀಧರರಾಗಿ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಬೇರೆಯಾದಂತೆ ಕಂಡುವು. ಗಿರಿಜಾ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿರಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತಿಕ್ಷಣ

ಕಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾದಳು. ಯಾವಜೀವ ಗಡ್ಡವನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಗಿರಿಧರ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಹುಡುಗ-ಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದ.

ಈ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದುವು. ಗಿರಿಧರ ತನ್ನ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ. 'ಎಧಿ ತಂದ ವಧುವೆ ಪ್ರೇಯಸಿ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ದಾನವಾಗಿ ಬಂದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೇದದ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಸುಷು-ದುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿಯಾಗುವ ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಅಂಶ-ಕರಣದಿಂದ ಸವಿಯನ್ನಾಗಿ ಸಿಬಿಟ್ಟ. ಪ್ರೇಮವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಆನಂದವು ವಿವಾಹೋತ್ತರ ಪ್ರೇಮದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಈ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿತು.

ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಗಿರಿಧರನ ಜೀವನವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಿಡಿಲು ಬಡಿಯಿತು. ಅವನ ಅರ್ಧಾಂಗಿ ವಿಷಮುಪ್ಪರದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಳು. ಗಿರಿಧರ ಜಡಪಡಿಸಿದ. ಡಾಕ್ಟರರು ಬೇಳಿದ್ದ-ನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ. 'ಪೆಸಿಸಿಲಿನ್' ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿದ. ಹಣವನ್ನು ಹೂಳಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಬಳಸಿದ. ಆದರೆ ಬೇನೆಯ ಮುಂದೆ ಡಾಕ್ಟರರ ಆಟ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಬೇನೆಯು ಅಸಾಧ್ಯ-ವಾಯಿತು. ಗಿರಿಧರನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯು ಇಹಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆ-ಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಳು. ಒಂದೇ ಗಾಲಿಯುಳ್ಳ ರಥದಂತಾ-ಯಿತು ಗಿರಿಧರನ ಸ್ಥಿತಿ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತಾಯಿತು.

ನೆರೆಮನೆಯ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು : “ ಹೀಗೆ ಶೋಕಮಾಡುತ್ತ ಕೂಡುವುದು ವೃಥಾ; ಸತ್ತವರ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರೇಮವಿದ್ದರೆ...”

“ ಎನಿದು ನೀವು ಆಜ್ಞೆವುದು, ” ಎಂದು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗಿರಿಧರ ಗದ್ದರಿಸಿದ, “ ಅವಳ ಅನುವಿಕೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಜಗತ್ತೇ ಸ್ಮರಾನ-

ಸಂಜೀವಿನೀ ಪ್ರಕಾಶನ
ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸುಪರಿಚಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕರಾದ
ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಗುರುರಾಜರಾಯರ
ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಬೊರಟಿದೆ.

೬೦೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಸರಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ೫
ರೂಪಾಯಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಬೇಗನೆ ಜೊಂದಾಡಾರವಾಗಿರಿ !

ದಂತೆ ಎನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪ್ರೇಮ—
ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮವಿದ್ದಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಿರಾ? ನಿಮ್ಮ ಭೇದತ್ವ-
ಕ್ಕಾಗಿ....”

“ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಗಿರಿಧರ, ಹಾಗಲ್ಲ, ಹಾಗಲ್ಲ!” ಎಂದರು
ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಸಾಂತ್ವನ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ, “ಹಾಗೆನ್ನಲಿಲ್ಲ ನಾನು,
ಅವಳು ಸತ್ತಳೆಂದು ಶೋಕಮಾಡುತ್ತ ಕೂಡಲವ ಬದಲು,
ಅವಳ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ವಿನಾ-
ಸರೂ ಮಾಡಬೇಡವೆ?”

“ಅವಳ ಸಲುವಾಗಿ ಏನುಬೇಕಾದುದನ್ನೂ ಮಾಡುವೆ.
ಹೇಳಿರಿ, ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಕಮಲಾ ನೆಹರು-
ರವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ನಡೆದಂಥ ಒಂದು ಧರ್ಮಾರ್ಥ ರುಗ್ಜಾ-
ಲಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸೆಂದು ಹೇಳುವಿರಾ?”

“ಇಲ್ಲ. ನಾನೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಾರೆ. ಇಂತಹದನ್ನೆಲ್ಲ
ಮಾಡುವ ಜನರು ಬೇರೆ ಇದ್ದಾರೆ. ‘ಸ್ವಧರ್ಮೋ ನಿಧನಂ
ಶ್ರೇಯಃ’ ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.
ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕೇ
ಹೊರತು, ಯಾವನರು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬಾರದು.”

“ಅಂದರೆ?”

“ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ರಾರವ ನರಕ ತಪ್ಪಬೇಕಾದರೆ,
ನೀನು ಅವಳ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ-
ಬೇಕು.”

“ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರೆ;
ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ—ನಾನು!”

“ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ಕ್ಷಿರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳ-
ಬೇಕಾಗುವುದು!”

“ಆಂ?”

“ಹೌದು, ನೀವು ಕ್ಷಿರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗು-
ವುದು.”

ಗಿರಿಧರ ಕ್ಷಣಕಾಲ ವಿಚಾರಮಗ್ನನಾದ, ‘ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾ-
ವಾಗಿ ಗಡ್ಡೆ ದ್ದೀನು ಪರಿವೆ ನನಗೆ?’ ಎಂದ. ಎಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣ-
ಭಟ್ಟರ ಇಚ್ಛೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆದು ‘ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿ’ಯು
ಮತ್ತೆ ‘ಅಜಕುಮಾರ’ನಾದ.

ಗಿರಿಧರನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲು ಬಂದ ಗಿರಿಜೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ,
ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಹಿಂದಿನ ಭಾವನೆಗಳೆಲ್ಲ ಉಕ್ಕಿ
ಬಿಡುವು. ಗಡ್ಡೆವಿಲ್ಲದ ಅವನ ಮುಖ ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಗಿರಿಧ-
ರನೇ ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಎನಿಸಿತು. ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ
ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಅವನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿ

ನೋಡುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಗಿರಿಜೆಯರೋಪಿ-
ಯನ್ ತರುಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಳು ಕೂಡಲೆ ಮೈಮರೆತು ಗಿರಿ-
ಧರನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಆದ್ದು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತ್ತೂ
ಅವಳ ಹೃದಯ.

ಇತ್ತ ಗಿರಿಧರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹವೇ ಬೇರೆ ವಿಚಾರ-
ಗಳು ತಾಂಡವವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದುವು. ತನ್ನ ಬಳಗಿನ ಬಳಗಿನ
ಬಳಹುದಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ
ತುಂಬುಗಲ್ಲದ ಗಿರಿಜೆಯು, ಇಷ್ಟು ಬಾಡಿರಬಹುದೆಂದು ಅವನು
ಕನಸು-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ-
ದೊಡನೆ ಅವನ ಎದೆ ಧಸ್ಸೆಂದಿತು. ಅವಳು ಇಷ್ಟು ಹೇಗೆ
ಸೊರಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಡಲೊಲ್ಲದು. ಕೂಡಲೆ
ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ತನ್ನ ಗಡ್ಡೆದಿಂದ ಈ
ಸೌಂದರ್ಯವುತ್ಪತ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹೀಗಾಯಿತೆಂದು ಅವನು
ಮನಗಂಡನು. ಕಡಕನಿಸಿತು. ನೊಂದವನೆ ನೊಂದವನ ದುಃಖ-
ವನ್ನು ಒಲ್ಲ. ದುಃಖದ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಗಿರಿಜೆಯ
ದುಃಖ ಗುಡ್ಡದಷ್ಟು ಭಾರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು.

ನೊಂದವರು ಒಂದಾಗಲು ಬಹಳ ವೇಳೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಎರಡು
ಹೃದಯಗಳು ಮತ್ತೆ ಒಂದುಗೂಡಿದುವು.

ಅವರ ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಧನುಷ್ಯಬಾಣರು
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ರತ್ನಂ ಸಮಾಗತ್ಯತು ಕಾಂಜನೇನ”
ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ಬಂಗಾರದಲ್ಲಿ ರತ್ನವನ್ನು
ಕೂಡಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕಾಸಿ ಬದಿಯಬೇಕಾಗು-
ವುದು. ರತ್ನವನ್ನು ಕೆತ್ತಬೇಕಾಗುವುದು. ಗಿರಿಜೆ-ಗಿರಿಧರರು ಇದೇ
ರೀತಿ ನೊಂದು ಬೆಂದು ಒಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ!”

“ಯೋಗಾಯೋಗದಿಂದ ಅಡ್ಡಬಂದ ಗಡ್ಡೆ ಯೋಗಾ-
ಯೋಗದಿಂದ ಹೋಯಿತು ಗಿರಿಜಾ,” ಎಂದ ಗಿರಿಧರ.

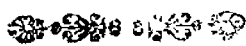
“ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ವಿಜಯ ಸಿಕ್ಕಲೇ ಬೇಕಲ್ಲವೇ
ಗಿರಿ?” ಎಂದಳು ಗಿರಿಜಾ.

* * * *

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಂವಿಯ ಕೋಟೆಯು ಕಾಣಹತ್ತಿತು. ನನ್ನ
ಹೊಸ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಳಿಯುವ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ. ಬೆಳಗಾಂವಿ ಸ್ನೇಹ-
ನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಜನರು ಡಬ್ಬಿಯೊಗೆ ನುಗ್ಗುವ ವೇದಲು ಹಾಸಿಗೆ
ಹಾಕಿ ಮಲಗಬೇಕೆಂದು, ನಾನು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ.

ಗಾಡಿಯಿಂದ ಇಳಿಯುತ್ತ ಇಳಿಯುತ್ತ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ
ಹೇಳಿದ: “ಗಿರಿಧರನ ಗಡ್ಡೆ ಮತ್ತು ದೇಶದ ವಿಭಜನೆ ಎರಡೂ
ಒಂದೆ! ನನಸಿರಲಿ, ಜಯಹಿಂದೆ!”

“ಜಯಹಿಂದೆ!”

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿಯ ವಿಪತ್ತುಗಳು

(ರಾಜಕೀಯ ವಿಮರ್ಶೆ)

ಶ್ರೀ ದಿವಾಕರ ರಂಗನಾಥರಾಯರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಶಾಂತಿಯ ಅಮೃತಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸಮುದ್ರಮಥನ ನಡೆಯಿಸಿದರೂ ಧನಿಕಪ್ರಭುತ್ವ, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ, ಪುಂಡುಸಾಳೆಯಗಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಕಾಲಕೂಟಗಳೂ ಹೊರಡಬಹುದು.

ಈ ವಿಷದ ಬಾಧೆಗೆ ಗರುಡಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಅಡಿಯಡುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜ್ಯಭಟನಾ ಸಮಿತಿಯು, ಪ್ರಾಂತಗಳ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಗವರ್ನರುಗಳನ್ನಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕದಾನಪದ್ಧತಿಯೇ ಪುರಸ್ಕರಣೆಯವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮಾದರಿಯ ಸರಕಾರವೇ ಇಂದಿನ ಘಟನಾ ಸಮಿತಿಯ ಕಣ್ಣೆದುರಿನ ಆದರ್ಶವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಸಮಿತಿ ಮುಂಬಯಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಆಡಳಿತದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷಂಗಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ಕೆಲವು ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ವಿಪತ್ತುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದಂತೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಇದೀಗ ಶಕ್ತ ಸಮಯ.

ಒಂದೆ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಸಿಬವಾಗಿಯೂ ಹಿತಕಾರಕವೆನಿಸದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ದೇಶವೂ ತನ್ನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟು-ಕಟ್ಟಳೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪರಂಪರೆ, ಸುತ್ತಣ ವಾತಾವರಣ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗನುಗುಣವಾದ ರಾಜ್ಯಭಟನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮೂಲಿಕಾ ಪ್ರಯೋಗಪದ್ಧತಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದು. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮೈಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಟ್ಟೆ-ಬರೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು, ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಇದ್ದು ಉಚಿತ ಪ್ರಸಂಗವೆನಿಸದು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಾಪಾಠವೇ ಕೇಂದಿರುವ ಬಟ್ಟೆ, ಬರೀ ಬಟ್ಟೆಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಮೈಯ ತೊಗಲಿನಂತೆ ಅದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ—ಜೀವು—ಲಿದೆ. ಇಂತಹದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಟ್ಟೆಯೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಬಿಸುಬಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಮೈಗೆ ನೋವಾಗದೆ ಇರದು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೇಗೋ ಮೂಲ, ಬೆಳೆದು, ಹೊಂದಿಕೆಯಾದ ಯಾವುದೋ ವಿದೇಶೀಯರಾಜ್ಯಭಟನೆಯನ್ನು—ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ-

ದೆಯೆಂದು—ನೇರಿವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತಂದು, ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರದ ಹೂಂಡಿಸುವನೆಂಬುದು, ದೊಡ್ಡ ಅನರ್ಥಕಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸದೆ ಎರಡು. ಒಂದೇ ಜನಾಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದೆ ರಕ್ತದ ಜನರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದೊಡನೆ, ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ತರದ ರಾಜ್ಯಭಟನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟು ಜಗತ್ತಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದೆ. ಆಂಗ್ಲೋ ಸ್ಯಾಕ್ಸನರನ್ನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನವರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯಭಟನೆ ಒಂದು ಬಗೆಯದಾದರೆ, ಅಮೇರಿಕನರು ಒಪ್ಪಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದುದು ಬೇರೆ ಮಾದರಿಯದು. ಬಹುದಿವಸಗಳ ಅನುಭವ ದಿಂದ—ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿಯಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜ್ಯಭಟನೆಯನ್ನದು ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರದಾದರೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಅಮೇರಿಕದ ಘಟನೆಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಪಕ್ವಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಬರಲಿರುವುದರ ಕಟ್ಟು-ಮಾಟಗಳು ಮಾತ್ರ ಹೊಸವೆನಿಸುವಂತಿವೆ. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಆಡಳಿತ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪಂಚಾಯತ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಿತು ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ಪಂಚಾಯತಿ' ಎಂದು ಜನರ ಆಡಳಿತದ ಮಂಡಲ. ಈ ಐವರನ್ನೂ ಆರನು ನರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗಳವರಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಕಾದಿರಿಸುತ್ತಿರುವುದೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ವಿಷಯವೂ ನಮಗೆ ಹೊಸ ಮಾತೇನಲ್ಲ. ನಮ್ಮ 'ಪಂಚಾಯತ' ಸಂಸ್ಥೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿಯಾವಾಗಲೂ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ. ತೀರ ಪ್ರರಾತನವೇ 'ಲಿಚ್ಛವಿ' ಎಂಬ 'ಗಣರಾಜ್ಯ'ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕುರುಹುಗಳು ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದು ದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಜಾತಿಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಸುಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ಸಾಗಿಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವೀಗ ಮರೆಯಲಾಗದು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುಲ-ಜಾತಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬಿಡಿಸಲು 'ಮಹಾಜನ (ದೊಡ್ಡವರು)' ಎಂಬವರು ಇದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಶಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂಬುದು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಹೊಳೆಯದ ಮಾತಲ್ಲ. ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಈಗ ಬರಲಿರುವ ಪ್ರಜಾಧಿಪತ್ಯವು ಮಾತ್ರ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಸರಿಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುವಲ್ಲ. ನಾವು ಮರೆತು ನಡೆಯಲಾಗದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅದು ತೀರ ಖೊಪದಿಸುವದು.

'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ (ಡೆಮೊಕ್ರಸಿ)' ಎಂದರೆ 'ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಸಮಾನ ಮತವನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತರುವ ಸರಕಾರ' ಎಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ. ಇಂತಹ ಸರಕಾರವು ಎಲ್ಲರ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯದಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದಲೂ ನಡೆಯುವದು. ಈ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಗಣಿಸಲಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರನ್ನೂ ಸಮಸಂಖ್ಯಾಕರನ್ನಾಗಿಸುವ ಸುಸಂದರ್ಭವೂ ಇರುವುದು. ಇಂತಹ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೆಂತೆಯೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರ ನಿರ್ಣಯವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವ ಕರ್ತವ್ಯವಾಲನೆಯೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದು.

ಇಂದಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹತ್ತ್ವದವಾಗಿ ಮುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕಟುಬೀಕೆಯೆಂದರೆ 'ಅಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇಲ್ಲವೆ ಇಲ್ಲ!' ಎಂಬುದು. ತಮ್ಮ ಹಣ-ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಯೋಗಿಸಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ— ಮತ್ತು ತಾವಾಗಿಯೇ ಶಕ್ತಿಯ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಲವು ಜನರ ಚೇತನವದು. ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹಂಬಲಗಳು ಅಮಿಷಗಳು ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಯಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತ್ರ ಜನರು ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೊಂದೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬೇಕು ಮಾತ್ರ ಸಹಜವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅಲ್ಲದೆ, ಅದೊಂದು ಸಮಯ ಆಭಾಸವೂ ಎನಿಸುವಂತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ಆಳುವದು' ಎಂಬ ತಪ್ಪು ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ 'ಅಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿಯೂ ಪರ್ಯಾಯದಿಂದಲೂ ಧನವದಮತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯ ಅಡಕತನೇ ನಡೆದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯೂ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯೂ ಆಗಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಮೊದಲು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು.

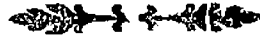
ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬರಲಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ನಿಜವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆನಿಸದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ವಿಪತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವದೆಂಬುದು ತಾನೇ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಬಡತನ, ಅಜ್ಞಾನ, ಅಶಿಸ್ತತನ, ಜಾತಿಭೇದ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹದಗೆಡಿಸಿವೆ. ಉದ್ಯಮಗಾರರು, ಹೊಲದೊಡೆಯರು, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಇವರೆಲ್ಲ, ಬರಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಿರರ್ಥಕಗೊಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಇದ್ದುದಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮುಂದೆಯೂ ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗುವದೇನೋ ಎಂದೆನಿಸುವಂತಿದೆ. ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದಿರುವ ಇಲ್ಲಿಯ ಸರಕಾರವು— ಉಬ್ಬಿ ಉಬ್ಬಿ ಒಡೆದು ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಮಲಿಯುವ— ಈಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುವಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೆರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಧಾಯಕ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಹೋರಾಡುವ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮತ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಬೇಕು. ಇಂತಹ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವುದು ದೇಶದ ಹಿತ ಬಯಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನದೂ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೂ ಎರಡು ವಿಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ. ಆ ವಿಪತ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪುಂಡತನ. 'ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ'ದಿಂದ 'ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ' ತಲೆದೋರುವುದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತು, ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ವಿರೋಧಾಭಾಸವಾಗಿ ತೋರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಖಂಡಿತವೂ ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಮಾತಲ್ಲ. ನಾವಿರುವ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಿಸಬಹುದಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ತೀವ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದಲು, ಬಹಳ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಸಾಗುವ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯಗಳು ಯಾವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಹೋಗಬಹುದೆಂದು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಜನರಿಂದ ಆರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸದೆ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಹೊಸತಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ-

ತೀಯ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದು ತೀವ್ರವಾಗಿಯೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಾರ್ಯ ಸಾಗಿಸುವ ಒಬ್ಬನ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಜನರ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಪತ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡು ನಿಂತಿದೆ. ಸುಮ್ಮನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಜಾಧಿಪತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಯುದ್ಧವೇ ಮೊದಲಾದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿತ್ವ ತಲೆದೋರಿದುದುಂಟು. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾ ಗದಿರಬೇಕಾದರೆ, ಎಂತಹ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸದೆ ಇರಬೇಕು. ಇಂತಹ ತತ್ತ್ವನಿಷ್ಠರಾದ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳಾದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಶಾಂತನಭೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಕಳುಹುತ್ತಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಷ್ಟೇ ಪ್ರಾಜೀನವಾದುದು ಪುಂಡತನದ, ಗಂಡಾಂತರ, ಕಾರಣಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಭಾವನೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಹಲವು ಭಾವನೆಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಬಹಳ ಜನರು ಮುಂದುವರೆಯು-

ತ್ತಿರುವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪಾದ ಮಾತಲ್ಲ. ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಜನತೆಯ ಕ್ಷಣಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ವಕ್ರವಾತವನ್ನೂ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, ಜನತೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದ ದಾರಿಗೆ ಒಯ್ಯುವವನೇ 'ಪುಂಡ' ಎನಿಸುವನು. ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದು, ತೀವ್ರಗತಿಯ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆವಾಗುವಂತೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಸೈವಶಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವೇ ಈ ಪುಂಡತನದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಾಯಗಳು. ನಿಜವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೂ ವಿಶಾಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿರಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೂ ಜನರನ್ನು ತರಬಿಡುತ್ತೂ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಬೋತೆಯಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಸ್ವಾರ್ಥಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಕ್ರೂರರಾದ ಪುಂಡರಿಗೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಆಹುತಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ

'ಚಿಚ್ಚಕೋರ'

೧
ಬಂದಿಹಳ್ಳಿ, ಬರಲಿಹಳ್ಳಿ,
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸುರನನಿ!
ತಂದಿಹಳ್ಳಿ, ತರಲಿಹಳ್ಳಿ,
ನವಜೀವನ ಮಧುನಿಧಿ!

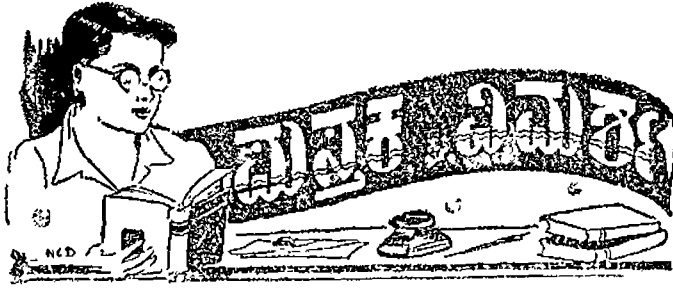
೨
ಕರೆಯುತಿಹಳು—ಸುರಿಯುತಿಹಳು—
ನವಜೀವನ ಮಳೆಯನು;
ಹರಸುತಿಹಳು ವರಗಳಿಂದ
ಭಾರತದೀ ಇಳಿಯನು!

೩
ಇಳಿಯಿರೈಯ, ತೊಳಿಯಿರೈಯ—
ಮೈ-ಮನಗಳ ಕೊಳೆಯನು;
ಹೊಳಿಯಿರೈಯ, ತಳಿಯಿರೈಯ—
ಹೊಸ ಹುರುಪಿನ ಕಳೆಯನು!

೪
ಇಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮಡಿಯ ಮನದಿ
ಸಿರಿಗುಡಿಯೆಡೆ ನಡೆಯಿರಿ!
ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಶಾಂತಿದೇವಿ—
ಸಿರಿಯಡಿಗಳ ನಿಡಿಯಿರಿ!

೫
ಅಮರಜೀವನವನು ಕುಡಿದು
ಮರಣವನ್ನೆ ಮರೆಯಿರಿ;
ಅಮರಜೀವನವನೆ ಬಾಳಿ
ಅಮರರಾಗಿ ಮರೆಯಿರಿ!

೬
ಹೊಸಧೈರ್ಯವ ಹೊಸವೀರ್ಯವ
ಹೊಸ ಶಾರ್ಯವ ತೋರಿಸಿ;
ಹೊಸಕಾಂತಿಯ ಹೊಸಕ್ರಾಂತಿಯ
ಹೊಸ ಶಾಂತಿಯ ಸಾರಿಸಿ!

೭೨ ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆ

(ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ)

ಚರಿದನರು : ೫ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು.

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಧಾರವಾಡ.

ಲೇಖಕರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದೊಂದು 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಿದ್ಯೆ ಪ್ರಯೋಗ.' ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ. ಕಾರಂತರು, ಈ ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ನಾಟ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಓದುಗರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತವಾದ ವಾಸ್ತವರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದುದು ಒಂದು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯೆ ಶ್ರೀಮತಿಯೆಂಬ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನ ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳ ದುರಂತ ಪ್ರಸಂಗ. ಅಂತಹ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಶ್ರೀಮತಿ, ನಕ್ಕೀಲ ಶಂಕರರಾಯರ ಮಗಳು. ಶಂಕರರಾಯರಿಗೆ ಸುಧಾಕರ, ಸದಾಶಿವ, ಚಿದಾನಂದ ಎಂಬ ಮೂವರು ಗಂಡುಸುಮಕ್ಕಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಎಂಬವನು ಮೊದಲು ಇವರಲ್ಲಿ ಅನ್ನಕ್ಕಿದ್ದ ಹುಡುಗ; ಅನಂತರ ಬಿ ಎ ಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಗ್ನಿಗ ಇವರ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ರೂಢಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಊರಲ್ಲಿದ್ದ ಡಾಕ್ಟರ್ ರಾಮರಾಯರು ತಮ್ಮ ಮಗಳು ಸೇವಂತಿಯನ್ನು ಸುಧಾಕರನಿಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶಂಕರರಾಯರ ಮಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಗನಾದ ರಾಜಾರಾಮನಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ನಾಟಲಗ್ನ' ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅವರ ವಿಚಾರವಿರುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಸುಧಾಕರನ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಲಗ್ನದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನಿರ್ವಾಹ ಸ್ವೇಷದ ಪರಿಚಯವೂ ಓದುಗರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಅಂಕದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸುಧಾಕರನಿಗೆ ಸೇವಂತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಷ್ಟ; ಆದರೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರಾಜಾರಾಮನನ್ನು ನರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಭಯ; ಮೇಲಾಗಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ;— ಈ ಭಾವನೆಗಳ ಮುಪ್ಪುರಿಯಿಂದ ಸುಧಾಕರ ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರೊಂದಿಗೆ 'ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ-ಭಾವನೆ ತುಂಬ ಬೆಳೆದಿದೆ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಬಿಡುತ್ತಾನೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉಟಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರೀತಿ ಸುವುದು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿಯೊಂದು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ತಾನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವಿದ್ದು ಶುದ್ಧ ಮೈತ್ರಿಯ ಭಾವನೆಯೆಂದೂ ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಯಾರಿಗೂ ನಂಬುಗೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರ ಸಂಶಯವೇ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ದೃಢವದುತ್ತದೆ ಈ ಅವರ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಸಂಶಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಣಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಚಾಕರನಂತೆ ನೋಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರೀತಿಭಾವನೆ ಮರುಕಂಡಿರ ಇಮ್ಮಡಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ; ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹುಡುಕಿನ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಬಗೆಯಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೀಮತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಉಳಿದವರೊಡನೆ ದ್ವೇಷ,— ಈ ಭಾವನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಡಾ. ರಾಮರಾಯರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗಳಾದ ಸೀಮಂತಿನಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಆ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದ್ವೇಷದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಣದವನಾಗಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸುಖದ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮಲಿಟರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಇಲ್ಲದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳಿಗೆ ಪಕ್ಕಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ತನಗಿದ್ದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹರ್ತಾಪನಾಗಿ, ಅದೇ ತಾನೇ ಬಂದ ತಂತಿಯ ಮೇರೆಗೆ "ಬರ್ಮಾ ಫ್ರಂಟ್"ಗೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯವಾಕ್ಯಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವರ ದುರಂತ, ಮನೋವೇಧಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಾಟಕಕಾರರ ಕೌಶಲವೆಲ್ಲ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಶ್ರೀಮತಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಸುಧಾಕರ ಈ ನಾಟಕದ 'ಖಲಪುರುಷ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲಿನ ಅಸಿಮಿತ್ತ ದ್ವೇಷ ಇವಳಿಗಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ, ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ- ಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಯ ವಿಷಭೀಷವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೆ; ಮತ್ತು ಈ ಸಂಶಯವೇ ಶ್ರೀಮತಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ

ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಟಕ. ಕಾರರು ಮಾನವಮನಸ್ಸಿನ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಹಾಗೂ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಒಂದು ರೀತಿಯನ್ನು ಕಲಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಳೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಸಹಜವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ತಡೆ ಉಂಟಾದರೆ, ಮನಸ್ಸು ತಡೆ ಉಂಟಾದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಓಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ರೀತಿ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನಿರ್ವ್ಯಾಜ ಸ್ನೇಹ ಉಳಿದವರ ತಪ್ಪುಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಪ್ರಣಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ನಿರಾಕರಣ ಕಾರಣವಾಗುವುದು ಈ ಅವರ ಸಂಕಯ ಮತ್ತು ಅವರು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ ಬಗೆ ಇವುಗಳೇ. ತಾನು ಉಂಡಮನೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳಿತನ್ನೇ ಬಯಸಿದ್ದರೂ, ತನ್ನನ್ನು ಚಾಳರನಂತೆ ನೋಡುವ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಹುಟ್ಟಿ ಸೇಡಿನ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಾದರೂ ಬಿಸರಕ್ಕದ ತರುಣಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆತಾಶನಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಆವನು, ತನ್ನ ಜೀವಿತದ ಆರಿ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿ, ಮಿಲಿಟರಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾಟಕಕಾರರು ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪಾತ್ರಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ.

ಸಹೋದರರಾದರೂ ಸುಧಾಕರ, ಸದಾಶಿವರಲ್ಲಿ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳ ಅಂತರವಿದೆ. ಸುಧಾಕರ ಶ್ರೀಮತಿಯ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗುವನಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾವನ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಸಲ ಅವನ ತಂದೆ ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಹಣ ಬೇಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನ ಪಾತ್ರ ಇದೇ ಲೇಖಕರ 'ಮರಳಿಮಣ್ಣಿಗೆ' ಯಲ್ಲಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೆ ತೀರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸದಾಶಿವ, ತನ್ನ ಮನೆಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಹೊಣೆಯನ್ನೂ ಅರಿತು, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಚಿದಾನಂದನಿಗೆ ಕೂಡ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಅಂಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪಾತ್ರಗಳು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಪರಸ್ಪರ ನೈಷಠ್ಯದಿಂದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರ ಪಾತ್ರಗಳು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ಶ್ರೀಮತಿಯ ದುರಂತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಜ್ಜಾನದ ಮೂಲಕ ಕಾರಣರಾಗುವವರು ಅವಳ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರು. ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿಯದ ಸದುದ್ದೇಶದ ಹಿರಿಯರು ಕೂಡ ಅನೇಕ ಸಲ ಕಿರಿಯರ ಡುಬುಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣರಾಗುವರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಂಕರರಾಯ ಹಾಗೂ ವಾಸಂತಿ ಇವರು ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ—ಅರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ತಾನೇ ತಿದ್ದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಉದಾ-

ಹರಣಿಯಿಂದ ಕಿರಿಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಅವರ ಭೇದ-ದರ್ಶನ. ಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯರು ಅರಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದುಬರುವಂತಿದೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರತವಾದ ಜೀವನ ಯುದ್ಧಕಾಲೀನ ನಂಬು-ದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಥಾನಕದ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ವಕೀಲ ಶಂಕರರಾಯರ ಕುಗ್ಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಪಾದನೆ, ಡಾ. ರಾಮರಾಯರ ಏರಿಕೆಯ ಆದಾಯ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತಂದೆಯಾದ ಶೇಷಗಿರಿ ಔಷಧದ ಅಂಗಡಿ-ಯನ್ನು ತೆರೆದು ತನ್ನ ಭಾಗ್ಯವನ್ನೇ ತೆರೆಯುವುದು—ಇತ್ಯಾದಿ. ನಾಟಕದ ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬರ್ಮಾಕಾಳಿಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಅವನ ಮತ್ತು ನಾಟಕದ ದುರಂತಕ್ಕೆ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಕರಾಳತೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಈ ರೀತಿ ಕಾರಂತರು ತಮಗೆ ಸಹಜವಾದ 'ವಾಸ್ತವ ರೀತಿ' ಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕ ಓದಿದ ಮೇಲೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲ ತೀರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುವುಗಳೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಓದುಗರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಶೈಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಂಥಿಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಓದುವಾಗ ಕಾದಂ. ಬರಿಯನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಅನೇಕ ಓದುಗರಿಗೆ ತೋರಿದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಲೇಖಕರು ಇದನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ರಂಗಭೂಮಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಬರೆದಿದ್ದರೂ, ಇದು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಯಶಸ್ವಿಯಾದೀತೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ, ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ 'ಓದುನಾಟಕ' ಎಂದು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

—ಪ್ರೊ. ಜಿ. ಡಿ. ನಾಡಕರ್ಣ, ಎಂ.ಎ. ಧಾರವಾಡ.

೭೩. ಪುರುಷಾರ್ಥ

(ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀರಂಗ; ಪ್ರಕಾಶಕರು ಅಲಿಪ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ. ಮೊದಲನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯು.

ನಾಟಕಕಾರರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಶ್ರೀರಂಗರ ಎರಡನೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ ಇದು. ಮೊದಲಿನ 'ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸ್ಪರ್ಶ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯು ಈಗ ಸುಮಾರು ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು, ೧೯೨೦ ರಿಂದ ೪೭ ರ ವರೆಗಿನ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಾಧವನೆಂಬ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿಗಿ ೨೭ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ತನ್ನ ಕತೆ ನೆನಪಾಗುವುದು. ಅದೇ ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿಯ ಸಂದರ್ಭ. ಅಂದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ವಿಚ್ಛಂಭಣೆ ನಡೆದಿದೆ. ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ತನ್ನ ಮಗನು ಈಗ ಬರುವನೋ, ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷಣ ತಡೆದು ಬರುವನೋ—ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನಿರುವ. ದೇಹಾಲಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಗೆಳೆಯರು,

ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗಿನ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ, ಆಗಿನ ತನ್ನ ಭೂಮಿಕೆ— ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ವಿಂಚಿ ಹೋಗುವುದು.

೪೭ ನೆಯ ಅಗಸ್ಟ್ ೧೪ ನೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವದ ದಿನವೇ ಮಾಧವನ ಜೀವದ ಮೂವರು ಗೆಳೆಯರು—ಅನಂತ, ಶ್ರೀಧರ, ಹಮ್ಮೂ—ಅವನನ್ನು ಶಾಣಲಿಕ್ಕೊಂದು ಬರುವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ, ಮಾಧವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಕಾಣುವುದು; ಆದರೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ತಲೆಬರಹದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೊಂಡ 'ಪುರುಷಾರ್ಥ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಕೊನೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿವೇಚಿಸಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯವು. ಶ್ರೀಧರ ಕಾಮ್ರೇಡ್. ಜನತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಧವನಿಗಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವನಲ್ಲ. 'ದೇಶವು ನಮ್ಮನ್ನು ದುರ್ಬಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ' ಎಂದು ಅವನ ಅಕೋಪ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೂಡುವ ಬದಲು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ತಾಂಡನವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೋಗು ವ್ಯಸನ, ಶಕ್ತತನ, ಬರಗಾಲ, ಸುಲಿಗೆಯ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದೇ?—ಎಂದು ಶ್ರೀಧರನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇನ್ನು ಅನಂತ I.C.S. ಆಗಿರುವ. ಅಧಿಕಾರದ ದರ್ಶನ ಅವನದು. ದೇಶದ ವಿಕಸನದಲ್ಲಿ ಮಾಧವನಿಗಿಂತಾದ ಈಕಳ ಅನಂತನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಾರದು. ಅಧಿಕಾರ ಮದವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹಮ್ಮೂ ಅಥವಾ ಹನುಮಂತಗೌಡನೆಂಬ ಕೊನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಪ್ಪಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೆಲಸ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಇವನಿಗೆ. ಕೊನೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ತಿನ್ನದೆ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬಂದ. ಅಂತೂ ಜನರೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆ 'ಹನುಮಂತಗೌಡಕೇ ಜಯ' ಎಂದರು. ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು! ಮುಂದೆ ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಅನಂತನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮೂ ರೇಸಕೋರ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುವನು.

ಶ್ರೀರಂಗರ 'ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿ'ಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಭಾವ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಇನ್ನುಳಿದ ಲಲಿತ ಕಾದಂಬರಿಗಳಂತೆ ಇದು ಅಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ 'ಮುಂದೇನು ಮುಂದೇನು?' ಎಂದು ಕುತೂಹಲ ಕೆಂಳಿಸುವ ರಭಸದ ಕಥಾನಕ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗದು. ಆದರೆ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಓದಿ ರಸವಿಯಲು ಪ್ರದೀರ್ಘ ಸರಸಳ ಇದೆಯಲ್ಲ!

ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೆ ವಿಡಂಬನೆ ಅರೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತು, ಕಾದಂಬರಿಯ ಇಲ್ಲಿಯ ಜೈಲಿಗೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗನ್ನಿತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿಯೇ ಕಾದಂಬರಿ ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ನಿರಾಶೆ ಎನಿಸಿತು! ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ—ಅಂತಹ ನಿರಾಶೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದೂ

ಏನೋ ಎಂಬಂತೆ—ಮನೋಹರವಾದ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳು ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಹೃದಯ ಓದುಗನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುವು. ಮಾತಿನ ಚಮತ್ಕೃತಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗಾಗಿಯೆ ಮೀಸಲಾದಂತಿದೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ. ಮಾದರಿಗಾಗಿ: "ಎಳುಪನ ಇರಲಾರರೆಂದು ಎಳುಪನ ಇರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ" 'ರೂಢಿಯಮಾತು ಮಾತಿನ ರೂಢಿ', 'ಧೋಬೀತಲಾವಿನ ವರೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜೊಪ್ಪಿಗೆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ತಲೆಯೊಡೆಯುವರು, ಅಲ್ಲಂದ ಗಿರಗಾಮಿಗೆ ಬರುವಾಗ, ಗಾಂಧೀಜೊಪ್ಪಿಗೆ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೆ ಒಡೆಯುವರು'— ಎಂಬಂತಹ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ತೋರಿಸಬಹುದು. 'ತಿನ್ನಲು ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದವರಿಗೆ ಜೀವಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ' 'ಕರುಳು ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು' 'ಬಹುಮತದ ರಾಜ್ಯ ಅಂದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತರ ರಾಜ್ಯ ಅಲ್ಲ'— ಎಂಬ ಮಾರ್ಮಿಕ ಮಾತುಗಳೂ ಆಗಾಗ ತೂರಿಬಂದು ಪೈಲಿಗೆ ಸೊಜಗನ್ನೀಯುವುವು.

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ೩೭ ವರ್ಷದ ಸಮಗ್ರ ಹಾಗೂ ರಸವತ್ತಾದ ಬಣ್ಣನೆಯ ಗುರಿ ಕಣ್ಣಿಂದ ಬಂದಾಗಂತೂ ಶ್ರೀರಂಗರ 'ಪುರುಷಾರ್ಥ' ಕಾದಂಬರಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯವಾದುದೆಂದು ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ?

—ಎನ್. ಎಸ್. ಗದಗಕರ ಬಿ. ಎ. ಧಾರವಾಡ.

೨೦ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು

'ರ. ರಾ. ಸು.' ಅವರೂ ಬರೆದುದನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಲಯದವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦.

ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರನ್ನೋದಿದೊಡನೆ ಇದೊಂದು ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕವಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಪರಿಚಯಾತ್ಮಕವಾದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಪೆನ್ ಪಿಕ್ಚರ್' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿಭಾಗಿತವಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಈ 'ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು' ಎಂಬ ಮಾತು ಆ 'ಪೆನ್ ಪಿಕ್ಚರ್' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ 'ಲೈನ್ ಪಿಕ್ಚರ್' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು 'ರೇಖಾಚಿತ್ರ' ಎಂದು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. 'ರೇಖಾಚಿತ್ರ' ಎಂಬ ಮಾತು ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಅರ್ಥಬೋಧೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರದು.

ಇದರಲ್ಲಿ ೧ ಮದನನೋಹನ ಮಾಲವೀಯ, ೨ ರಾಜೇನ್ ಬಾಬು, ೩ ಸರದಾರ್, ೪ ಸರೋಜಿನಿ, ೫ ತೇಜಬರಾದ್ವಾರ್ ಸಪ್ತ, ೬ ನೇತಾಜಿ, ೭ ಅಸಫ್ ಅಲಿಯವರ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದು ಎಲ್ಲವೂ ಈ ಮೊದಲೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದುವುಗಳಿರುವುವು. 'ರ. ರಾ. ಸು.' ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಕಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದು ಇದನ್ನೋದಿದವರಿಗೆ ನಿಜವೆನಿಸದೆ ಹೋಗದು. ಇಂತಹ ಸತ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು

—'ಕುಂಜವಿಹಾರ'

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

೬೭. ಇಂದಿನ ಹೈದರಾಬಾದ್ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಪುಸ್ತಿಕೆ) ಲೇಖಕ ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯ ಜೋಶಿ, ವಕೀಲರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ರಾಜಕೀಯ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ ೧೬೭, ಕಾಬೀಗುಡಾ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೮ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೦-೪=೦.

ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಮೊಗಲಾಯಿ ಅಡಳಿತದ ನಿರಂಕುಶವೃತ್ತಿಯ ಭೀಕರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕವಿದು ಎಲ್ಲರೂ ಓದಬೇಕು. ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಜನತೆ ಎಂತಹ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಆ ಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು ಹೊರಗಿನ ಭಾರತೀಯರು ಆವಶ್ಯಕ ಸಹಕಾರ-ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

೬೮. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಲಾವಣಿ (ಪದ್ಯ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿಟ್ಟಲ ಶೆಟ್ಟಿ ಬಿ. ಎ, ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಅವರು ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಉಡುಪಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಮಿತಿಯವರು ಚಿಕ್ಕ ನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳು.

೬೯. ಶಾಂತಿಸಮರ (ಚಿಕ್ಕಪುಟ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಎ. ರಾ. ಹಿರೇಮಠ, ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಬ. ವಾಸವಿ, ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್, ಧಾರವಾಡ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀ. ಐ. ಆರ್. ಆಕಳವಾಡಿ, ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ರಾಮಾಶ್ರಯ ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್, ಧಾರವಾಡ. ಘಾ. ಕ್ಯಾ. ೧೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೭೦. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮನೆ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಯುತ ನರೇಂದ್ರಬಾಬು. ಮೈಸೂರಿನ ಉಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ೬ ನೆಯ ಗ್ರಂಥ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬೮ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೭೧. ಮದರಾಸಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೇನಾ ಸಂಘದ (೧೯೪೬) ದ್ವಿತೀಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀಯುತ ಎ. ಎನ್. ಉಡ್ವೆ ಸಿ. ಎ. ಇ., ಐ. ಸಿ ಎಸ್ ಅವರು. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಎ. ಕಲ್ಪರಾಜು, ಸಿ. ಕೆ. ಶಿರುಮಲೇಶ್ವರ ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೬ ಪುಟಗಳು.

ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೀತಿ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಸಂವರ್ಧಿಸಲು ಹೊರಟ ಸಂಸ್ಥೆಯಿದು. ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಮುಖವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದೆ.

೭೨. ಬಿತ್ತಿದ ಬೆಳೆ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು. ಧಾರವಾಡದ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೮೪ ನೆಯ ಕುಸುಮ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೨೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೭೩. ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು, ಧಾರವಾಡ. ಮೇಲಿನ ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೮೫, ೮೬, ೮೭, ೮೮ ನೆಯ ಗ್ರಂಥ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೭೨೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೭-೦-೦.

೭೪. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಹೋತ್ಸವ (ನಿಡುಗವನ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ಕೋ. ಜಿನ್ನ ಬಸಪ್ಪ, ಬಳ್ಳಾರಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಅನಿ. ಘಾ. ಕ್ಯಾ. ಅ. ೧೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೭೫. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು (ಮೂರು ಲೇಖನಗಳು). ಬರೆದವರು: ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂರು ಜನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಿಯರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕಂಠುಡಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಂದಿರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೫ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೭೬. ಪುರುಷಾರ್ಥ (ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿ) ಬರೆದವರು: ' ಶ್ರೀರಂಗ ' ಧಾರವಾಡದ ಲಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ ೩ ನೆಯ ಕುಡಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೪೮ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೭೭. ಉಡುಪಿಯ ' ಕಲಾವೃಂದ ' ಸಂಸ್ಥೆಯ ತೃತೀಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು: ಶ್ರೀ. ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ ಉಡುಪ, ಪಂಚೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಉಡುಪಿ. ಜಿ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

ಉಡುಪಿಯ ಕನ್ನಡ ತರುಣರು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ನಡೆಯಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ' ಕಲಾವೃಂದ 'ವೂ ಒಂದು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಲಿ.

೭೮. ಕನ್ನಡ ಬಾಲವೀರ (ಸ್ಕಾಟಿಗಳ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಜಿ. ಹಲಸಗಿ, ಬಿ. ಎ., ಡಿಪ್. ಪಿ. ಇ. ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ: ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸ್ಕಾಟಿ ಹೆಡ್ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್, ಧಾರವಾಡ. ಜಿ. ಅ. ೮ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೧-೦-೦.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಸ್ಕಾಟಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಲು ಹೊರಟ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯಿದು. ಅಲ್ಪರಂಭವಾದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಸ್ಕಾಟಿಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಯಿದಾದುದರಿಂದ, ಬೆಳೆಯಲೂ ಬಹುದು— ಬಲಿದು ಬಾಕಲೂ ಬಹುದು. ಸಂಪಾದಕರ ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠೆಯನ್ನರಿತವರಿಗೆ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಶುಭಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಇರದು.

ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ
ಮುಖ್ಯ ಗುರುತೆಂದರೆ
ಅಂದವಾದ
ಕೇರರಾಶಿ!

ಮುಳುಲವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮಹಿಳೆಯರೇ ರೇಷ್ಮೆಯಂತೆ ನಯವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವಾದ ಕೂಡಲುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಇಹು ಕೂಡಲುಗಳಿಗೆ ಬಲದಾಯಕವಾದ ತೈಲ, ಕೂಡಲುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವು ಹಲ್ಲದ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಕುವುದು. ಇಂದೆಯ ಒಂದು ಬಾಟಲೆ 'ಮುಳುಲ' ತೆಗೆದು, ಕೊಂಡು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ. ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ವುದು.

ಮುಳುಲದ
ಪ್ರತಿಪ್ಪಳನೆನು ?
೦. ಕೇಶಗ್ರಂಥಿಗಳನ್ನು
ಜೋಡಿಸಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರ-
೧. ಕಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಜೊಟ್ಟು-
ಡುಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು-
ಬಿಡುತ್ತದೆ.
೨. ಬೋಳು ಕನವನ್ನು
ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

(Signature)

AYURVEDASHRAM PHARMACY LTD., BANGALORE

ನೊದಲನೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ-
ದವರು ಸಂಪಾದಕರ ಸಾಹಸದ ಬಗ್ಗೆ
ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡದೆ ಇರಲಾರರು. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ
ಇರುವ 'ಅನಂದ ವಿಗಟನ್' 'ಕಲೈವಾಣಿ'
ನೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರು
ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಂತಿದೆ. ಅನಂ-
ದದ ಸ್ವಾಗತ.

೮೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿತಚಿಂತನೆ
(೧೫ ಪ್ರಬಂಧಗಳು) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಯುತ
ಅ. ನ. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್,
ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ. ಕ್ರಾ. ಅ.
೯೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೮೨. ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ (ಸಾಮಾಜಿಕ
ಕಾದಂಬರಿ.) ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಸ್.
ವೀರಪ್ಪ ಬಿ. ಎಸ್. (ಅರ್ನಾಫ್), ಬಿ. ಟಿ.
ಮೈಸೂರು ಶಿಕ್ಷಣಶಾಲೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಮೇಲಿನ ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂ-
ಷನ್. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೯೨ ಪುಟಗಳು.
ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೮೩. ಕಲಿಕರ್ಣ (ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ).
ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ ವರದರಾಜರಾವ್ ಎಂ. ಎ.
ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಎಸ್. ಎಸ್.
ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೫೦
ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೮೪. ಸಮಾಜ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿ-
ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ಮೆವುಂದಿ ಮಲ್ಲಾರಿಯವರು,
ಫಾಲಜಂದ್ರ ಫಾಣೇಕರರು, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು
ಇದ್ದಾರೆ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಬಿ. ವಿ. ಫಾಣೇಕರ, ಹಳಿತಾಲೂಕ
ಕಡೇರಿ ಓಣಿ, ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೨ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಜಂ.
೩-೪-೦. ಬಿಡುಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ ಮರಳಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿನದ ಶುಭಮುಜೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟಿದೆ.
ಸಮಾಜದೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಿ.

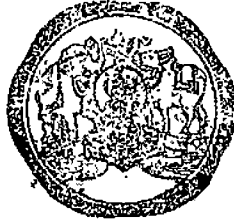
೮೦. ಅನಂದ ಜ್ಯೋತಿ (ಸಚಿತ್ರ ವಾರಪುಸ್ತಕ) ಆಗಸ್ಟ್
೧೯೫೬ನೆಯ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ಎಂ. ರಾಮಯ್ಯ. 'ಅನಂದ ಜ್ಯೋತಿ'
ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ೧೫ ಲಾಲಬಾಗ್ ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ನಗರ. ಜಿ. ಅ. ೪೮ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಜಂ. ೯ ರೂಪಾಯಿ.
ಬಿಡುಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦. ೨-೦.

೮೫. ಸೋಹ್ರಾಬ್ ಮುತ್ತಿ ರುಸ್ತುಂ (ಆನುವಾದಿತ
ಕಾವ್ಯ—ದೀರ್ಘವಾದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದೆ.)
ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ ಎಂ. ಎ. ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೫೫೫೫೫
ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦

೮೬. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬನ ಸಾಹಿತ್ಯ (ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ
ಪ್ರಬಂಧ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ-
ಯವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಎಸ್. ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂ. ಕ್ರಾ.
ಅ. ೩೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೬-೦.

೮೭. ಸಚಿತ್ರ ನವೀನ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಾಠಗಳು (ಪಠ್ಯ-
ಪುಸ್ತಕ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಚಿಕ್ಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಅಧ್ಯಾಪಕರು
ಮೈಸೂರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖೆ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಎಸ್.
ಎಸ್. ಎನ್. ಬುಕ್‌ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂ. ಜಿ. ಅ. ೭೮ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ
೦-೮-೦.

ದಿಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ,ಲಿ. ಧಾರವಾಡ

వియంత్రి

సంపాదక:
బీబిగారి చృష్ణశర్మ

సంపుట ౧౦ ★ సంచిక ౬

నమ్మహోస ఏర్పాడు

కు

జయంతిగే జాహిరాతుగళన్న ఒదగిసలిక్కు చందా
నారరన్న కుడిసలిక్కు ప్రి. నాజిరావ నోలగిరి
యనరు వ్యవస్థాపకరాగి కాయ్ మాడుత్తిద్దారే.
జయంతియ అభిమానిగళ్లరూ అవరిగే నేరవు కేడు-
త్తిరబేకాగి బేడికే. జాహిరాతుగళ బగేగే పిల్వేష
ఏవరగళన్న బయసునవరు కేళగే కాణేసిద పిళానన్
పత్తవ్యవహార మాడబేళు.

శ్రీ నాజిరావ నోలగిరి
అడ్మిట్రాయ్టింగ్ న్యూనేజర్
జయంతి కార్యాలయ
గారనాడ.

నవ్వుంబర్ ● ౧౯౪౬

బేలే ల ఆణే.

ಸಂಪಾದಕರು : ಬೆಟೆಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರು

ಸಂಪುಟ ೧೦	೧ನೆಯ ನವೆಂಬರ್ ೧೯೪೭	ಸಂಚಿಕೆ ೭
----------	-------------------	----------

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು

ಸಾಳಾಹಿಗಿ (ಕವನ)	..	ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಎಂ. ಎ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೧೬
ದೇ. ಭ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಬ್ಬ (ಸಂಪಾದಕೀಯ)	..	‘ ಸಂಪಾದಕರು ’	೧೬
ಚೆಂಡುಟಿ (ಕವನ)	..	‘ ಅಂಬಿಕಾಶನಯ ದತ್ತ ’	೧೬
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ	..	..	೧೬
ವಿನೋಚನ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	..	ಶ್ರೀ. ಜಯಶೀರ್ಷ ಅಸ್ವಪುತ್ರೇ, ಪುಣೆ	೧೬
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (ಕವನಗಳು)	..	ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್) ಮುಂಬೈ	೧೬
ರಾಜನೂ ಕವಿಯೂ ಆದ ನೃಪತುಂಗನು (ಭಾಷಣ)	..	ಶ್ರೀ. ರಾ. ಸ್ವಾ. ಪಂಚಮುಖಿ ಎಂ. ಎ. ಧಾರವಾಡ	೧೬
ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ (ಒಂದು ಹರಟೆ)	..	ಶ್ರೀ. ಗ. ನಾ. ಕುರಡಿ ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್) ಮುಂಬೈ	೧೬
ನಮಿಸೋಣ ಬಾ ಗೆಳೆ (ಕವನ)	..	ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ ಬಿ. ಎ., ಬಿ.ಟಿ. ಗೋಕಾಕ	೧೬
ಆಶಾ ಚಾತಕ (ಕವನ)	..	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಕೆ. ಅವಧಾನಿ ಬಿ. ಎ. ಬೆಳಗಾವಿ	೧೬
‘ ಕನ್ನಡ ’ ಪದವು ‘ ಅಬದ್ಧ ’... ಅಹುದೆ ?	..	ಪ್ರೊ. ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ ಎಂ. ಎ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರ	೧೬
ಶಾಪ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)	..	ಶ್ರೀ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ, ಕಾಶೀವಿದ್ಯಾನಿಲಯ	೧೬
ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ತೆರಳಿದ ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು	..	ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಮುಂಬೈ	೨೦
ಹುಣಿಸೇ ಬೀಜ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧ (ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಚಾರ)	..	ಶ್ರೀ. ವಿ. ಸಿ. ಹಿತ್ತಲಮುನಿ, ಆಗ್ರಾ ಕಾಲೇಜ್, ಪುಣೆ	೨೦
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ (ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು)	..	‘ ವಿಚಾರ ’	೨೦
ರಾಜಕೀಯ ಲೋಕದ ಅವಲೋಕನ	..	‘ ರಾಯರ ಅಪ್ಪಣಿ ’	೨೦

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರವೇಶ

(ಮುಂಬಯಿ ವಿದ್ಯಾಪಾತೆಯ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದುದು)

ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ. ಗೋಪಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹುದ್ದೂರ, ಕೆ. ಬಿ. ಮಾಡಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಳಗಾವಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತ !

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪರಿಚಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದವನೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ೬-೭ನೆಯ ಈಯತ್ತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪುಟಪುಟದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮಾಣಚಿತ್ರಗಳ ಸೊಬಗಿನ ಸೂರೆ

ವಿವಿಧ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಪುಟಗಳೇ ೭೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುವು. ಬೇಕಾದವರು ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಗಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಯ ಬೆಲೆ ೨-೦-೦. ಅಂಚೆಯ ಪೆಚ್ಚೆ ಐದಾಣ.

‘ ಜಯಂತಿ ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಜಯಂಕ

ನಾರ್ಸಿಕ ಚಂದಾ
೪-೪-೦

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ೧ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ
ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಸಂಪುಟ ೧೦

೧ ನೆಯ ಸಂವತ್ಸರ ೧೯೪೭

ಸಂಚಿಕೆ ೬

ನಾಳ್ವಾಹಿ ಗೆ :

ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಚ್. ಶ್ರೀಧರ ಎಂ.ಎ., ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

೧

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಡಗರವನಡಗಡಿಗೆ ಕಂಡಾಯ್ತು--
ನಾಡುದ್ದ ನಿನ್ನೆಯಂದು !
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಪಡೆದ ಭಾರತದ ಬಡ ಜೀವಿಗಳ
ಬಡತನಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಯೆಂದು ?
ನಾಡೋಜ ಗಾಂಧೀಜಿ, ಮೂಕಕೋಟಿಯ ದೇವ
ಕಂಡ ಕನಸೆಲ್ಲಿ ಮೋಯ್ತು ?
ನಾಡಿಗರ ನಾಡಾಧಿತನದ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲಿ
ಬದಲೇನು ಇಲ್ಲವಾಯ್ತು !

೨

ನಾಡ ಹಂಚಿದುದಾಯ್ತು. ಬೇಡಿದುದನಿತ್ತಾಯ್ತು,
ಕಾಡುವುದು ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ;
ಬೇಡವಾದುದೆ ಜನಕೆ ಬೇಕಾಗುತಲಿಂದು,
ಓಡಾಟ ನಿತ್ಯವೆಲ್ಲ !
ಹೆತ್ತವರ, ಹೊತ್ತವರ, ಮತ್ತೆಕವ ತೆತ್ತವರ
ಚೇತ್ವಾರ ಕೇಳು ಅಲ್ಲಿ--
ಎತ್ತ ಬಿಡುಗಡೆ ? ಮತ್ತೆದೇನಿದೆಡ ಬಲದಲ್ಲ--
ಕಾಣುವುದು ದೇಶವಲ್ಲಿ ?

೩

‘ ಸತ್ಸಹೀನರ ನಾಡಿದಾಯಿತಕ್ಕಟ ’ ಎಂದು
ಹೃತ್ತ ಪದಿಂದ ಮರುಗಿ
ಸತ್ಸುತೆ ಮಲಿ. ದರು ತಾಯಿ ತಾನೊಳ್ಳೊಮ್ಮೆ
ಕಿತ್ತೆದ್ದು ಕಾಳಿಯಾಗ
ರಕ್ತದಾಹದ ರಿಕ್ಕಸರ ರಕ್ತ ಸೂರೆಗೊಳ--
ಲೇಳೆಂದನುಜ್ಜಿಯಿತ್ತು
ರಕ್ತ ನೀಡುತ್ತಿಹಳು ಕೊಳ್ಳದೋ ಕಂದೆರೆದು
ನಾಳ್ವಾಹಿ ತಲೆಯನೆತ್ತು !

೪

ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ ನಾಲಗೆಯ ಚಾಚುವೀ
ಮೈಜ್ಜಕ್ಕಪನ್ನ ಕಡಿದು
ಮೂಲವನೆ ಕಿತ್ತಿ ಮೈ ಮೇರ. ಪರ್ವತದಾಚಿ
ಎಳೆದುದರ ಕರುಳು ಮುಡಿದು !
ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪಾಲಾದ ನಾಡಿನ ಕ.
ನಾಲಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ನಿನ್ನ
ಕಾಳುಗೈದತ್ತುಬಾರತಿಯ ಬಿಡು, ಬೇಳ್ ಭ--
ಸ್ವಾಸುರರನಿಕ್ಕು ಮುನ್ನ !

ದೇ. ಭ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರ ೬೦ ನೆಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ

ಕಳೆದ ತಿಂಗಳ ೨೫ನೆಯ ತಾರೀಖು, ಸುಕ್ರವಾರ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ೬೦ನೆಯ ಮುಂಬಯಿ ಶಾಸನ ಭೇದದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಕ್ಕೇರಿಕರ ರಾಮರಾಯರು ೬೦ನೆಯ ಹುಟ್ಟಿನ ಸಬ್ಬವು, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭನೆಯಿಂದ ಜರುಗಿತು. ಸಮಾರಂಭವ ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಧಾರೀಣ ರಾಗಿದ್ದ—ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕೃತಿಯಿಂದ ಇದಿ ಮುಂಬಯಿಯನ್ನೆ ತಮ್ಮದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ—ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಬಹುತರ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೂ ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಆಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ. ದಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಲೋಕ. ದಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಕನ್ನಡನಾಡೇ ಆದರೂ, ಅಂದಿನ ಅವರ ದುಡಿದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ೧೯೧೨ರಿಂದ ೧೯೨೦ರ ವರೆಗೂ ಇವರು ಭಾರತದಾದ ವಿಕಲ್ಪೀರಿಯಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಸೂತ್ರಧಾರರಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವೀಕ್ಷಿಸಿದವರೂ ಅಭ್ಯಾಸಯಕ್ಕೆ ಕಂದರು. ಅದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾಲೇಜು ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೂ ಕಾರಣರಾದರು.

ಕಾಲೇಜುಗಾಗಿ ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನಿಧಿಕೂಡಿಸಲು ಹುಗಲಿರ. ಸ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೇಳುವ 'ವಿಕಲ್ಪೀರಿಯಾ' ಹೈಸ್ಕೂಲು ಆದರೂ, ಅದು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆ ಮುಖವಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಲಕ್ಷ್ಯವು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಅಂದು ಮುಖ್ಯೋ. ಪಾಠ್ಯಾಯರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಕ್ಕೇರಿಕರ ರಾಮ. ರಾಯರೇ ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ನೊಂದಿಕೊಂಡ ಕಳೆದುದು ಮರಾಠಿಯನ್ನು. ಬೆಳೆದುದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮರಾಠಿಯು ಮಾತನಾಡದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವಾದುದು. ಸ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಬೀದಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ,

ಈಗಾಗಲೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತ—ಇನ್ನೆಲ್ಲ—ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಬಗೆಯುತ್ತಲಿರುವ—ಹಳ್ಳ ಕನ್ನಡಿಗ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರೂ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡನಾಡು ಒಬ್ಬ ಚತುರನಾದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಿಗೆ ಎರವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಅದಾವ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೋ ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಾಳಿಕೊಂಡರು. ೧೯೧೨ ರಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ—ಎಂದರೆ ಸುಮಾರು ೬೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ—ಇವರು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

ಆರ್. ಎಸ್. ಹುಕ್ಕೇರಿ ರಾಮರಾಯರು.

ಕನ್ನಡದ ಸರಿಚಯ ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇರದುದರಿಂದಲೂ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾವನೆ ಇನ್ನೂ ಮನದಟ್ಟಾಗದುದರಿಂದಲೂ ಇವರು ಮೊದ. ನೊಂದಲು ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಉಗ್ರಕನ್ನಡಿಗರು ಕೆಲವರು, ಇವರ ಕನ್ನಡನಿಷ್ಠೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕಂಠಯಿತ ಭಾವದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತವನ್ನೊಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ, ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿಯೇ ತಾವು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಕಾದ ಮೇಲ್ಮೆಯ ಸ್ಥಾನದ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು; ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕನಿಷ್ಠರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಳಿಗೆ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಇಂದು ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, 'ನಾ, ನಾ,'— ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಗ್ರಕನ್ನಡಿಗರೂ ಇವರಷ್ಟು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ—ಅಭಿಜ್ಞನಾಗಿ—ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಅನುಕೂಲವೇ

ರಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ದೈವಿಕ ಆಪತ್ತಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ರಾಯರಿಗೆ ಆಗಾಗ ಸಂಭವಿಸಿದವಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ವಿಷಾದ-ದುಃಖಗಳಿಂದ ಖಿನ್ನರಾದ—ಜೀಸರು ಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಬಿಟ್ಟು ಕುಳಿತು—ರಾಮರಾಯರನ್ನು ಕಂಡವರೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರು; ವಿಧಾಯಕ ಚಳವಳಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗಲೂ ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಕೈಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಸುದೇಶೀ ಪ್ರದರ್ಶನದಂತಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂದರೂ ಕೈಕೊಂಡು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾದ 'ಸುದೇಶೀ ಕೈಪಿಡಿ'ಯಂತಹ ಕೆಲಸ ಇಂದಿಗೂ ಉದ್ಯಮ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಬಲ್ಲಬಲ್ಲದಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಸರ್ವೇಭಿಕ್ಷು ನಿಂದಾದ ದೇಶಭಕ್ತರಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾರ್ಯದ ಉಗ್ರತೆ ತಡೆಯದೆ ಅಂದಿನ ಪರಕೀಯ ಸರಕಾರ ಅವರನ್ನು ಆಗಾಗ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಅಕ್ರಮಿಸಲಿಕ್ಕೊಂದು ಸೆರೆಮನೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೋಗಿ ಬಂದ 'ಜೀ. ಭ.'ಗಳ ಬಳಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುಹೋಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಲ್ಲ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ, ಸಿಕ್ಕದಿರಲಿ; ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಸುದಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ತುಂಬ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆಸುವವರು. ರಾಯರಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮುಖ್ಯ; ಕೀರ್ತಿ-ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೆವರು ಮನದೊಡುರು ಕರುಪುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನೂ ಅಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದು; ಜೀವ ನೆಂದರೂ ಕೀರ್ತಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬಂದು ಬಿಡುವುದು.

ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು ಲೇಖಕರೆಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿಲ್ಲ; ವಕ್ತಾರರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವರ ಅಭ್ಯಾಸ-ಆಸಕ್ತವುಗಳಿಂದ ಹದಗೊಂಡ ಬುದ್ಧಿ, ಇವರನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರನ್ನಾಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ಇವರ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವನ್ನು ತುಂಬುವಂತಹದಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರು; ಎಷ್ಟು ಆವಶ್ಯಕವೋ ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಾರರು. ಬರೆದರೆ—ಮಾತನಾಡಿದರೆ—ಶ್ರೀಯುತರ ಲೇಖನ-ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿಷಯಗಳೇ ತುಂಬ ತುಂಬ ಕುಪುಪ್ಪಲ್ಲದೆ, ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯವೆನಿಸುವ ಭಾವನಾಮಯದ ಇರುಪುದೇ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವರೋ—ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ದರಿಜಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಟ್ಟಿರುವರು. ಈಗ ಮುಂಬಯಿ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಂಶ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವವರು ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರು. ಇವರ ಕಾರ್ಯ-ಬುದ್ಧಿ-ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಒಂದು

ಪ್ರಾಂತದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರೆಂದು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಇಂದಿನ ವಿಸಮತಸ್ಥಿತಿ ಹೋಗಿ, ಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸುಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ, ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯ ಮೇಲಣ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ನಿನೇ ಆಗಲಿ, ನಾಡು ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರ ಕಾರ್ಯವನ್ನೊಪ್ಪಿ, ಏಕಮುಖದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವೇ ನರಿ. ಶ್ರೀ. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರಿಗೆ, ಶ್ರೀಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವ ನಾಡುಗರ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ ನಾವೂ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಲಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಯುತರ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗೆಗೆ ನಾವೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಗ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

—ಸಂಸಾದಕರು.

(ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಕ್ಕೇರಿಕರರ ಪದಿಯಚ್ಚನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ. ನಾ. ಅ. ಹೊಸಕೆರೆದುವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.)

ಚೆಂದುಟಿ

★

‘ಅರಿವಿಕಾತನೆಯ ದತ್ತ’

卐

ಅರುಣೋದಯದಂತೆ ಅರಳಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ಸಂಧ್ಯಾಗುಣದಂತೆ ಇಕ್ಕಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ತಾಯಿ ತೊಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಗಿಸಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ಅಕ್ಕ ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ನೋವ ಮರೆಸಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ಮಕ್ಕಳ ಲಲೈಯಲ್ಲಿ ವಿಂಚಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ಕಂದ ಹೊವ ಕುಯ್ಯದಿರೆಂದು ಕಲಿಸಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ವಿರೋಧ ಕರಗಿಸಿ ಎದೆಗೆಳೆದ ಚೆಂದುಟಿ
ಮುದ್ದು ಮಾತಿನಿಂದ ಎದೆ ತೆರೆದ ಚೆಂದುಟಿ
ಶಾಂತಿಯ ಮಾತಲು ಅದಿರಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ರಾಂತಿಯ ನೀಡಲು ಮುಗುಳದ ಚೆಂದುಟಿ
ಮಾತಿನ ಮಾತೆಯಾಗಿ ಕವಳ ಕೊಟ್ಟ ಚೆಂದುಟಿ
ಬರುವ ಯುಗದ ನಮನಾಗಿ ಮೆರೆವ ಚೆಂದುಟಿ
ಆರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಡಿಸಿ ಕಾವ್ಯಗಳ ಕಟ್ಟಿದ ಚೆಂದುಟಿ
ಜಗನ್ನೊಗಲವ ಚಿಗುರಿಸುವ ಚೆಂದುಟಿ

ಶ್ರೀಗುರುಮಾತೆಯಾದ ಚೆಂದುಟಿ!

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

★

೮೭. ಸಂದಾದೀಪ (ಹನ್ನೊಂದು ಕತೆಗಳು) ಲೇಖಕರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೊರಡ್ವಲ್ಲು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು, ಉಡುಪಿ ಪ್ರಕಾಶಕರು: 'ಕಿರಿಯ ಪ್ರಪಂಚ' ಉಡುಪಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೯೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೧೫-೦.

೮೮. ಕಳೆದ ಪುಟಗಳು (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ). ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ರಾಮಚಂದ್ರ ವಿನ್ಯಾಸ, 'ಡಿಪೋಸಿಟ್' ಕೈಟರ ಓಣಿ, ಧಾರವಾಡ. ಲೇಖಕರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೬೮ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೮೯. ಅತಿಸೂನವ (ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿ). ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ದ. ಲ. ಕಿರೂರ ಬಿ. ಎ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ 'ಸಂಜೆವಿನಿ' ಪ್ರಕಾಶನದ ೪ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೫೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೯೦. ನರಾಂಟಾ ಬ್ಯಾಟನ್ (ಹಿಂದೀ ಕವ್ಯಾ-ನಿಷ್ಠಾ ಪಾರ್ಶ್ವಿಯ ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ). ಪ್ರಕಾಶಕರು ಜನತಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೩-೦.

೯೧. ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ (೧೯೪೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಘಟನೆಗಳ ಸಿಂಹಾಪರೋಕ್ಷನ). ಮೂಲ ಲೇಖಕರು ಕಾಮ್ರೆಡ್ ಗಂಗಾಧರ ಕಥಿಲಾರಿಯವರು. ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಕುಳಕುಂದ ಶಿವರಾಯರು. ಮೇಲಿನ ಜನತಾ ಸಾಹಿತ್ಯದವರೇ ಪ್ರಕಾಶಕರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೯೨. ಬೆಳಕಿನ ಬಾಳು (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ) ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ದೇಶವಾಡೆ ಮನೋಹರರಾಯರು ಎಂ. ಎ. ಅಥಣಿ. ಧಾರವಾಡದ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯ ೯ನೆಯ ವರ್ಷದ ೪ನೆಯ ಕುಡಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬+೧೫೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೮-೦.

೯೩. ಮೊಗ್ಗೆಯ ಮಾಲೆ (ಕವನ ಸಂಕಲನ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಮಹಾಂತದೇವ, ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಜಿ.ಎಚ್. ಜಿನ್ನಪ್ಪ, ಬುಕ್‌ಸೇಲರ್, ಬಾಗಲಕೋಟೆ. ಫಾ. ಕ್ಯಾ. ೬೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೯೪. ಮುಂಬಯಿ ರರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ೯೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ (೧೯೪೬-೪೭) ವರದಿ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಶ್ರೀ. ಹೆ. ವೆ. ಇಮಾರತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಡಿ. ಬಿ. ಅಥಣಿ, 'ಸಂಯುಗಿತ ಸದನ' ಗಿರಗಾವ-ಮುಂಬಯಿ. ಡೆ. ಅ. ೨೨ ಪುಟಗಳು. ಅದಾಯ-ವೆಚ್ಚದ ಅಧಿಕೃತ ಪಟ್ಟಿಯೂ ಇದರೊಂದಿಗೆ

೯೫. ಕರೀಬೆಕ್ಕು (ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. 'ರಮೇಶ' ಅವರು. ಧಾರವಾಡದ ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದ 'ಪ್ರತಿಭಾ' ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ ೩ ನೆಯ ಕಿರಣ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೦೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೯೬. ಕೊಂದವರು ಯಾರು? (ಪತ್ತೇದಾರಿ ಕಾದಂಬರಿ). ಶ್ರೀ. ಗುರುನಾಥ ಜೋಶಿಯವರು ಲೇಖಕರು. ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ ೪ ನೆಯ ಕಿರಣ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೯೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೯೭. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿ (೨ ನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕಥಾಕುಂಬ ಪ್ರಕಟನಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೮-೦.

೯೮. ದಲಿತ ಕುಸುಮ (ಅನುವಾದಿತ ಕಾದಂಬರಿ). ಮೂಲ ಬಂಗಾಲಿ ಲೇಖಕಿಯರು ಶ್ರೀಮತಿ ಸ್ವರ್ಣಮಯಿ. ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಹೊಸಮನೆ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ, 'ವಿದ್ಯಾನ್'. ಮೇಲಿನ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಕಿರಣ ೫. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೯೯. ನೂರ ಜಹಾನ್ (ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು: ಶ್ರೀ. ಕೇಶವವರ್ಮ ಗಲಗಲಿ. ಇದೂ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ೪ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಕಿರಣ ೬. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೧೦೦. ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿ ಆರ್ಥಾತ್ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಕನ್ನಡ ಗೈಡ್ (ಶಾಲೀಕಪಯೋಗಿ ಪುಸ್ತಕ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹೋಳಿಕಟ್ಟೆಯವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಆರ್. ಜಿ. ಹುಕ್ಕೇರಿ, ಸ್ಟೂಡಂಟ್ಸ್ ಓನ್ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ, ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೦೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೨-೦.

೧೦೧-೧೦೨ ನೆಯ ವರ್ಷದ ಮುಂಬಯಿ ವಿ. ವಿ. ನಿಲಯದ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ-ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಕೈಪಿಡಿಯದು. ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಬಲು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

೧೦೩. ಆಸಕ್ತಿ ರಾಣೀಕಾ (ಪ್ರಬಂಧ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ಶಂ. ವಾ. ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರ ಪ್ರೆಸ್, ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರವಾಡಿ. ಫಾ. ಕ್ಯಾ. ೧೪ ಪುಟಗಳು.

ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದ ಆಡಳಿತದ ನೌಕೆ ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ತುಂಬ ವಿಚಾರಪೂರ್ಣ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಓದಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. (೨೦೬ನೆಯ ಪುಟ ಸೋಡಿಂ)

ವಿಮೋಚನೆ

(ಸಣ್ಣ ಕತೆಯೊಂದು)

೨೬. ಜಯತೀರ್ಥ ಅಷ್ಟಪುತ್ರ, ಪುಣೆ

★

ಒಂದು ಹರಕು ನೋಟನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಟ್ಟಿ ಕ್ರಮವೆಷ್ಟು? ಅದನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನೆಂಬ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅದರ ಹತ್ತುಮಡಿ ವ್ಯರ್ಥ ವೆಚ್ಚ.

ಕೊನೆಗೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹರಕು ನೋಟು !

★

ಮೇ ತಿಂಗಳ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾದುದರಿಂದ ಬಿಸಿಲು ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಕೆಂಡಕಾರುವ ಚಂಡಮಾರುತವೆಂದ, ಕೆಳಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೆಂಚಾದ ಬೆಳುವಲ ಭೂಮಿ, ನಡುನಡುವೆ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಬೀಸುವ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಗಾಳಿ— ಇಂತಹದ ರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಟು ಧರಿಸಿ ಸಾಗಿದ ದಾರಿ. ನೋಕನ ಗತಿಯನ್ನು ಪೆಚ್ಚು ಬಣ್ಣ ಸಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನನಗಂದು ಸಿಕ್ಕದ್ದು ಉಣ್ಣೆಯ ಕೋಟು ಬೇರೆ. ನೇಗನಾಗಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೇ ತಾಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣವನ್ನೂ ಮೀರಿ ತಲೆಕಾಯ್ದಿದ್ದರಿಂದ, ಬೇರೆಯೆತ್ತಲೂ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದೆ ಸಾಗಿದ್ದೆ. ಅಂತೂ ಮನೆಯನ್ನೂ ಮೈ ಸೇರಿ easy chair ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ' ಉಶ್ ಕ್ಷ ಪ್ಪಾ ! ' ಎಂದು ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದೆ; ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೇ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ತೆಗೆದು ಸಮೀಪದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತೂರಿದೆ; ಎರಡು ಮೂರು ಸಲ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿ ಅದೂ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಬೇಕೇ? ಆಸನಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅದನ್ನೆತ್ತಿ ಪುನಃ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಡುವಾಗ, ತಲೆಯ ಕಾವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಕೋಟನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಡಿದೆ, ವಾಕೇಟಿನಲ್ಲಿಯ ಹರಕು ವಾಪಾಯಿಯ ನೋಟೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟೆ. ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದೊಡನೆಯೆ ಏನೇನೋ ನೆನಪಾಗಿ, ಕಣ್ಣು ಹಾಸಾಗಿಯೇ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡುವು. ಒಳಗಣ್ಣು ಆ ನೋಟಿನ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮಗುಚಹತ್ತಿತು:

"... ಏವಿಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೆಯ ಕಾಲೇಜಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದು ದೇಸಗೆಯ ಬಿಡುವು ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಅವಸರವಾಗಿ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, 'ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮೊಮ್ಮಗ- ಕೊಬ್ಬಳು' ತಾನೂ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಾ-

ಯಿತು. ರೇಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರೆಗೆ ಟಾಂಗೆಯ ಚಾರ್ಜು, ಹಮಾಲಿ ಎಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಟಿಕೆಟ್ಟಿನವ್ವು ಮಾತ್ರ ಹಣ ಉಳಿದಿದ್ದಿತು. ಗಂಡುಸರ Quene ಹೆಂಗುಸರಿಗಿಂತ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ್ದರಿಂದ, ಅವಳಿಗೇ ಟಿಕೆಟ್ಟು ತೆಗೆಯಿಸಲು ಹೇಳಿ, ಹತ್ತಿರಿದ್ದ ಹಣವನ್ನನಳ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಟಾಂಗೆಯ ಚಾರ್ಜು, ಹಮಾಲಿ ಇವೆಲ್ಲ ಉಳಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಗಾಡಿ ಸೇರಿ ಒಮ್ಮೆ ಕುಳಿತದ್ದಾಯಿತು.

"ನಾನು ಒಂದೆರಡು ಸ್ವೇಚ್ಛೆ ಮೊದಲೇ ಇಳಿಯುವವನಿದ್ದೆ. ಸ್ವೇಚ್ಛೆನ್ನಿನಿಂದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಸ್ಸಿಗೆ ಆರಾಣ! ಅದರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರವಾಸವಿದ್ದದ್ದೂ ಒಂದು ಅನುಕೂಲವೇ ಆಯಿತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಿನ್ನಲು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ— ಅಂದರೆ ಬಹುವಾದೇ ಆಯಿತು. ನಾನಿಳಿಯುವ ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ಮುಂದಿನದೇ ಆಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಪುಣ್ಯ ಮಗು ಒಂದು ರೂವಾಯಿಯ ನೋಟೊಂದನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ' ಟಾಂಗೆ, ಹಮಾಲಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳೆಲ್ಲ ' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಏನೋ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು ಯತ್ನ- ಸಿದರೂ ಬಾಯಿಮಾತ್ರ ' ಹೂಂ ' ಎಂದೇ ಸ್ವರ ಹೊರಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು

"ನಿಲ್ದಾಣ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಇಳಿದು 'ಬರ್ರೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮು ದಾಟಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಪ್‌ನಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿದೆ. 'ಬೇರೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಬಸ್ ಕಂಡಕ್ಕರು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು:— ನೋಟು ಹರಕಾಗಿದೆ ಎಂದು. ಬಸ್ಸು ಹೊರಟು ಹೋಯಿತು. ನೋಟು ಅರುವಿ ಅರುವಿ ನೋಡಿದೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಎರಡುಚೂರಾಗದಿರಲಿಕ್ಕೆ— ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾಗವೇ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಹಣಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರೋ ಪುರಾಣಪುರುಷ- ನೊಬ್ಬನ ಪಿತ್ತಗಳು ಸರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳದಿರಲು ಕರಿಕೆಯ ಬೇರೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಯತ್ನಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಓದಿದ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಸಂಗವೊಂದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಅಂತಹದ- ರಲ್ಲಿಯೂ ನಗೆ ಬಂದುದೇನೋ ನಿಜ; ಅದರೆ ನಕ್ಕರೆ ನಿಪರಿತ ಸ್ವರ ಹೊರಡುವ ಲಕ್ಷಣ ತೋರಿದುದರಿಂದ— ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಗಂಟಲು ಸೆರೆಹಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕುಬೇಕಾಯಿತು.

"ಏಳೆಂಟು ಮೈಲಿ ದಾರಿನಡೆದ ಹೊರತು ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಯೊಬ್ಬರು ಸಿಕ್ಕಿದುದರಿಂದ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟೆ. 'ಈಗ ಮೋಟಾರಿನವರೂ ಅಂದರೆ ಅವರ ಸೊಕ್ಕು' ಜೊತೆಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ತಲೆದೂಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಉರುಕಾಣುವ ವರಗೂ ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವರು ಅವಕಾಶವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

"ಆ ಹರಕು ನೋಟಿಗೆ ಅಂಟು ಹಚ್ಚಿ, ಮತ್ತೇನೇನೋ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಅನೇಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿರಲೂ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಫಲ. ಯತ್ನರಾಗಿಯೆ ಮರಳಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೇ ಆ ಹೊತ್ತು ನಾನೇ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರ, ಧಾರವಾಡ.

ಬೋರ್ಡ್‌ಂಗ್ ಎಂಡ್ ಲಾಜ್‌ಂಗ್

ರೂಢಿಕರವಾದ ಉಟ್ಟು, ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾದ ವಸತಿ
ಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು.
ಸ್ವೀಡನ್ ರೋಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಕೋಟು
ಕಚೇರಿ ನೇಟಿಂಗ್‌ಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ
ಯಾವ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ

ಶ್ರೀರಾಮ ರೆಸ್ಟೋರಂಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಉತ್ತಮ ಉಪಾಹಾರ ಮಂದಿರ

ತುಷ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಿನಿಸುಗಳು.

ಉಪಾಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕ
ಜಹಾ-ಕಾಫಿ ಪೇಯಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಸತ್ಕಾರ
ಸಮಾರಂಭ, ಔತಣದ ಉಪಾಹಾರಗಳಿಗೂ
ಒಳ್ಳೆಯ ಆವಕಾಶ

ಸ್ವೀಡನ್ ರೋಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ ರೆಸ್ಟೋರಂಟ್‌ಗೆ
ಒಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ಅನಂದ ಪಡೆಯಿರಿ.

ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ
ನಡೆಹಗಲಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಹೊರಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಮೊದಲು ತಿಮ್ಮಯ್ಯ
ನವರ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಂದೆಯವರು 'ಬಾಕಿ' ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾ-
ರೆಂದು ಹೇಳಿ, ರೂಪಾಯಿಯ ಹತ್ತು ನೋಟುಗಳನ್ನೆಣಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು.
ಅವರು ಮುಂದುವರಿದರೂ ಸಹಜವಾಗಿರಲಿ. ಒಂಭತ್ತನೆಯ
ನೋಟನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಟ್ಟು 'ಬೇರೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ
ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. 'ಒಂದು ನೋಟು ಹರಕು ಮೊರಟಿ
ಬಗ್ಗ ಸರಗೂ ಅಚ್ಚರವಾಗಿದೆ' ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಈ
ಮೊದಲಿನ 'ಅಚ್ಚರ'ಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಬಿಟ್ಟೆ.
(ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾದನೋ ನಾ ಕಾಣೆ) ಬೇರೆ
ಒಟ್ಟಿದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯ ನೋಟು- ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚಾರದ ಒಣಮಾಲು
ಅಡ್ಡಿ, 'ದೇವರವರಿ' ನಗೆ ನಕ್ಕು. ಅಂಗಡಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆ.
ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಏಜಾರದಷ್ಟು ಓಡಾಡಿದೆ. ನನ್ನ
ವಿಚಾರ, ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಫಲಿತದ ಅಪಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವು

ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡುಬಂದುದರಿಂದ, ವಿಚಾರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತನಾದೆ. ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶೀನಿ
ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು, - ಅವನಾಗಿಯೇ
ಎನೂ ಕೇಳಿದ್ದರೂ - ನಾನಾಗಿಯೇ ಪರೀಕ್ಷೆ ಪಾಸಾದ ವಾರ್ತೆ
ಹೇಳಿ, 'ಹೋಟೆಲ್' ಒಂದರಲ್ಲಿ ಎಳೆದೊಯ್ದೆ. ಆತನ ಮೊಗದಲ್ಲಿ
ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಭಾವ ಮಿಂಚಿದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.
ಹೋಟೆಲ್ಲಿನ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮುಟ್ಟಿದ ನಾನು, ಅಂದು
ಎಂಟಾಣಿಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪಡೆದೆ. ವಾಪಸು ಕೊಟ್ಟು ನೋಟಿಗೆ
ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಎಂಟಾಣಿ ಕೊಡುವಾಗ, ಶೀನಿ ಹಲ್ಲುಕಿರಿಯು.
ದಿರಲುಮಹಾಪ್ರಯಾಸವಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತೆಯೆ
ಮುಖತಿರುಪಿದೆ. 'ಕೆಲಸವಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶೀನಿ ತೂಲಗಿದ.
ಕಾಣದಂತೆ ದೂರ ಹೋಗಿ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ನಕ್ಕಿರಬಹುದು.
ನನಗೇಕೋ ಸಂಕಟ ಹೆಚ್ಚಿತು. 'ಇನ್ನೊಂದೇ ಕೊನೆಯ
ಪ್ರಯತ್ನ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ಫಕ್ಕನ ಅಂದು ಶನಿವಾರವೆನ್ನುವುದು
ನನಪಾಗಿ ಥಿಯೇಟರಿಸತ್ತ ಸಾಗಿದೆ.

ಮೂರುಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ಮ್ಯಾಟಿನೀ' ಆಟ ಆರಂಭ-
ವಾಗುವುದು. ಆಗಲೇ ಎರಡುವರೆ ಗಂಟೆ ಮಿಕ್ಕುತ್ತೆ. ಗದ್ದಲ-
ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕಿಟಕಿಯೊಳಗೆ ಕೈಹಾಕಿ 'ಒಂದು ಸೆಕಂಡ್ ಕ್ಲಾಸ್'
ಎಂದು ಕೂಗಿದೆ. ಟಿಕೆಟ್ಟುಕೊಡುವವನೊಡನೆ ಮಡಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು
ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ 'ಬೇರೆ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಸಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿಕ್ಕೆ ನುಡಿದ
ನಾಲ್ಕುಜನರ ಮುಂದೆ ಅವನಾನ ಬೇಡವೆಂದ್ನು ಬೇರೆ ಎಂಟಾಣಿ
ಕೊಟ್ಟು ಟಿಕೆಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ. ಥಿಯೆಟರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಂದು ವಿವರಣೆ
ದಟ್ಟಿತೆ. ಮೇಲೆ ತಗಡಿನ ಭಾವದ, "Fans" ಗಳ ಅಭಿಮಾನಿ-
ಸರ, ಹಾಗೇ ಬೆವರುಬರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ಸಿನಿಮಾ
ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ 'ಪ್ರಭಾತ' ದವರ ಕಾಳಿಯೂದಿದಾಗಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ
ಅನುಮಾನವಾಯಿತು. ಒಡನೆಯೇ 'ಹಮ್' ಎಕ ಹೈ' ಎಂದು
ಅಕ್ಷರಗಳು ಮೂಡಿದುವು. ನನಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಪರಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾ-
ಯಿತು. ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಅದೇ ಸಿನಿಮಾವನ್ನು
ಮೂರುಸಲ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಆಗಲೇ ನನ್ನ ತಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಯ್ದು.
ಬೇಕೆಂದು ಎನಿಸಿತು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ 'ಗೇಟ್ ಪಾಸು' ಬಿಡಿ
ಹೊರಬಿದ್ದವನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿದ್ದವನಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ
ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ನೋಟು 'ನಡೆಯದೆ' ವ್ಯರ್ಥ ಏಳು
ವಿಚಾರದದ್ದು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿ-
ಬೆವರಿನಿಂದ ಅಂಗಿ ಎಲ್ಲ ತೋಯ್ದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಹೊರಕ್ಕೆ
ಬಿಸಿಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿದೆ. ನಾ-
ದಾರಿಯಲ್ಲಿ 'ಬ್ಯಾಂಕ್' ನ ಮ್ಯಾನೇಜರರು ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತ
ದ್ದುದು ಕಂಡಿತು. ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.
ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ನಿಂತರು ನಾನೇ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾ-
ಪಿಸಿದೆ. '....ನೋಟೊಂದು ಹರಿದಿದೆ.... ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕಿನ
exchange ಮಾಡಿಸಬಹುದೇ?... ನಂಬರು ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿದೆ....

ಅದು ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಟಿಂಬುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ನಕ್ಕು-
ಬಿಟ್ಟರು. ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಟಾಗಿದ್ದರೆ ನೋಡಬಹು
ದಾಗಿತ್ತು....

“ಯಾರಿಗೂ ಎಂದೂ ನನುಸ್ತರಿಸದವ ಇಂದು ಒಬ್ಬ ಚಿಲ್ಲರೆ
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ-ಅಪರಿಚಿತನಿಗೆ- ಬಾಗಿದುದು ಪಿತ್ತ ತಲೆಗೇರಿಸಿತು.
‘ಅತ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ದೊಡ್ಡ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥ’ ಎಂದು ಎಷ್ಟು-
ಪರಿ ತಿಳಿದೇಳಿದರೂ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ”

‘ಫಣ್...ಫಣ್’... ಎಂದು ಎದುರಿನ ಗಡಿಯಾರ ಅರು
ಬಡಿದು ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಕಿಟಕಿಯೊಳಗಿಂದ
ಹೊರಕ್ಕೆ ನೋಡಿದೆ. ಬಿಸಿಲು ಇರಲಿಲ್ಲ. ತಂಗಾಳಿಯೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ
ಬೀಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಲೆಯ ಕಾವು ಇಳಿಯು-
ತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ತಲೆದೋರಿತು.
ಹಾಗೆಯೇ ಮೇಜಿನಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿ. ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ
ಯಾವುದೋ ಪುಟತೆಗೆದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಹರಿಸಿದೆ.

“....ಎಂದು ಆ ಪೊಟ್ಟಿದುಡ್ಡು ರಾಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು
ಸೇರಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ-
ವಂತಾಯಿತು...” ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ನಗೆ ತೇಲಿತು. ತಲೆಯು
ಜಾಂತವಾಯಿತು. ಓದುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರೆಯಿಸಿದೆ:

“ಆ ದುಡ್ಡು ‘ನಡೆಯಿಸುವ’ ಬಗ್ಗೆ ರಾಯರಿಗೊಂದು ದೊಡ್ಡ-
ಚಿಂತೆಯೇ ಹತ್ತಿತು. ಸಂತೆಯ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿಕೊಂಡು
ಹೋಗಿ, ಅನೇಕ ಮುದುಕಿಯರಾದ ಪಲ್ಲೆಮಾರುವವರನ್ನು
ಸೇರಿಸ್ತೀಯಾಯಿತು. ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಲಿಲ್ಲ. ‘ಚಿಲ್ಲರಿನ
ಪೀಕಲಾಟ’ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಕೂಡ ‘ರೇಶನಿಂಗ್’ ಅಂಗಡಿಯವ
ರಾಯರ ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ. ಬದಲಾಗಿ ಆ ರೂಪಾಯಿ
ಗೂ ಆಣೆ ೩ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವ ಸಾಹಸಮಾಡಿದ. ರಾಯರಿಗೆ
ವಿಚಾರಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೈಲಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಸೇರಿಸಿ-
ದರು ತಾವುದ ದುಡ್ಡಾಗಿದ್ದರೂ ಏಕೋ ಹೆಸರಿಗಾಗಿ ಕಾಣು-
ತ್ತಿತ್ತು. ತಿಕ್ಕಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಂಗೋಲಿಪುಡಿ
ಕೂಡ ಇರಬಾರದೇ? ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಏನೋ ಸಪ
ಹಾಕಿ ರೇಗಾಡಿ, ಸಮಾಧಾನ ಪಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ‘ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ
ಜಳಕಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಹಾಗೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ
ಬೇಕಾದಷ್ಟು ರಂಗೋಲಿಯ ಹರಳು...’ ಹೆಂಡತಿಯ ಸೂಚನೆಗೆ
ಕ್ರೋಧವೂರ್ಣ-ಅನುಮೋದನ ಸೂಚಕ- ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ.
ಸಂಜೆ ತುರುಕಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಅವಸರವಾಗಿ ಹೋದರೆ,
ಬಿಸಿಲು...ಅಲ್ಲದೆ ಉಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುವುದು!”.....

ಮುಂದೆ ಓದುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಒತ್ತರ-
ವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿತು. “ಪ್ರಾಣಿ! ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಯಾರಿಗೂ

ಸಿಕ್ಕದ ಹಾಗೆ ಆ ದುಡ್ಡನ್ನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಆಳವಾದ
ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಸಾಡಿ ಬಿಡಬಾರದೇ?” ನನ್ನವೈಕ್ಯೇ ಅಂದು-
ಕೊಂಡೆ. ಅದೇ ಕ್ಷಣ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಕುನೋಟಿನತ್ತ ಹೊರಳಿತು.
ನೋರೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಗಿವಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಿಯೋ ಉದಿಸಿದ
ಶಂಕೆಗೆ ‘ದುಡ್ಡಲ್ಲ? ರೂಪಾಯಿ ಎಲ್ಲಿ?’ ಎಂದು ಸಾಂತ್ವನ-
ಗೊಳಿಸುವ ರೀತಿ ನುಡಿದೆ: “೧×೬೪=೬೪” ಎಂದು ಸಮೀಕರಣ
ರೂಪವಾಗಿ ತಿಳಿಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸಮೀಕರ-
ಣವೂ ನೆನಪಾಯಿತು “ಶೂನ್ಯ×೬೪=ಶೂನ್ಯ”....

ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ನೋಟನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರುಪತ್ತುನಾಲ್ಕು
ಜೂರು ಮಾಡಿ ಕಸವೆ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಸೆದು, ತಿರುಗಾಡಿ ಬರಬೇ-
ಕೆಂದು ಹೊರಟಾಗ, ತಂಪುಗಾಳಿ ತಗುಲಿ ಉಣ್ಣೆಯ ಕೋಟಿ
ಆವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿತು.

ಸಂಜೀವಿನೀ ಪ್ರಕಾಶನ

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸುಪರಿಚಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕರಾದ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಲಮದಾನಿ ಗುರುರಾಜರಾಯರ

ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದೆ.

ಒಂ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಸರಸ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ೫
ರೂಪಾಯಿ ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಬೇಗನೆ ಚಂದಾದಾರರಾಗಿರಿ!

ಈ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ

ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯ

ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯ ಗುಳಿಗೆಗಳು.

ಬಾಟ್ಲೆಗೆ ೧-೮-೦

ಎಂತಹ ಜ್ವರಗಡ್ಡೆಯನ್ನೂ ಕಳೆಯುವುದು.

ವಿಕಾಸ:-

ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ತೃ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ

ಗಿರಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾಧರ ಜಿತ್ತಾಲ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಮುಂಬಯಿ

ಆವೇಶ

★

ಬಿಡುಗಡೆ

೧

೨

ಸೆರೆಯ ದುರ್ಗ ಉರುಳಿತಂದು
ಮುಕ್ತಿ ದ್ವಾರ ತೆರೆಯಿತು;
ಭೂವೈಷ್ಣವದ ಪಾರವೇ
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಹರಹಿತು !
ದಾಸ್ಯದ ಸಿರುಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಗಾಸಿಗೊಂಡ ದೇಶವೇ
ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ಏರಿ ಬಂತು
ಮುಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವೇ.
ಮೈಯ ಘನವನಾಳುತಿಹುದು
ಸೆಳೆದು ವಿಜಯ ಮಾರ್ಗಕೆ
ಲಗ್ಗೆ ಇಡಲು ನುಗ್ಗಿ ಹಿಡಿದೊ
ಸುಖದ ಸಪ್ತಸ್ವರ್ಗಕೆ !

ಅಹಾ ಬಿಡುಗಡೆ ! ನೀ ಬಂದಿಳಿದೆಡೆ
ಜೀವಿ ಜೀವಿಯು ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿ
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೇ ನಿನ್ನ ಉಸಿರಿಗೇ
ಎದ್ದಿವೆ ಬಾಳ್ವಣ್ಣನು ಮೆಟ್ಟಿ !
ಮಾನವನೀಗಲು ದೇವನೆ ಆಗಲು
ಸಾಕು ನಿನ್ನ ಸಿರ ಸ್ವಚ್ಛಂದ—
ಮೈಮನವನ್ನು ಒಂವೆರಡೇನು
ಬಿಗಿದಿವೆ ಸೂರ್ಯಾಕಿರ ಬಂಧ !
ಎಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೆ ಕೊನೆ ಈ ಬಂದಿಗೆ?
ಪ್ರತಿ ಮಾನವ ವಿದ್ಯುತಿತಮತಿ—
ಈ ಹುಡಿ-ಹುಳುವಿಗೆ ನೆಲ ಬಾಳವನು
ಬಂದೀತಾಳಲು ಗರುಡಗತಿ ?

ದೀಪೋತ್ಸವ

‘ ನಾವಾ ನಿರಂಕುಶರು ’

೩

೪

ಕತ್ತಲೆಯ ಸಿಂಗರಿಸಿ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಕಂಬ
ಸಾರುವೆ ‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು ಬಂತು.’—
ನೂರು ಜೀವಗಳ ಸಾದಯನುರಿಸಿ ಹೊಗೆಕಾರ್ಯ
ಗಿರಣಿಬಂಬುಗಳೊ ಇವು! -- ಮರೆಯಲೆಂತು ?

ಸಾಕು ಮಾಡೊ ನಿನ್ನ ಗುಲ್ಲ,
ಬರಿಯ ಜಯಜಯೆಂಬ ಸೊಲ್ಲ,
ಮತ್ತೆ ತುಂಬ ಕುಣಿತವ.
ನೆಲದ ಒಂದು ತುಂಡಿಗೇಕೋ
‘ ತಾಯೆ ’ ಎಂದು ಸಾಯಬೇಕೋ —
ನಡೆಸಬೇಕೊ ಮಹತವ ?
ಇಲ್ಲೊ ಸಂತಸದ ಸಂತೆ!.. ಅಲ್ಲೊ * ಲಾವೋಳಿನಂತೆ
ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೊರಗಿದೆ—
ಹಸಿವೆ ಹಾವ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿ ಹಿಳಿದು ಹಿಪ್ಪೆಯಾರಿ
ಜನ ಜಂಗುಳಿ ಸೊರಗಿದೆ !
ಸೆಳೆಮಿಂಚಿನ ಕತ್ತಿ ಮುಸೆಯೊ,
ಬರಸಿಡಿಲಿನ ಕೊಡಲಿ ಎಸೆಯೊ
ಈ ಬಂಧನ ಕಡಿಯಲು—
‘ ನಾವೊ ನಾವಾ ’ ನಿರಂಕುಶರು,
ಅಲ್ಲ ಆವನ ಇವನ ವಶರು

ಇಗೊ ಬೀದಿ ರಾಜಬೀದಿಯ ಕಳೆಯ ತಳೆದಿಹುದು
ಇಕ್ಕಲಕು ಸಾಲುದೀಪಗಳ ಜಲ್ಲಿ—
ಹಗಲಿಗೂ ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಿಗೆಗಲ್ಲರ ಕೊಳ್ಳಿ,
ಲಕ್ಷ ಜೀವಗಳೊಡನೆ ಲೆತ್ತವಿಲ್ಲಿ !

ತಾಯಾಗಿ ಬರಲಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದು ಬಂತೆ
ಹಣದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯ ಸೂಳೆಯಾಗಿ ?
ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿದಿದ್ದ ಜೀವ ಕನಲುವುದು. ‘ ಈ
ಮೋಸ ಮಾಟವ ಸುಡುವೆ ಹೋಳಿಯಾಗಿ ’ !

* ಧನಕರ್ಪಣ ಎಲ್ಲ ಅನಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾದ
‘ ಕಾಳಬಾದೇವಿ ’ ರಸ್ತೆ.

* ಹೆಚ್ಚುವುಗಳ ಕೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ಬಬ್ಬಗ್ರೀಕ ಅರಸು.

ರಾಜನೂ ಕವಿಯೂ ಆದ ನೃಪತುಂಗನು

(ಹಿಂದೂ ಭಾಷಣ)

ಶ್ರೀ. ರಾ. ಸ್ವಾ. ಪಂಚಮುಖಿ ಎಂ.ಎ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್, ಧಾರವಾಡ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿ ಮಿರುಗುತ್ತಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರವೆಂದರೆ ನೃಪತುಂಗದೇವ. ಇವನ ನೆನಪು ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೃದಯ-ಮನಗಳನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿಸುವಂತಹದು !

ಶ್ರೀಯು ಮಿತ್ರರೇ, ನಾನು ಈಗೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿ-ಯನ್ನು ಭಾರತವರ್ಷದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೈಋತ್ಯದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿ ದಂಡಿ ಗನೆಯ ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗದೇವನನ್ನು ಸುರಿಸು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪಕರೆಂದರೆ ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರು. ಅವರ ನೂಲಿನ ಪುರುಷನಾದ ಮಯೂರ-ಕರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು, ಕಂಚಿಯ ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಓಡು-ಸ್ತರಿನಾಗ, ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಪಲ್ಲವರೊಂದಿಗೆ ತೀವ್ರ ಕೀಳುಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು, ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಕೀ ಸಾಮಂತರಾಜರ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಪಡೆಯುವನ್ನು ಪಡೆದು, ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನ ವಂಶಜರು ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಬಲದಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ. ಈಗಿನ ಕಾರವಾರ-ವಿಲ್ವಂಕಿಯ ಸೀತೆಯ ತಾಲೂಕಿನ ಸೀಂದ ಬಳಿಯ (ಹಳೆಯ ಹೆಸರು ವೈಜಯಂತಿ-ಪನವಾಸಿ) ಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಯಪುರ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗ-ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಾಳುಕಟ್ಟೆ ವರ್ಮನು ಗುಪ್ತ, ವಾಕಾಟಕ, ಗಂಗ ಕೀಳುಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಕೂಡ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವರ ರಾಜ್ಯವು ಸು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗೆ ಬಾಳಿ, ಕಡೆಗೆ ಅವರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಚಲುಕೈರಾಜರ ಕೈಸೇರಿತು. ಚಲುಕೈರು ಪಲ್ಲವರ 'ಪ್ರಕೃತ್ಯಮಿತ್ರ'ರು. ಇವರು ಕದಂಬರನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡಿ ಮೈಸೂರಿನ ಗಂಗರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಅಳುಪ, ಕಟಿಪುರಿ, ಕೋಸಲ, ಕೇರಳ ರಾಜರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಉತ್ತರಾಪಥದ ರಾಜರನ್ನು ಓಡಿಸಿ,

ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದ ರಾಜರಿಂದ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಚಿಹ್ನೆ-ಗಳನ್ನು ಜಯಸೂಚಕವಾಗಿ ಪಡೆದು, ಬಾಹಾಮಿ (ವಾತಾಪಿ) ಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರದಿಂದ ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರದ ವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿದ್ದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲನೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಸ್ಥಾಪಕರು. ಇವರ ರಾಜ್ಯವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೬ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದ ವರೆಗೆ ಬಾಳಿ, ಕಡೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕೈಸೇರಿತು. ಕದಂಬರೂ, ಚಲುಕೈರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿವಾಸಿಗಳು. ಅವರ ಮನೆಮಾತು ಕನ್ನಡವಾಗಿತ್ತು. ಚಲುಕೈರು ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರದೇಶ, ಗುಜರಾತ ಈ ಮೂರು ದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸತ್ತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿದ್ದು ಕಡೆಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜರಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರೂ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾಗಿಯೂ ಗುಜರಾತ. ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ ದೇಶದ ಕೆಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಹುಕರಾಕ್ರಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ರಟ್ಟರೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ 'ರಟ್ಟಿಗುಡ್ಡ' ಎಂದು ಆಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ರಾಜನು ದಂಡಿಮರ್ಗನು ಇವನಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಲೆಯವನೇ ಈ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾದ ಗನೆಯ ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗದೇವನು. ಇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೮೭೮ ರ ವರೆಗೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಜಕೀಯರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಾಲವು ಒಳ್ಳೆ ಮಹತ್ತ್ವವಾದುದು.

* ಮುಂಬಯಿ ಅಕಾಡಮಿಯಲ್ಲಿ ನಾಡು-ಯ-ಇತಿಹಾಸ ಮಾರೆಯ ಗನೆಯ ಭಾಷಣವಿದು. ತಾ. ೨೩-೨-೪೭ನೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾ.ಪ್ರಾ.ಪ್ರಾ. ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಕೇಶಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನೋಘವರ್ಷನ ಜೀವನಚರಿತ್ರವು ಬಹಳ ಬೋಧಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಇವನ ಶಂಕರನಾದ ಪ್ರಭೂತವರ್ಷ ೨ನೆಯ ಗೋವಿಂದನು ಉತ್ತರ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ, ಮಾರಕವರ್ಷನೆಂಬ ಸಾಮಂತ ರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಔಘವರ್ಷನೆಂಬ ವಿಜಯಸ್ಥಂಭಾವಾರದಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಇವನ ಜನ್ಮವೇ ಆಯಿತು. ಮಾರಕವರ್ಷನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಶರ್ವನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೮೦೨ರಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಈ ಸಮಯದ ರಾಜಕೀಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೂತವರ್ಷ ಗೋವಿಂದನು ಇಡೀ ಭಾರತವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದನು. ಉತ್ತರರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾಟಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ೨ನೆಯ ಇಂದ್ರರಾಜನನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟದ ಗೂರ್ಜರ ರಾಜನಾದ ೨ನೆಯ ನಾಗಭಟನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ತನಗೆ ಶರಣುಬಂದ ಬಂಗಾಲದ ಪಾಲರಾಜನಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು ಗೂರ್ಜರರ ಉಪಟಳದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದನು. ಇತ್ತ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೆವಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗ ಶಿವಮಾರನನ್ನು ಬಂಧಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅಂಧ್ರದೇಶದ ಪೂರ್ವ ಜಾಳುಕ್ಕರಾಜರೊಡನೆ ಕಾದಾಡುತ್ತ. ದಕ್ಷಿಣದೇಶದ ಪಲ್ಲವರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಕಪ್ಪವನ್ನೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯದ ಭಾರವೆಲ್ಲ ಗೋವಿಂದನ ಬಾಹುಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನ ಅಣ್ಣನಾದ ಸ್ತಂಭಯ್ಯ ಅಥವಾ ಕಂಬಯ್ಯನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಕ್ಕನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡುಮಾಡಿ, ಪ್ರತಿಕಕ್ಷೆಗಳಾಗಿದ್ದ ಗಂಗರೊಡನೆ ಒಳಸಂಚು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಗೋವಿಂದನು ಜೀವಂತನಾಗಿರುವವರೆಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಪರಾಕ್ರಮ ಭರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬಂಡುಗಾರರನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ. ಅಲಂಘ್ಯರಾಸನವಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಗಳು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುವಷ್ಟು ಇನ್ನೂ ಭದ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೮೧೪ರಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಶವಾದನು ಆಗ ಅನೋಘವರ್ಷ-ರವರ್ಷನು ೧೧-೧೨ನೇ ವರ್ಷ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಾಜ್ಯವು ಮಹಾವಿಪತ್ತಿಗೆ ಈಡಾಯಿತು. ಮನೆತನದ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯ ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ್ಯದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಮಾಡಿ ರಾಸನವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುವ ರಕ್ತಿಯೂ ಬಲವೂ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನಾದ ಅನೋಘವರ್ಷನಲ್ಲಿ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಮಂತರೂ ಮಾಂಡಲೀಕರೂ ಬಂದನ್ನು ಹೊದಿದರು. ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರತಿರಾಜರಾಗಿದ್ದ ಗಂಗರೂ, ಅಂಧ್ರದೇಶದ ಜಾಳುಕ್ಕರೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಹೆವಡಿಸಿದರು. ರಟ್ಟರೊಡನೆ ದ್ವಾದಶವರ್ಷ ಸಂಗ್ರಾಮ-

ದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಜಾಳುಕ್ಕರನೇಂದ್ರ ಮೃಗರಾಜನು, ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲಭಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗೂರ್ಜರ ನಾಗಭಟನ ಮಗನಾದ ೧ನೆಯ ಭೋಜರಾಜನು. ತನ್ನ ಶಂಕರನಾದ ಅಪಮಾನದ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಾಟಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮನೆತನದ ಹೆಳೆಯ ದಾಯಾದಿಗಳು ಜರಾತದ ಜಾಳುಕ್ಕರೊಡನೆ ಸಂಘ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅನೋಘವರ್ಷನ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಯು 'ಉಳಿ' 'ಅಳಿ' ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಆಗ ಲಾಟಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಮನೆತನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಅಣ್ಣತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಭೂತವರ್ಷ ೨ನೆಯ ಗೋವಿಂದನ ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರರಾಜನ ಮಗನಾದ, ಆರ್ಯ ಪಾತಾಲ ಮಲ್ಲನಾದ ಕರ್ಕರಾಜನು ಬಹುಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬಂಡುಗಾರರನ್ನೂ ಪ್ರತಿರಾಜರನ್ನೂ ಚಿದರಿಸಿ, ಅನೋಘವರ್ಷನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು. ಆರ್ಯಪಾತಾಲ ಮಲ್ಲನೆಂಬ ಉದಯಗಿರಿ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ರಟಿಮಾರ್ತಂಡ ದೇವನು (ಅನೋಘವರ್ಷನು) ಪುನಃ ಉದಯಗೊಂದಿನೆಂದು ರಾಸನಗಳು ಹೇಳುವುದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಅನೋಘವರ್ಷನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಮೆ ನಡೆಸಿದ್ದರೂ ಅಗಿರಬಹುದು.

ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದರೂ ಅನೋಘವರ್ಷನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯಿಂದಲೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಚಿರಕಾಲ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಬಲಗೈಯಂತಿದ ವಿಶ್ವಾಸದ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಬಂಕೇಶನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಂಗರಾಜರ ಸೊಕ್ಕನ್ನು ಮುರಿದು ಅವರ ರಾಜ್ಯದ ಕೈದಾಳ-ಶಿವಗಂಗಿಯ ಭಾಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರತಿರಾಜರ ಸಂಚಿನಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ ಬರಬಾರದೆಂದು, ಧೂರ್ಷಣಾದ ಅನೋಘವರ್ಷನು ಅಗಿನ ಗಂಗರಾಜನಾದ 'ನೀತಿಮಾರ್ಗ ರಣವಿಕ್ರಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನೇ ಎಣಿಗೆಗನ ಮಗನಾದ ಬೂತರಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಚಂಜೊಬ್ಬಲಚ್ಚೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ವ ಜಾಳುಕ್ಕರ ೨ನೆಯ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ ನೇಂದ್ರ ಮೃಗರಾಜನ ಕಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ, ಅವನ ಮಗನಾದ ಐದನೆಯ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನಿಗೆ, ತನ್ನ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಮನೆತನದ ಕನ್ನೆಯಾದ ತೀಲಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಗೂರ್ಜರ ರಾಜರಿಂದ ಬೇಬಾರದಂತಿ ನೀತಿಜ್ಞನಾದ ೨ನೆಯ ಗೋವಿಂದನು, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪಾಲರಾಜನಾದ ಧರ್ಮಪಾಲನಿಗೆ ಮಧ್ಯಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮನೆತನದ ಪರಬಲನ ಮಗಳಾದ ರಣಾಧೀವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಅನೋಘವರ್ಷನು ತೀರ ದಕ್ಷಿಣ

ಪಲ್ಲವರಾಜನಾದ ೩ನೆಯ ನಂದಿವರ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಶಂಖಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಆಕೆಯ ಮಗನೇ 'ಪಲ್ಲವನೃಪ-
ಖಂಗ ವಿಕ್ರಮಾವರ್ಮ' ನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ
ನಿರ್ಮಲೆಯು ಚಕ್ರರಾಜರನ್ನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೋಲಿ-
ಸಿದ್ದರೂ ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯನೂ ನೀತಿಜ್ಞನೂ ಆದ ಅಮೋಘವರ್ಷ
ನೃಪತುಂಗನು ಅವರೊಡನೆ ವಿಸಾಹಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಸಿ,
ಕುಸಿದಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೃಂಗಾಚ್ಯಪಲ್ಲವ
ಸೈನ್ಯವು ಅದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಅಸ್ತಮಾಯವಾಗಿ ಅಂಕುರ-
ವಾದಾಗ, ಅವನ ಮಗ ೨ನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ನೀತಿ-
ಯಿಂದಲೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಕಳೆದುಹೋಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದಂತೆ, ೩ನೆಯ ಗೋವಿಂದನ ಶರುವಾಯು
ಪರರಾಜರಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತವಾದ ರಟ್ಟರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಾಣತನ-
ದಿಂದಲೂ ಧೈರ್ಯ-ಶೌರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಅಮೋಘವರ್ಷ
ನೃಪತುಂಗನು ಬದುಕಿಸಿದನು. ಇವನ ನಿಜವಾದ ಯೋಗ್ಯತೆ-
ಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕೆಲವರು, ಇವನು ಧರ್ಮಿಷ್ಠನೂ ಶಾಂತಿ-
ಪ್ರಿಯನೂ ಆರ್ಥಾತ್ ಹೇಡಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು,
ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಎಷ್ಟೆಂದು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ ಇರದು.

ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನನ್ನು ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರವಾದ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಹವಾದಿತ್ಯ ಕುಪ್ಪೇರಸ, ದೇವಣ್ಣಯ್ಯ, ಬರಕೇರ
ಮೊದಲಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದಲೂ ಶಿಲಾಹಾರ, ಗಂಗ, ಲಾಖ-
ನುಂದಲದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಂತರಾಜ-
ರಿಂದಲೂ ನಿರಾಬಾಧವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಆತಿ
ಸಹನಿಯೂ, ನೀತಿಚತುರನೂ, ಧರ್ಮಿಷ್ಠನೂ, ಪರಿಹಿತರೇನೂ
ಆಗಿದ್ದನು. ಲೋಕೋಪದ್ರವ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಅಷ್ಟ ಎಡಗೈ ಬೀರನ್ನು
ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ಕೂಟ್ಟನೆಂದು ಅವನ ರಾಸನೆಯಿಂದ
ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ತನ್ನ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕಸಲ ಸರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿದನು.

ಮಹಾರಾಜ ರವರ ಅಮೋಘ ವರ್ಷನಿಗೆ ನೃಪತುಂಗ, ವೀರ
ನಾರಾಯಣ, ಅತಿಶಯ ಧರ್ಮ, ರಟ್ಟಮಾರ್ಕಂಡ ಎಂಬ ಅನೇಕ
ಅನ್ಯರ್ಥಕ ಬದುಕುಗಳಿದ್ದುವು. 'ಎಂನ ರಾಜಧಾನಿ ನಂದಿಮ-
ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಗಳೂಡ ಅಥವಾ 'ಮಂಜುನೂರು'. ಅಲ್ಲಿ
ಈಗಲೂ 'ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಸಮಾಧಿ' ಎಂಬ ದಿಬ್ಬವು ಹಳಾದ
ಹಳೆಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಎದುರಿಗೆ ಈ ಕಾಲದ
ಒಂದು ಶಿಲಾನುಂಟವಿರುತ್ತದೆ. ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮೊನ್ನೆ
ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಎಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ
ಅಮೂಲ್ಯ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ನಿಜಾಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕಾದಿಡ-

ಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾದ ನಮ್ಮ ಸೂಚನೆಯಿದೆ.
ಅಮೋಘ ವರ್ಷನ ಆಳಿಕೆಯ ಬಹುಕಾಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳಿ-
ದಿದ್ದರೂ, ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನ-
ವಿತ್ತು. ನೇರೂಳದ ಗುಹಾಂತರ್ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು
ಇವನು ಕೊರೆಯಿಸಿದನು; ಕಾಣ್ಣೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೌದ್ಧ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೊರೆಯಿಸಿದನು. ವಿದ್ಯಾಪಕ್ಷಪಾತಿ
ಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳೂ,
ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಉದಯ ಹೊಂದಿದರು. ಇವನ ಗುರುವಾದ
ಜಿನಸೇನನು ಹರಿವಂಶ, ಪಾರ್ವಾಭೃದಯ, ಅದಿಪುರಾಣಗಳನ್ನು
ಬರೆದನು. ಶಾಕಟಾಯನನು ಬೈಸವೈಯಾಕರಣಿಯು ಶಬ್ದಾನು-
ಶಾಸನವನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಟೀಕಾರೂಪವಾದ 'ಅಮೋಘವೃತ್ತಿ'-
ಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದನು ಗುಣಭದ್ರನೂ, ಗಣಿತಸಾರಸಂಗ್ರಹದ
ಕರ್ತನಾದ ವೀರಾಚಾರ್ಯನೂ ಈ ರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ
ಜಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವವು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ 'ಕವಿರಾಜ
ಮಾರ್ಗ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಅದ್ಭುತ ಲಂಕಾರ ಗ್ರಂಥವು ಈತನ
ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉದಯ ಹೊಂದಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ
ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥವು. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿ-
ದವನು ನೃಪತುಂಗನೇ ಅನಿಗಿ ಅನುಮತನಾದ ಕವೀಶ್ವರ

WHILE AT DHARWAR--

For Clean & Tasty Meals

THE CITY CENTRAL LODGE
OPP. REGAL TALKIES,
DHARWAR

Will be the right Selection
VISIT ONCE, AND...BE SATISFIED.

ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಊಟ-ತಿಂಡಿ
ಗಳಿಗಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿರ್ವಾಡು !

ದಿ ಸಿಟಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಲಾಜ್,

(ರೆಗಲ್ ಟಾಕೀಜಿನ ಎದುರು)

ಧಾರವಾಡ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಕರೇ ಆಗಲಿ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಡಿ-ಇಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ
ವಿರ್ವಾಡು; ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯ
ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿರಿ

ಕವಿಯೋ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮತಭೇದವಿದ್ದರೂ, ನೃಪತುಂಗನ ಪಕ್ಷ ಪಾತವು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪರಿಚ್ಛೇದಗಳಿರುವುವು. ೧ನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣ—ಕಾವ್ಯಭೇದಗಳು, ಕನ್ನಡ-ನಾಡಿನ ಮೇರೆ, ತಿರುಳ್‌ಗನ್ನಡ ತವರ್ಮನೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಕಾವ್ಯದೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳುವನು ಇಲ್ಲಿ—

ಕಾಪೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋ—
ದಾಸರಿ ನರವಿರ್ಧ್ವ ಸಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ||
ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ.....

ಎಂದು ಕಾವೇರಿ, ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಯು ಬಹಳಯುಳ್ಳಿತ್ತೆಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಸುಮೊಲಲ್, ಕೊಪಾಣಗರ, ಪುಲಿಗೆರೆ, ಒಕ್ಕಂದ ಎಂದರೆ ಈಗಿನ ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಂದ ಇವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವು ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳುನಾಡೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ೨ನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ದಪ್ಪಿಣೋತ್ತರ ಮಾರ್ಗಗಳಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ-ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸುವನು. ೩ನೆಯ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವನು. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಂಡಿಯ ಕಾವ್ಯಾರ್ಥ, ಭಾಮಹನ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಗಳ ಅನುವಾದರೂಪವಾಗಿರುವುದು. ಅದರೂ ಕನ್ನಡದ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು

ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರಗೆ ಮೊದಲುಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಭಾಷೆ, ವಿಷಯ, ವ್ರತಿಸಾದನೆಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾನ ಇವು ಗುಣಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳಿಂದಲೂ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ವಿಮಲ, ಬುದ್ಧ, ನಾಗಾರ್ಜುನ, ದುರ್ವಿನೀತ ಮೊದಲಾದ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಕರ್ತರೂ, ಕ್ರೀವಿಜಯ, ಕರ್ವಿಶ್ವರ, ಪಂಡಿತಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗ್ರಂಥಕರ್ತರೂ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂಬಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ೪ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಬಹುಕಾಲ ಮುಂಚೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ದುರ್ವಿನೀತನು ಭಾರವಿಯ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯದ ಒಂದು ಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು

ಬರೆದಿದ್ದನೆಂದು ಅವನ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ದುರ್ವಿನೀತನು ಉಭಯ ಭಾಷಾಪಂಡಿತನಾಗಿರಬೇಕು. ಇವನ ಕಾಲ ಸು. ಕ್ರಿ. ಶ. ೬ನೆಯ ಶತಮಾನ. ಇದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಆ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ನೃಪತುಂಗನ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಈ ರಾಜಕವಿಯು ಕನ್ನಡ ದೇಶ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಅಜರಾಮರನಾಗಿರುವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು.

ಮಿತ್ರರೆ, ಇವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆಗಿನ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥವಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ!

ದೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ
ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ

೫

(ಒಂದು ಹರಟೆ)

ಶ್ರೀ. ಗ.ನಾ. ಕುರಡಿ ಬಿ.ಎ. (ಆರ್ನರ್), ಮುಂಬಯಿ

ಮಹಾರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ನ ವೈಭವದ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂದು ಕುದುರೆಯ ಬಂಡೆಗೆ ರೋಮಾಂಚಕ ಹೆಸರನ್ನಿರಿಸಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯ ವೈಭವದ ಆಡಳಿತ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸುಖದಂತಹ ಸುಖವನ್ನೇ ಈ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ'ವೂ ಕೊಡುವುದು.

೨

ನೀವು ಮುಂಬಯಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಬಂದು ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಟೆರ್ಮಿನಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಕೇಳಿದಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಷ್ಟು ಕೊಡಿ" ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಹಣ ಹೇಳದೆ ಹಾರಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಹೊರಗೆ ಸಾಮಾನು ತಂದು ಇಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ "ಆಷ್ಟು ಕೊಡಿ, ಇಷ್ಟು ಕೊಡಿ" ಎಂದು ಒದರಾದಿ, ಕಡೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಷ್ಟಕ್ಕೂ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಬಿಡುತ್ತ ರೋಗುತ್ತಿರುವ ರೇಲ್ವೆ ಹಮಾಲಿನಿಂದ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ರೇಲ್ವೆ ನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುದಾದಲ್ಲಿ "ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಟಾಬ್" ಎನ್ನುತ್ತ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವವನು ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ವಾಲಾ. ಮುಂಬಯಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀವು ಕೊಡಲೇ, ದೊರಕಿಸದೆ ಇದ್ದುದಾದಲ್ಲಿ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂದ ಹೊರಗೆ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಯ ನೆನಪಾಗಿ ನೀವು ಗಂಗಾಲಾಗಬಹುದು. ನೀವು ಹಾಗೆ ಕೈಕಾಲುಗಡುವ ಕಾರಣ. ನಿಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳುವ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ'ಕ್ಕೂ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಮಹಾರಾಣಿಗೂ ಯಾವುದೆ ತರದ ಸಂಬಂಧವಿವೆಯೆಂದೂ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಬಂದಿತೆಂಬುದೂ ನನಗೆ ಅರಿಯದ ವಿಷಯ. ಈ 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂದರೆ, ಒಂದೇ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಗಂಗಾದಂತಿರುವ ಒಂದು ಕುದುರೆಗಾಡಿ.

ನೀವು 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ' ಎಂದರೆ ಕುದುರೆಗಾಡಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಅದರಲ್ಲೇ ತಿಳಿದವರಾಗಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ನಿಂತ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ-ರಾಲಾಗಿ "ಹುಂ" ಎಂದು ಅವನ ಸಂಗಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಬಂದುದಾದಲ್ಲಿ, ಮುಂದೆ ಕಾಣುವ ಒಂದೇ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಗಲ್ಲವು— ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಗಳುಳ್ಳ— ಟಾಂಗಾಂತೆ ಉಂಟು— ವಾಹನವೇ ಈ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಗಾಂಗೆ ಎರಡು ಗಾಲಿಗಳಾದರೆ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಗಾಲಿಗಳು ಐದು. ಟಾಂಗಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಕುದುರೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಬರುವಾಗ ಕುಳಿರುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕೂಗುವುದು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ನೀವು ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರಬಹುದಾದ ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ-ರಾಣಿಯರು ಕುಳಿಗುವ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ದೊರೆಯಬಹುದಾದ ಮುಷ್ಕಾಟವನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದು ಇಲ್ಲಿಯೂ

ದೊರೆಯಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಹತ್ತಿಬೇಡಿ. ಹಾಗೆ ನೀವು ಮಾಡಿದುದಾದಲ್ಲಿ, ರಾಮಬಂಟಿ ಹನುಮಂತನನ್ನು ನೆನಪಿ-ಕೊಂಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೋದನ್ನು ಸಾಕಿದವನಂತಾಗಬಹುದು ನಿಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಿತ. ನೀವು ಹತ್ತುವ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಒಲೆಯುವುದಾದರೆ, ಮತ್ತೆರಡು ಒಲೆಯುವುದು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ. ಇದರ ಹೊಯ್ಯಾಟದ ಮುಂದೆ ಎಮ್. ಎಸ್. ಎಮ್. ರೇಲ್ವೆಯ ಡಬ್ಬಿಯ ಹೊಯ್ಯಾಟ ಹನುಮಂತನ ಮುಂದೆ ಹಾರುಗುಬ್ಬಿಯಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ನಿಮಗೆ ಮಲಬದ್ಧತೆಯಿದ್ದರೆ ಅದು ಮಂಜಿನಂತೆ ಮಾಯವಾಗಬಹುದು. ಇಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಕುಳಿತುದಾದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ತಲೆಗಳಿಗೆ— ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಇದರ ವಾರ್ಶಗಳಿಗೆ— ಹೀಗೆ ತಲೆ ಬಡಿದು, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬದಲು ನೀವು ಅಪ್ಪರಿಯ ಹಾಡಿಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಬಹುದು. ಒಳಗೆ ಕುಳಿತವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸೂಲಗತ್ತಿಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಡಿಯಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಮೊಸರನ ಗಡಿಗೆಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕದಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಿಣ್ಣೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಹುದು. ಸಂಗಡ ಅಳುವ ಕೂಸೊಂದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ತೂಗಿದಂತಾಗಿ ಅಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲೂ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಬಾಯಿತೆರೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡಿ. ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ, ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಸಾಲುಗಳ ಸಹವೆ ಸಿಕ್ಕು ಕತ್ತರಿಸಿಹೋಗಬಹುದು ಈ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಣ್ಣವೇದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಬಂದದ್ದು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆಯಿಸಲು ಪೋಲೀಸರಾಣಿಗೆ ಹೋದ ಸಮಯದಷ್ಟು. ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ರಿವೇರಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೇನೇ. ಇನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಗಾಡಿಯ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು. ಅದರ ಮುತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಗಾಡಿ ಮಾಲಕನಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಸುರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೇವರೇ ಕಾಪಾಡುವ.

ಇನ್ನು ಇದನ್ನು ಎಳೆಯುವ ಪ್ರಾಣಿ: ಅದಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ನಡಿಗೆ-ಬುದ್ಧಿ-ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅದರದೇ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಅದು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ನೀವು ಕ್ರೀಡನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ, ಕಚೇರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಸಿನೆಮಾಕ್ಕೆ ಸರ್ವೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುವ ಹಂಬಲವುಳ್ಳವರೂ.

ಆರಂಭ ೧೯೦೬
೧-೫

೧೯೦೬

ಗಿದ್ದರೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಈ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬೇಡಿ. ನೀವು ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟುದಾದಲ್ಲಿ ಬುರುಡೆಸುನ್ನು ನಂಬಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ವನಂತಾಗಬಹುದು ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ. ನಿಯಮಿತ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಂದೂ ಈ ಪ್ರಾಣಿ ಒಯ್ಯದು ಮುಟ್ಟಿಸಲಾರದು. ಈ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅಕಾಲದಲ್ಲ-ಮುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ-ಒಮ್ಮೆಲೇ ಜೀವಬಿಟ್ಟು, ಬಲರಾವನನ್ನು ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಟ್ಟಿದ ಭಾರತದ ಆಕಳನ ನೆನಪಾಗುವುದು. ಆಮೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವ ಅಹಾರದ ಪರಿಣಾಮ. ಆದರೊಡೆಯನ ಆತ್ಮಾರ್ಥಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ರೇರನ್ನಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಡವನು ಬಯಸುವ ಹೋಳಿಗೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಹಸಿಹುಲ್ಲೆಂದರೆ ಅದು ಹುಟ್ಟು-ನೋಡಿದ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಗುವುದೆಂದರೆ ನೀರು ಹಾಗೂ ಒಣಹುಲ್ಲು.

ಇನ್ನು ಈ ಅದಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿ ಎಂದೂ ಒಗೆಯದೆಂತಹ- ಬೆವರಿ-ನಿಂದ ನಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾಸಿದ ಖಾರ್ಕೆಬಣ್ಣದ ಚಣ್ಣ, ಮೇಲೆ ಅದೇ ನಮೂನೆ ಮುಟ್ಟು, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪುಬೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಅನಗಿತ ಮೂರುಪಟ್ಟು ಉದ್ದವಾದ ಒಂದು ಚುಕ-ಇವುಗಳಿಂದ ವಿಕೋರಿಯಾದ ಗದ್ದುಗೆಯಮೇಲೆ ನಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ, ಒಂದೇಸಮನಾಗಿ ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಚಳಿಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡಾಗಿ-ಮೊದಲಿನ ಬಣ್ಣವೇ ಬದಲಾಗಿ-ಕೂಸುಬಣ್ಣ ಬಂದ ಈತನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನೀವು ಬೊಟ್ಟೆಂದು ನಗಬಹುದು. ಹಾಗೆ ನಕ್ಕರೆ ಇವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟುಬರಬಹುದೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬೇಡಿ-ಯಾಕೆಂದರೆ ಸೇಡುತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಮೂನೆಯೇ ಈತನದು ಬೇರೆ. ಸಾಲೆಯನ್ನು ಇವನು ಹುಟ್ಟು ಹತ್ತಿದವನಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೂ, ಬೊಡ್ಡ ಬೊಡ್ಡ ಹುಡುಗಗಳಾಗಿ ಜನರನ್ನಾರಿಸುವ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಕಮೀಷನ್ನಿನವರಿಗಿಂತ-ಜನರನ್ನು ಅರಿಯುವ-ಬುದ್ಧಿ ಕುತಲತೆ ಇವನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ದೀರ್ಘನಿಚಾರವುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿವಂತ-ರಾದ ಗಿರಾಕಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಇವನು ಸ.ಳಿಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಅವರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತ ಬಂದರೂ "ಬಾಡಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ, ಕುದುರೆಗೆ ನೆಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲ, ಗಾಡಿಯ ಗಾಲಿ ಮುರಿದಿದೆ" ಎಂದು ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನೆವಸುಳಿ ಹಾರಿಸಿಬಿಡುವ. ಅದರಿ ಅವರ ಮುಂದೆಯೇ ಮಂದ-ಬುದ್ಧಿಯ, ಮುಂಬಯಿಯನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ನೋಡಬಂದ ಜನ-ರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಎಚ್ಚಿತನ ಇವನಲ್ಲಿದೆ. ಅರಿಯದ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಕೇಳಿದರೆ ಇವನು ಬಾಡಿಗೆಯನ್ನೆಂದೂ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮಾಡಿದರೂ ಅನಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆ. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ "ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ತಿಳಿದುಕೊಡಿ, ಬಡವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂಡೆಯ ಬೀಡಿ!" ಎಂದು ದೈನ್ಯ-ಸಮಭಾವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹಾರಿಸಿ ಬಿಡುವ. ಅದರಿಂದ ಹಾದಿ ಸಣ್ಣದಿದ್ದರೆ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ತಿರುಗಿಸಿ, ಏನು ನಿಷ್ಕಷದ ಹಾದಿಗೆ ಅರುವತ್ತು ನಿಮಿಷ ಮಾಡಿ ಒಯ್ಯು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನೋಡಬೇಕು ಇವನ ಬಾಯ್ಬಡಕತನ.

ನೂರಕ್ಕೆ ತೊಂಬತ್ತೊಂಭತ್ತು ಜನ ಇವನ ಬಾಯಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಇವ ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಕೊಡುವವರೇ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಾಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಕೂಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮುಂದೆ ತಾನು ಕೇಳಿದಷ್ಟೇ ಹಣಕ್ಕೆ ಇವರು ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ತೋರಿಸಿ, ಮನನಂಜುವಂತಿ ಮಾಡುವ ಚಾಣಾಕ್ಷತೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಇವನಲ್ಲಿವೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇವನ ಸೇರಿಗೆ ಸವ್ವಾಸೇರು ಸಿಗುವುದೂ ಇದೆ. ಅಂಥವರ ಕೈಗೆ ಇವನು ಎಚ್ಚರದಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುವುದಾದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಸಾರಥಿತ್ವದ ಗದ್ದುಗೆಯಿಂದ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು, ಬೇರೆಯವರಿಂದ ನಡೆ-ಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ವಿಕೋರಿಯಾದ ಒಂದೆ ವೋಲಿಸರನ್ನೊಡ-ರುತ್ತ ಇವನು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲರ ನಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯನಾಗುವ. ಅಂತಹ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ "ಇವನಿಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕು" ಎನ್ನುವಂತಹ ಜನರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂತೂ ಕಡೆಗೆ ತನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸವ್ವಾಸೇರಿ-ನವರು ಕುದುರೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಮೇಲೆ, ಓಡಿ ಬಂದು ತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರಾಜಮಾನನಾದ ಈತನನ್ನು, ವೈರಿಗಳು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ತಳ್ಳಿದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಿರುಗಿ ಪಟ್ಟಿ ದೊರಕಿಸಿ ಮೆರೆ-ಯುವ ರಾಜನೊಡನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಇವನು ರಸಿಕನೂ ಅಹುದು. ಸಿನೇಮಾದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ದರ್ಜೆಯ ಜಾಗ-ಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಟಿ ಹಾಕುತ್ತ ಚಿಪ್ಪುಕೆ ಬಡಿಯುತ್ತ ಇರುವ ಈತನನ್ನು ನೀವು ಅನೇಕ ಸಾರೆ ನೋಡಬಹುದು. ಸಿನೇಮಾದ ಹಾಡುಗಳು ಇವನಿಗೆ ಕಂಠಸಾಹ. ತನ್ನ ಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಸಾವಕಾಶ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಈ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಈತನು ಗುಣಗುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಬಹುದು. ರೇಸಿನಲ್ಲಿ (ಕುದುರೆಯ ಜೂಜು) ಎರಡನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬೆನ್ನುಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಯ ಹೆಸರುಗೊಂಡು ಕೂಗುತ್ತಿರುವುದೂ ಅಪರೂಪವಲ್ಲ. ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕುದುರೆಯೊಡನೆಯೇ ಈತನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವವನಾದುದರಿಂದ, ಕುದುರೆಯ ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಇವನು ಬಹಳ ಹಣ ಗೆದೆಯುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸಬೇಡಿ; ಅಲ್ಲಿ ಇವನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ. ಆ ದಿವಸ ಇವನ ಸ್ವಂತ ಕುದುರೆಗೆ ಮೈತುಂಬ ಪೆಟ್ಟು, ಮನೆಯವರಿಗೆ ವಿಕಾಡವಿ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇವನ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಮಾತ್ರ ಆಗದಿರಲಿ. ಇವನು ಸಶ್ರಮ-ಜೀವಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಇವನ, ಬೆವರು ಸುರಿಸಿದಾಗಲೆ ಇವನವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಬೇಕು. ಅದರಿಂದಲೇ ಬೇಸಗೆಯ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆಗಾಲದ ಮಳೆ, ಚಳಿಗಾಲದ ತಂಪುಗಾಳಿ ಸತತವಾಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿರುವ-ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಈತನ ಮೈಬಣ್ಣವೇ ಮೂಲದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ ಹೊರಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸರಳಾರದ ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಗಳು ಇವನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಿಮಿಷ (೧೯೭೨ನೆಯ ಫೆಬ್ರವರಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.)

ನಮಿಸೋಣ ಬಾ ಗೆಳತಿ !

ಶ್ರೀ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. ಗೋಕಾಕ

ನಮಿಸೋಣ ಬಾ ಗೆಳತಿ ! ಭಾರತದ ಬಾವುಟಕ್ಕೆ

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಾಡ ಹಾಡಿ

ನಾನೆಲ್ಲರೊಂದುಗೂಡಿ;

ಕರೆದು ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲ ಹೇಳೋಣ ಸವಿಸೊಲ್ಲ

ಬಾವುಟದ ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಿ

ಸವಿಗತೆಯ ಸವಿಯ ಮಾಡಿ

ಬೀರೋಣ ಬಾ ಮಡದಿ ! ಬಿಡುಗಡೆಯ ನೆವಕಾಗಿ

ಸಕ್ಕರೆಯ ಸವಿಯ ಮಾಡಿ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಮತೆಗೂಡಿ.

೨

ಹಂಗಿನರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳ ಜೇನೆ

ಸಹಿಸಿದಳು ನೋವಿನಿಂದೆ

ಕಡಿಬಾಳ ಗೋಳಿನಿಂದೆ;

ಜೀವ-ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಜನುಮ ಜೀಕುತಲಿರಲು

ತೂಗಿದಳು ನಿಲ್ಲದಂತೆ

ಹೋರಾಟದ ಸಿರಿನಿಂದೆ;

ಜೀವ ರುಲ್ಲೆನುವಂತೆ ಸಾವು ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಂಬಲಿಂದೆ

ಸಾಗಿದಳು ಭಾರತಾಂಬೆ!

೩

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೀಜವನು ನಾಡಿನೆದೆಯೆದೆಯಲ್ಲಿ

ಬಿತ್ತಿದಳು ಹಾಲುಸಿನಿಂದೆ

ನೋಡೆಯುಡಿಸಿ ಬಲಿಯಲೆಂದೆ;

ಅಂದು ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯಲಿ ಮೈದೋರಿ

ಮರವಾಗಿ ನಿಂತಿತೆಂದೆ

ಭಾರತದ ನೆತ್ತರಿಂದೆ;

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬೆಲೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಬಲಿದಾನ

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ

ಹೂವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಲ್ಲಿ.

೪

ಬಂತು ಭಾರತಕೆಂದು ಹೊಸಯುಗದ ಕನಸೆಂದು

ನನಸಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು

ಹೊಸಬೆಳಕು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು—

ಹೊಸಬಾನು ತಿಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳಕು ಹೊಳೆಹೊಳೆಯಾಗಿ

ಬಾನೆಲ್ಲ ಬೆಳಕು ಕಂಡು

ಬೆಳಗುವುದು ಬೆಳಕನುಂಡು;

ಅಲ್ಲಿ ಬಾನೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡದೋ ನೋಡಲ್ಲಿ!

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕದಿನಲ್ಲಿ

ಬೆಳಗುವನು ನೇಸರಲ್ಲಿ!

೫

ತಳಿಗೆಯನು ತಾ ಮಡದಿ ! ಅರತಿಯ ಬೆಳಗೋಣ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೂರ್ಯಗಿಂದು

ಭಾರತದ ಬೆಳಕಿಗಿಂದು

ಜನುಮ ಜನುಮದ ಪುಣ್ಯ ತೇಲಿ ಬಂದಿಹುದಿಂದು

ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕಾಣಲೆಂದು

ಸಡಗರವ ನೋಡಲೆಂದು;

ನಮಿಸೋಣ ಬಾ ಗೆಳತಿ ! ಬಾ ! ಮಕ್ಕಳೊಡಗೂಡಿ

ಬಾವುಟದ ಕೆಳಗೆ ಕೂಡಿ

ನಾನೆಲ್ಲರೊಂದುಗೂಡಿ.

ಆಶಾಚಾರತಕ

ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಕೆ. ಅವಧಾನಿ ಐ.ಎ. ಬೆಳಗಾವಿ

ಕಂಬನಿಯ ಸೈರಿಸಲೆ ಚಾತಕವೆ,

ಕಾಲ ಬರುವ ತನಕ ತಡೆದು ನೋಡು,

ಉರಿವ ಬಿಸಿಲನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿ ನಿಲ್ಲು!

ಬಿಸಿಲುಗುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ಪಯಣ ಹೊರಡು,

ಪಯಣವದು ಮುಗಿಯುವೆಡೆ ನೀಗಹನಿ

ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆವುದಿದು ನಿಶ್ಚಿತವು.

ಹರಿವ ಹೊಳೆಗೂ ಉಂಟು ತಡೆಯು—

ಬಂಡೆ ಗುಡ್ಡಗಳೆದ್ದು ನಿಂತರೇನು ?

ಪಥವದೊಂದನ್ನು ಪಡೆದೇ ತೀರುವುದು.

'ಕನ್ನಡ' ಪದವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ 'ಅಬದ್ಧ'

(ಸಂಪೋಧನೆಯ ವಿವರಣೆ)

★ 'ವಿಕೃತರೂಪ' ಹೌದೇ?

ಡಿ. ದ. ರಾ. ವೇಂದ್ರ ಎಂ. ಎ. ಗೊಲ್ಲಾಪುರ

'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬುದು ತಪ್ಪು; 'ಕಂನಾಡು' ಎಂಬುದು ಸರಿಯಾದುದು—ಎಂದು ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿ. ಯವರು ತಮ್ಮ ಸಂಪೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಲೇಖನಗಳನ್ನೋದಿದ ಬಹುಶ್ರುತರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಎದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವು.

★

'ಕನ್ನಡ' ಪದವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಲ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ— ಇದು ನಿಜವಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಬಳಸಿದ ಕವಿಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣಕಾರರು, ಶಿಲಾಶಾಸನಕಾರರು ಅನೇಕರುಂಟಲ್ಲವೇ?

'ಕಂನಾಡು' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು 'ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ' ಒಂದಾದರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಒಂದಾದರು ಕನ್ನಡ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಾಗಲಿ ಬಳಸಿರುವರೇ?

ಒಂದೂ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಲ್ಲದ 'ಕಂನಾಡು' ಪದವು (ಅದು 'ಉಹಾಸಿದ್ದ' ಎಂದು ಸದೃಶ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳೋಣ) 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರಯೋಗದ ಪದವನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ಮುಮ್ಮನಿರುವುದು ವ್ಯಾಕರಣಕಾರರಿಗೂ ('ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥರೂಢಿರ್ಬಲೀಯಸೀ' ಎಂಬುದು ವ್ಯಾಕರಣಶಾಸ್ತ್ರಸೂತ್ರ) ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೂ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಾನ್ಯವನಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅದರ ಬಿರುದು) ಸಮಂಜಸವೇ?

'ಕಂನಾಡು' ಎಂಬ ಪದಪ್ರಯೋಗ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿದೆ. ಹೌದು ಇದೆ. 'ಕನ್ನಡ' ಪದಕ್ಕಿರುವ ಜಾನಪದವ್ಯಾಪ್ತಿ 'ಕಂನಾಡು'ಗೆ ಇದೆಯೇ? ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ತೆಲುಗರಾದರೂ 'ಕರ್ಣಾಟಕ' 'ಕಂನಾಡು' ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವರೇ? ತೆಲುಗರ 'ಕಂನಾಡು' ಕನ್ನಡಿಗರ 'ಕನ್ನಡ'ಕ್ಕೆ ತಳಹದಿ ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರಿಗೆ ಸಂಮತವೇ? ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ 'ಕಂನಾಡು' ಎನ್ನಬೇಕು ಎಂಬುದು ತೆಲುಗು ಶಿಲಾಶಾಸನ ಲೇಖಕನಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಮಹಾಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಅರ್ಥವೇ?

'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪದಗಳಿವೆ ಪೂರ್ವಪದಕ್ಕೆ ಕಂ, ಕರ್ಣ, ಕಣ್ಣ, ಕರಣ, ಕಂಪು, ಕಂಠ ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು 'ಅಬದ್ಧ' ಎಂಬ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ

ವಿಶಾಲಬುದ್ಧಿ—ಉಚಾರಹೃದಯವು, 'ನಾಡು' ಇದೇ ಶಬ್ದ 'ನಡ' ಇದು ಅಶುದ್ಧ, ಅಪದ್ಧ, ವಿಕೃತ ಎಂದು ಡಂಗು ಹೊಡೆಯುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಮತವೇ? 'ನಡ' ಪದಪ್ರಯೋಗ 'ನಾಡು' ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ' ಪದದಲ್ಲಿದ್ದೇ ಇದೆ; ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿಯೂ 'ಕರು ನಡಂ' ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲಿದ್ದವೇ? ಈ ಮಾತಿನ ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರೇ ಪ್ರೌಢ ಕೇಶವಯ್ಯಂಗಾರ ಆಧಾರದಿಂದ ತಾವೇ ಮುಂದೆ ತಂದಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗಿರುವ 'ನಡ' ಎಂಬುದು 'ಅಬದ್ಧ' 'ನಾಡು' ಎಂಬುದೇ ಶುದ್ಧ ಎಂಬ ಮಾತು ಸಂಪನ್ಮತಪಂಚಾದಿ ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯಲಿ ಎಂಬಂತೆ ಸಾರುವುದು ಭಾಷ್ಯವಲ್ಲವೇ?

ಇಷ್ಟಾಗಿ, 'ನಡ' ಎಂಬುದು 'ನಾಡು' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಬೇಕು; ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇದೂ ಜನಾಂಗವಾಚಿ ಅಲ್ಲ—ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತೇ? ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೇ? ಈ ದೇಶವಾಚಕ ಪದವು ಮಾತ್ರ ಜನಾಂಗವಾಚಿ ಬಂದಿರಲಾರದು ಎಂಬ ಅನವಾದ ಸೂತ್ರ ಹೇಳುವಾ? ಹೋಯಿತೇ? 'ನಾಟ' ಎಂದರೆ 'ಕರ್ಣಾಟ' ಎಂದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಹೀಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 'ನಾಟ' ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಜನಾಂಗವಾಚಿಪದದಿಂದ ಬಂದಿರಲಾರದೆ.

'ಜಾನಪದ' ನಾಮಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷತ್ರೀಕುಲದಿಂದ ಬಂದುವು. 'ಜಾನಪದ' ನಾಮವೇ ಕ್ಷತ್ರೀಯತರಂಗ ಜನನಾಮವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯ 'ದೇಶಿ'ಯು ಬೆಳೆದು ಭಾಷವಾಚಕವೂ ಆಯಿತು—ಎಂದು ನಾವು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬುದು ಎರಡು ಕ್ಷತ್ರೀಕುಲಸೇರಿ ಆದ ಸಂಯುಕ್ತರಾಷ್ಟ್ರ ಅನಂದಿರಲೇ ಆ ಜನ ಸಂಸ್ಕೃತರೂಪ ಕರ್ಣಾಟ, ಕರ್ಣಾಟಕ. ಅದು ಕ್ಷತ್ರೀಯ ಜನಪದ, ಭಾಷೆ, ಗೋತ್ರ. ಅದರೊಳಗೆ ಅಡಕವಾಗುವ ಯಾವ ಜಾತಿಗೂ, ಕಲೆಗೂ ಹೊಂದಿಸಬಹುದಾದ ವಿಶೇಷಣ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾಟಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತೇನಿದೆ?

ಬ್ರವಿಡು=ಲಿಚ್ಛವಿ=ರೈಲ್ಲ=ಮಲ್ಲ=ಖಸ=ನಟ=ಕರಣ ಎಂಬಂತೆ ಮನುಷ್ಯತೆಯ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು 'ನಟ' ಜನಾಂಗವನ್ನು 'ಕನ್ನಡ'ದಿಂದ ವಚಾಕಳಿದು ಬಿಡಬಹುದೇ? ನಿರ್ಣಾಮಾಡಬಹುದೇ? ಇರಲಿ, ಶ್ರೀ. ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿ. ಯವರು ಎನ್ನುವಂತೆ ಕ್ಷಣಿಸೊತ್ತು ಅಗಲಿ. 'ಕಂ' ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಹಾಗೇ ಹೆಸರೇ? ಕಂ ಎಂದರೆ ಏನು ಕಳ್ಳರೇ? ಏನು ಕಣ್ಣರೇ? ಅಂದರೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರೇ? ಇಲ್ಲ ಕರ್ಣ ಎಂದರೆ ಕಿವಿಯುಳ್ಳವರೇ? ಏನು ಕಂಮಿತ್ತಾವವರು, ಕಂಪುಳ್ಳವರು ಎಂದು ಅರ್ಥವೇ? ಹಿಂಗಿದ್ದರೆ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಮೂಸಿ ನೋಡಿ ಆ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಇಟ್ಟ ಹೆಸರೇ? 'ಕನ್ನಡಿಗ' ಇದು ಜಾತಿ-ಕುಲಾತೀತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಮ— ಎಂಬ ಮಾತು ಹೊಳೆಯದನ್ನು ಅಸ್ಪಷ್ಟವೇ?

'ನಾಡು' ಎಂಬ ಪದವಿದ್ದಿ ಹೇಗೆ? ನಡ, ನಡು ಎಂಬುದರಿಂದ ಇದ್ದದ್ದೇ ಆದರೆ 'ನಾಡು' ಇದಕ್ಕೆಂತ 'ನಡ' ಎಂಬುದೇ ಪ್ರಾಚೀನರಾದ ಇರಲಾರದೇ? 'ಕಂ' ಎಂಬಪದದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ-ಪ್ರಾಚೀನರೂಪಬೇಕು, ನಾಡು ಎಂಬುದು 'ನಡ' ಎಂಬಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಹೋಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಕಟ್ಟಿನಾದರೂ ಇದೆಯೇ? ಏನು, 'ನಾಡು' ಎಂಬುದು ಧಾತು ಬೀಜ ಬೇಡಾದ-ನಿರ್ದರೂಪವೇ?

ಒಮ್ಮೆ ನಾವು "ಕನ್ನಡ" ಎಂಬುದು 'ಅಬ್ದ'ರೂಪ ಎಂದು ದಾಖ್ತೆಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದೇ ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡು 'ಕಂನಾಡು' ನಮ್ಮನುಡಿ 'ಕಂನುಡಿ' ನಮ್ಮಜನ 'ಕಂನರು?' ಎಂದು ಬಳಸಲೇಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬಮಾತನ್ನು,

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬೇಕೆ ಹೊರತು. ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದಂತೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕಾದೀತು. 'ಕನ್ನಡ' ಪದ ಬಳಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಅವಶ್ಯವೇ?

ಇಷ್ಟಾಗಿ 'ಕಂ' ಎಂಬುದೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಮೂಲರೂಪವೇ? ಕ, ಕ, ಮತ್ತೇನಾದರೂ ಇರಲಾರದೇ? ಇನ್ನೂ ಸಂಶೋಧನೆ-ಅ ಅ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲವೇ?

'ಕಂ'ರು 'ಕರ್ಣ'ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ 'ಯಡು, ತುರ್ವಸು' ಸಂತ. ಶಿಗೆ ಸೇರಿ ವೇದಗಳ ಬಾಯಿಂದ ದಕ್ಕುಗಳು, ದಾಸರು, ಅನಾ-ಯುರು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಭೂಪಣವೇನಿದೆ? ಅಭಿಮಾನಪಡಬೇಕಾದ ಮಾತೇನಿದೆ? ನಮ್ಮ ಪೀಳಿಗೆ ವೇದದಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನ ಎಂಬುದಷ್ಟೆಯೇ? ಅದರೊಳಗೆ ದೂಷಣೆಯ ನಾಚಿಕೆಯ ಭಾಗವಿಲ್ಲವೇ? ಬರಿಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಏನು ಭೂಪಣ? ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಚೀನವಿಲ್ಲ? ವೇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ-ವಿಲ್ಲ?

'ಕನ್ನಡ'ಪದದಲ್ಲಿ 'ನಡ' ಎಂಬುದರ ಸಂಬಂಧ 'ನಾಡು' ಎಂಬುದರಿಂದನೆ ಏನಾದರೂ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ 'ಕಂ' ಎಂದರೆ 'ಕಂ' ಎಂದು ಬಲ್ಲವರೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 'ಹುಡುಕಿ-ದವರೂ ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಸಂಶೋಧನೆ ಇನ್ನೂ-ನಡೆಯಲಿ. 'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತಪದವನ್ನು ಜೀವಾನ್ವಿ-ಎಂಬುವಂತೆ ಪಟ್ಟದಿಂದ ತಳ್ಳಿ 'ಕಂನಾಡಿಗೆ' 'ಕಂನುಡಿಗೆ' ಕನ್ನರಿ-ಗೋ ಕಣ್ಣರಿಗೋ ಕಳ್ಳರಿಗೋ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟುವುದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿಯೂ ಆ—ವಿವೇಕನಾದೀತು? ಅಲ್ಲವೇ?

(೧೯೪೧ನೆಯ ಶುಟದಿಂದ ಮುಂಚುವರೆವು.)

ಗಳಿಗೆ ಇವನು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡ, ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಕಿವುಡ ತನ್ನ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆಯೆ ತನ್ನದೇ ಗಾಡಿಯಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ಜೀವೈಗಳಿಗೆ ಈತ ಕುರುಡ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮದ ಇಲ್ಲವೆ ಜಗಳದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಈತ ಕಿವುಡ. ಇಂತಹ ಸಂಗತಿ-ಗಳನ್ನು ದಿನಾಲು ಕೇಳುವ ನೋಡುವ ಈತನು ಬರೆದ ಬಲ್ಲವ-ನಾಗಿದ್ದರೆ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಕಥೆ-ಕಾವ್ಯಬರಹಗಳನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯ-ವಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಪಾಶಾಳಿತನ ಮಾತ್ರ ಇವನಲ್ಲ. ಇವನೊಮ್ಮೆ ಮುಂಚಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನಾಡು-ವದೂ ಉಂಟು. ಹಾಗೆ ಈತನು ಮನಮಾಡಿವಾಗ, ತನ್ನ ಗಾಡಿಯ ಕುದುರೆಯ ಮೋರೆಯು ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹಾದಿಕಾರನ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುವ ತನಕ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು, ತನಗೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ

"ಬಾಡು ರಾವ್ ಸಾಬ್ !" ಎಂದು ಗಾಬರಿಗೊಳಿಸುವ. ಅಗಲಿ ಹಾದಿಕಾರನ ಪೀಕಲಾಟವನ್ನು ಕಂಡು ಒಂದು ಕುಚೇಷ್ಟೆಯ ನಗೆಯು ಈತನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಸುಳಿದು ಹೋಗುವುದು.

ಹೀಗಿಬಿ ಈ ವಿಕೋರಿಯಾದ ವಿಷಯ. ಈ ವಾಹನವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದ ಮಹಾತ್ಮನಾರೋ ನಾನರಿಯೆ, ಅವನ ವಿಷಯ ಇದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಯ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು. ಇಂತಹ ವಾಹನದ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳಿತು ಅರ್ಜುನ ಮೊದಲಾದವರು ಭಾರತವಂತಹ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರಂತೆ. ಅದೇ ಆಗಿನ ಅಶ್ವರಥವು ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿ, ಇವತ್ತಿನ ವಿಕೋರಿಯಾ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ, ಮುಂಬಯಿಯ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ಅವಶ್ಯವಾದ ವಾಹನ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಣಯಿಗಳ ತರತರದ ಶೃಂಗಾರ ಜೀವೈಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಣಯದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನ

ಶಾಪ

(ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕತೆ)

೩೩. ರಾಮಾಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ, ದೊಡ್ಡನೆ, ಕಾಸೀ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ

ಬಡವ ಬದುಕಿ ಇರುವುದೇ ತಮ್ಮ ದಯೆಯ ಕಾರಣ-
ದಿಂದೆಂದು ಬಲ್ಲಿದರ ತಿಳಿವಳಿಕೆ. ಅವನು ದುಡಿತದ ಪಡೆ-
ಯನ್ನೂ ಬೇಡಬಾರದು. ಬೇಡಿದರೆ, ಬಡವನಿಗೆ ಕೂಡಲು
ಎಡೆ ಸಿಕ್ಕದು; ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸಿಕ್ಕದು !

ತುಂಬಿದ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಚಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು-
ಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ, ಅಸಭ್ಯತೆಯ ಭಯದಿಂದ ಅಸಮರ್ಥ-
ನಾದ ಹತ್ತಿರ ಜೇಲವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಅದುದರಿಂದ ನಿರುಪಾಯ-
ವಾಗಿ ಹರಿದುಹೋದ ಚಪ್ಪಲನ್ನು ಹೇಗೆೋ ಎಳೆಯುತ್ತಾ
ಹೊಸೆಯುತ್ತಾ, ಅದರ ಡಾಕ್ಟರಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ
ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಯುದ್ಧವು ಮುಗಿದು ಹಳೆಯ ಕತೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ
ಯುದ್ಧವು ತನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ 'ತುಟ್ಟಿ' ಸಮಸ್ಯೆಯು
ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಭೀಕರವಾಗಿ, ಹಗಲಿರುಳೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿಹತ್ತಿವೆ.
ಯುದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಬಿಲೆಯೆಲ್ಲ ಏರಿದಾಗ 'ಈ ಸುಡುಗಾಡು
ಯುದ್ಧವು ಎಂದು ಮುಗಿಯುವುದೋ !' ಎಂದು ಅದರ ಕೊನೆ-
ಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವವ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ, ಮುಗಿದು ಹೋಗಿ
'ಶಾಂತಿ'ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಘೋಷಣೆಯಾಯಿತು. ಈ ಮಾತಿಗೆ
ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಸರಿದುವು. ಆದರೆ ಈ 'ಶಾಂತಿ'ಯ
ಆಗಮನಕಾಲದಿಂದ ಬಿಲೆಗಳು ಮತ್ತೂ ಏರಹತ್ತಿ, ಈಗ ಯುದ್ಧದ
ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ೨-೩ ಮಡಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ
ಎರುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕಾಸಿನ ಶಿಲ್ಕು ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಏನು
ಬಂತವ್ವಾ ಕಾಲ.....

ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ತನಗೆ ಬೇಕಾದವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಈ
ವಿಚಾರದ ಓಘಕ್ಕೆ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿದುವು. "ಏನೋ, ಇದನ್ನು
ತುಸು ಸರಿಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೀಯಾ?" ನಾನು ಅವನ ಬಳಸಾರಿ
ಜೋಡುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.

ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯ ಬಳಿ, ಹರಕು ಗೋಣಿಯ
ಮೇಲೆ ಅಸೀನನಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಜೋಡುಗಳನ್ನು ರಿವೇರಿ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಎದುರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಆಯುಧಗಳು, ೧-೨
ತೆಗೆದ ಮುಚ್ಚಳದ ಪಾಲಿಶ್ ಡಬ್ಬಿಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು. ಒಂದು

ಬದಿಗೆ ಹರಕು ಚಪ್ಪಲಿ. ಬೂಟುಗಳು ಒಟ್ಟಿದ್ದುವು. ಮತ್ತೊಂದು
ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಏನೋ ಸಾಮಾನುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಬಟಾರಿನ ಚೀಲ.
ವಿತ್ತು. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳೆ ನೊದಲಾಮವು
ಶೇಖರಿತವಾಗಿದ್ದವು; ಮತ್ತೊಂದರಲ್ಲಿ ನೆನೆಹಾಕಿದ ಚರ್ಮ.
ವಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಹೊರಟ ಗಬ್ಬು ನಾಶವು ಕಾಲುವೆಯಿಂದ
ಹೊರಡುವ ತನ್ನ ಬಂಧುವಿನೊಡನೆ ಸಮ್ಮಿಲಿತವಾಗಿ, ನಾಸಿಕ
ರಂಧ್ರವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಶಿಖಿನಿಂದ ಅಂಗಡಿ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು,
ಅವನು ಒಂದು ಬೂಟಿನ ರಿವೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದನು.

ನಾನು ಚಪ್ಪಲನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಲು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು
ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ 'ಆರ್ಯೇತ್ರ್ಯ
ರಾಯ್ಸ್' ಎಂದು ಪೂರ್ವವತ್ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದನು.
ಅವನಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

'ವನ್ನೇ ಮೊದಲು ಮಾಡವ್ವಾ, ಇದನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ
ಮಾಡುವೆಯಂತೆ' ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ-
ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 'ಜೋರು' ನಡೆಯುವ-
ದಿಲ್ಲೆಂದು. ತುಸು ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದಾದರೆ, 'ಜೇ-
ಯಾರ್ವಾಡ್ರಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ !' ಎಂಬ ಆದೇಶದ ಜೊತೆಗೆ,
ಬಿಸಾಡಿದ ಚಪ್ಪಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಾರಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದ
ಪ್ರಸಂಗ.

ನಾನು 'ಸುದೈವಿ' ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅವನು ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ
ಬೂಟನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ, ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನನ್ನದನ್ನೇ ತೆಗೆದು-
ಕೊಂಡನು. ತುಸು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕುಳಿತು ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೈ-ಮೈಗಳನ್ನು
ನೀಡಿಸಿಕೊಂಡನು. — ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಬಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರಿಂದ
ಮೈಯೆಲ್ಲ ಸೆದಿದುಹೋಗಿರಬೇಕು. ನಾನು ಅವನನ್ನೇ ನೋಡ-
ುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೂಡುತ್ತಲೇ ತುಸು ನಾಚಿ—ಅದೆ-
ನಿಸಂಕೋಚದಿಂದ—ಮುಗುಳ್ಳುಗೆಯೊಡನೆ 'ಬೇಗ ನೋಡು-
ಹೋಗತೇನೆ ರಾಯ್ಸ್' ಎಂದೆಂದು, ಪುನಃ ಒಂದು ಸಾರಿ
ಮೈಮುರಿದು ಸೆದಿದು ಕುಳಿತು. ನನ್ನ ಚಪ್ಪಲಿನ ಹರಿದ ಭಾಗ-
ವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸತೊಡಗಿದನು.

ಸುಮಾರು ೧೪-೧೫ ವಯಸ್ಸು; ಬೆಳ್ಳಗಿನದಂದೇ ಹೇಳಬಹು-
ದಾದಂತಹ ಮೈಬಣ್ಣ. ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾದ ಮುಖಮಂಡಲ. ತೆಳ್ಳಗಿನ
ತುಟ್ಟಿ, ಸುಂದರ ಮೂಗು, ಜೊಪಾದ ಗದ್ದೆ, ಕೂದಲು ಕಡೆ-
ದ್ದರೂ ಅಂದವಾಗಿರುವ ಕ್ರಾಪು. ಬಾಡಿದ ಮೈಯನ್ನು ಹರಲು
ಚದ್ದಿ, ಮಾಸಿದ ಪೈರಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದುವು.

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕನಿಕರವೆನಿಸಿತು : 'ಪಾಪ
ಇನ್ನೂ ತಿನ್ನುಣ್ಣುವ ಆಡುವ ದಿನಗಳು,' ಆದರೆ ಬಹಳ ಸಮಯ
ಈ ಕನಿಕರ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಅವನ ಕೈ
ಹೋಯಿತು. ಅವನ ಜೀವವೆಲ್ಲ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು

ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿರುವುದು ನನ್ನ ನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದರಿಂದ, ನಾನು ರಸ್ತೆಯ ಆ ಸಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಪರಿಚಿತ ಆಡಳಿತಿಯ ಅಂಗಡಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತೆ. ಆ ಹುಡುಗನ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಕೂದಲು—ಮಲಿನ ಮುಖಗಳಿಂದ ಸ್ವಂತದ ನೆನಪಾಗಿ, ಅಂಗಡಿಯೊಳಗಿನ ನಿಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಂಡೆ. ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಕೂದಲನ್ನು ನೇವರಿಸಿ 'ಮುಖಕಮಲ'ವನ್ನು ಕರಚೀಪಿನಿಂದ ಒರಸಿಕೊಂಡೆ. ಮತ್ತೇನು ಮಾಡುವುದು? ಪಾಪಬಿಡುವನ್ನು ಕೊಂಡು, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಸಿಗರೇಟೊಂದನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಸಿದೆ. ಹೊಗೆಯನ್ನು ಸುರುಳಿಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾ ನಿಬಿಡವಾದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದೆ. ಸ್ಟೆಕಲ್, ಮೋಟರ್, ಚಕ್ರಡಿ, ಟಾಂಗಾ, ರಿಕ್ಷಾ—ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದಲ್ಲದೆ ಪಾದಸಂಚಾರಿಗಳ ಒತ್ತಡ ಬೇರೆ. ತುಸು ದೂರದ ಚೌಕದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲೀಸನೊಬ್ಬನು ಯಂತ್ರವತ್ ಸೈಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.—ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಪುನಃ ಆ ಹುಡುಗನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಇದಾವುದರ ಕಡೆಗೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವನು ಕಣ್ಣೆಲಸದಲ್ಲಿ ರತನಾಗಿದ್ದನು. ಇನ್ನರಲ್ಲಿ ಮುಗಿದಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು, ರಸ್ತೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಅವನ ಒಳಗೆ ಬಂದೆನು.

'ಮುಗಿಯಿತೇನೋ?' ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

'ಮುಗಿದಂತೇ ರಾಯ್.' ಅವನು ಬೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ: 'ಇಲ್ಲೊಂದಿಟಿ ಉಳಿದಿತ್ತು.'

'ಪುನಃ ಹರಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡಪ್ಪ' ನಾನು ಅನುರೋಧಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದೆ. ಅವನಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಪ್ಪಲನ್ನು ಕಲ್ಲ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಜಜ್ಜತೊಡಗಿದ್ದ.

ಅವನ ಶಾಂತತೆ, ಕೋಮಲ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಕರುಣೆಯೂ ಮಮತೆಯೂ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿದ್ದವು.

'ಎನೋ, ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಕರದ ಜೋಡುಗಳನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೇನು?' ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಲ್ಲುವುದಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

'ಹೂನ್ರಿ, ಮಾಡತೇನಿ!' ಅವನ ಮೋರೆಯಲ್ಲೂ, ಕಬ್ಬದಲ್ಲೂ ಆವಿಶ್ವಾಸ ತುಂಬಿತ್ತು.

'ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದುವೋ?' ನಾನು ತುಸು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. 'ಹಿಂದೆಂದೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲ!'

'ನಾ ಕುಂಡ್ರಾಕ್ಷತ್ತಿ ಭಾಷೆ ದಿನಾ ಅಗಲಿ; ಮೊದ್ಲು ನನ್ನ ಹಿರಿಯ ಇಲ್ಲಾಡತಿದ್ದನಿ' ಅವನ ಮಾತು ಉತ್ಸಾಹಪೀನವಾಗಿತ್ತು.

'ಹಿರಿಯ ಅಂದರೆ ಯಾರೋ?'

'ನಮ್ಮಂದಿ; ಮತ್ತಾರ್ಲಿ?' ತುಸು ತಡೆದು ಅವನೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ: 'ಅವ ಸತ್ತಮ್ಯಾಗ ನಾ ಕುಂಡ್ರಾಕ ಹತ್ತಿದ್ದಿ. ಅದಕ್ಕೊದ್ದ ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡ್ತಾ ತಿರಗತಿದ್ದೆ.'

'ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು, ನಿನ್ನವ್ವ ಇಬ್ಬರೇ ಏನೋ ಮನೆಯಲ್ಲಿ?' ನಾನು ಅನುತಾಪ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ

'ಇಲ್ಲಿ ರಾಯ್,' ಅವನು ಸಣ್ಣ ಮೋರೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದ: 'ನಾನು ಮತ್ತ ನನ್ನಂಗಿ ಗಂಗು—ಇರ್ದೇವಿ ಮನೇಲಿ. ಭಾಳ ದಿವಸಾಯಿ, ಆವ್ವ ಹೋಗಿ!'

ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ತರ್ಕಿಸಿತು: ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಹೋಗಿರಬೇಕು. ಆದರೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಕೇಳಿದೆ 'ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ?'

'ನಾವಿನ್ನೂ ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಿ. ಅಗಲೇ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೊಲಿಯುವುದು ಮುಗಿದಿತ್ತು.'

'ಓಡಿ! ಎಲ್ಲಿಗೆ?' ನಾನು ಸಚೇತನನಾಗಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

'ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ಮುಸಲ್ಮಾನನ ಸಂಗಾತ' ಚರ್ಮವನ್ನು ಕಕ್ಷರಿಸುತ್ತ ನಿರ್ವಿಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಹುಡುಗ.

'ಇದರಿಂದ ಏನು ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ದಿನಾ?' ನಾನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾರದೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ

'ಸಿಗೋದೇನಿ...ಮಹಾ—' ತಯಾರಾದ ಚಪ್ಪಲನ್ನು ನನ್ನ ಮುಂದಿರಿಸಿದ.

'ಏನು ಕೊಡಬೇಕೋ!' ಅದನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜೇಬಿನಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದೆ.

'ನಿಮಗ್ಗಿಳಿದದ್ದ ಕೊಡ್ತಿ' ಉಳಿಯನ್ನು ಮಸೆಯ ಹತ್ತಿದ್ದ.

'ಅದರೂ ನೀನೇ ಹೇಳವ್ವಾ.'

'ಇಲ್ಲಿ, ನೀವು ಕುಸಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಗೋತೇನಿ!'

'ಇದಲ್ಲ ಇರ್ಲಿ. ನಿಕ್ಕೇ ಹೇಳು, ಏನು ಕೊಡಬೇಕಂತ!' ಇಂಥ ಎಷ್ಟೋ ವೇಷಗಳ ಅನುಭವವಿತ್ತು ನನಗೆ.

'ಖರೇನಿ, ನೀವೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕುಸಿಯಿಂದ ತಗೋತೇನಿ. ತುಸು ಬದಲಾವಣೆಯ ಅದೇ ಮಾತು; ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನಮನಗೆಯು ಮೂಡಿತ್ತು. ಕರುಣಾಭರಿತವಾದ ಆ ಮುಗುಳು ನಗೆಯು, ದಾರುಣ ಗಂಭೀರತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು.

'ನೀನು ಹೀಗೇ ಹೇಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ನಾನು ಏನೂಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ'

'ಯಾಕಾಗವೊಲ್ಲ, ಕಡಿಮೆಬಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇನು!' ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಂಗಿ-ತಮ್ಮಂದಿರಂತೆ, ನಿರ್ಭಯವಿತ್ತು, ಸಲುಗೆಯಿತ್ತು. ಹಟವಿತ್ತು. ಪುನಃ ತೆಕ್ಕಗಿನ ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿದ ಕೊನೆಗೆ ನಾನೇ ನೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ಜೇಬಿನಿಂದ ಎಂಟಾಣಿಯ ನಾಣ್ಯವೊಂದನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಂದ ಹೊರಟೆ. ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ಅವನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ-ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸುಖಾನುಭೂತಿ.

ಯಾಗಹತ್ತಿತ್ತು: 'ಎಂಥ ಮರುಳನಿವ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಹೀಗೇ ವರ್ತಿಸುವನೇ?' ಎಂದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯನಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟು!

'ರಾಯರಾ' ನಾನು ಇನ್ನೂ ೪-೬ಮಾರು ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅವನ ದನಿಕೇಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು ವಿಚಾರಿಸುವುದು ಭೂಷಣವಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ. ನಾಲಾಣಿಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿಡುತ್ತಾ ಅವನಿಂದ: 'ಇದು ಹೆಚ್ಚುರಾಯ' ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನು ಕೃತಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೇ?—ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಲಿಯುವವರೇ. ಇಂತಹ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನದ ಅನುಭವವು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. 'ನೀನು ಬಹು ಒಳ್ಳೆಯವನಿದ್ದೀಯಾ' ನಾನು ಉದ್ಗರಿಸಿದ ಆದರೆ ಮತಾಯಿ ತಿನ್ನಲೆಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಇನಾಮಂದಾಗಲೀ ಆ ನಾಲಾಣಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಡುವಷ್ಟು ಉದಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ವಾಸಸ್ಥ. ಜೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ದಾರೀಹಿಡಿದೆ.

ಆದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಹಳಿದುಕೊಂಡೆ, ಬಯ್ಯುಕೊಂಡೆ, ನಿನ್ನು ಕೊಂಡೆ; ಅದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. "ಪಾಪ, ಬಡಹುಡುಗ. ಅಸಹಾಯ ಪರದೇಶಿ! ಅದರೂ ಎಷ್ಟು ರಾಂತತೀಲ-ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ? ಈ ನಾಲಾಣಿಕಾಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಎನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು? ಎಷ್ಟನ ಗಂಟೀನು ಖರ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ಅವನು ಮರಳಿಸಿದ ನಿಕ; ಆದರೆ 'ಈ ನಾಲಾಣಿಯನ್ನೂ ತಗೋಪ್ಪಾ' ಎಂದು ಹೇಳಬಾರದಿತ್ತೇ?" ನಾಲಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಆತಂಕವಾಡಿದ ದುಷ್ಟ ದುರಾಶೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಂದಿಸಿದೆ. 'ಇದು ನನ್ನ ದುರ್ಭಾಗ್ಯವೆಂದೆನಿಸಿತು. ಎಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ! ಅನಾಥ, ಕಂದೆ-ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಎಳೆಯವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಟ್ಟೆ-ಹೊರಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.—ಇಂಥವನ ಮೇಲೂ ನನಗೆ ದಯೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ! ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಲ್ಲವೆಂದು ಈಗ ಪಾತ್ರೆಯಾಯಿತು.

ನಾನು ತೋಕರಸಪೂರ್ಣ ಶಫೆ-ಕಾಪಂಬರಿಗಳನ್ನೊಡಿಸಿ ಮರುಗಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾದೇವಿ ವರ್ಮಾರ ಕವನಗಳನ್ನೊದುವಾಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂವೇದನೆಯಿಂದ ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವುಗಳೇ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು—ಜೀವಂತರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಭಾವಶೂನ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವೇನು? ಇಂಥ ದುಃಖಪೂರ್ಣಸಂಗತಿಗಳು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೋಗುವವು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಅಸಂಭವವೆಂದೇ? ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ

ಸುಲಭವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬಲ್ಲೆ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಲ್ಲೆ; ಆದರೆ ಜೀವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಡಂಬನೆಯ ಭೀಷಣತೆಯ ಭಾಸದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ತಲೆಯು ತಗ್ಗಿಹೋಯಿತು.

ಮರುದಿನ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಹರುಕುವರಕು ಜೋಡುಗಳನ್ನು ಕೈಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಅದೇ ಹುಡುಗನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆನು.

ಇಂದು ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ೧೦-೧೨ ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ ಇದ್ದಳು.

ಅವನದೇ ಆಕೃತಿಯ ಸುಂದರಮುಖ. ಧೂಳುತಿಂದ, ಎಣ್ಣೆ-ಗಾಣದ ಕೂದಲು. ಹರಿದು ಚಿಂದಿಯಾದ ವಸ್ತ್ರ. ಕೊಳೆಯಿಂದ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟ ವೈ. ಉಳಿಯಿಂದ ವಿನಾಕಾರಣ ಜರ್ಮದ ತುಣು ಕೊಂದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಹಜವಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿದೆ: ಇವಳೇ 'ಗಂಗು' ಎಂದು.

ಅವನು ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬುತ್ತಿ.... ನಸುಗೆಂಪು ದಪ್ಪವೂ ಅದ ಬಣರೊಟ್ಟಿ, ಉಳ್ಳೆಗಟ್ಟೆಯೊಡನೆ ಅದರೊಳಗಿಂದ ಇಣುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬೂಟನ್ನು ಪಾಲಿಶಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು, ಮಧ್ಯಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಣುಕನ್ನು ಮುರಿದು ಬಾಯಿಗೆ-ತುರುಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುನಃ ಅವನ ಕೈಗಳು ಅವಿರಾಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೊಡಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗೆಲ್ಲ, ಹೊರಗಿನ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಗಾಢವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ದೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

'ಇವು ರಿವೇರಿಯಾಗಬಹುದೇನೋ?' ಚೀಲವನ್ನು ಅವನೆದುರಿಗೆ ಸುರುವುತ್ತ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವನು ತಲೆವಿತ್ತಿದ. ನನ್ನನ್ನು-ನೋಡಿದೊಡನೆ ತುತ್ತನ್ನು ಅಗಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಬಾಯಿಯು ತುಸುಹಗ್ಗಿ, ನಗೆಯ ಒಂದು ಪ್ಲೇಣರೇಖೆಯನ್ನು ಬೀರಿತು. ಪರಿಚಿತರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸುಡುವಂಥ ಮುಗುಳು ನಗೆಯ ಜಾತಿಯದಾಗಿತ್ತದು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವೇದನೆಯೂ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಬಾಯಿಂದ ಏನೂ ಹೇಳದೆ, ಕೇವಲ ತಲೆಯನ್ನಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಸ್ವೀಕೃತಿಯಿತ್ತನು.

'ಲಗು' ಈಬಾರಿ ನನ್ನದು ತುಸು ಅಧಿಕಾರವಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು.

'ಲಗು ಇಲ್ಲಿರಾಯರ' ಅವನೂ ಆಜ್ಞೆ ದೃಢವಾಗಿ, ಅತಿಪರಿಚಯದವನಂತ ಹೇಳಿದ. ಅವನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪುವನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು.

'ಹೂಂಕೂ. ಇವನ್ನ ಓದಿಸಿಂದು ಮಾಡಲ್ಲ!' ನಾನು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದೆ. 'ಇಲ್ಲಿ ರಾಯ್ರ, ಓದಿಂದ ಮಾಡೋವಲ್ಲ ಇವು. ಭೇಜಿದಾರ' ಸ್ಯಾಬ್ರು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಬೇಕಂತ ನಾಲ್ಕು ಚೂತಿ ಕೊಟ್ಟುಗೈರು; ಮತ್ತೆ ಈ ಸಾವಕಾರದ್ದೂ ಭಾಳ ಅವನರ ಐತ್ರಿ, ಹೊತ್ತರದಿಂದ ಏನೂ ಮಾಡಾಕಾಗಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ

ತ್ತಿಗ್ಗುಗೀತಾವೇನೋ ದೇವರೊತ್ತು ಅವನು ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಉಸರಿದ-

‘ಯಾವ ಸಾವುಕಾರರೋ?’

ಅವನು ತನ್ನ ಎಡಪಕ್ಕದ ಅಂಗಡಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬಿರಳುಮಾಡುತ್ತ ಹೇಳಿದ: ‘ಇವರೇ! ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದೆ ನನಗೆ ಕುಂದ್ರಾಕ ಕೊಟ್ಟವು.’

‘ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೇನು ಇವತ್ತು ಸುಗ್ಗಿ!’ ನಾನು ತುಸು ಪರಿಹಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ: ‘ವಾರದ ರೊಟ್ಟಿ ತಾಸಿನಲ್ಲಿ ಗಳಿಸ್ತೀ’

‘ಎನ ಗಳಿಕೇನಿರಾ ರಾಯ್ತು...’ ಸಹಸಾ ಅವನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಒಂದು ದೀರ್ಘಶ್ವಾಸವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡ. ತಲೆಯು ತಗ್ಗಿತ್ತು, ಅದರೂ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸದಿರಲಿಲ್ಲ: ವಿಷಾದದ ದಟ್ಟ ಛಾಯೆಯು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಅವನೇ ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ: ‘ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ರಾಯ್ತು, ಈ ಬೂಟು-ಚಪ್ಪಲುಗಳ ಮಜೂರಿ?’ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ನಿರ್ಭಯ ಮತ್ತು ದಿಟ್ಟ ಸ್ವರದಿಂದ ‘ಮತ್ತು ಎರಡು ಗಂಟೆ-ಯೊಳಗೆ ತಯಾರ ಮಾಡಬೇಕಂತ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿ ಹೋಗ್ಯಾರಾ’ ಮತ್ತು ಅದೇ ಅನೇಗದಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಬೂಟನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದಳು: ‘ನೀ ಮೊದಲು ಬೂಟು ಮಾಡು ನೋಡೋಣ! ಇವನ್ನ ಆ ಮ್ಯಾಗ ನೋಡಿಕೊಂಡರಾಯಿತು. ಅವರೇನು ಓಡಿ ಹೋಗಾಕಿಲ್ಲ!’

ಅವನು ತಂಗಿಯ ಕಡೆಗೆ ದಿಟ್ಟಿಸಿದ. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಗಳು ಉರಿಯ ಹತ್ತಿದವು. ಅದೇ ಕೂಡಲೇ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ಾಂತವಾದವು. ನಿರ್ಜೀವನಂತೆ ಅವನ ತಲೆ ಕೆಳಗಾಯಿತು; ತಿರುಗಿ ಆ ಬೂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬ್ರಶ್ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಅವನಿಗೆ ನೆನಪಾಗಿರಬೇಕು—ನಾನು ಇನ್ನೂ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿ-ರುವೆನೆಂದು, ಕಾಲುವೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮೋರಮಾಡಿ ಸಿಂಪುಳನ್ನು ಸಿವಿದು, ವಿಚಿತ್ರ ಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳಿದ: ‘ಹೊತ್ತುಕಂಡದ ಮ್ಯಾಗ...’

ನಾನು ಅನನ್ಯಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ ತುಸು ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತು, ಅಸಂತರ ಉದಾಸನಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. ಅನನ ಗಂಭೀರ, ಸಹಿಷ್ಣು ಸ್ವಭಾವವು ಮರೆಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ವಯಸ್ಸಿನ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಹೋಲಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಸಂಜೆಯಾಯಿತು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅವನು ಗಂಭೀರ. ನಿಗಿ ನನ್ನ ಜೋಡುಗಳನ್ನೇ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡ ತ್ತಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿ ಬಂತು. ಇನ್ನೂ ತಡವಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಡಿಕಳೆಯ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿಗರೇಟು ಹಟ್ಟಿದೆ.

ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೇ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸನು ಕನಸು ಹತ್ತಿರ ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಹೋದವನೇ ಅಧಿಕಾರ

ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ಬೂಟನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಿದನು.

ಹುಡುಗನು ಅವನ ಕಡೆ ದೀನ ಮತ್ತು ಯಾಚನಾಪೂರ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಏನೋ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಹೇಳಿರಬೇಕು: ‘ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪೋಲೀಸನ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಮೂಗಿನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಾದವು. ಅವನು ತಡಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ; ಆ ಹುಡುಗನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿರ ತನ್ನ ಬೂಟುಗಾಲಿನಿಂದ ರವೈಂದು ಒದದೇ ಬಿಟ್ಟನು.

ಹುಡುಗನು ನೋವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ, ಹೊಡೆತ ಬಿದ್ದ ಜಾಗ. ವನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಆದಮಿ ಹಿಡಿದನು. ಅವನ ಆವೇದನಾಭರಿತ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಪೋಲೀಸನು ಪುನಃ ಒದ್ದು, ಅಜ್ಜ ಮಾಡಿದನು; ಬಹುಶಃ ಬೂಟನ್ನು ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿರಬೇಕು.

ತುಂಬ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತ ಆ ಹುಡುಗನು ವಿವಶನಾಗಿ, ತುಸು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಬೂಟನ್ನು ಬ್ರಶ್‌ನಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಲೋಕಲ್ ಬಸ್ಸು ಅಡ್ಡಾಯಿತು; ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮುಂತೆರಳಿತು. ಆ ಪೋಲೀಸನ ವರ್ತನೆ ಯಿಂದ ನಾನೂ ರೇಗಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎರಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂದು—ಹೂಡೆಯಲಿಂದಲ್ಲ—ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿದೆನು. ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗನು ಕತ್ತಿತ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪುನಃ ತಗ್ಗಿಸಿದನು. ಈ ಬಾರಿ ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ನಸು-ನೆಗೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಭಾವಪೂರ್ವಕವಾಗಿತ್ತು.

‘ಏನು, ಏನಾಯಿತು?’ ನಾನು ತುಸು ಜೋರಿನಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

‘ಏನೂ ಇಲ್ಲವೇ, ಹರಾಮಮೋರರು! ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪೋರ, ಸೊಕ್ಕೆಷ್ಟು? ಬದಮಾಷ್ ಜನರು!’ ಪೋಲೀಸನು ಹೊಳೆಯುವ ಬೂಟನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು ಮೊದಲುಮಾಡಿದನು.

‘ಏನಿರಾ ದುಡ್ಡು?’ ನಾನು ದರ್ಪದಿಂದ ತೀವ್ರಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ.

‘ದುಡ್ಡು!’ ಅವನು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಉಪಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಡೆದೇಬಿಟ್ಟನು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು: ‘ನಿನ್ನನ್ನಾರು ಕೇಳುತ್ತೀರಾ!’ ನನ್ನ ದರ್ಪಕ್ಕೆ ಕಾಸಿನ ಕೆಮ್ಮಿತ್ತು ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗನು ತಿರುಗಿ ನನ್ನದನ್ನು ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಅಪಮಾನದಿಂದ ವಿಶ್ವಬ್ಧನಾದ ನಾನು ಮೂಕನಾಗಿದ್ದೆ.

For Building your Houses
Consult :

★
The Hubli Construction
Company,
Engineering Contractors
HUBLI

and Save Money with better
Comforts

‘ವಿನೆಲೇ ಸೂಳೇಮಗನೇ! ನಿನ್ನಂಥವರಿಗೆ ಚಪ್ಪಲು ಹುಡು
ಮಾಡಬೇಕು! ಬಡವಾ ಬಡವಾ ಅಂತ ನಾವೆಂದುಕೊಂಡ್ರೆ, ನಮ್ಮ
ತಲೀಮ್ಯಾಗೇ ಕೂಡ್ರತಾನೆ. ಜಾಗಾ ಪುಕ್ಕಾಟೆ ಕೊಟ್ಟರೆನ್ನವ
ಲುಕರಾರ ಇಲ್ಲ; ನಿನ್ನಾಕ್ಕೆ.....’

ನಾನು ಮೆಟ್ಟಿಬಿದ್ದೆ. ನೋಡುತ್ತೇನೆ, ಅಂಗಡಿಯ ಸಾಹುಕಾರ
ಮಹಾಕಾಯ, ಅವನ ಕುಲದ ತಲತಲಾಂತರಗಳ ಉದ್ವಾರ
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಅವನ ಮೈಮೇಲೇ
ಬೀಳುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

‘ಯಾಕ್ರಿ, ಏನಾಯ್ತು? ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರನಿಂತು ಮಾತಾಡ್ತಲ್ಲ.
ಪಾಂಗ್ಯಾಕ ಮೈಮ್ಯಾಲ ಬೀಳತೀರಿ! ನಾನು ಸಹಿಸದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಹೇಳಿದೆ.

‘ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕಿರಿ. ಮುಂಡೇಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪುಕ್ಕಾಟೆ
ಜಾಗಾ ಕೂಟ್ಟಿತ್ತೆ; ಅವರೂ ವರ್ಷಾರ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದರ್ಧಸಲ
ಕೂಡ ನಮ್ಮೆಲೆ ಮೂಡಿಕೊಡವೊಲ್ಲ! ಇದೇ ಜೋಡಿನಿಂದ
ಬಿಗಿಬಿಗಿ ಲಚ್ಚಾರಿಗೆ.....’

‘ನನ್ನ ಸಿಮ್ಮ ಜಾಗ?’ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಗರ್ಜಿಸಿದೆ:
‘ನನ್ನ ಸಿಮ್ಮ ಅತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದೆಯೇನು?’

ನನ್ನ ಮಧುಮಧು ನೋಡಿ ತುಸು ಮೆತ್ತಗಾಯಿತು ಸವಾರಿ.
ಕೈ ಮೇಲೆ ಜೋಡನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ, ಏನೋ ಗುಣುಗುಟ್ಟುತ್ತ
ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಾಶ್ತೆಗಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಪ್ಪನವಾದ ದೈನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು:
‘ಇವನನೋ ಬಂದ ಹೊಸ ಕಾಯದೆದಾರಿ!’

ಇವರ ಜೋಡನ್ನು ಜಮಾಡೋ ರಸ್ತೆಗೆ! ಏನ್ಮಾಡ್ತಾನೆ

ನೋಡ್ತೀನೆ!’ ನಾನು ವಿಜಯದ ಗರ್ವದಿಂದ ಆ ಸಾಹುಕಾರನ
ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಬಹಳ ಆದ್ಯ ಮುತ್ತು ದೀನ ಸ್ವರದಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು
‘ರಾಯ್, ಹೊತ್ತಾರ ಕೊಟ್ಟ ಆಗಾಕಿಲ್ಲೇನಿ!’ ಅವನ ಭೇಟಿ
ದೃಷ್ಟಿಯು ಸಾವುಕಾರನ ಕಡೆಗೇ ಇತ್ತು.

ನಾನು ಸ್ತಬ್ಧನಾದೆ—ಜಡಸದೃಶ.

ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣವು ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು: ‘ಇಂದು ಬೆಳಗಿನಿಂದ
ಇವನಿಗೆ ಕಾಸೂ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಇದರಂತೆಯೇ ಇನ್ನೆಷ್ಟು
ದಿನ.....’

ರೂಪಾಯಿಯೊಂದನ್ನು ಅವನಮುಂದೆ ಹಾಕಿ, ವೇಗದಿಂದ
ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆ.

ಕೆಲವು ದಿನ ನಾನು ಊರಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹೃದಯವು
ಭಾವುಕವೂ ಸಂವೇದನಶೀಲವೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮೊದಲೇ ಒಪ್ಪಿ
ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಇದರ ಅರಿವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ನಡೆ
ದಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮೊನ್ನೆ ಆ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ, ಆ ಜಾಗ
ದಲ್ಲಿ ಅವನಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ನಾನಾ ವಿಚಾರಗಳು ತಾಕಲಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದುವು.

ಇಂದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಗಂಗು ಕಾಣಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ
ಕೇಳಿದೆ: ‘ಏನಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ?’

ಅವಳು ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ, ಗುರುತು ಹಿಡಿದ
ನೀಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು: ‘ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ, ತಿರಗತ್ತ
ಪಾಲೀಶ ಮಾಡಕೋತ’ ಕ್ಷಣ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು.
‘ಅವ ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ಅವ
ನಮ್ಮ ದಾಯವಾದಿ ಅಣ್ಣಂದಿರು. ಈ ಸಾವುಕಾರರು ಇವರು
ಹೇಳಿ, ಅಣ್ಣನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡ
ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರು ಅವರನ್ನಾಯಲಿ, ನಾಸನಾಗ
ದೇವರಿಗೂ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ? ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ, ಅವರಿಗೂ ಮು
ಮುಕ್ಕುತ್ತಾನೆ!’

ಈ ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಿಕೆಯ ಅಂತರಾತ್ಮನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ ಶಾ
ದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ದೃಢವತರಂಗಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ, ನನ್ನ ರಕ್ತ
ಮೂಲೆಮೂಲೆಯನ್ನೂ ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದೆನು — ಇಂತ
ಕಥೆಯನ್ನು ಎಂದಾದರೂ ಓದಿದ್ದೇನೋ, ಇಲ್ಲವೋ— ಓದಿದ್ದ
ಆಗ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಭಾವವು ಮೂಡಿತು— ಎನ್ನುವುದು
ಅಸಹಿಸತೊಡಗಿತ್ತು.

ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಹುಕಾರನ ಅಂಗಡಿಯು ಸುಲಿ
ಭವವಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ, ನನಗೇನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ತೆರಳಿದ ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು

(ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಂಚಯ)

ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಕೆ. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ. ಎ., ಬಿ. ಟಿ. ಮುಂಬೈ.

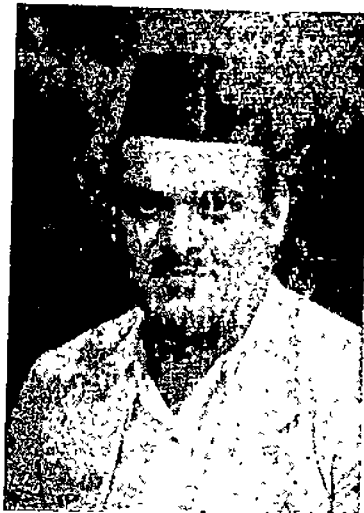
ಬಣ್ಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದ ಈ ಕನ್ನಡಿಗ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಈಗಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಆದರೂ ಇವರ ಆಶಾವಾದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಜ್ಞಾನಸಂಪಾದನೆಗಂದು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ಕಳುಹಿದೆ.

‘ಕಲೆಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ‘ಹೌದು, ಇದೆ; ಶರೀರಸಂಬಂಧವಿದೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗು-
ತ್ತದೆ. ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು ವಿಜ್ಞಾನ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀ-
ಣರು; ಅವರ ಸಹಧರ್ಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ
ಇವರು ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಚತುರಿಯರು.

‘ನೀವೂ ಸಂಗೀತ ಬಲ್ಲೀರಾ? ’ ನಾನು
ಕೇಳಿದೆ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರನ್ನು. ‘ಇವರು ಸಂ-
ಗೀತ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಸಂಗೀತ ವಿಲಾಸಿಗಳು.
ಇವರ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಉತ್ತೇಜನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇವರ
ಶ್ರಮತೀಯವರ ಸಂಗೀತದ ರಥ ಎಳೆಯು-
ತ್ತದೇ ಇಲ್ಲ’—ಎಂದರು ಗಾನಲೋಲ
ವೀರಪಾಂಡೆ ಗುರುರಾಯರು. ಗುರು-
ರಾಯರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ ಅವರ ಸಂಗೀತ
ಗುರುಗಳು.

‘ನಿಮಗೆಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ
ವಿದ್ಯಾಯಜಮಾನರು! ’ ಶ್ರೀಮತಿಯವರಿಗೆ
ಇನ್ನಿದೆ.

‘ಅವರ ಕಾರಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದ-ಮೊದ-
ಗೆ ಬಣ್ಣ ಕುಟ್ಟಿದವರು ಯಾರು? ಕಲಬತ್ತ ಹಾರಿಯಿಂದಲೇ
ಮೃತಾಳಗತಿಗೆ ಮೊದಲಾಯಿತು’ ಯಜಮಾನರ ವೃತ್ತಿ-
ಬಿಲ್ಲೆಯೂ ಮನೋವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಧರ್ಮಿಯೆಂಬ
ರ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ. ಯಜಮಾ-
ನರ ಹಾಸ್ಯಕಿರಣವನ್ನು ಮಿಡುಗಿಸಿದರು. ‘ಹೌದು ಅವರೇ
ಮೃತಿಸುಪ್ಪಂಟರು, ನಾನೇ ಅವರ ಹೆಡ್ ಆಗಿದ್ದೆವು’ ಎಂದು
ಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರೂ, ಒಳದನಿಯೊಂದು ಬೀರಿಯೆ
ಗಿತ್ತು.... ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆ ತೆಗೆಯಬೇಕು, ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸ
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಈಸ ಬೀಳಬೇಕು—ಎಂಬ
ಸ್ವರ್ಣ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರಿಗೆ. ಆರ್ಥಿಕ ತ್ರಾಣವಪ್ಪೊಂ-
ಲಿದ್ದರೂ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ಗುಡ್ಡ-
ಕಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಡ್ಡಿ ಯಾಗಿ ತೋರಿತು. ರಾಜ್ಯಕಟ್ಟಿ-

ಶ್ರೀ. ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು.

ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ದಾತಾರರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದೈವವುಳ್ಳವರನ್ನು
ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಥಮದರ್ಶನಕ್ಕೇ ಇವರೊಬ್ಬ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಗಣನೆ-
ಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಸೋಜಿಗವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚದ,
ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಿರುವ ಸ್ವಭಾವ ಅವರದು. ಶ್ರೀಮತಿ ದಾತಾರರ
ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿ-
ದ್ದಾಗ, ಶ್ರೀಯುತ ದಾತಾರರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಇಲ್ಲವೆ ನಾನೇ ಅವರೊಡನೆ ‘ನಮ್ಮದೇನು ಕೆಲಸ? ’ ಎಂದು
ದೂರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆನೋ! ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದಿದ್ದರೂ—
ಮೊನ್ನೆ ಅವರೊಡನೆ ಅವರ ಅಮೇರಿಕಾ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು
ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, ಎಷ್ಟೋ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸರಸ ವಿಷಯಗಳು ಅವರ
ಬಾಯಿಂದ ಬಂದುವು; ನನ್ನನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸಿದ್ದವು.

ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಜಂಗುಳಿಯ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ದೂರವುಳಿಯುವ ಇವರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಇವರನ್ನೇಗ ಅಮೇರಿಕೆಯ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿಸುತ್ತಿದೆ. 'ಭಾಷ್ಯವಂತರಂತೆ' 'ಪುಷ್ಕಳ' ಮಾತನಾಡಿ ಕೃತಿಗೆ ಪೂಜೆಯೆಂಬ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವರದಲ್ಲ. ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸೇರುವಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ನಾಳೆಯ ಜೀವನ ಸ್ವರೂಪದ ಹೊಳೆ ಹಾಕಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಿ. ಎ. ಆಗಿ ಡಿಗ್ರಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನೇ ಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚುತನದ ಸೋಂಕಿಗೆ ಹೋಗದೆ, ತಾವು ಇಂದು ಕಲಿತದ್ದು ನಾಳೆ ಕಾರ್ಯತಃ ಎನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಬೀಳಬೇಕು; ಇಂದು ದುಡ್ಡು ತೆತ್ತು ಬರಿ ದೊಡ್ಡತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಪದವಿಯೆಂದರೆ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುಶಸ್ತಿಗಳ ಮಾಲೆಯಲ್ಲ; ಇಂದು ದುಡಿದು ಪಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಮ್ಮ ನಾಳೆಯ ಬಾಳಿಗೆ ಬೆಳಕು ಕೊಡಬೇಕು; ವ್ಯವಹಾರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಬೇಕು—ಎಂಬ ದೃಢನಿಶ್ಚಯದಿಂದಲೇ ಇವರು ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸೇರಿ, ವಿಜ್ಞಾನದ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದರು. ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ರಸಾಯನ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪಾಸಾದರು. ಆಗಲೇ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಹೊರಗಿನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶಾಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ತಿರುಗಿ ತಮ್ಮ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಉದ್ಯೋಗ ಹ್ವೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕು—ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು. ಬಿ. ಎಸ್. ಸಿ. ಯಲ್ಲಿ 'ಆಕಬರನವೀಸ' ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ ದೊರೆಕಿತು ಮುಂದೆ ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ. ಪದವಿಗಾಗಿ organic chemistry ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆದರು. ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ, ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದವಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಪರದೇಶದ 'ಆಕಬರನವೀಸ' ಪಾರಿಶೋಷಕಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಎಂ. ಎಸ್. ಸಿ. ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕೊಡನೆಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಉದ್ಯೋಗ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದರೂ ಎಲ್ಲ ರೀತಿ ಆನುಕೂಲತೆ ಒದಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಡೋದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲದಿನ ನೋಕಿದರು, ಸ್ವತಂತ್ರ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ ಹಣದ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸ್ವತಃ ಬಣ್ಣ ಕುಟ್ಟುವುದು, ತಯಾರಿಸುವುದು, ಮೈಮುರಿಯೆ ದುಡಿಯುವುದು, ಹಸನಾಗಿ ಉಣ್ಣುವುದು. ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮ ಫಲಕೊಟ್ಟೇತೆಂಬ ಆಶಾವಾದಿತ್ವವೇ ಇವರನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ಜರ್ಮನೀಗೆ ತೆರಳಿದರು. ತಾತಾ ಅವರ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದಾಗ ನಿಂತರು. ಬಹುಕಾಲ ಅವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನ್ ಕಂಪನಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ—ಅದರ ಹೆಸರು ಪ್ಯಾವರೊ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ—ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಹತ್ತಾರು ಕಡಿ ಸಂಚಾರ ಹೊಡೆದು ಬಂದರು. ದೇವರ ಕೃಪೆ

ಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ. ಗಾಯಹೊಂದಿದರೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿದರು. ೧೯೩೧ನೆಯ ಡಿಶಂಬರ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದು, ಅಮೇರಿಕೆ ತಮ್ಮ ಬ್ಬರು ಜೊತೆಗಾರರೊಡನೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉದ್ಯಮ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಟೀಂಕಕಟ್ಟಿದರು. ದೇಸಾಯಿ. ದ್ವಯರು ಇವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು. ಶ್ರೀ. ಎಂ. ಜಿ. ದೇಸಾಯಿ ಅವರು ದಾತಾರರಿಗೆ ದಾತಾರರಾಗಿ ಕಾರಖಾನೆಗೆ ಚಾಲನೆಕೊಡಲು ಸಾಲಿಸಿದರು. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಸೋಸಿಯೇಟೆಡ್ ಲೆಬೊರೇಟರೀಜ್' ಮುಖ ಎತ್ತಿತು.

ಈ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಬಣ್ಣದ ಕೆಲಸ. ಬಣ್ಣದ ಮಾತನಾಡುವುದು ಸುಲಭ; ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಕಠಿಣ. 'ಬಣ್ಣ ಎಂದರೇನು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ನಗೆಬರುವ ವಿಷಯ. ಬಣ್ಣವನ್ನು ಮಗುವು ಕೂಡ ಬಲ್ಲದು. ಹಾಗಾದರೆ ಬಣ್ಣ ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ? ಬಹು ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೂವಿನಲ್ಲಿ, ಹಸಿರಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಪಾತರಗಿತ್ತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಸಂತೆಯನ್ನೇ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ಬಣ್ಣ ಬಂತೆಲ್ಲೆಂದ?—ಎಂದು ಯಾರೂ ಕೇಳಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಸರ್ಗದ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಎಂತಹ ಚಮತ್ಕಾರ! ದೇವರ ಬಣ್ಣದ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರುಂಟೆ? ಜಿಟ್ಟಿ ಹಸಿರುಬಣ್ಣ ಪಡೆದು ಹಾರಾಡುತ್ತದೆ. ನವಿಲು ಸೋಗಿತೊಟ್ಟು ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ. ಗಿಳಿ ಕೆಂಪು ಚುಂಚು, ಹಸಿರು ಮೈ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮರಮರಕ್ಕೆ ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದೇ ನಿಸರ್ಗ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿ ಕರತಲಾಮಲಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಪಾತರಗಿತ್ತಿಯ ರಂಗು-ರಂಗಿನ ಪಕ್ಕವನ್ನು ಕಾಲೇಜು ಕುಮರಿಯ ಅಚ್ಚಿನ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ನೀವು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಬಣ್ಣ ಬಂತೆಲ್ಲೆಂದ? ಇಂದಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ವಿಶ್ವವು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಬಣ್ಣದಿಂದಲೇ; ಆದರೂ ಈ ಬಣ್ಣ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದು ಬಹುಜನಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ನಾಗರಿಕರ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳು ಬಣ್ಣದುವು. ರಸಿಕ ಜನರ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಗಿರೀಟು. ಉಪಹಾರ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಶರ ಹಾಕಿದಂತೆ ಕಾಣುವ 'ಬುಂದೇಲಾಡು'ಗಳು ಬಣ್ಣದುವು. ಈ ಬಣ್ಣ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ, ದಾತಾರರ ಬಣ್ಣದ ಕಾರಖಾನೆಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ತೆರೆದು ನೋಡಬೇಕು. ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವಂತಹದಿರದಿದ್ದರೂ, ಬಣ್ಣವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮೂಲದ್ರವ್ಯ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿ. ಇದೇ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲಿಯೊಡನೆ ಅನೇಕ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಯಂತ್ರಗಳು, ಯಂತ್ರಕಾರಿಗಳೂ ಮದ್ದು-ಗುಂಡುಗಳಿಗೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ದ್ರವ್ಯ, ಅದೇ ಜನ, ಅದೇ ಧನ ಒಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ

ಸೋಬಿಗೆ ಸಾಧನ; ಇನ್ನೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹದ ಮುಖ್ಯ.

ಈಗ ಸದ್ಯ ದಾತಾರರ ಪ್ರಯೋಗ ಶಾಲೆ ದೊಡ್ಡದಾದದ್ದರೂ ಅದರ ಮಹತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಒಂದು ಭಾಗ, ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗ ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದು. ಸಂಶೋಧನ ಕಾರ್ಯವು ಅಪೂರ್ವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿರುತ್ತದೆ— ಎಂದರೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿಳಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆ ಸಂಶೋಧಕರದು.

ಸಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ರೋಗೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವಂತೂ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಅರಂಭ-ಶೂರತ್ವ' ವನ್ನು ಕೂಡ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮೆರೆದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ 'ಶರ-ನಗುಷವೂ 'ಗ್ರಾಫಿಟಿಯೇಟಾ' ಎಂಬ ಸರಕುಗಳು ವಿದ್ಯಾಲಯ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಮುದ್ರೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಹಡಿಯುವ ಕಾರಕೂನನಾದರೆ ತಾನೊಬ್ಬ ಮಜಾಲೆಕ್ಕಿನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬೀಗುವ ಅಲ್ಪವೃತ್ತಿ ನಮಗೆ ಬೇಸರಾಗಿದೆ ಕಲಿತ. ಧನ್ಯ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೆದವನ್ನು ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣವು ನಮಗೆ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಸ್ವತಂತ್ರಭಾರತದ ನಾಳಿನ ಕಿತ್ತಣದ ಸ್ವರೂಪವು ಆ ರೀತಿಯಾಗಿರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರಂತಹ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ನೂರು-ಸೊರಾರು—ಜನ ನಮ್ಮನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವರುವರುಷವೂ ಹೊಸಹೊಸ ಸಾಹಸಗಳ ಜಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಮೂಲೆಮೂಲೆಗೆ ಹೆಣೆಯಬೇಕು. ಬಿದ್ರೋಗೀಕ ಕರ್ನಾಟಕವು, ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರನ್ನು ಒಂದು ಕಥನಾನುಧನವೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ವಾರದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನವರು, ಗದುಗಿನ ಭೂಮರಡ್ಡಿ ಹುವರು, ಮುಂಬಯಿಯ ಕಬ್ಬಾರರು ಇಂದು ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರಿಗೆ ಮೊದಲಿಗರಾದರೂ, ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು ತಮ್ಮದೇ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ನಾಳೆಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೇ ಆಗುವಲ್ಲಿ ಸಂತಯವಿಲ್ಲ.

ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರಿಂದು ಅಮೇರಿಕೆಯ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಗತಿಯ ಉನ್ನತಿಯ ಗುರುತು ಇದು. ಅಮೇರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತಿಂಗಳಿದ್ದು ಬಣ್ಣ ತಯಾರಿಸುವ ಹೊಸ ಹೊಸ ಯಂತ್ರ—ಅಲ್ಲಿಯ ಹೊಸಹೊಸ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯ-ಕಲಾಪವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತಿ-ಚಿಕು ಕುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯಲು ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ದಾತಾರರ ಮನೆತನ ದೊಡ್ಡದು ದಾತಾರ ಅಂಬಕ್ಕ ಅಶ್ವತ್ಥ-ರಾಯರ ತಾಯಿ—ದೇಶಭಕ್ತೆ. ಗೋರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಂಕಣತೊಟ್ಟಿ ಮಗ ಮಹಿಳೆ. ೧೯೨೨ ರಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗ

ವಹಿಸಿ, ಕಷ್ಟಸೋಸಿ ಕೋರಾಡಿದರು. ಕೀರ್ತಿಯೊಡನೆ ಸರಸ್ವತಿ ಯೂ ದಾತಾರರಿಗೆ ಒಲಿದು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರು ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರು; ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರ ಮಗ ವೆಂಕಟೇಶ, ಕಳೆದವರುಷ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿ, ಶಂಕರಸೇಟೆ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆದ; ದಾತಾರ ಮನೆತನಕ್ಕೆಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡಿಯ ಕನ್ನಡ ಕುಲಕ್ಕೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದ. ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರ ಶ್ರೀಮತಿ. ಯವರಂತೂ ಸರಸ್ವತಿಯ ವೀಣೆಯನ್ನೇ ಗೆದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರ ಭವಿಷ್ಯ ಉಜ್ವಲವಿದೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡು ಅವರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ ೨೮-೯-೪೭ ವಿಮಾನವು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹತ್ತುಗಂಟಿಗೆ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ ತೆರಳತಕ್ಕದ್ದು. ದಾತಾರ ಅಶ್ವತ್ಥರಾಯರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಧಾರವಾಡದಿಂದ ಅವರ ಆಸ್ತ ಅಸುಂಡಿ ಗುರುರಾಯರೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರ ಅನುನಯದ ಮಾತುಕತೆ, ಶ್ರೀಮತಿ ದಾತಾರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ತರುತ್ತಿತ್ತು.

ನೋಟಾರಿನ ಮಾಲಕರು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ !

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯ ಅಮೇರಿಕೆ ಅವತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ !

ಬನ್ನಿರಿ ! ★ ಬನ್ನಿರಿ !

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಲಳಿತೆಯ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಸಾವರ್ ಬ್ಲೋಸ್, ಡ್ರಿಲಿಂಗ್ ಮಶಿನ್, ಪುಲಿಜ್, ರಿಂಗ್, ಅಯಿಲ್ ಪೇರಿಂಗ್ಸ್, ಕಂಪ್ಲೆಟ್ ಹೆಲರ್, ಚಕ್ರಿ, ಮತ್ತು ಸ್ಪ್ರೇರ್ ಪಾಟ್ಸ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಲರ್ ಸ್ಪ್ರೇರ್ ಪಾಟ್ಸ್, ಆಸ್-ಟೆಸ್ಟ್ಸ್ ಜಾಯಿಂಟಿಂಗ್, ಎಲ್ಲತರದ ಬೆಲ್ವಿಂಗ್, ಏಕಲ-ಸನ್ ಫಾಯಿಲ್ಸ್, ಜಿನ್ ಸ್ಪ್ರೇರ್ ಪಾಟ್ಸ್, ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಸಾ,ವಾಟರ್ ಪಂಪು ಮತ್ತು ಮೊಬಿಲಾಯಿಲ್ ಮೊದಲಾದ ಮಾಲು ಯೋಗ್ಯ ದರದಿಂದ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ.

ಮಾಗಾಂವಿ ಮತಿನರಿ ಮಾರ್ಟ್
ಮರಾಠಾಗಲ್ಲಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

MAGAVI MACHINERY MART,
HUBLI

ಅಂದವಾದ ಮುಖಚಿತ್ರ ! ಸುಂದರವಾದ ರಕ್ಷಾಪತ್ರ !

ಅನ್ನದಾತ

(ಬಂಗಾಲ ಬರಗಾಲದ ಸಚಿತ್ರ ಕತೆ)

ಬಂಗಾಲದ ಬರಗಾಲದ ಬಗೆಗೆ ಭಾರತದ ಯಾವ ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸುಂದರ, ಹೃದಯ ದ್ರಾವಕ ಕತೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಬರೆದಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಪ್ರಗತಿಶೀಲಕತೆ ! ಬಳಸಿದ ತಂತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಬ್ಬಿಸು ವಂಥದು ! ಕಥಾವಸ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದೆ ! ಇದೊಂದು ಕರುಣಾಜನಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೃತಿ !

ಬೆಲೆ ೧ - ೮ - ೦

(ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)

ಪ್ರತಿಗಳು ಬೇಕಾದವರು ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ. ವಿ. ಸಿ. ಯಿಂದ ಕಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ

ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ಎರಡುತೂಸು ಮೊದಲು ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಪ್ರವಾಸಿಗಳು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳವೇ ಬೇರೆ; ಕಳಿಸಬಂದವರು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಳವೇ ಬೇರೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕಟಕಟಗಳು, ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿಕರ ನಡುವೆ ಅಂತರ. ವಾಯಿತು ಈ ಮೊದಲು ಎರಡು ವಿಮಾನಗಳು ತಳಕಿತ್ತಿದ್ದುವು- ಒಂದು ಕರಾಚಿಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಲಂಬೋಕ್ಕೆ. ವಿಮಾನ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಪ್ರವಾಸಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸ-ಗ್ರಾಸದ ಸುವ್ಯಸ್ಥಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಲಾಡ್ ಸ್ಪೀಕರ್' ನಿಂದ ಪ್ರವಾಸಿಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗಿದ ಹಾಗೆ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೇ ಹೋಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾಸಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಜನ ಕಳಿಸಲು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯಾಣ- ಕನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಹೂಮಾಲೆ ತೂರಾಡಿಯೋಗುತ್ತವೆ. ಕ್ಯಾಮರಾಗಳು 'ಕ್ಲಿಕ್' 'ಕ್ಲಿಕ್' ಎನ್ನುತ್ತವೆ. ಕರವಸ್ತ್ರಗಳು ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತವೆ. ಹತ್ತುಗಡೆಯವರ ಕಣ್ಣು ತೊಯ್ಯ ಕೆಂಪಾಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನೂರಾರು ಜನರ ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣೀರು ತೆಗೆ- ಯಲಿಕ್ಕೂ ಬಾರದು, ದುಃಖ ನುಂಗಲಿಕ್ಕೂ ಬಾರದು.

ಅಮೇರಿಕೆಯ ವಿಮಾನವೂ ತೆರಳುವ ನಿಮಿಷ ಬಂತು.

ಅದೊಂದು ರಸನಿಮಿಷವೂ, ಅಗಲಿಕೆಯ ವಿವನಿಮಿಷವೂ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗದು. ಹತ್ತುಸಲ ಹತ್ತುಕಡೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ದಾತಾರರು ಪತಿದೇವನ ಉಪಚಾರಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಮುಖದ ಮೇಲೆ ನಗೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಳಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅಗಲಿಕೆಯ ನೋವು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹುಡುಗಲಾರದ ದುಃಖವನ್ನು ಹುಸಿನಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಐದು ನಿಮಿಷಗಳುಳಿದಾಗ ದಾತಾರರು ವಿಮಾನವೇರಲು ನಡೆದರು. ಕೊರಳಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆ ಬಿದ್ದುತ್ತು. ದಾತಾರರ ಚಿರಂಜೀವ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಸಲ ಕ್ಯಾಮರಾ 'ಕ್ಲಿಕ್' ಎನಿಸಿದ ದಾತಾರರು ವಿಮಾನವೇರಿ ಅಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಸಣ್ಣ ಕಿಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಣ್ಣ ಮುಖ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತಿರುವ ಕರವಸ್ತ್ರ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಹೊಯ್ಯಾಡು- ತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವೇಳೆಗೆ ವಿಮಾನ ನೆಲಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಿತು. ವಿಮಾನ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ವಿಮಾನ- ವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ. ಅಂತರಕ್ಷವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕಂಬದಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಬಯಲೇ ಬಯಲು. ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಮೈಲು ದೂರ ! ಅರು ತಿಂಗಳ ಅಗಲಿಕೆ ! ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರುಹತ್ತಿ ಹತ್ತಿ ಜಡದೇಹ ಜಡಹೃದಯ ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ದಾತಾರರು ಸಾಳೆ ಅನೇರಿಕೆಯಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ, ಬಣ್ಣದ ಉಡ್ಡೋಗವನ್ನು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದಾರೆ ಇವರ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಇಂದಿನ ಭಾರತಕ್ಕಷ್ಟೆಲ್ಲದೆ, ಪರದೇಶಕ್ಕೂ ಬೆಳಕು ಬೀರಲಿ ಕಾರ್ಯಾ- ಲಯದ ಮೂಲಕ ನೂರಾರು ಜನ ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವೀಧರ ಕಷ್ಟದಿಗರಿಗೆ ಪ್ರೇತ್ರನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ದಾತಾರರು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ದಾತಾರರಾಗಲೆಂದು ಹಾರಯಿಸೋಣ.

ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ

ಬಸವಣ್ಣನವರು

ಬರೆದವರು : ಡಿ. ಜಿಂತಾಮಣಿಯವರು

ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ ಇದೀಗ ಆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಉರುಪಕೊಂಡದ ಶ್ರೀಕರಿಬಸವ ರಾಜೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಯ ಲ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಿದು.

ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಧಾರವಾಡದ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಿಕ್ಕುವುದು.

ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ

(ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಚಾರ)

ಶ್ರೀ. ವೀ. ಚ. ಹಿತ್ತಲಮನಿ, ಒಕ್ಕಲುತನದ ಕಾಲೇಜು, ಪುಣೆ.

★

ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಾದರೆ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮೊರೆಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಕಸದಿಂದ ರಸವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಏತಕ್ಕೂ ಬಾರದೊಂದಿದ್ದ ಹುಣಿಸೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಪದವಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಇಂದು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು !

ಯುದ್ಧ ಗಳಿಂದ ಅದೆಷ್ಟೋ ದುಷ್ಪಂಜಾಮಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಮಾತು ! ಎಷ್ಟೋ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ಯುದ್ಧವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದು ನೂರಾರು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಜೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಪಾಳಾಗಿ ಹೋದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಅನೇಕವಿವೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ವರುಷಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಮಾನವಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳು, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಯುದ್ಧವು ನಾಗರಿಕ— ಮಾನವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಚರಿತ್ರೆ, ಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದು, ಅನಾಗರಿಕತೆಗೆ ಒಯ್ದು ಪಶುವೃತ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಪ್ರಗತಿ ಯುದ್ಧದಿಂದಾಗಿ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವದ ಶಾಂತಿಸಾಗರ ಕದಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಹಾನಿಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದುಂಟು; ಆದರೆ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಅದೆಷ್ಟೋ ಲಾಭಗಳೂ ಹಲವು ಸಲ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಯುದ್ಧ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದುಡ್ಡನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಅನುಮರ್ಧರಾರ ಅನೇಕರು, ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟು ದಿವಸ ಕಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಡಗಿದ್ದ ಅಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿ—ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ? ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಧನಿಕರಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅವರ ಮಹತ್ತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವೇ ? ಆದರಂತೆಯೇ ಯುದ್ಧವು, ಅದೆಷ್ಟೋ ನಿರ್ಜೀವ ನಿನ್ನಾರ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಬೀರಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ನಿರುಪಯೋಗಿಯೆಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಿದ, ತಿವಿಗೆ ಎಸೆದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಬೆಲೆ ಬಂತು ! ಇಂತಹವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜವೂ ಒಂದು !

ಯುದ್ಧದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳ ಕೊರತೆಯುಂಟಾದುದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಾವವೇ ಅಭಾವ ! ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೆಲೆ ನಿರಿದುವು. ಹಲವು ಸಲ ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು ದೊರೆಯದಂತಾದುವು. ಜನ ಕಂಗೆಟ್ಟಿತು; ಆದರೆ ಸಾಹಸಿಗಳನ್ನೇಕರು ಕಂಗೆಡಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಹೆಣಗಿದರು. ಅದೆಷ್ಟೋ ಹೊಸ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದುವು. ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳಂತೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುವುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿವೆ.

ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೊರತೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಅಷ್ಟು ಬೊಬ್ಬಾಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳ ಕೊರತೆ. ಯಾದಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬಾಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಆಹಾರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಬೇಕಾಗುವುದು; ಉಳಿದುವುಗಳು ಹಾಗಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ ನಡೆದುದಂತೂ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವು. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ತೀರ ಕನಿಷ್ಠವೆಂದು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಧಾನ್ಯಗಳೂ ನಿತ್ಯೋಪಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದುವು. ' ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ ' ಎಂಬ ಗುಲ್ಲು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಬಂತು. ಒಕ್ಕಲುತನವೇ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ತಳಹದಿಯಾಗಿ. ದ್ದರೂ, ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾಮಾಲನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸುವುದು ಕಠಿನವಾಯಿತು ಎಷ್ಟೋ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಕಚ್ಚಾಮಾಲು ದೊರೆಯದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತುಹೋದುವು. ಒಕ್ಕಲಿಗನು ಬೆಳೆದುದಲ್ಲ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಬಟ್ಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಪೆಟ್ಟು ಬಿತ್ತು. ಹತ್ತಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದುದು ಪೆನ್ನೆ ಉಪಿನಂತಹ ಕಾರಣವಿದ್ದರೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯು ಅವರನ್ನು ನಡುಗಿಸಿತು. ಬಟ್ಟೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ' ಪಿಪ್ಪವು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಆ ಪಿಪ್ಪವನ್ನು ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದು ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಒಂದಿನಿತು, ತೀರ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿತು. ಅರ್ಥ ಕದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳೂ ಸರಕಾರದವರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ವಿಚಾರ ನಡೆಯಿಸಿ, ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ' ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಲದು ಬೇರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಪಿಪ್ಪ ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ' ಎಂಬುದರ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದುವು. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋಯಿತು. ಯಶಸ್ಸೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಚಿಹರಾಡೂನಿನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಸೇರಿ, ಈ ಬಗೆಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಿತು. ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ' ಉದ್ಯೋಗ ಪೂರೆಯಿಕೆ ' ಖಾತೆಯ ಸಲಹೆಗಾರರ ಮತ್ತ

ಪಿಷ್ಪ ತಯಾರಿಕೆಗಾರರ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಭೆಯೊಂದು ನೆರೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಹುಣಿಸೇಬೀಜಗಳ ವಿಷಯವೂ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವು ವ್ಯರ್ಥ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದರ ಬದಲು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಳಹದಿಯ ನೇಲೆ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗಬಹುದೇ?— ಎಂಬ ವಿಚಾರವೂ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅರಿವೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪಿಷ್ಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜದಿಂದಲೇ ತಯಾರಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಅದರಂತೆ ಕಾರ್ಯನಡೆದು, ಇಂದು ಎಷ್ಟೋ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಪಿಷ್ಪವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹುಣಿಸೆಬೀಜಗಳ ಪಿಷ್ಪದ ನೆರವಿನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅರಿವೆಯ ಗಿರಣಿಗಳು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ತಮ್ಮ 'ಭುಂಗಾ' ಉದಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೆಂದು ಆಹಾರದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥದ ಕೊರತೆಯು ಅಲ್ಪವಾದರೂ ತುಂಬಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಸಮಯ ಹುಣಿಸೆಬೀಜಗಳಿಂದ ಪಿಷ್ಪವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ತೀವ್ರ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಬಟ್ಟೆಯ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುವುದು ತೀರ ಖಂಡಿತವಾಗಿತ್ತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಯ ಅಭಾವದಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು—ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು— ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು ಎಂದು ಮೊದಲಾದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನಿಕೃ ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹದರಲ್ಲಿ ಸರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪಿಷ್ಪವೂ ದೊರೆಯದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಇಂದು ನಾವು ಬತ್ತಲೆ ತಿರುಗಬಹುದಾಗಿತ್ತೇನೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ಬರುವುದು ಸಹಜವಿದೆ. ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಪಿಷ್ಪ ತಯಾರಿಸಿಕೊಡುವುದಂತೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬರುವುದೂ ಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜವು, ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಿದ ಒಂದು ಸುಸಂಧಿಯ ನೆರವಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿತು. ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜದಿಂದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಪಿಷ್ಪ ತಯಾರಿಸುವಾಗ, ಎಷ್ಟೋ ಸಂಜನಿತಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ಅದುದರಿಂದ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಅತಿವ ಮಹತ್ವ ಬಂದಿದೆ; ಬೆಲೆಯೂ ಏರಿತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮುಂದಿನ ಕೆಲವೇ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಉಜ್ವಲಭವಿಷ್ಯತ್ತು ಕಂಡಿದೆಯೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೆನಿಸಬಾರದಷ್ಟೆ!

ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹುರಿದು ಒರಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಬೇಕೆಂದರೆ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಹಿಟ್ಟುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಹಂಚಬಹುದುಂಟು. ದೇಶವು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಲನೆಯರಿಗೆ 'ಜವ್ವಂಗ' ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು; ಆಗಾಗ ಅವುಗಳಿಂದ 'ಉಬುಗಾಂ'

ಎಂಬ ಆಟವನ್ನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕುರುಬರು ಹುಣಿಸೆ ಬೀಜಗಳಿಂದ 'ಸಂ'ಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ, ಕಂಬಳಿ ನೇಯುವಾಗ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟು? ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ!

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಹುಣಿಸೆಯ ಗಿಡಗಳಿವೆ; ಪ್ರತಿವರುಷ ಸುಮಾರು ೩೬ಲಕ್ಷ ಮಣ ಬೀಜಗಳು ದೊರೆಯಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹುಣಿಸೆ ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹಣ್ಣುಗಳಾದೊಡನೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಬೀಜತೆಗೆದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವು ತೀವ್ರ ಕೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಕೊಳೆತ ಪುಡಿಯು ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಿಬಿಡುವುದು. ಬೀಜಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಬಿಡುವ ಸಲವಾತವಿದೆ. ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ ಬೀಜಗಳು ಕಳಸಗೊಬ್ಬರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಎರಡು ವಾಗಿ ಮೊಳೆಯೊಡೆದು ಸಸಿಗಳಾಗಿ, ಗೊಬ್ಬರದಲ್ಲಿಂದ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬಲಹೀನ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ದಡ್ಡುಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗವಾಗುವಂತಿದೆ. ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಮೇಲಿನ ಬಿರುಸಾದ ಕರಿಯ ಅವರಣವನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕೆ, ಹಿಟ್ಟುಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ, ಸೋಸಲಿಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೆರವಾಯಂತ್ರಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಟನ್ನು ಬೀಜಗಳನ್ನು ನುರಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ೩೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಟ್ಟುಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಒಂದು ಟನ್ನು ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ೧೫ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ. ಪ್ರತಿವರುಷ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಹುಣಿಸೆಬೀಜಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪಿಷ್ಪವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟಾಗುವುದು ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು ೩೪,೦೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯ ಪಿಕ್ಕೆಗಳ ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಆಹಾರದಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹುಣಿಸೆಯ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಒಂದು ತೆರನಾದ ಅಂಟನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ರಬ್ಬರಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಣಿಸೆಬೀಜಗಳ ಉಪಯೋಗ ಅತಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನವು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ನಮ್ಮ ನಾಡು ಹುಣಿಸೆಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿದೆ. ಮಾರ್ಗದ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹುಣಿಸೆ ಮರಗಳಿವೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಹುಣಿಸೆ ಮರಗಳಿದ್ದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದುತರ ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಹೊಲದ ಒಂದುಕೆಲಸವನ್ನು ಒಂದಾದರೂ ಹುಣಿಸೆ ಮರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

(೨೦ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ

‘ವಿಚಾರಿ’ಯ
ಕಚೇರಿಯಿಂದ

ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಈಗ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಿಂದ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಹೋದ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ’ ವಿಭಾಗವನ್ನು ನಾನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಸೂಚನೆ ಸಂಪಾದಕರಿಂದ ಪರಿಚಯದ ಬಂದಾಗ, ನನ್ನೆದುರು ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕೂಡಲು ನಿಂತುವು. ‘ಅದೇ ತಲೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅದೇ ಮಾತುಗಳು ಮುಚ್ಚು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಬರೆಯಬಹುದೇ?’ ಎಂಬುದು ಮೊದಲನೆಯದು. “ವಿಚಾರಿ”

ಎಂದರೆ ಯಾರು?—ಎಂಬುದರ ಒಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ‘ವಿಚಾರವನ್ನು ಬರೆದವರು ವಿಚಾರಿ’ ಎಂಬ ಊತೂ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ‘ವಿಚಾರಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ನಾನೂ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ, ಮೊದಲು ಸಿಮುಟ್ಟಿದ್ದವರಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು, ಹೆಸರು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬಹುದಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ, ಛೇದಗಳಿಗೆ, ಮೊದಲಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಛೇದಗಳೆಗಳು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಮೊದಲಿನದನ್ನು ಕೆಲ ಸಿಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಸೂಚಿಸುವಂತಿರಲೆಂದು ‘ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ’ ಇನ್ನು ‘ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ’ವನ್ನಾಗಿಯೂ, ‘ವಿಚಾರಿ’ಯನ್ನು ‘ವಿಚಾರಿ’ಯನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ರಾಜಕರಿದುರು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಪಂಚದ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು, ಮುಖ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಫಲವಾಗಲೆಂದು, ಓದುಗರಿಂದ ಆಗಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರವೂ ಇದೆ. ಓದುಗರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಬಹುದಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಜಯಂತಿಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕಣಿಗೆ ಕಳಿಸಬಹುದು.

* * * *

ಕಳೆದ ಒಂದು ಬಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಮುನ್ನಡೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ರಾಜಕೀಯ ಅಂದೋಲನ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ವಿಷಯ-ರಾಜಕೀಯ ವಾಗತೋಷಗಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯ-ಕಾದಂಬರಿ ದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದೀತು. ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಪುಕಟ.

ವಾದ ಪ್ರೊ. ಇನಾಂಜಾರರ ‘ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ’ ತ. ರಾ. ಸು. ಅವರ ‘ರಕ್ತತರ್ಪಣ’ ಹೇಮಂತರ ‘ಭಗ್ನಮಂದಿರ’ ರಾಜಕೀಯ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರೀ. ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ‘ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ’ ‘ಬುರ್ಲಿಯವರ’ ‘ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ’ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗರ ‘ಪುರುಷಾರ್ಥ’ ಅದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಬೇರೆಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಷ್ಟೆನೂ ಉಕ್ಕಿನದೆಯ ಯುವಕನ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ತ. ರಾ. ಸು. ಅವರು ನೆಲವತ್ತೆರಡರ ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಯಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವೇ ರಾಜಕೀಯ. ‘ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ’ ‘ಭಗ್ನಮಂದಿರ’ಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಥಾಭಾಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರದೆ ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಿನೆಮೆಯಾಗಿ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಂಶವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ‘ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ’ಯಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಉಳಿದ ಭಾಗದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರದಿದ್ದರೂ, ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವು ಅಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಮುಖವಾದ ಕಥೆಯ ಒಂದು ಅಂಶ ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ವಿಮರ್ಶಕರು ಮರೆತಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪ್ರಣಯದ ಕಥೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ‘ಭಗ್ನಮಂದಿರ’ ತೀರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಕಥೆಯಾಗಲೆನುತ್ತದೆ ಈ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದೆಂಬ ಸೂಚನೆ ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿಯೂ—ಮುಕ್ಕಾಲುಭಾಗ ಕಥೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗಲೂ—ಬಾರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಕಾದಂಬರಿಯ ಶುದ್ಧ-ಮೊದಲುಗಳು ಅವೊಂದು ಸಮರಸವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ‘ಭಗ್ನಮಂದಿರ’ದಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವು ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ದೀರ್ಘವಾದ ಘಟನೆಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ಸಿನೆಮೆಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿಲ್ಲ. ‘ರಕ್ತತರ್ಪಣ’ದಲ್ಲಿಯಂತೆಯಾಗಲಿ, ‘ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ’ಯಲ್ಲಿಯಂತಾಗಲಿ ಕತೆಯಿದ್ದಕ್ಕೂ ರಾಜಕೀಯದ ಸುಳಿವು ಕಂಡು

ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ದೋಷವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗದ ಸ್ವರೂಪವೆಂಥದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಈ ಮೂರಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ—ಅಥವಾ ಈ ಮೂರ-
ರಂದಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ—ಇತ್ತೀಚಿನ ಮೂರು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ

ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ
ಮೂರು ಮೂರೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ
ಹೊಸ ಅಂದೋಲನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರದೆ, ಕೇವಲ
ಕೃತಿಗಳು ಕಥೆಯ ಅಂಶಮಾತ್ರವಾಗಿರದೆ, ಮುಖ್ಯ ವಿಷ-
ಯವೇ ಆಗಿದೆ. 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'ದಲ್ಲಿ-

ಯಂತೂ ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ
ನಡೆದು ಹೋದ ಮೂರು ಅಂದೋಲನಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ
ಕೊಡುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ 'ಸರೆಮನೆಯ ಶೂರ'
ಒಬ್ಬ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಯ ಅನುಭವದ ಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿ-
ಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ರೂಪತಾಳಿದೆ. ಇವೆರಡರಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ,
ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ
ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗರ 'ಪುರು-
ಷಾರ್ಥ'ವು ರಾಜಕೀಯ ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿಯೂ ಘಟನೆ-
ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ಘಟನೆಗಳು, ಕೆಲವೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ-
ಸ್ವರೂಪದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ
ಯಾವ ಯಾವ ತೀರದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಿವೆ
ಉಂಟುಮಾಡಿದುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುವಂಥದಾಗಿದೆ.
'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'ದಲ್ಲಿ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ, 'ಸರೆ-
ಮನೆಯ ಶೂರ'ದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ, 'ಪುರುಷಾರ್ಥ'
ದಲ್ಲಿ ಘಟನೆ-ಅನುಭವಗಳೆರಡೂ ಸೇರಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ
ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ, ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಅತಿ-ನಿರಾಶೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಇದರ
ಪರಿಣಾಮ ಆಯಾ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗದೆ ಇಲ್ಲ.
ಭಿನ್ನವಾದ ಈ ಮೂರು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು
ಬರೆಯಲಾಗಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಮೂರೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳ-
ಲ್ಲಿಯೂ ತಂತ್ರಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಮೇಲೂ
ಈ ಭಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವಂತಾಗಿವೆ.

ಮೂರೂ ರಾಜಕೀಯ ಅಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ-
ಕೊಂಡು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ
ಶ್ರೀ. ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಪ್ರಯತ್ನ ಪ್ರಶಂಸ-
ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ, ನೀಯವೇನೋ ಸರಿ. ಮೂರೂ ಅಂದೋ-
ಲನದ ಸಮಗ್ರ ಲೇಖನಗಳೂ ಒಂದೇ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆ-
ದೃಷ್ಟಿ ಬೇಕೆಂಬ ಹಟದಿಂದ ಬರೆದಿರುವುದೆಂಬ
ಸಂಶಯ ಮಾತ್ರ ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ಸುಳಿಯದಿರಲಾರದು. ಈ ಹಟ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು

ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆಯಾದರೂ, ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ
ಬರೆಹದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಎರವಾಗುವಂತಿ-
ಮಾಡಿದೆ. ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ
ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿರಾಟವೂ ನಡೆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು
ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮೂರೂ ಅಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳು-
ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಭಾವ, ಸೇತು,
ದಾರ್ಫಲಗಳ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿ
ಆ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'ವು ಮಹಾ ಕಾಂ-
ಬರಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ಈ ಸಮಗ್ರದೃಷ್ಟಿಯ ಅಭಾವದ
ಮೂಲಕವೇ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ' ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂ-
ಬರಿಕಾರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರದ ಮಾತಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಮೂರೂ
ಅಂದೋಲನಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು-
ಹೋದುವು. ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿ-ಪ್ರಭಾವಗಳು ಎಂಥವು. ಅವು
ಬಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೂ ಆಯಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಕುಸಿದು ಬೀಳಲು ಕಾರಣಗಳೇನು?—ಮುಂತಾದ ಅಂಶಗಳ
ವಿವರವಿಲ್ಲದೆ ಸಮಗ್ರತೆ ಬರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ
ವಿವರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕತೆಯ ಮೂಲಕ ರೂಪಗೊಂಡು ಓದುಗ-
ನನ್ನು ಬೇಸರಪಡಿಸದಂತೆ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಾತು, ನಡೆ,
ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಬೇಕು ಇದು ಮಹತ್ವವಾದ
ಕೆಲಸ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಹೊಣೆ ದೊಡ್ಡದ್ದು
ಹೇಳಿದಾಗ ಈ ಮಾತನ್ನೇ ನಾವು ನೆನೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
ಅವನದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ದಾರಿ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಘಟನೆ-
ಗಳನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ಕತೆಗೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳ-
ಬಹುದಾದರೂ, ರಾಜಕೀಯದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆತ
ಬದಲಾಯಿಸಲಾರ. ಒಂದೆಡೆ ಇತಿಹಾಸದ, ನಡೆದುಹೋದ
ಘಟನೆಗಳ, ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಚೌಕಟ್ಟು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಕಾದಂ-
ಬರಿಯನ್ನು ಮನಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲವಶ್ಯವಾದ ಮಗ್ಗು-
ನಿರೂಪಣೆ, ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕಾಶಲ. ಕಲ್ಪಿತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ

(೨೦೪ನೆಯ ಶುಭದಿನ ಮುಂದೆಸಾಗಿದ್ದು.)

ಅದುದರಿಂದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು
ಬೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು; ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರವೂ ಈ ಕಾರ್ಯದ ಬಗೆಗೆ
ಪ್ರಯತ್ನನಡೆಯಿಸಿದೆ. ಸೆಮ್ಮ ಸರಕಾರವೂ ಪ್ರಯತ್ನನಡೆಯಿಸಿ-
ಬೇಕು. ಹೊಸದೊಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗುವ
ದಲ್ಲದೆ, ಸದ್ಯದ ಆಹಾರದ ಬೋಬ್ಬಾಟವನ್ನು ಅಲ್ಪವಾದ
ಇವರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೯೨೨ರ Illustrated weekly of India
ಎಂಬ ಅಲೇಖನದಿಂದ, ಈ ಅಲೇಖನ ಬರೆಯುವಾಗ ಸೇವು ೨೯೦ : ೩
—ರೇ.

ಬಾಳನ್ನು, ಅದರ ಹತ್ತು ಬಗೆಗಳನ್ನು, ಯಾವ ಲೀತಿಯಿಂದಲೂ ಬದಲಾಯಿಸಲಶಕ್ಯವಾದ ಬಾಳೆಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ, ಬಾಳೆಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಹೊಂದಿಕೆ ತಪ್ಪದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನದು. 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'ದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಂದಿಕೆ ತಪ್ಪಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಾಳಬಗೆಯ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಿಂತ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಆಂದೋಲನದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ವರೂಪವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ, ಮಾತ್ರಗಳು ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ರಾರದುವುಗಳಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಚಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೂರೂ ಆಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಆಂದೋಲನಗಳ ಮಹಾಸ್ವರೂಪವಾಗಲಿ, ವ್ಯಾಪಕತೆಯಾಗಲಿ ಹಿಡುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ನೂರೂ ಆಂದೋಲನಗಳೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ನಿಂತು, ಬಂದರಿಂದೊಂದು ಬುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಿಡು ಒಂದ ರೀತಿಯ ನಿವರವನ್ನು ಹೇಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯವರು ಆಂದೋಲನಗಳಂತೂ ಹಿಡುಗರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರದೂರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಎಲ್ಲೆಯೇ ಓದಿದ, ತನ್ನೊಬ್ಬರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದ ಅನುಭವದ ನಿರೂಪಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿವೆ. ಮಂಜುಮುಸುಕಿದ ಈ ನಿರೂಪಣೆಯ ಫಲವಾಗಿಯೇ—ಕಾದಂಬರಿಮುಕ್ತಾಯವಾಲು ಮಾಲು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಾಗಲೂ—ಮಾತ್ರಗಳ ಚಿತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಾಚಕನ ಮನಸ್ಸಿನೆದುರು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ' ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಅಭಾವದ ಮೂಲಕ, ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಮಾತ್ರವರ್ತನದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಸ್ತಾರದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥಸೂಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ- ಸೆರೆಮನೆಯ ಲಾಗದ ಹಿಡಿತದ ಮೂಲಕ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'—ಇದು ಪುರುಷ' ಬೇಸರವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಾದಂಬರಿ? 'ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ' ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಸರವನ್ನು ಒಟ್ಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ನಾಲ್ಕು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಕೈಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬರೆದರೂ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆ ಬಹುಜನರಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ನಿಂತಂತಿದೆ ಒಂದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅನುಭವಗಳ ಮಾಲಿಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಲಾರದೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕಿದ್ದರೆ 'ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ'ವನ್ನು ಓದಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅನುಭವದ ವೈವಿಧ್ಯ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಅನುಭವದ ವಿಪುಲತೆಯೇ, ವೈವಿಧ್ಯವೇ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕೊರತೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಇದ್ದ ಅನುಭವವನ್ನು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಯಾಗಲಿ, ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ

ಕಾದಂಬರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ಸ್ವರೂಪ'ದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡಲಾರದವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅನುಭವದಿಂದ ಸೂರೆಗೊಂಡ ಮನಸ್ಸು ಇನ್ನಾವುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗ 'ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ'ದಂಥ ಕಾದಂಬರಿ ಬುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

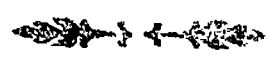
ಕಾದಂಬರಿಗೆ 'ಸ್ವರೂಪ' ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಬಾಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಣಾಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಮತ್ತು ವಾಚಕನೊಂದು ಲೇಖಕನಿಗೆ ಇಡಬೇಕಾದ ವಿಚಾರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಕಲ್ಪಿತ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ತೂಗಿ ನೋಡಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೂ, ಮಾತು-ರೀತಿ-ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆ-ಗಲಲ್ಲದೂ, ಏಕಸೂತ್ರವಾಗಿ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದೇ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬರೆವಣಿಗೆ ಏಕಮುಖವಾಗಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಕಾದಂಬರಿಗಾದರೂ ಒಂದು 'ಸ್ವರೂಪ' ಬೇಕು ಎಂದಾಗ, ಈ ಮಾತನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ. ಮುರ್ತಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಏಕಮುಖತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ—ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ—ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ, ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಕೃತ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಭವಗಳು ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಬಲ್ಲವು; ಆದರೂ ದಿನಚರಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರಬಹುದಿತ್ತೇನೋ. ಸಂಸಾರಕರು ಈ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಕರೆಯದೆ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ-ವಾಚ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದು ಈ ಎಣಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಇರಬಹುದು ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬರೆಹಗಾರರು ಇದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದನ್ನು ಆಳಿಯುವ ಆಕೆತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಆಳಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. 'ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ'ದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕುರಿತೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಶ್ರೀ. ಮುರ್ತಿಯವರು ಈ ಮೊದಲೇ 'ಆದರ್ಶ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರೂ ಭಾವನೆಯ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಹಿಡಿತವೂ ಇಲ್ಲ. ಬಳಿಯ ಮಾತು ಗ್ರಾಂಥಿಕಶೈಲಿಯೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬಟ್ಟೆನಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ರೀತಿ ಯಾರೂ ಅಡವ ಕಲಸುಮೇಲೋಗರವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. 'ಕಟ್ಟು ಧಾನ್ಯ'ದೊಡನೆ 'ಕೊಂಡ' ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಯಾವುದಾದರೊಂದು ರೀತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ನಿಲ್ಲಬೇಡವೆ? 'ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ'ವು ಗುಣ.

ತಪ್ಪಿದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಬಂಧವಾದರೆ ' ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ ' ಕಾದಂಬರಿಯಾಗಲಾರದ, ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿರದ, ಅನುಭವಮಾಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

' ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿ 'ಯ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ' ಪುರುಷಾರ್ಥ 'ದ ರೀತಿ ಹೊಸದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾ-ಪುರುಷಾರ್ಥ- ತ್ಯಕ ರೀತಿಯನ್ನೇ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಯಾವ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಸ್ಯ-ಪುರುಷಾರ್ಥ? ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಬಹುಜನ ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯ ದಿದ್ದಾಗ ' ಪುರುಷಾರ್ಥ 'ದ ಕೆಲವೇ ಪುಟಗಳನ್ನು ಓದಿ ಓದು-ಗರು ಶೂಕಡಿಸಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಯೆಲ್ಲವೂ ನಾಲ್ಕು ಪಾತ್ರಗಳ ಮನೋರಂಗದ ಮೇಲೆ ದರ್ಶಾರ್ಥ ಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಮನೋವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬರವಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧನಿಗೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಉದ್ದೇಶ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದರೂ ಸಮಾಧಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯದ ಹಿಂದೆಯೇ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪರಾಜಯದ ಪಡಿನೆಳಲು ಗತಕಾಲದ ಕಟು ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು, ಶ್ರೀ-ರಂಗರು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಯತ್ನ ಗಮನಾರ್ಹವಾದರೂ ಓದುಗರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿ-ಶ್ರಮ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆನ್ನುವ ಮಾತೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ಓದುಗ ಅಪೇ-ಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಯಾವ ಅಂಶವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಆತ ಕಾಣಲಾರ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ' ಚೇತನಾಪ್ರವಾಹ 'ದ ರೀತಿಯನ್ನ-ನುಸರಿಸಿದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ತಂತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೈತಿಷ್ಠಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ವ್ಯಾಕೃತಿ ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬಹುದಾದರೂ, ಯಾವ ಓದುಗನೂ ಇದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಓದಿ ಅದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಅನಂದವಡಬಹುದೆಂಬ ಅತಿ ಮಾತ್ರ ನಿರರ್ಥಕ. ಎಷ್ಟಾದರೂ ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೃತಿಯಲ್ಲ ವೇ ಅದು?

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುವೆ. ಈ ಮಾತಾದರೂ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ

ಮೇಲಿಂದಲೇ ಸೂಚಿತವಾದದ್ದು. ರಾಜಕೀಯ ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದು ಮಡಿಯಲ್ಲೂ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಿದ್ಧರಾದವರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಂತೆ ನಾಯಕರು ಕಾದಂಬರಿಕಾರನಿಗೂ ಹೆಮ್ಮೆ, ಆದರೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಆದರೆ ಕಾದಂಬರಿಕಾರನಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಆದರ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ನಾಯಕನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅತಿಮಾನುಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದುಂಟು. ಸಹಜವಾಗಿ ಯೇ ಆತ ಭೀರೋದಾತ್ತನಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಭೀರೋದಾತ್ತತೆಯ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ಮಾನವಸಹಜವಾದ ಗುಣಾವ-ಗುಣಗಳಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ' ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ ', ' ಭಗ್ನಮಂದಿರ ', ' ಸೆರೆಮನೆಯ ಶೂರ 'ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಯಕರು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತ ಹಳೆಯ ರೀತಿಯ ನಾಯಕರ ದಾಗ ಕಾಣುತ್ತಾರೆಯಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ' ಮೂರಾಬಟ್ಟಿ 'ಯಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ಯಾಮ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಜೇಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಎಮ್ಮೋ ವಿಮರ್ಶ-ಕರನ್ನು ಕಿರಳಿಸಿದ್ದು, ವಿಮರ್ಶಕರು ಕೂಡ ಈ ತೆರದ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ' ರಕ್ತತರ್ಪಣ 'ದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಯಕನಾಗಲಿ, ' ಪುರು-ಷಾರ್ಥ 'ದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವರೂ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎರವಲು ಕೊಡಬಹುದಾದ ಮುಖವಾಡ ಅನ-ರಿಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭೀರ-ಗಂಭೀರರಾಗಿ ಎದೆಯು-ಬ್ಬಿಸಿ ನಿಂತು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಸೆಳೆಯಲಾರದವರು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾತ್ರದರ್ಶನ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾದಂಬರಿಯ ವಿಷಯ ರಾಜಕೀಯವೆಂದಾಕ್ಷಣ ಅದು ವಾಸ್ತವಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆತನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಅಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯೊಡನೆ ಬೆರಸಿ ತೋರಿಸಿದಾಗಲೇ ಚಿತ್ರಣ ಸ್ಥೈರವಾಗಬಹುದು. ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಓದುಗರ ಮನಸೆಳೆಯಬಹುದು. ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾಯಕರು, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಅತಿಮಾನವರ ಮರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಧೈರ್ಯ-ಹಿಡಾರ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಅನರಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಇತರ ಗುಣಗಳ ಚಿತ್ರಣವೂ ಅವಶ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಅನರೂ ನಾಯಕರಾದರೂ ಮೊದಲು ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿರಲಿ

ರಾಜಕೀಯ ಲೋಕದ ಅವಲೋಕನ

ರಾಯರ ಅಪ್ಪಾಜಿ'ಯಿಂದ

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರು

ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಂದಿನಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸುವ ಬದಲು ಹೆದಗಿಟ್ಟಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ—ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗುಗಳಿಗೆ ಕೂಡ—ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನ ಕೇಂದ್ರಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಸಹಾಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ಯಾ. ಜಿನ್ನಾರು ಹೇಳಿರುವುದೂ ಇದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬ್ಯಾ. ಜಿನ್ನಾರ ಮೇಲೆ ಖಟ್ಟಿ ಹಾಕಲಿವೆಯೆಂದೂ ಮುಂಬಯಿ ಕ್ರಾನಿ-ಕಲ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. (ಮುಂಬಯಿ ಕ್ರಾನಿಕಲ್ನ ಸಂಪಾದಕರು ಮುಸಲ್ಮಾನರೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಈ ವರದಿಯ ಸಹತ್ವವು ವಾಚಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು) ಎಷ್ಟೋ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಆಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥವರು ಈಗ ಜನರ ಮಗೂ ಸರಕಾರದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಗವರ್ನರ್ ಸರ್ ಜಾನ್ ಕಾಲಿನ್ಸ್‌ರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಜಾತೀಯ ಗಲಭೆಗಳು ಸೋಂಕುರೋಗದಂತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಪಂಜಾಬ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಾದ ಹಿಂದು-ಸೀಖರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಹಾರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಛಿನ್ನಿ ಮುಕ್ತಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ, ಉತ್ತರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಕೆಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು ನಡೆದು, ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಕೆಲವು ಹಿಂದು-ಸೀಖರಂತೆಯೇ ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ, ಕೆಲವರು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಯಕ್ಕಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದ್ವಿಜನಾಂಗ ತತ್ತ್ವದಂಥ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದ ಕಹಿ ಫಲವನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮುಂಡರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ವಿಕನಿಷ್ಠರಾಗಿರುವೆವೆಂದು ಸಾರಿ ಕೆಲವು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಮುಖಂಡರು ಬ್ಯಾ. ಜಿನ್ನಾರವರನ್ನೇ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಹಾರದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ ಮುಖಂಡರೊಬ್ಬರು, ತಾವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ

(ಅಂದರೆ ದೇಶವಿಚ್ಛೇದನೆಗೆ) ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಹ್ರವರ್ಧಿಯವರಂತೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಕ್ತಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕರ್ತವ್ಯ

ಈಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದು ಹಿಂದು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಐದು ಜನರಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುವಾ. ಒಂದು ಸರಸ್ವತ ಪಂಗಡವು ಏವರನ್ನೂ ಮತ್ತು, ಎದು; ಅವರನ್ನು ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಅವರನ್ನು ಭರ್ತಾಂಕರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವದು. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಇಬ್ಬರು ಸತ್ತವರಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷನರಾಗಿ ಬಿದ್ದು, ಆ ಜನರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಧೂಳಿಯನ್ನೆಸೆದು ಸಾರಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹೆಚ್ಚುವರು. ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮತಾಂತರ ಹೊಂದಿದ ಆ ಮೂವರು ಹಿಂದುಗಳು ಮತ್ತು ಪಾರಾದ ಇವರು, ತಾವು ವೈರಿಗಳೆಂದೂ ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನರೆಂದೂ ಭಾವಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ತಮ್ಮಿಂದ ಭಿನ್ನರೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಿಂದುಗಳು, ಹಾಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದರಾಗುವರು. ಪ್ರಾರ್ಥನೋತ್ತರ ಭಾವಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಈ ಮಾತನ್ನೂ ಮೈ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ವಿವೇಶಿ ಮುಸಲ್ಮಾನನು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ವಿಕನಿಷ್ಠೆಯ ಒಗ್ಗು ಆಶ್ವಾಸನ ಕೊಡುವ ಬದಲು, ಅದನ್ನು ಕೃತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಕಾಯಿದೆ ಮಂಡನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸದಸ್ಯರ ಭಾವಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುಜನರು—ಬಹುತರ ಎಲ್ಲರೂ—ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತ ಬಯಸಿ ಮಾತನಾಡುವವರು ವಿರಳ. ಸಂಯುಕ್ತಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ—ಅದೇಕೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ—ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಕಡೆಯಿಂದ ವಿಕನಿಷ್ಠೆಯ ಆಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು; ವಿಕ-

ನಿತ್ಯಕೀರುನ್ನು ತೋರವವರಿಗೆ ಉಗ್ರಕಾಸನ ಮಾಡುವ ಅಧಿ-
ಕಾರವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದು-
ಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು
ಎನಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾಕರ ಕೋಲಿ-
ಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಗುಪ್ತ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ
ಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಜಾತಿ ಭಾಂಧವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ
ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಹೋರಾಟ

ವಿದೇಶೀಯರ ನೊಗದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬೊಗ್ಗಿದ ಬ್ರಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ
ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕರೂ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ
ಹಿಂದೀ ಅಧಿಪತಿಗಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರಂಕುಶ ರಾಜ್ಯ-
ವದ್ದಿ! ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಸಹಿಸಿದುದೇ ಹೆಚ್ಚಿ-
ನನು. ಅಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರ ತರುವಾಯವಂತೂ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಜೆಗಳು ವಿಜಯವನ್ನು
ದೊರಕಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರ ತರುವಾಯ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎರಡು
ವಿಷಯಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡ
ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದೊಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ
ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಬೇಕು; ಎರಡನೆಯದೊಂದರೆ ಅಧಿಪತಿಗಳು
ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕೂಡಲೆ
ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಿ. ಸರಕಾರವು
ತಾನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟ ವಚನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ,
ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರು ಆ ವಚನವು ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡಲೆ
ಬೇಕೆಂದು ಹಟಹಡಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಹೋರಾಟವು ಅನ-
ವಶ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ
ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೇ ಬ್ರಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
ಉಳಿಯಲಿದ್ದಿತು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ
ಸಿಡಿದುಹೋಗುವ ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು; ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನ-
ಗಳಿಗೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಲಾಸ್ಪದ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-
ದಾನ ಕಾಯಿದೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಂಸ್ಥಾನ-
ಗಳು ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದು—ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ
ಉಳಿಯಬಹುದೆಂದು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲಿಚ್ಛಿಸಿದ
ತಿರುವಾಂಕೂರು ಮಡಿದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು.
ಹೈದ್ರಾಬಾದ್-ಕಾಶ್ಮೀರಗಳು ಇನ್ನೂ ನೇತಾಡುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ,
ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಅವು ಬದಿಗೊತ್ತಿವೆ.
ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟ-

ವನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲಗೊಂಡ
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಕೂಲಿಕಾರರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕ್ರಾಂತಿ.
ಯಾಗಿ ವರಿಣಮಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಆದರೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್
ಸಂಸ್ಥಾನವು ಮಡಿದಿಲ್ಲ. ನಿಜಾಮರು ತಮ್ಮ ಮೊನ್ನೆಯ ಪ್ರಕ.
ಟಿನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಭಾರತ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಕೇವಲ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ
ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದ-
ರಿಂದ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೈದರಾ-
ಬಾದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾ-
ಗ್ರಹವನ್ನು ಸದೆಬಡೆಯಲು ಉಗ್ರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸ-
ಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರನ್ನು
ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಪೊಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡ-
ಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ದೊರೆತಂತೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್
ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವರ
ಧೈಯವು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಜುನಾಗಡ ಸಂಸ್ಥಾನ-
ದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಲತರಂತೆ ಹಿಂದುಗಳಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ನವಾಬರು
ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಪ್ರವೇಶಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಜುನಾಗಡದ
ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ, ಕಾಶ್ಮೀರಾದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದು-
ಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳ-
ಗಾಗುವವಾದುದರಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರವು ಈ ವಿಷಯ
ದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಜುನಾಗಡದ ಗಡಿಗೆ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿದೆ.
ಜುನಾಗಡದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನದಿಂದ ಹತ್ತಿರದ್ದ ಮಂಗ್ರೋಲ
ಸಂಸ್ಥಾನದ ರೇಖನೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಜುನಾಗಡ
ಸಮಸ್ಯೆಯು ಶಾಂತವಾಗಿ ಬಿಡದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ
ಗಳ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ಏನೋ!
ಜುನಾಗಡದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮದೊಂದು ಪ್ರತಿ ಸರಕಾರವನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ನವಾಬರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ಸರಕಾರವು ಕೇವಲ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನಷ್ಟೆ ಹೂಡುವುದಲ್ಲವಂತೆ;
ಆದರೆ ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ರಾಜಕೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ನವಾಬರ ವಾಚನ-
ವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಹೊರತು ಈ ಸರಕಾರವು ಏನೂ
ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಕಾಶ್ಮೀರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಠ್ಯ

* * *

ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದೇ
ಮುಖ್ಯ—ಆದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ
ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖಂಡರಾದ
ಶೇಖ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಾದರ್‌ವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದಿವಾನ್ ಮೆಹರಜಿನ್
ಮಹಾಜನರವರು, ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಜಾತೀಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆ
ಯಿಲ್ಲ, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು “ಬೇರೆಯವರಿಗೆ” ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು
ತೋರುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ-
ದ್ದಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಠ್ಯ

ಭನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದು
ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಸರಕಾರವು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಹಾರ
ಎಣ್ಣೆಯ ಪೂರೆಯಿಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ ಮತ-
ಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ವಿಧಾಯಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು
ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವೆಂದು ದಿವಾನರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು
ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ
ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಯಾವ ಧೋರಣವನ್ನು ವಹಿಸು-
ವುದೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಸ್ತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಶಾಂತಿಯು
ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು.

* * * *

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಉಳಿಯುವುದೇ ಆದರೆ,
ಅವರು ಘಟನಾತ್ಮಕ ಎಂದರೆ ನಾಮಧಾರಿ ಆರಸರಾಗಿ ಬಾಳ-
ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಮೈಸೂರಪ್ರಜೆಗಳು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.
ವಿಜಯಾದಶವಿಯ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ಪ್ರಜೆಗಳು
ಆಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ
ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇತರ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ
ಸ್ವತಂತ್ರತೆಗಳು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಒಂದೆರಡು
ಸ್ಪಷ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ
ಇದುವೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸರಕಾರವು ಸಮ್ವಿಶ್ರ ಸರಕಾರವಾಗಿದೆ.
ಮೈಸೂರ ಸರಕಾರವು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿ-
ತೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು, ಹೊಸಸರಕಾರದ ಯಶಸ್ಸಿನ ವಿಷ-
ಯವಾಗಿ ಸಂಶಯ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರಲು. ಎತ್ತು ಎರಿಗೆ ಎಳೆದರೆ
ಕೋಣ ಕೆರೆಗೆ ಎಳೆಯುವುದು. ಎತ್ತು ಪ್ರಬಲವಿದೆ ಎಂದು
ಕೇಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಬಂಡಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಎಳೆಯ
ಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ವಿರುದ್ಧ ದಿಶೆಗೆ ಸಾಗಿದ ಕೋಣವನ್ನೂ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ-
ಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರಗಳು
ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಡೆಸಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೂಗನ್ನು ನಾವು
ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಕೇವಲ ಸೆರೆಮನೆಯ ವಾಸದ ಪಾತ್ರತೆಯನ್ನೇ ನೋಡದೆ,
ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸುವ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

* * * *

ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜರಾಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ
ಅಳಿಯಬೇಕು—ಎಂಬ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ದಕ್ಷಿಣ.
ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಸಂಯುಕ್ತ ದಕ್ಷಿಣಸಂಸ್ಥಾನವೆಂಬ
ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ
ಪ್ರಜೆಗಳು ಏನು ಕಾಲು ಕೊಡುವದೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರದ
ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ
ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಕಡೆಗಡೆಸಬಾರದು.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಮಖಂಡಿಯ ಹೊಸ ಅಧಿಪತಿಗಳು
ವಹಿಸಿದ ದೋರಣವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಗಳು ಇಡೀ
ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗುವಂತಹವಿವೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಸಗಿ
ಬೊಕ್ಕಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಕೊನೆಯದು, ಅದನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿ.
ಸುವೆನೆಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಜಮಖಂಡಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಾಗೂ
ಅವರ ಶರಣ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು.

ಶಾ. ೨೪ ೧೦-೪೭

* * * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟವು ಇನ್ನು ಘಟನಾ
ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಏಕುತಃ ಇದೇ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ
ಹೋರಾಟವೆನಿಸಬಹುದು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ
ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸ್ಥಾನ-
ಮಾನಗಳರಬೇಕೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾ-
ಟಕದ ಏಕೀಕರಣವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ನಾಟಕದ
ಏಕೀಕರಣವಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಧಕ್ಕರ್ಧದಷ್ಟು
ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೊರಗೇ ಉಳಿಯುವುದು. ಮೈಸೂರ ಮಹಾ-
ರಾಜರು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಘಟನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ
ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ವೈಭವ ದೊರೆಯಲೆಂದು
ಕೆಲವರು ಹಾರಯಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಸ್ವಾಂತಿಕ ಘಟನೆಯ ಪ್ರಕಾರ
ಪ್ರಾಂತಾಧಿಪತಿಯು (ಗವರ್ನರ್) ಜನಾಯಿಕನಿರಬೇಕಾದುದು-
ರಿಂದ, ವಂಶವಂಶಪರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಈ ಪದವಿಯನ್ನು
ಕೊಡಬಹುದು? ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಗಳೇನು?
ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗತಿಯೇನು?—ಎಂಬ ಕೆಲವು ವಿಷಯ
ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬೇಗನೆ
ಪ್ರಕಟವಾದರೆ, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಏಜಂಟರು :
ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಸ್. ವ್ಯಾಟ, 'ಕಥಾಕುಂಜ'
ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಗಣಪತಿ ಬೀದಿ

ಗೋಕಾಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಏಜಂಟರು :
ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಎಂ. ಶಿರಗಾವಕರ್
ನ್ಯೂಜ್ ಏಜಂಟ್

ನಿತ್ಯಕಿಮನ್ನು ತೋರಿದವರಿಗೆ ಉಗ್ರಕಾಸನ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಎನಿಸಿದರೆ, ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾಕರ ಕೋಲಿ-ಸುಲಿಗೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಗುಪ್ತ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಚಾತಿ ಭಾಂಧವರ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಹೋರಾಟ

ವಿದೇಶೀಯರ ನೋಗದ ಭಾರಕ್ಕೆ ಬೋಗದ ಬ್ರಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕರೂ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ ಅಧಿಪತಿಗಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಿರಂಕುರ ರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿ! ಇದನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಸಹಿಸಿದುದೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರ ತರುವಾಯವಂತೂ ಇದನ್ನು ಸಹಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಚ್ಚರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಜೆಗಳು ವಿಜಯವನ್ನು ದೊರೆಕಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರ ತರುವಾಯ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎರಡು ವಿಷಯಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಪತಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದೊಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರಬೇಕು; ಎರಡನೆಯದೊಂದರೆ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಾರ್ವಭೌಮಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕೂಡಲೆ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಿ. ಸರಕಾರವು ತಾನು ಮೊದಲು ಕೊಟ್ಟ ವಚನದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮುಖಂಡರು ಆ ವಚನವು ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಕಿದ್ದರೆ, ಮೊದಲನೆಯ ಹೋರಾಟವು ಅನವಶ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವೇ ಬ್ರಿ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರ್ಕಾರವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿತ್ತು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಪ್ರಾಂತಗಳು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ ಸಿಡಿದುಹೋಗುವ ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು; ಎಂದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಲಾಸ್ಪದ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆಗೂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಾನ ಕಾಯಿದೆಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದು—ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯಬಹುದೆಂದು ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹುಚ್ಚು ಬಿಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲಿಚ್ಛಿಸಿದ ತಿರುವಾಂಕೂರು ಮಡಿದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್-ಕಾಶ್ಮೀರಗಳು ಇನ್ನೂ ನೇತಾಡುತ್ತಿವೆಯಾದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಅವು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಪ್ರಜೆಗಳು, ಸಂಸ್ಥಾನವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟ-

ವನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲಗೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವು ಕೂಲಿಕಾರರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಅದರೂ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಜಾಮರು ತಮ್ಮ ಮೊನ್ನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಭಾರತ ಸರಕಾರದೊಡನೆ ಕೇವಲ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಬ್ಬರಿಂದ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಸದೆಬಡೆಯಲು ಉಗ್ರ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವರನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಲು ಪೋಲೀಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ದೊರೆತಂತೆ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕರೆ, ಅವರ ಧೈಯವು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಜುನಾಗಡ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಲ್ಲಂತೆ ಹಿಂದುಗಳಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ನವಾಬರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಪ್ರವೇಶಪತ್ರಕ್ಕೆ ಸಹಿಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಜುನಾಗಡವು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ, ಕಾಲೇವಾಡದಲ್ಲಿಯೂ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದಾದರೂ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರವು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಜುನಾಗಡದ ಗಡಿಗೆ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿದೆ. ಜುನಾಗಡದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನದಿಂದ ಹತ್ತಿರದ ಮಂಗ್ರೋಲ ಸಂಸ್ಥಾನದ ತೇಲಿನೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾನೆ. ಜುನಾಗಡ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಶಾಂತವಾಗಿ ಬಿಡದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೋ ಏನೋ! ಜುನಾಗಡದ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮದೊಂದು ಪ್ರತಿ ಸರಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ನವಾಬರನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸರಕಾರವು ಕೇವಲ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನಷ್ಟೆ ಹೂಡುವುದಲ್ಲವಂತೆ; ಅದರ ಸದ್ಯಕ್ಷಂತೂ ರಾಜಕೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ನವಾಬರ ವಾಸಭವನವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊರತು ಈ ಸರಕಾರವು ಏನೂ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ

ತಾ|| ೨೦-೧೦-೪

*

*

*

ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವುದೆ ಮುಖ್ಯ—ಅದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ವಿಷಯ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಶ್ಮೀರ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮುಖಂಡರಾದ ಶೇಖ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದಿವಾನ್ ಮೆಹರಜಂದ ಮಹಾಜನರವರು, ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಚಾರೀಯ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ, ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು “ಬೇರೆಯವರಿಗೆ” ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರುವವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸನ ಮಾಡಲಾಗುವುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾಡ್-

ಇನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿದು
ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಸರಕಾರವು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಹಾರ
ಎಣ್ಣೆಯ ಪೂರೆಯಕೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಾದೀತು. ರಾಜಕೀಯ ಮತ-
ಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ವಿಧಾಯಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು
ಸಿದ್ಧದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವೆಂದು ದಿವಾನರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಗಳ ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು
ಮತ್ತು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ
ತಿಕ್ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಯಾವ ಧೋರಣವನ್ನು ವಹಿಸು-
ತ್ತವೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಮಸ್ತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಶಾಂತಿಯು
ಆವಲಂಬಿಸಿರುವುದು.

* * * *

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಉಳಿಯುವುದೇ ಆದರೆ,
ಆವರು ಘಟನಾತ್ಮಕ ಎಂದರೆ ನಾವುಧಾರಿ ಅರಸರಾಗಿ ಬಾಳ-
ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಮೈಸೂರಪ್ರಜೆಗಳು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.
ವಿಜಯಾದರವಿಯ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ಪ್ರಜೆಗಳು
ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ
ಸಹಾಯ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಇತರ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ
ಪೃತ್ವಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಒಂದೆರಡು
ಸ್ಪಷ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳದೆ ಗಟ್ಟಂತರವಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಲ್ಲಿ
ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಹೊಸ ಸರಕಾರವು ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರಕಾರವಾಗಿದೆ.
ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರಕಾರವು ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಗೇ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿ-
ಸಿತೆಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡವರು, ಹೊಸಸರಕಾರದ ಯಶಸ್ಸಿನ ವಿಷ-
ಯವಾಗಿ ಸಂಶಯ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದಿರರು. ಮತ್ತು ಎರಿಗೆ ಎಳೆದರೆ
ಕೋಣ ಕೆರೆಗೆ ಎಳೆಯುವುದು. ಎತ್ತು ಪ್ರಬಲವಿದೆ ಎಂದು
ಹೇಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಬಂಡಿಯನ್ನಷ್ಟೇ ಎಳೆಯ
ಬೇಕಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ವಿರುದ್ಧ ದಿಶೆಗೆ ಸಾಗಿದ ಕೋಣವನ್ನೂ
ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿರ-
ಿಸಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರಕಾರಗಳು
ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಡೆಸಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕೂಗನ್ನು ನಾವು
ಕೇಳಿಯೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಕೇವಲ ಸೆರೆಮನೆಯ ವಾಸದ ಮಾತ್ರತೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ನೋಡದೆ,
ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಅರಿಸುವ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೈಸೂರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಸಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

* * * *

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಜೃಂಭಣೆ :
ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಸ್. ಪಾಟಿ, ' ಕಥಾಕುಂಜ '
ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಗಣಪತಿ ಬೀದಿ

ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಘಟನಾತ್ಮಕ ರಾಜರಾಗಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ
ಅಳಿಯಬೇಕು—ಎಂಬ ವಾತಾವರಣವಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ದಕ್ಷಿಣ
ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಸಂಯುಕ್ತ ದಕ್ಷಿಣಸಂಸ್ಥಾನವೆಂಬ
ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿಬ್ಬಾರೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ
ಪ್ರಜೆಗಳು ಏನು ಕೌಲು ಕೊಡುವರೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆರದ
ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ
ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಕಡೆಗಡೆಸಬಾರದು.

ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಮಖಂಡಿಯ ಹೊಸ ಅಧಿಪತಿಗಳು
ವಹಿಸಿದ ದೋರಣವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಸರ ವಿಚಾರಗಳು ಇಡಿ
ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಭೂಪಣವಾಗುವಂತಹವಿವೆ. ಆವರು ತಮ್ಮಬಾಸಗಿ
ಬೊಕ್ಕಸ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಕೊನೆಯದು, ಅದನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿ.
ಸುವೆನೆಂದು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಜಮಖಂಡಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಾಗೂ
ಆವರ ಶರಣ ಅಧಿಪತಿಗಳು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು.

ಶ್ರೀ. ಎ. ಎಂ. ಶಿರಗಾಂವಕರ್

* * * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟವು ಇನ್ನು ಘಟನಾ
ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದಿದೆ. ಒಹುರೇ ಇದೇ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ
ಹೋರಾಟವೆನಿಸಬಹುದು. ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ
ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಎಂತಹ ಸ್ಥಾನ-
ಮಾನಗಳಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾ-
ಟಕದ ಏಕೀಕರಣವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕರ್ನಾಟಕದ
ಏಕೀಕರಣವಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ತಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಕ್ಕರ್ಥದಷ್ಟು
ಕರ್ನಾಟಕವು ಹೋಗಲೇ ಉಳಿಯುವುದು. ಮೈಸೂರ ಮಹಾ-
ರಾಜರು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಘಟನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿ
ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ವೈಭವ ಮೊರೆಯಲೆಂದು
ಕೆಲವರು ಹಾರಯಿಸುತ್ತಿರುವರು. ಪ್ರಾಂತಿಕ ಘಟನೆಯ ಪ್ರಕಾರ
ಪ್ರಾಂತಾಧಿಪತಿಯು (ಗವರ್ನರ್) ಚುನಾಯಿತನಿರಬೇಕಾದುದು-
ರಿಂದ, ವಂಶವಂಶವಾಗಿ ಒಂದೇ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಈ ಪದವಿಯನ್ನು
ಕೊಡಬಹುದೇ? ಬೇರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇನು?
ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗತಿಯೇನು? — ಎಂಬ ಕೆಲವು ವಿಷಯ
ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಬೇಗನೆ
ಪ್ರಕಟವಾದರೆ. ನುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು.

ಗೋಕಾಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಜೃಂಭಣೆ :
ಶ್ರೀ. ಪಿ. ಎಂ. ಶಿರಗಾಂವಕರ್
ನೋಡ್ ವಿಜೃಂಭಣೆ

YOUR HAIR REVEALS YOUR AGE!

ತಮಗಾಗಿ ಇವರು ತ್ರಿಶೂಲ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು ಧಾರ್ಮಿಕ-
ಶ್ರೀಲಿಂಗ. ಕಪ್ಪುಗಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ
ಇರುವ ನಿಮ್ಮ ಕೂದಲು ಸಕಲ ತಾಮಸ, ವಸ್ತು, ಕರಡು
ಕರುತ್ತದೆ. ಮುಂಜಾನೆ ಕಲಶವರ್ಧಕ ತೈಲ.

Trishool

AYURVEDASHRAM PHARMACY LTD., AHMEDNAGAR

AYD 14

(೧೯೪೫ನೆಯ ಪುಟವಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

೧೦೨. ಸಜಿತ್ಯ ವಜ್ರತರೀರ ಶಿಷ್ಟಕ ಅಥವಾ ಯಕಾಗಿಳ
ಸ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರ (ಶರೀರ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯವಿಚಾರ). ಬರೆದವರು
ಶ್ರೀ. ಬಸಯ್ಯಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ್ಯಾ ಹಿರೇಮಠ. ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಪಶುಪತಯ್ಯಾ ಚಿನ್ನಯ್ಯಾ ಶಾಬಾದಿಮಠ ಎಂಡ್ ಸನ್ಸ್, ಬುಕ್
ಡಿಪೋ, ಗದಗ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೧೯+೧೪ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೧೦೩. ಯುಗವ್ರವರ್ಷಕ ಬಸವಣ್ಣನವರು (ಹೊಸ
ದೃಷ್ಟಿಯ ಲ ಪುಬಂಧಗಳ ಸಂಕಲನ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್
'ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮನೋರಂಜನ ಪ್ರಕಾ
ಶನ ಸ ಮಿ ತಿ, ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೪೬ ಪುಟಗಳು.
ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

೧೦೪. ಹಾಡುವ ಹುಡುಗಿ (ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ). ಬರೆದವರು
ಶ್ರೀ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಬಿಂದುಮಾಧವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು:
ಸೀಟಿ ಬುಕ್ ಸ್ಟಾಲ್, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೧೧೪ ಪುಟಗಳು.
ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೧೦೫. ಹುಡುಗರು (ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ
ವಿಕಾಂಕ ನಾಟಕ). ಬರೆದವರು ಪ್ರಕಾ.
ಶಕರು ಮೇಲಿನ ಲೀಖಕ-ಪ್ರಕಾಶಕರು.
ಕ್ರೈ. ಅ. ೪೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦.

೧೦೬. ಕಥಾಚಂದ್ರಿಕೆ (ಹೊಸ ಮಾಸ
ಪತ್ರಿಕೆ) ಸಪ್ತಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ.
ವಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಪರಮಳ
ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ೨೦. IV ಮೇನ್
ರೋಡ್, ಚಾನುರಾಜವೇಟೆ-ಬೆಂಗಳೂರು
ನಗರ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೩೬ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ
ಚಂದಾ ೨-೦-೦. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

೧೦೭. ಅನಂದಕಂದ (ಹೊಸ ಮಾಸ-
ಪತ್ರಿಕೆ). ಇದೂ ಕಳೆದ ಸಪ್ತಂಬರ್ ತಿಂ-
ಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಮೇಲಿನ ಕಥಾ-
ಚಂದ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೇ ಇದಕ್ಕೂ ಸಂಪಾ-
ದಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೩೬ ಪುಟಗಳು.
ವಾ. ಚಂದಾ ೨ ರೂಸಾಯಿ. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ
೦-೨-೦.

೧೦೮. ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಒಕ್ಕ-
ಲಿಗ-ಸಾಲಗಾರರ ಪರಿಹಾರಕಾಯದ
(ಋಣವಿಮೋಚನ ಕಾಯಿದೆ). ಇಂಗ್ಲಿಷಿ
ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್.

ಗದಗಕರ ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್), ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. ಧಾರವಾಡ.
ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಭಾರತ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ, ಗಾಂಧೀಜಿತ್ಯ,
ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರೈ. ಅ. ೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

ಎಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೈತರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು, ಶ್ರೀ. ಗದಗಕರರು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ
ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ, ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅರ್ಜೇಪ್ಪಿಸುವ ಜನಕ್ಕೆ
ಬರಿ ಅಂಚೆಯವೆಚ್ಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿ-
ಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಿದ್ದವರು ೧ ಅಂಚೆಯ ಅಂಚೆಯ ಟಿಕೆಟನ್ನು
ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಸ್. ಗದಗಕರ ಬಿ.ಎ. ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ. ನವಲೂರ
ಅಗಸಿ, ಧಾರವಾಡ-ಈ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಪುಸ್ತಕ ತರಿಸಿ-
ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೦೯. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸ್ಕಾಟ್ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಸಂಪಾ-
ದಕರು: ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಸ್. ಕಾರಂತ ಬಿ. ಎ., ಬಿ. ಎಲ್. ಹಿಂದು-
ಸ್ತಾನ ಸ್ಕಾಟ್ ಆಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಮಂಗಳೂರು. ಜಿ. ಅ.
೧೦ ಪುಟಗಳು, ವಾ. ಚಂದಾ ೧-೦-೦.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕಲೆಗಾರರ ದಿಗ್ವಿಜಯ !

ಸುಮಧುರ ಸಂಗೀತ !

★

ಮನಸೆಳೆಯುವ ಸಾಹಿತ್ಯ !!

ಆಧುನಿಕ ಕಲಾ !!!

ಇವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ

‘ಪಂಪಾ ಚಿತ್ರಸಂಸ್ಥೆ’ಯವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಚಿತ್ರಪಟ

ಚಂದ್ರಹಾಸ

(ಕನ್ನಡ)

ನಿಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಚಿತ್ರಮಂದಿರದ ರಜತಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಿ.

ನಟವರ್ಗ :

ಮಿಸ್. ತಿಲೋತ್ತಮಾ

ಮಿ. ವಿಕಾಸ್ — ಅಮೀರಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕಿ

(ರಾಜಕಮಲ ಫೇಮ್)

ಮಿಸ್. ಮಾಧವೀ — ಮಿಸ್. ಶ್ಯಾಮಲಾ

ಕುಮಾರಿ ಲಲಿತಾ, ಎಂ. ಸಾಗೇಂದ್ರ, ಕುಮಾರಿ ವತ್ಸಲಾ

ಜಿ. ಟಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್

(ಸಂಸಾರನೌಕ ಫೇಮ್)

ಮತ್ತು

ನಟವರ್ಯ ಹಂದಿಗನೂರು ಸಿದ್ಧರಾಮಪ್ಪ

ಕಥೆ ಸಂಭಾಷಣೆ :

ಎಚ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಎಂ.ಎ.

A. I. R. ಮುಂಬಯಿ

ಸಂಗೀತ :

ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ

★

ನೃತ್ಯ :

ಶ್ರೀ. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ

ಭಾರ್ಗವ

ನಿರ್ದೇಶನ : ಶಾಂತೇಶ ಪಾಟೀಲ

ವಿವರಗಳಿಗೆ—

PUMPA PICTURES LTD.

16, SION-MATUNGA ESTATE
SION, BOMBAY

ದಿಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿ. ಧಾರವಾಡ

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

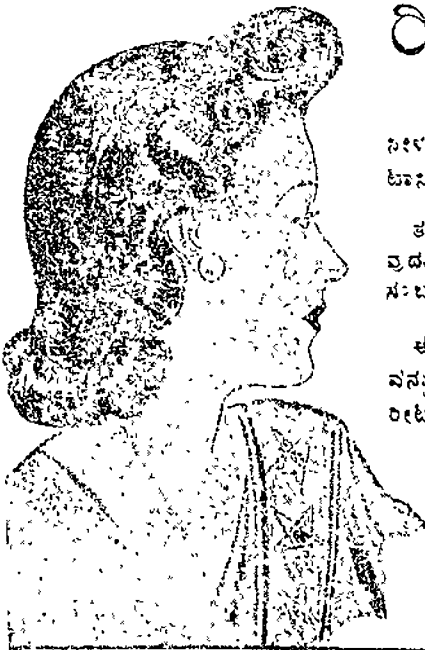
ಧಾರವಾಡ

- ★ ವಿನಿಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲಪುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ವರೂಪ, ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು!
- ★ ಮೊದಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ★ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸದಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ಸಂಬಂಧಿಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರತೀಕ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಆಯರ್ಸ್‌ಮನ್
ಎ. ಎಸ್. ಕೀಶ್

ಮ್ಯಾನೇಜರ್
ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ

ರಿಟಾ: ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ರಿಟಾ ಮೆಡುಲಿನ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಿರುಗುವ ನೀಲವಾದ ಕೂದಲನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅದ್ಭುತವಾದ ಹೇರ್ ಟೋನ್.

ರಿಟಾ

ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಉದುರುವುದು, ನೆರೆಯುವುದು, ಹೊಟ್ಟೆ, ಉದುರುವುದು, ಸಟ್ಟಿತಲೆ, ಹೇಸಿನ ಬಾಣಿ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ತಲೆಯ ಕೂದಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೂ ರಿಟಾ ಅಮೋಘವಾದ ಗುಣಕಾರಿ.

ಈಗಾಗಲೇ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಕೂಡ ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ರಿಟಾವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ.

RITA
HAIR TONIC

ರಿಟಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಲ್ಲ ದೊರಕುವುದು. ಬೆಲೆ:— ಸೀಸೆ ರಕ್ಕೆ ೧೫ ಅಣೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿ

ಸಂಪಾದಕ:
ಬೆಂಗಳೂರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ

ಸಂಪುಟ ೧೦ ★ ಸಂಚಿಕೆ ೭

ನಮ್ಮ ಹೊಸ ವಿವರಣೆ ೫

ಜಯಂತಿಗೆ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದಾ-
ದಾರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಪಾಜೀರಾವ ಮೇಲಗಿರಿ
ಯವರು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಜಯಂತಿಯ ಅಭಿಮಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವರಿಗೆ ನೆರವು ಕೊಡು-
ತ್ತಿರಬೇಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ. ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ
ವಿವರಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ
ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಪಾಜೀರಾವ ಮೇಲಗಿರಿ

ಅಡ್ವರ್ಟೈಸಿಂಗ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್

ಜಯಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ.

ಡಿಸೆಂಬರ್

೧೯೪೭

ಬೆಲೆ ೮ ಆಣೆ.

ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳು

ಸಮಾಜ ದೈವತ (ಕವನ)		‘ ಆನಂದಕಂದ ’	೨೫
ಸಂಪಾದಕೀಯ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ)		ಸಂಪಾದಕರು	೨೬
ಬೀರಣ್ಣನ ಬಡಿಸುಡಿಗಳು (ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರಣ)		‘ ಗುಡದಪ್ಪ ’	೨೭
ರೇಶನ್-ರಾಕ್ಷಸ (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)		ಶ್ರೀ ಜಿ. ಡಿ. ಮೈಸಾಳಿ, ಬೋರಗಾಂವಿ	೨೮
ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅರಿದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ)		ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಸಿಡೇನೂರ, ಧಾರವಾಡ	೨೯
ಭಯದ ಗೀತ (ಕವನ)		ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ, ಬಿ. ಎ., ಮುಂಬಯಿ	೩೦
ತಂಬಾಕು (ಹೆರಟಿ)		ಶ್ರೀ. ಖಾನೋಳಕರ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು, ಪುಣೆ	೩೧
ಎಕೀಕರಣವೊಂದೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ (ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ)		ಶ್ರೀ. ಮಂಗಳವೀಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	೩೨
ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ (ವಾಚನಾಲಯಶಾಸ್ತ್ರ)		ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಕೆ. ಎರಡೆ ಬಿ. ಎ., (ಆನರ್ಸ್) ಸಾಂಗಲಿ	೩೩
ನಾನು ಪಾಪಿಯೇ ? (ಸಣ್ಣ ಕತೆ)		ಶ್ರೀ. ಗ. ದ. ವಾಜಪೇಯಿ, ವಿಜಾಪುರ	೩೪
ಸತ್ಯ ಅಗ್ನಿಯ ಕನ್ಯೆ (ಕವನ)	..	ಶ್ರೀ. ಕೋ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್. ಎಲ್. ಬಿ. ಬಳ್ಳಾರಿ	೩೫
ಪುಸ್ತಕವಿಮರ್ಶೆ (ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ)		ಶ್ರೀ. ಆರ್. ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂ. ಎ. ಧಾರವಾಡ	೩೬
ಸಾಹಿತ್ಯವಿಚಾರ (ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ)		ವಿಚಾರಯ ಕಚೇರಿಯಿಂದ	೩೭
ರಾಜಕೀಯ ಲೋಕದ ಅನಲೋಕನ		‘ ರಾಯರ ಆಪ್ಪಾಜಿ ’	೩೮
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ			೩೯

ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪ್ರವೇಶ

(ಮುಂಬಯಿ ವಿದ್ಯಾಭಾತೆಯ ಹೊಸ ಅಭ್ಯಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದುದು)

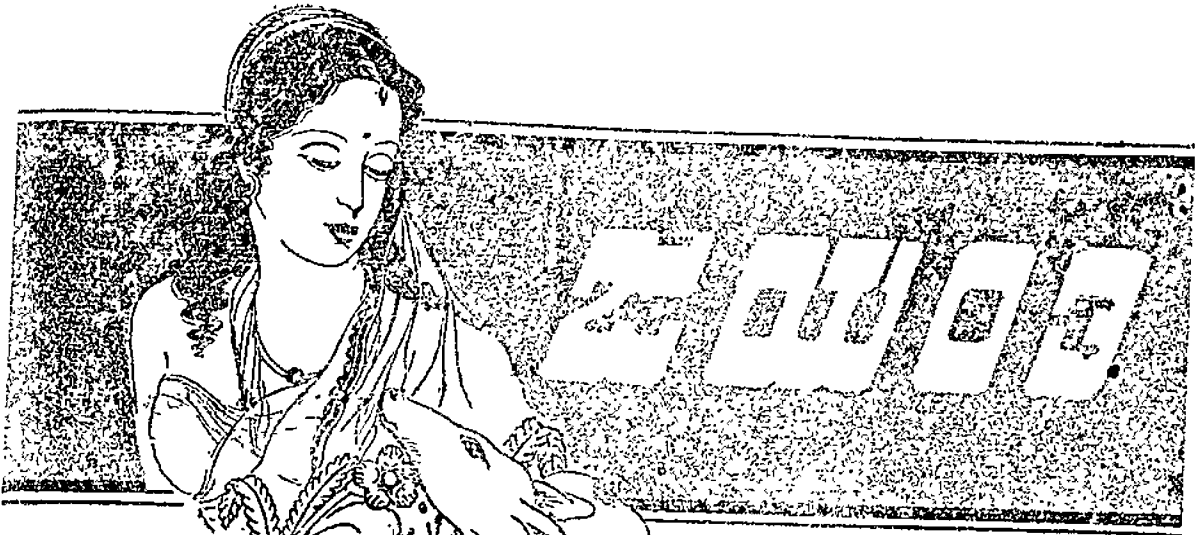
ಬರೆದವರು : ಶ್ರೀ. ಗೋಪಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಹುಂದ್ವಾರ, ಕೆ. ಬಿ. ಮಾಡೆಲ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್, ಬೆಳಗಾವಿ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶುಶ್ರುಷೆ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ; ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತ !

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಪರಿಚಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದವನೂ ಈ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ೬-೭ನೆಯ ಈಯತ್ತೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಟ್ರೇನಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಈ ಪುಸ್ತಕ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನ ಚಿತ್ರಕಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪುಟಪುಟದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಮಾಣಚಿತ್ರಗಳ ಸೊಬಗಿನ ಸೂರೆ !

ನಿವಿಧ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಪುಟಗಳೇ ೩೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇರುವುವು. ಬೇಕಾದವರು ಕೂಡಲೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಗಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಯ ಬೆಲೆ ೨-೦-೦., ಅಂಚೆಯ ವೆಚ್ಚ ಐದಾಣೆ.

‘ ಬಯಂತಿ ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಮಾರ್ಕೆಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಂದಾ
೪-೮-೦

ಪ್ರತೀಕಿಂಗಳ ಗನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ
ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು.

ಸಂಪುಟ ೧೦

೧ ನೆಯ ಡಿಶಂಬರ್ ೧೯೪೭

ಸಂಚಿಕೆ ೭

ಸಮಾಜ ದೈವತ

‘ಆನಂದಕಂದ’

ಸಾಸಿರ ವಕ್ತ್ರದ ಸಾಸಿರ ನೇತ್ರದ
ಸಾಸಿರ ಪದಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ—
ಸಾಸಿರ ಚಿತ್ತದ ಸಾಸಿರ ಹೃದಯದ
ಸಾಸಿರ ಬುದ್ಧಿಯ ಶಕ್ತಿ !

೧

ಈ ಶಕ್ತಿಯೆ ದಿಟವಿಂದಿನ ದೈವತ,
ಪೂಜೆಯಿದಕ್ಕೆ ಬೇಕು!
ಪೂಜೆ ದೊರೆಯದರೆ ದೈವತವಲ್ಲದು,
ದೇವವಯ್ಯೋ; ಸಾಕು !

೨

ಕಲ್ಲು ಕಂಚು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳ
ದೇವರೆಂದಿರೇನು ?
ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವವು ಬರಿಯ ಬೊಂಬೆಗಳ
ಮಾಡಬಲ್ಲ ವೇನು ?

೩

ಒಳಿತು-ಹದುಳಗಳ ಗೆಲುವು-ಮೇಲುಗಳ.
ನೆಳಗು ಪರುವದೀ ಶಕ್ತಿ;
ಮುಳಿದರೆ ಇದು ಮನುವಿನ ಕುನ್ನಿಗಳಿಗೆ
ಇರುವುದಿಲ್ಲಯಾ ಮುಕ್ತಿ ?

೪

ಜೆಲುವು-ಜೆನ್ನಿಸಲಿ ಇಳಿಯನು ತುಳುಕಿಸಿ
ನಲಿಸಲು ಬಲ್ಲದಿದು;
ಪುಳಿಯದ ಬಳಗವ ಕರೆದು ಲೋಕಗಳ-
ನಳಿಸಲು ಬಲ್ಲದಿದು !

೫

ನಿಷಮತಿಯಿಂದ ನರ್ಜಿಸಿ, ಮೆಚ್ಚದೆ
ಮುಗಿದವಾ ಜುವುದು;
ಸಮತೆಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಸಲಿಸದೊಂದು ಸುಖ.
ಶಾಂತಿಯ ನೀಡುವುದು !

೬

ಸಾಸಿರ ವಕ್ತ್ರದ ಸಾಸಿರ ನೇತ್ರದ ಸಾಸಿರ ಪದಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿ—
ಸಾಸಿರವನೆಯದ ಕಣಿ-ಮೊದಲಲ್ಲದ ಭೀಕರ ಶಂಕರ ಶಕ್ತಿ !

೭

ಸಾಕಿಸ್ತಾನ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ.

ಕಳೆದ ಅಗಸ್ಟ್ ೧೫ನೆಯ ತಾರೀಖು, ಬಂದಿದ್ದ ಭಾರತವು ಸೀಳಿ ಎರಡಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಭಕ್ತದಲ್ಲಿ ಜಂಡಾಗಿದ್ದ 'ಇಂದಿರಾ' ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬದೆದು ಸಾಕಿಸ್ತಾನ-ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಗೊಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೃಪಾಭಕ್ತ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮರ ಹೇಳದಂತೆಗೋಣುಹಾಕುವ ಕವಲೆತ್ತುಗಳಂತಿದ್ದ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರಲ್ಲಿ ಹಲವರು, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಏಕೈಕ-ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣರು ರಾಜ-ವಂಶಾಂಜರುಗಳು ಅಲ್ಲ; ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳಾದ ಅವರ ಸಲಹೆಗಾರರು. ಇಂತಹ 'ರಾಜಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯ ಜನತೆ ರಭಸದಿಂದ ಬೆಳವಳಿ ನಡೆಯಿಸಿ, ಕನ್ನ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು, ಪ್ರತಿ-ಗಾಮಿಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಮೂಗುತಿಕ್ಕಲು ಹೆಚ್ಚಿ, ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಸಾಕಿಸ್ತಾನ-ಹಿಂದುಸ್ತಾನಗಳ ಪ್ರದೇಶವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಂಡಿತವಾದಂತೂ ಗಿದೆಯಾದರೂ, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರು, ಮಡ್ಡು-ದರ್ಜೆಗಳ ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಇದುವರೆಗೆ ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದಿರುವುದರಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹೃದಯವೇ ಆಫಘಾನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬೆಂಬಲವು ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಜ್ಞಾನದ-ಕಾಂಕ್ಷೀರಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಚಿದ ಅದರ ವಿಘ್ನಹಸ್ತ ಇನ್ನೂ ಕನ್ನ ಚಳಕ ಸಾಗಿಸಿರುವುದು.

ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿನೋಡಿದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಆಸೇಕ್ಷಿಸುವುದು ಒಳದೇಶದ ತಾಂತ್ರಿಕ-ಸುಖಮಯ ಜೀವನವನ್ನು; ಸಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಆಸೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನೆರೆ-ಹೊರೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ನಿರ್ದಯರು; ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯರು. ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ಧರ್ಮಾಂಧರಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅವರ ಅಜ್ಞಾನ-ಖಾಶವಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಸೇಕ್ಷಿಸಿದ್ದಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಿನ್ನಾಸಾಹೇಬ ರೊಬ್ಬರೇ ಅಲ್ಲದ ನೂತನ; ಮಿಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು. ಎಂತಲಿ

ಜಿನ್ನಾಸಾಹೇಬರ ಆಜ್ಞೆಗಳು, ಕುರಾಣಿದ ಆಜ್ಞೆಗಳಂತೆ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಲಿವೆ. ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ವಿವೇಕದ್ದೋ ಅವಿವೇಕದ್ದೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವವರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ. ನುಗ್ಗೊಂದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಮುಗ್ಧ ಸಂಘಟನಾಬಲವು ಸಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಹತ್ತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಸ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಮಾಜಹಿತವೆಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಬಲ, ಜಾಗತಿಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಮಾನವೀಯತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ವಿರೋಧವೆನಿಸುವ ಎಂತಹ ಕಾಯಿ, ವನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ವಾಸ್ತವಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಸಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ತೀರ ವಿಪರೀತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಹೆಸರಿನ ಬಹುರಂಪುಳ ಪಕ್ಷವಾದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಸೂತ್ರಚಾಲನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪಾತಾವರಣವೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದೆ. ಜೋಗಿ, ನಿಂದ ಸಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿರೋಧ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಯ ಮಹಾ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿರೋಧ. ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ದೇಶದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಯಾದೀತೆಂದು ರಾಜ್ಯಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದೇಶದ ಅಂತರಿಕ ವಿಷಮು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಗೊಡದೇ ಇದೆ. ಅಧಿಕಾರಲಾಲಸೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಪಂಗಡಗಳೂ ಸದೃಶ ಸರಕಾರವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಪಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಪಣವನ್ನೇ ಹೊತ್ತುಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರು, ಸೋವಲಿಸ್ಟರು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಭೆಯವರು, ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗಿನವರು, ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು, ಜಮೀನ್ದಾರರು, ಕೂಲಿಕಾರರು ಇವರೆಲ್ಲ ಹೊರಗೆ ನೀತಿ ಅಪಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರ ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಇದ್ದು ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಖಂಡವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿರುವರು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಗುಣತೆಯೆಂದರೆ: ಇಂದಿನ ಸರಕಾರದ ನೌಕರವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನವರೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದ ಅವರ ತೀರಸ್ಥಾರದೃಷ್ಟಿ—ತಾವೀಗ ಆ ಜನ ನೌಕರರಾಗಿದ್ದರೂ—ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಂದರೆ: ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು, ನಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರ ಉದಾರಬುದ್ಧಿ-ಮಾನವತೆಗಳೂ—ಇದುವರೆಗೆ ತೇರಾಕದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಿಸಿದ ಇವರು ನಡೆಯಿಸಿರುವ ಮನೋಹರ ತನವಂತೂ ಹೇಳಲಸದೆ. ಇಂತಹ ಕಷ್ಟದ ಕೋಟಲೆದ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ನಮ್ಮ ಇಂವಿನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸರಕಾರ ಹಸುಗೂಸು ಬಾಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

(೨೦ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ದಿವ್ಯನದಿಂದಲೇ— ಪುನಃ ಜೋಡಿಸಿ
ಸಿಕ್ಕರೆ ಬಾಡಿಗೆ ವಾನೆಯಲ್ಲರಲಿ; ಸಿಕ್ಕ
ದಿದ್ದರೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಾದ ಕನಕನ
ಮನೆಯಲ್ಲರಲಿ! ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬತ್ತದ
ನಾಡೂ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮರಗಲ
ಕಾಡೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಅದ
ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾರೊಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲ! 'ಕರ್ನಾ
ಟಕ ಮಹಿಳೆ'ಯರೆ! ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಪೇಟೆ
ಮಾಯಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ 'ಆನಂದಿಬಾಯಿ'
ಗಳಾಗಬೇಡಿವಾ!

* * *

ಮುರಾರಿಯ ಮೂರನೆಯ ಹಾಡು

ಮನೆಯವರುಳ ಮಹಿಳೆಯರು

ಕಡಲೆತಿಂದ ಕಲೆಕ್ಕರರು!

'ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗ' ಎಂಬ ಬೈಗುಳನ್ನು ಬೈಗು
ಳ್ಳದ ಮೂತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ 'ಹುಡುಕು'
ಎಂಬ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗು
ವುದು. ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಎಲ್ಲ ಮಂತ್ರಿಗಳ
ಬುಡುಕುತನವೂ ಸೇರಿ ಮುರಾರಿ ಬೇಸಾಯ
ಯವರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡಿದೆ. ತಾವು ಜನತೆಯ
ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿರುವ ವಿಷಯ
ಯವಾಗಲೂ ಅವರಿಗೂ ಮರೆಕಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ
ಕನ್ನಡ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರನ್ನೂ ಮೂರ್ಖ
ರೆಂಬ ಮಾತು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಜಾಗೃತ
ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಿಸ್ಕಿಟ್ ಬೆಡ್ಡಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
ನಂತರದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ,
ಮೂರೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತಿನಿಂದ ಗುದ್ದಿದರು.
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹಸಿವಿನ ಸಲ
ವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಪನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಈ ಉಂ
ತ್ತೇಗುತ್ತಿರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ದುರ್ವಚನಗಳ
ಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಈಗ ಭಾಷಾಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಾಂತ
ಜನೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಪರಂಪದ ಮಾತು
ಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವರು. ಮಂತ್ರಿಗಳೇ,
ಭಾಷಾಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಾಂತದ ಬೇಡಿಕೆ ಬದ್ಧಿಬರ
ಬೇಡೆಯಲ್ಲ; ಪ್ರಾಂತಗಳ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ
ಜನೆಯ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾ
ತರೊಂದು ಆಪೇಕ್ಷೆಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹಿಡು
ವಿಸದಿಂದ ಒಡಿಸಿದುದೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳು ಬಂದಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು
ಗಮನಿಸಿ ಮಹಾಶಯ! ಕನ್ನಡಿಗರು
ಗುಲಾರಿಯನೆ ಕೊಂಡಾಡು ಎಲೆ ಮನ'
ಎಂಬ ಹೇಳುವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಮುರಾರಿಯನೆ
ಕೊಂಡಾಡು ಎಲೆ ಜನ!' ಎಂಬ ಹಾಡುವ
ಸಂದರ್ಭ ತರಬೇಡಿ!

ಬಂದಿದ್ದ ಮನೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಎರಡು
ಮಾಡಿದ ಬಿರುದು ನಮ್ಮ ಜಿನ್ನಾ ಸಾಹೇಬರಿ
ಗೊಬ್ಬರಿಗೇ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದದ್ದು. ಎಂತಂತಹ
ಬೊಡ್ಡ ಬೊಡ್ಡ ಮಾನವನನ್ನೂ ಮುಂದೆ
ಮೂರಾಬಟ್ಟಿಮಾಡಬಲ್ಲ ಮೋರಶಕ್ತಿ, ನಮ್ಮ
ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿಯೂ ದರ ಪರಿಣಾಮ ನಮ್ಮ
ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಅನೇಕ ಮನವರಗಳು ಮಹಾಸಿಂಹ
ಕೊಂದಿರುವುದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಆ ಮನೆ.
ಮುರಾರಿ ರಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಕಾರವಾರ
ದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಮಿಷನ್
ಮಹಿಳೆಯರು, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆಯನ್ನು ಒಡೆ
ಯಾನ ಗೊತ್ತುನಿಳಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಚಾರ
ಬಹುಮತದಿಂದ ಪಾಸುಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
'ಬೆಳಗಾವಿ ಮುರಾರಿ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ' ಎಂಬ
ಭಾಗಗಳು ಮುರಾರಿ ಪ್ರದೇಶವಾದುದರಿಂದ, ಆ
ಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು.
ಎಂಬ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಬುದ್ಧಿಯ ಗೊತ್ತುನಿಳಿ
ಯಿದೆ. ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ
ಪ್ರದೇಶವಾದುದೆಂಬುದು ಒಂದೊಬ್ಬಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ
ಒಳಮನ ಮುರಾರಿ; ಹೊಸನ ಕನ್ನಡ.
ಏಕೆಂದರೆ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕಾರ
ವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮುರಾರಿ
ಭಾಷೆ ತಿಳಿದಿದೆ; ಗಂಡುಸರಿಗೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ
ಕಲಿಸಿದೆ. ಈ ಗೊತ್ತುನಿಳಿಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ
ಒಳಮನೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು; ಹೊಸ
ಮನೆಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ
ದಕ್ಕೆ ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗಂಡುಸರಿನೊಬ್ಬ
ಮನರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರಾ? ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತ ದೊರೆತು 'ಜನನ'
ಮನೆ'ಯ ಮುಖವಾರನೇ? ಈ 'ಜನನ'
ಮನೆ'ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೇಡವಾಗಿದ್ದರೆ—

ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಲೆಕ್ಕರರೊಬ್ಬರು ಕಡಲೆತಿಂದಲ
ತಿಂದ ಕಲೆ, ಸುಮ್ಮನುಮನೆ ಕರವರ ತಲೆ
ಯನ್ನು ಕಡಿಸುತ್ತಲಿದೆ! ಹೋಗಲಿ, ತಂದಿ
ದ್ದಾರು ಬಿಡಿ—ಒಂದು ಚೀಲ ಕಡಲೆಯನ್ನು,
ಸುಮ್ಮನುಮನೆ? ಕಂಟ್ರೋಲಿನ ಕಡಲಾ
ಪವ್ವಿಯ ಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಕಾರವಾರ ಸಾಹೇ
ಬ'ರೊ ಕಾರು ಇರುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ಒಡೆದಿರು
ವಾಗ, ಕಂಠದ ನಿಷ್ಪ್ರೀಡನ ಕಾರಣವರನ್ನು
ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಕ್ಕರೊಬ್ಬರು ಒಂದು
ಚೀಲ ಕಡಲೆ ತಂದರೆ ಏನು ಮಾಡು ಅಪರಾಧ
ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು? ಚೀಲಕ್ಕಿರದ ರೂಪಾಯಿ
ಕಮಿಷನಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಣವನ್ನು ಬೀಲದಲ್ಲಿ
ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೋದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರವರ, ರಾಜ್ಯದ ಸಿಗಿ ಹೋಗಿ ಮೇ
ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಮಾನವಲ್ಲಿ ಮೇಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ
ವಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಳಿಕೆಯ ಒಲವರು. ರಾಜಾ
ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಆ ಕಾಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ
ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕಲೆಕ್ಕರರಿಗೆ ಕಡಲೆ ಬೀಲ
ತನ್ನವ ಮುಖದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದಿತು! ಈಗ
ನಮ್ಮವರ ರಾಜ್ಯ ಬಂದಿದೆ; ಸತ್ಯ-ಅಹಿಂಸೆ
ಆಸ್ತ್ರೀಯಗಳನ್ನು ನಂಬದವರ ಅಡಳಿತ ಬಂದಿದೆ.
ಇವರ ಕಾಲದ ಕಾರಣದಿಂದ, ಕಡಲೆ ತಿಂದ
ಕಲೆಕ್ಕರರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿ ಉಂಟಾದೀತು!
'ಜನನ'ಯ ಸಜ್ಜನಕವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಾಧನ'
ಎಂಬುದನ್ನು, ಬೇ, ಕಡಲೆ ಬೀಲದ ಕತೆ
ಗಾರರೆ, ಮೇಯಬೇಡಿ! ಅದರೆ ಕಲಸ
ಲೆದುಕೊಂಡು ಅಳಿಕ ಕಾರಣವನಿಗೆ ಬೇಗನೆ
ಕೆಲಸ ಸೂಕ್ತ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ದೇವರನ್ನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ!

ನಿಜಿಪ್ರ ವಾರ್ತಾವಳಿ

ಹಾಸನದಲ್ಲಿರುವ ಕಂಡಿರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇತಿ.
ಹಾಸ ಕಲಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಮಂಗಳಾಸ್ತು ಅಧ್ಯಾ.
(೨೦೦ ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.)

(೨೧೧ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜನತೆಯ ಉತ್ಸಾಹದ ಬಲ; ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಜನತೆಯ ಹಿಂದೆಳೆತ | ಇದು ಬದುಕಿ ಬಾಳಬೇಕಾದ ಜನಾಂಗದ ಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೇ ಮತಭೇದಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮರೆತು, ಹೊರಗಿನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಾವು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾಲವಿದು. ಆಂತರಿಕ ಅಡ-
ಕತವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮ್ಮ-ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡುವಾಗ, ಬಹು-
ಮತರಾಜ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ನಿಯಮಗಳಂತೆ ನಾವು ನಡೆದುಕೊಂಡು,
ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಬಹುಜನರು ಒಪ್ಪಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಪಕ್ಷದ ಸರಕಾರ-
ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುವೆವೆಂಬ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಾವೆಲ್ಲ
ವರ್ತಿಸಿ, ಏನನ್ನೂ ಸುಮಂಥಿತ ಬಲವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸದ್ಯದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ
ಒದಗಿಸೋಣ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ತತ್-
ಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದು.

— ಸಂಪಾದಕರು.

(೨೧೨ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಪಕರಿದ್ದಾರಂತೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಆ ಕಾಲೇ-
ಜನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.
ಪಾಕ ಹೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು— ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಯಾರೋ
ಹೇಳಿದಂಚಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.
ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದ ಹಿಂದೂ ಹುಡುಗರು ಅವರ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ,
ದರತಾಳ ಮಾಡಿದ್ದಾರಂತೆ.

* * * *

ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯ ಪದದ ಮೂಲಕ ಕಾರವಾಡ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಗದಗ
ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯಾಪಾರ ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ-
ಯಿರತೆ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚಹಾ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾದ ಬ್ರೂಕ್ ಬಾಂಡ್. ಲಿಪ್ಪನ್,
ಸೈನ್ಸ್‌ಲಾ ನೊಂದಿಗಾದ ತಂಜನಿ ಜಂಪಿಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆಯಂತೆ. ಅದುದ-
ರಿಂದ ತಮಗಾದ ಹಾನಿ ತುಂಬುವಂತೆ ಅನುಕೂಲವನ್ನೇನಾದರೂ ಕಲ್ಪಿಸಿ
ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಮುಂಬೈ ಮಂತ್ರಿ
ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪ ಕಿನ್ನ ಮಂಡಳಿ ಕಳುಹಲಿವೆಯಂತೆ !

(೨೧೩ ನೆಯ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದು)

ಈ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.
'ಇದ್ದದ್ದು' ಎಂದಾಗ ಬಾಪ್ಪ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ
ಮಾನವನ ಭಾವನಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಯೂ ಇದ್ದದ್ದು— ಎಂಬ
ದನ್ನೂ ನಾವು ನೆನೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ
ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಇರಬಲ್ಲದನ್ನು ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅರ್ಥ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು. ಇದ್ದದ್ದು ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ
ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದಾದರೆ, ಇರಬಲ್ಲದ್ದು
ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡು-
ತ್ತದೆ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಅನುಭವಗಳೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ
ಲೇಖಕನಿಗಾಗಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಓದುಗನಿಗಾಗಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರ-
ಬಹುದೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ
ಯೋಗ್ಯತೆ ಓದುಗನಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡೇ ಲೇಖಕ
ತೀರ ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವಗಳ ಮೇಲೆ

ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮುಖ-
ವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಅನುಭವಗಳ
ಮೇಲೆಯೂ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಂತೆಯೇ ಆತ ಯಾವಾಗಲೂ
ಕೇವಲ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಚಿತ್ರಿಸದೆ, ಇರಬಲ್ಲದನ್ನೂ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಇಂಥ ಅನುಭವ ತನ್ನದಾಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬನ
ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಅನುಭವ ಬಂದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ
ಮಾತನ್ನು ಓದುಗ ಒಪ್ಪಿ, ಆ ಅನುಭವವನ್ನು ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೂ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಡವಿದ ಅನುಭವ ಎದಿಗೂ
ಬಂದಿರದಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಎಡವುವುದು ಸಾಧ್ಯ, ಅದರ
ಮೂಲಕ ಆಗುವ ನೋವು ಸಾಮಾನ್ಯ— ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳ
ಮೂಲಕ, ತನ್ನದಲ್ಲದ ಅನುಭವವೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮಗ್ರಿ
ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ
ಚಿತ್ರಿಸಬಲ್ಲ ಲೇಖಕ, ಇರಬಲ್ಲದನ್ನು ಅದರಂತೆಯೇ ಮನ-
ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವತೆಯ
ವ್ಯಾಪಕತೆ ಸಾವಿರವೆಲಾ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಜಯಿಗಳು :
ಶ್ರೀ. ಎನ್. ಎಸ್. ವ್ಯಾಟಿ, 'ಕಥಾಕಂಜ'
ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ, ಗಣಪತಿ ಬೀದಿ.

ಗೋಕಾಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿಜಯಿಗಳು :
ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಂ. ಶಿರಗಾವಕರ್
ನ್ಯೂಜ್ ವಿಜಯಿ

ರೇಶನ್-ರಾಕ್ಷಸ

(ಒಂದು ಜೀವನಕಥೆ)

ಶ್ರೀ. ಜಿ. ಡಿ. ವೈಸಾಳಿ, ಬೋರಗಾಂವಿ

ಬರುವ ದಿನಗಳೆಲ್ಲ ಬಡವರ ಬದುಕಿಗೆ ತಡೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತಲೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಸಾಯಲಿರುವ ರೋಗಿಗೆ ಅಂಬಲಿ ಕಾಯಿಸಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಿಬಿಡುವ ತಾಯಿಗೆ, ರೊಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ ಸಿಕ್ಕಬಾರದೆ? ಬಡತನವೇ ಒಂದು ಪಾಪವೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣರು ಯಾರು ?

“ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನವಾಕು; ನಿಮಗ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸಾಕಾಕು: ‘ಜೋಳ ಇಲ್ಲ, ಜೋಳ ಇಲ್ಲ’ ಅಂತ! ದಿನ ಎಂಥಾವು! ಎರಡನೆಯವರಲ್ಲಿ ಕಡಾ ಬೇಡೋದೂ ಕಷ್ಟ. ಅವರರೇ ಎಲ್ಲೇದೂ ಕೊಡಬೇಕು? ತಂದ ರೇಶನ್ ತಮಗೂ ಸಾಲದ ಹೊತ್ತಿನಾಗ ನಮಗೆಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಾರು? ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನ ಆಯ್ತು, ಜೋಳ ತೀರಿ! ಮೂರು ದಿನಾ ಅವರಿವರಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟು ಕಡಾ ತಂದದ್ದಾತು. ದಿನಾ ದಿನಾ ಕಡಾ ಬೇಡಾಕ, ನನಗೂ ನಾಚಿಕೆ ಬರುತ್ತೆ! ನಿಮಗೇನು? ಉಟಾ ಮಾಡಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹೋದಿರಂದರ ತೀರಿತು! ನಿಮಗ ಹಿಂದಿನ ಕಾಳಜೀನೂ ಇಲ್ಲ...ನಿಮಗ್ಯಾಕ ಕಾಳಜಿ ಇದ್ದೀತು! ಇದ್ದೀಲ್ಲ, ಒಕ್ಕಲಿಗಿತ್ತಿ ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಾಕ!” ಎಂದು ರಡೆಯ ಮಾತನ್ನು ಒತ್ತಿಯೇ ಹೇಳಿದಳು ಮಲ್ಲಿವ್ವ.

“ನಾನರೂ ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನನಗೂ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗೀತೆ! ನಾ ಏನ ಬೇಕಂತೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಲೇನೇನು? ಸೋಮಾರ, ಮಂಗಳವಾರ, ಬುಧವಾರ ಹೋದರ, ಜೋಳ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದರು; ತಿರುಗಿ ಬಂದೆ! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿನ ಹಳ್ಳಿ ಜೋಳ ಆದರೂ ಬಂದೀತಂತ ಆಶೆ ಮಾಡಿದರ, ಆದೂ ಸಾಧ್ಯ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದ ಬೇಳೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲ ಹಾಳಾಗತಾವೋ ಏನೋ—ಅಂತ ಜನರು ಹೆದರಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಇದ್ದ ಜೋಳಾನೂ ಬಿಟ್ಟಡಾಕ ಹತ್ತಿದಾರ. ಅದರಿಂದ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿನ ಜೋಳಾನೂ ಸಿಗೋದು ಕಷ್ಟ! ಒಂದು ಹೇಳಿ ಯಾರಾದರೂ ಅಂಥವರು ಅಡಚಣೆಯವರು ಇಲ್ಲಿ ತಂದು ಮಾರ ಬೇಕೂ ಅಂದರ, ಈ ಮಳೆ ಒಂದು ಈ ಪರಿ ಹತ್ತೆಯ್ತು. ಈಗ ಏನ ಮಾಡಬೇಕು ತಿಳಿವಲ್ಲ. ಗುರುವಾರ, ಶುಕ್ರವಾರ ಆಸಾಧ್ಯ

ದಟ್ಟಣೆ. ಮೂರು ದಿನ ಜೋಳ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಬರು. ವವರೂ! ಆ ದಟ್ಟಣಾಗ ನಿಂತು ತರಬೇಕಾದರ ಕನಿಷ್ಟ ನಾಲ್ಕೈದು ತಾಸಾದರೂ ಹಿಡೀತೈತಿ! ಅಷ್ಟ ನಿಲ್ಲಾಕ ಯಾಕೇ ಎಲ್ಲ ಏತಿ? ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಆಗಡಿ ಸುರು ಆಗತೈತಿ; ಇತ್ತು ನಾ ಗಿರ ಒಳಗ ಉಟಾಮಾಡಿ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ನನಗೇನ ಬ್ಯಾಡಾಗೆಯ್ತೇ? ನನಗೇನ ತಿಳಿಯೊದಿಲ್ಲ? ‘ನೀನೂ ಮಧ್ಯಾ-ಸ್ವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಾ’ ಅಂತ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ, ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯ ಒಡಮೂಡುತ್ತ. ಆ ದೈನ್ಯ ಕೂಡಲೆ ಮಲ್ಲಪ್ಪನನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಅವಳ ಸಿಟ್ಟು ಶಾಂತವಾಯಿತು; ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆತ್ತಗಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದಳು :

“ನಾನರೇ ಹ್ಯಾಂಗ ಹೋಗಲಿ? ಈ ಮಳೆ ಒಂದು ಹೀಗೂ ಹತ್ತೆಯ್ತು; ಅದರೊಳಗ ನಳಾ ಒಂದು ಆದೂ ಯಾಕೇಕ ಬರುತ್ತೆ! ಕೂಸಿನ್ನ ನೋಡತೂ ನೋಡತೂ ನೀರ ತರಬೇಕಾ. ದರೂ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗತೈತಿ! ನಳದ್ದಾದರೂ ಏನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಏತೇ? ಅಲ್ಲೊ ತಾಸು ತಾಸು ನಿಂತಾಗ ಒಂದೊಂದು ಕೊಡಾ ನೀರು ಸಿಗಬೇಕಾದರ, ಕಣ್ಣೀರು ಕಪಾಳಿಗೆ ಒರತಾವು; ಮತ್ತೆ ಐದಕ್ಕು ಅಂದರೂ ನಳಾ ಬಂದಾಗತ್ತಾವು; ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಕೂಸಿಗೆ ನೀರೊಂದ ಹಾಕಿ ಮಲಗಿಸಬೇಕಲ್ಲ! ಮನಿಯೋಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖಾಂಡೀನೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡ್ತಾಕ! ಕೂಸಿಗೆ ನೀರು ಹಾಕಿದರ, ಇದ್ದ ಹಂಡೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಾಕ ಬರುತ್ತೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಮರದಿನ ನಿಮಗ ಜಳಕಕ್ಕ ನೀರು ಎಲ್ಲೆಂದೂ ಬರಬೇಕು? ಒಂದಿನಾ ಕೂಸಿನ ನೀರಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ತರಬೇಕೂ ಅಂತ ಮಾಡಿದರ, ಆ ನಿಮ್ಮ ಸಾವುಕಾರ್ಯ ರಂಗಣ್ಣ, ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಆಂಗಡೀ ಎದುರಿನ ಆಂಗಡ್ಯಾಕ ಕೂಡತಾನ...ಎಲೇ ತಿಂದು ಪಿಜಿ ಪಿಜಿ ಉಗಳಿಕೋತ! ಅಲ್ಲ ಹೋದರ, ಏನಾದರೂ ಕೊಂಕು ನುಡೀತಾನ. ನನಗ ಅದನ್ನ ಕೇಳೋದು ಲಗೋದಿಲ್ಲ! ನಾ ಅಲ್ಲಿ ಇರೂತನಕ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲೇ ಹಾಕಿ ಮಾತಾಡತಾ ಇರತಾನ. ಯಾವಾಗಲಾ ಮೀಸೀ ಮ್ಯಾಲ ಕೈ ತಿರವತ, ಏನೇನೋ ಹುಜ್ಜಾಟಾ ಮಾಡತಾ ಇರತಾನ. ಅದಕೂ ಹೇಳದ್ದು ನಾ ನಿಮಗ: ‘ನಾ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಂಟ್ರೋಲಿಗೆ ಹೋಗಾಕಿಲ್ಲ’ ಅಂತ! ನಾ ಏನ ಕೆಲಸ ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದಿನೂ. .ನಾ ಏನು ಕೆಲಸಾ ತಪ್ಪಿಸವ?”

“ನಾ ಎಲ್ಲೆ ಅಂಥೇ ನಿನಗ ಕೆಲಸಾ ತಪ್ಪಿಸತೇ ಅಂತ!” ಈ ಮಾತನ್ನು ಅಂದಾಗ ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಹೃದಯ ಕರಗಿ ನೀರು-ನೀರಾ ಗಿತ್ತು. ಅವನ ಹೃದಯ ಹಿಂದಿನ ಅಂಕೆಯಂತಾಗಿತ್ತು. ಮಲ್ಲಿವ್ವನ ಮಾತು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನೆ ಎಬ್ಬಿಸಿತ್ತು. ಆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರದ ಪಗಲೆಗಳು ಹಾರಿ, ಯಾವ ಯಾವ ಕೊನೆಯನ್ನೋ ಮುಟ್ಟಿ, ಮತ್ತೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದುವು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಲಿಗಳೆಳುತ್ತಿದ್ದುವು

ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾ ವು ದೋ ವಿಚಾರದಿಂದ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಂತಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಜ್ವಾಲೆಗಳೂ ಮಾಯವಾಗಿ ಬೂದಿಯಂತಾಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಏನನ್ನೋ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಮಲ್ಲವ್ವ ಹೇಳಿದಳು :

“ ಏನು ವಿಚಾರ ಮಾಡತೀರಿ? ವ್ಯಾಳೇ ಆತು. ಇಂದಾದರೂ ಹೋಗಿ ತರಿ. ಇಂದ ಹೆಂಗಾದರೂ ಸೂಟಿ ಏತಿ ! ಹೀಗಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡತೂ ಕೂತರ ಏನಾಗೋದು ! ”

“ ಏನಾಗೋದು ನಮ್ಮ ಕೈಲಿ ? ಎಲ್ಲಾ ಹಣ ಇದ್ದವರ ಜಿಲ್ಲಾಟಿ ”.....ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತ. ಕಡೆಗೆ ಮಲ್ಲವ್ವ ಕಾರ್ಡು ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ತಂದೊಗೆದಾಗಲೇ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳ ಸರಪಳಿ ಹರಿದದ್ದು. ಕಾರ್ಡು-ಕೈಚೀಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲಪ್ಪ ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದ. ಹೋಗಿ ನೋಡುತ್ತಾನೆ: “ ಕಲ-ಕತ್ತೆಯ ಬ್ಲಾಕ್-ಹೋಲ್ ” ಅಗಿದೆ ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿ. ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಜೋಳ ಇದ್ದಿಲ್ಲ, ಆದರೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಶನಿವಾರ ಸೂಟಿ; ಹೀಗಾಗಿ ರವಿವಾರ ದಿನ ಜನರು ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದರು. ಸರ್ವ-ಜಾತಿ, ಸರ್ವಭಾಷೆ, ಸರ್ವವಯಸ್ಕರ ಸಮ್ಮೇಳನದಂತಿತ್ತು ಆ ನೋಟ.

ರೇಶನ್ ಅಂಗಡಿಯ ಕಾರಕೂನ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ರಜಸ್ವರು ಬಿದ್ದಿದೆ. ಒಂದುಮಗ್ಗಲು ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡುಗಳ ಹೊರೆ ಮೊಳ ಎತ್ತರದಷ್ಟಿದೆ. ಕ್ಲಾರ್ಕ್‌ನ ತಲೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ತನ್ನ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಇಡಲು ಹೋದ.

“ ಏನು, ಯಾತಕ್ಕ ಬರತೀ ಇಲ್ಲೇ ? ನೋಡಲ್ವಿ, ಹೊರೆಗಟ್ಟಿ ಕಾರ್ಡು ಬಿದ್ದವ ಕಾಣುದಿಲ್ಲ ? ನಾ ಪಾಳೆ ಬಂದಂಗೆ ಕೊಡುವವ; ೧೨ರ ಮುಂದ ಒಂದಂ ಗಳಿಗೆ ಕೊಡ್ರಾಂವ ಅಲ್ಲ ನಾ ! ”

“ ಪಾಳೆ ಬಂದಾಗೂ ಕೊಡರೀ ! ”

“ ಏನ ಪಾಳೆ ಬರತಂದ ? ಇಂದೇನ ಮುಗಿತಾವ ಇಷ್ಟ ? ಸುಮ್ಮನೂ ಹೋಗಿ ನಾಳೆಗೆ ಬಾ ! ”

“ ಇಂದ ಮನ್ಯಾಗ ಜೋಳ ಇಲ್ಲರೀ ! ”

“ ಜೋಳ ಇರದಿದ್ದರೂ ನಾ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಉಪವಾಸ ಇರಬೇಕು ! ”

ಸುತ್ತಲಿನ ಜನ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು: “ ಅವನನ್ನ ಏನ ಮಾಡತೀರಿ; ನೀವು ಬರೀರಿ ! ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದ ಕಾರ್ಡ್ ಆದರೂ ಮುಗಿಸಿ ತಿರ್ದಿರಿ ! ”

“ ನಾ ಏನ ಸುಮ್ಮನೂ ಕೂಟಿಸೋದು ? ನನ್ನ ಡೈಯೇನು ಅಂತ್ಯ ಅಲ್ಲ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋಕ ! ”

“ ಎಷ್ಟು ಆದರ್ಶ ಮಾಡರೀ; ಸುಮ್ಮನೂ ಯಾಕ ವ್ಯಾಳೆ ಕೇಳತೀರಿ ! ”

“ ನಾ ವ್ಯಾಳೇ ಕಳೆತೇನ ? ” ಎನ್ನುತ್ತ ಒಂದು ಬೀಡ ಹೊತ್ತಿಸಿದರು ಕಾರಕೂನ ಸಾಹೇಬರು. .

“ ಸೇದತೂ ಸೇದತೂ ಒಂದರಡು ಕಾರ್ಡು ಬರೀರಿ. ” ಎಂದು ಜನರು ಹೇಳಿದರು.

“ ನಾ ಏನು ಮನುಷ್ಯನೂ ಅಲ್ಲ ? ನನಗೇನು ವಿಶ್ರಾಂತೀನೂ ಬ್ಯಾಡ ? ” ಜನ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು— ಇನ್ನು ಇವನ ಬಾಯಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆಂದು; ಆದರೆ ಬಂದ ಹೊಸಜನ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವ ಗೊತ್ತಾಗುವ ವರೆಗೆ ಇದೇ ತರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವನೂ ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಊರುತ್ತ ಬಂದ. “ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಡು ನಿನ್ನ ಇಟ್ಟಿದೆ; ನಮ್ಮ ಪಾಳೆ ಬಂತೇನರೀ ? ”

“ ನಿನ್ನ ಪಾಳೆ ನಾವು ಕಾಯಕೋತೂ ಕೂಡ್ರ ಬೇಕು ? ಲಗೂನೂ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಬರಾದಿಲ್ಲ... ಅಂಗಡಿ ಸುರೂ ಆಗೋದ. ರೊಳಗೆ ? ನಮಗೇನ ಕೇಳತೀ ? ನಿನ್ನಂಥವರು ದಿನಾ ಎಷ್ಟು

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಂದಿರ, ಧಾರವಾಡ. ಬೋರ್ಡಿಂಗ್ ಎಂಟ್ ಅಾಜ್ತಿಂಗ್

ರುಚಿಕರವಾದ ಊಟ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ವಸತಿ ಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಸ್ವೇಶನ್ ರೋಡಿನಲ್ಲಿಯೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಕೋರ್ಟು ಕಛೇರಿ ಪೇಟೆಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಯಾವ ಬಗೆಯ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರಂತೆಯೇ

ಶ್ರೀರಾಮ ರೆಸ್ಟೋರಂಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಉತ್ತಮ ಉಪಾಹಾರ ಮಂದಿರ ತುಷ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ತಿನಿಸುಗಳು. ಉಪಾಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಚಹಾ-ಕಾಫಿ ಪೇಯಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಸತ್ಕಾರ ಸಮಾರಂಭ, ಔತಣದ ಉಪಾಹಾರಗಳಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ. ಸ್ವೇಶನ್ ರೋಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ ರೆಸ್ಟೋರಂಟಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಭೆಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟು ಆನಂದ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಮಂದಿ ಬರತಾರೋ ಏನೋ! ಎಲ್ಲರ ಹೆಸರು ನೆನಪ ಇಡಾಕ ಸಾವೇನು ಹೇಳವರ? (ಹೊಗಳುವವರು)” ಎಂದು ಕಾರಕೂನ, ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೆನ್ನಿಲನ್ನು ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡ.

ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರು ಆ ಮುದುಕನನ್ನು ಕರೆದು ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡರು; ಆ ಮುದುಕನನ್ನು ಏನೇನೋ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನೂ ಮುದುಕನ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ನಂಬರು ಈಗ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರಾಶೆಯಂತೂ ಆಗಿಯೇ ಇತ್ತು; ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಏತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಆದರೆ ಮಾಡುವುದೇನು? ಅದುದಿಲ್ಲವನ್ನೂ ತಡೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ.

ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹೊಸಬನ ಕೂಡ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ನಾದ ಹಾಕಿದ ಹೊರತು ಅವನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಆ ಕಾರಕೂನ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲಸವಂತೂ ಬಹಳೇ ಮಂದವಾಗಿ ಸಾಗಿತು; ಜನ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಬಂದು ತುಂಬಿತು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ. ಗಮ್ಮಾಗ ಹತ್ತಿತು—ಕುದಿಸತೊಡಗಿತು.

“ಇದೇನು, ಸಾಕಾತಮಾ ನನಗೆ. ಕೆಲಸಾ ಮಾಡಂತೀರೋ ಅಥವಾ ಬಿಡಂತೀರೋ? ಸಾಕೆನ್ನು, ಈಗಂತೂ ಹನ್ನೊಂದು ಹೊಡೆಯಿತು. ಇನ್ನು ಒಂದು ತಾಸಿನಾಗ ಆದಷ್ಟು ಕೆಲಸಾ ಮಾಡತೇನಿ. ಆದರೆ ಹೀಗಂಗೆ ಅದರ ನನ್ನ ಕಡಿಂದೇನೂ ಕೆಲಸ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಗ ಹೋಗಿ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ; ನಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೀತೇನಿ. ಬಂದು ಬಂದು ಸಾಮಾನು ಒಯ್ಯಬೇಕು!”

“ಹೊರಗ ಮಳೆಬೀಳಾಕ ಹತ್ತೇತೀರಿ!” ಎಂದರು ಎಲ್ಲರೂ. “ಹೊರಗ ಮಳೆ ಬೀಳಾಕ ಹತ್ತಿದರೂ ನನಗೇನು ಹೇಳತೀರಿ? ನಿಮಗೆ ಮಳೆ ಹತ್ತಿತ್ತೇನು ಅಂತ ನಾ ಸಾಯಬೇಕ?”

ಕೆಲವು ಬಿಳಿಯಂಗಿಯವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ದ್ವಾರ ಯಿತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನೂ ಹೊರಬೀಳಬೇಕಾಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಗೋಡೆಯ ಮಗ್ಗುಲಿಗೆ, ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಆ ಮುದುಕ ನಿಂತರು. ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಗೋಡೆಯ ಆಸರಕ್ಕೆ ನಿಂತಿದ್ದರು ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಚೆಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊತ್ತು-ಕೊಂಡ ತಾಯಂದಿರೂ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಸಮಾಪಿತು. ಆದರೂ ಆ ಕಾರಕೂನನ ಮುಂದಿನ ಹೊರೆ ಸವಯಲಿಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ತನ್ನ ಸಾಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಇರಬೇಕಾಯಿತು ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ. ‘ಜಡವನ ಓಟ್ಟಿ ದವಡೆಗೆ ಮೂಲ’ ಎಂಬಂತಾಗಿತ್ತು ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಹಲ್ಲುತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು?

ಹನ್ನೆರಡೂ ಹೊಡೆಯಿತು. ಕಾರಕೂನ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ. ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪೆನ್ನಿಲು ಕೆಳಗಿಳಿಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮನೆಯ

ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಮಾತ್ರ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ. ಮನೆಗೆ ಹೋದರೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಟ! ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು, ಕಾರಕೂನನ ಕೈಕಾಲುಬಿದ್ದು, ತಾನೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಧಾನ್ಯ ತೆಗೆದು-ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಅವನದು. ಕಾರಕೂನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಕೀಲಿ ಜಡಿದು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ.

* * * *

ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಬರೆಯಬಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ಗಂಟೆಗೇ ಜನ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಬಂದು ತುಂಬಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಕಾರಕೂನನ ಕೈಕಾಲು ಬಿದ್ದು ಧಾನ್ಯ ದೊರಕಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರು ಬಾರದಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹೇಳಿದರೆ ಕಾರಕೂನ ಕೇಳುವವನೇ?—ಎಂಬ ಸಂಕಯವು ಮೊದಲೇ ಇತ್ತು.

ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಗಡಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಹಮಾಲರೂ ಕಾರಕೂನಸಾಹೇಬರೂ ಬಂದರು. ಬಂದು ರಜೆಪ್ಪರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು, ಮುಂದಿನ ಚಹದಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಹಕುಡಿಯಲು ಹೋದರು. ಚಹ ಕುಡಿದು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಮೂರುವರೆ ಗಂಟೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಕಾರಕೂನ ಬಂದು ತನ್ನ ಕಿವಿಯೊಳಗಿನ ಪೆನ್ನಿಲು ತೆಗೆದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಡು ಮುಗಿಸಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ; ಏನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂತೋ ಏನೋ! ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಪೆನ್ನಿಲು ಕಿವಿಗೇರಿಸಿದ: “ಹೀಗಾದರೂ ನಾ ಕೆಲಸಾನು ಮಾಡೋದಿಲ್ಲ; ನಿಮಗೆ ಮುಂಜಾನೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ?—ಹೊರಗ ಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿರಿ ಅಂತ! ಹೊರಗ ಹೋಗಿ ನಿಂತರೂ ಕೆಲಸಾ ಮಾಡತೇನಿ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರ ಇಲ್ಲ!”

ಜನರು, ಇವನ ಕೂಡ ಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೊರಗೆ ನಡೆದರು. ‘ಏನಾದರೂ ಆಗಲಿ, ತಮಗೆ ಧಾನ್ಯ ಬೇಗನೆ ಸಿಗಲಿ!’ ಎಂಬ ಹಂಬಲು ಬಡವರದು. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ನಡುಗುತ್ತ ಗೋಡೆಯ ಆಸರಕ್ಕೆ ನಿಂತರು.

ಕೆಲವು ಕೋಟು-ಬೂಟಿನ ಸಾಹೇಬರು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರಕೂನ, “ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಡು ಎಲ್ಲಿ ಆದರೀ?” ಎಂದ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಡನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡು ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಇರಿಸುವ ನಿಯಮ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೇನೋ! ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅವರ ಕಾರ್ಡು ತೆಗೆದು, ಕೊಂದು ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದ.

ಜನ ಗುಸು ಗುಸು ಎಂದಿತು; ಆದರೆ ಯಾರೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇಳಿದ: “ಎನ್ರಿ, ನಾವು ಅವರಿಗಿಂತಾ ಬೇಗ ಬಂದೀವಿ; ನೀವು ಸರತಿಪ್ರಕಾರ

ಕೊಡತೀನಿ ಅಂದಿರಿ; ನುತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮೊದಲ ಕೊಡಾಕ ಹತ್ತಿರಿ!”

“ಒಳ್ಳೇ ಬಂದ ಮಗಾ ನನಗ ಕಾಯದೇ ಕಲಸಾಕ ! ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ ಗೊತ್ತಾದೀತು. ಅವರು ಕಚೇರಿಗೆ ಮೋಗಬೇಕು; ಕಾಣದಿಲ್ಲ ಅವರು ಯಾರನ್ನೋಮು ? ಒಳ್ಳೇ ಕಾಯದೇಶೀರ ಕಾಣತೀಯಲ್ಲೋ! ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಬಂದೀ ಈ ಕಾಯದೇನ ?”

ಎಂದು ಅವನ ಕೂಡ ವಾದಿಸುತ್ತ ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಕೂನ.

“ಏನ ಮಾಡತೀರಿ ಹುಂಬರನ್ನ, ಬರೆಯಿರಿ!” ಎಂದರು ಕೋಟು-ಬೂಟಿನ ಸಾಹೇಬರು. ಕಾರಕೂನ ಪಾವತಿ ಬರೆದು-ಕೊಟ್ಟ; ಹಮಾಲ ಕಾಳು ಅಳಿದ.

“ಎಲೋ ನೋವ್ಯಾ, ಈ ಕಾಳಷ್ಟು ರಾವಸಾಬರ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬಾ!” ಎಂದು ಹಮಾಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ಕಾರಕೂನರು. ಹಮಾಲ ರಾವಸಾಹೇಬರ ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಒಂದು ತಾಸಾ-ದರೂ ಹಿಂತಿರುಗಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತ ಹಮಾಲನಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಕಾರಕೂನ ಪಾವತೀ ಬರೆಯುವುದನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ. ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ತನ್ನ ಕಾಯದೇಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ.

ಒಂದು ತಾಸಿನಂತರ ಹಮಾಲ ಬಂದ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಒಂದೆರಡು ಪಾವತಿ ಬರೆದಿದ್ದನೋ ಇಲ್ಲವೋ ! ಒಬ್ಬ ಕೋಟು-ಬೂಟಿನ ಸಾಹೇಬರು, ಅರ್ಧ ಸುಟ್ಟ ಸಿಗರೇಟೊಂದನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಸಿಗ-ರೇಟನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಒಂದೆರಡುಸಾರೆ ಎಳೆದರು; ಹೊಗೆ ಹೊರರಲಿಲ್ಲ.

“ಕಡ್ಡೀ ಹೆಚ್ಚೋ ರಾವಸಾಬರಿಗೆ” ಎಂದ ಕಾರಕೂನ.

ಕಡ್ಡೀ ಎಳೆದು ಹಮಾಲ ರಾವಸಾಬರ ಮೋರೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಸಾಹೇಬರು ಸಿಗರೇಟನ್ನು ಎಳೆದರು; ಕೂಗಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೋಟಿನಿಂದ ವೆನ್ನು ತೆಗೆದು, ರಜಪುರಿನಲ್ಲ ಏನೇನೋ ನೋಡಿದರು; ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪೆನ್ನಿಲಿನ ಗುರುತು ಹಾಕಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಏನೇನೋ ಬರೆದು ಕೊಂಡು ನಡೆದರು ನಡೆಯುವಾಗ ಕಾರಕೂನನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ-ಸಕ್ಕರಿ ಇಲ್ಲ!” ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಡುಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದರು.

“ಕಳಿಸಿ ಕೊಡುವೆ ರಾವಸಾಹೇಬ್” ಎಂದ ಕಾರಕೂನ.

“ಇಲ್ಲಿ ಯಾಕ ಇಟಗೊಂಡೀರಿ ಕಾರ್ಡು ? ಅವರವರ ಕಾರ್ಡು ಅವರವರ ಕೈಯಾಗ ಕೊಡಬೇಕು ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾವಸಾಹೇಬರು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದರು.

ಒಂದೆರಡು ಕಾರ್ಡು ತೆಗೆದು ಕಾರಕೂನ ಏನೋ ಬರೆದ. ಕೆಲವು ಅಕ್ಕಿ-ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಡಲು ಹಮಾಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲಸ

ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಸಾವಕಾಶ ಅಲ್ಲ.... ಸ್ವಲ್ಪ ಭರದೊ-ದಲೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ನಾಲ್ಕಾರು ಕಾರ್ಡುಗಳು ಮುಗಿದುವು. ಗಂಟೆ ಐದೂವರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿ ಗಡಿಯಾರದ ಕಡೆಗೆ ಇತ್ತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನೂ ವೇಳೆಯನ್ನು ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ೬|| ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಗಡಿ ಬಂದಾ ಗುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಐದುವರೆಯ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ನಂಬರು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಜನರು ಇದ್ದರು. ‘ಏನಾಗುವುದೋ ಏನೋ!’ ಎಂದು ಕಲ್ಲಪ್ಪ ತುಂಬ ಆತುರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ ಬಂದಳು. ಮುಖವೆಲ್ಲ ಸಪ್ಪಗಾಗಿತ್ತು. ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯವಿತ್ತು. “ಬಾಬಾ, ನನಗಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಲಗು ಕೊಡ್ತಿ, ಮಗಾಂ ಬಹಳ ಅಜಾರಿ! ಮನೆಯಾಗ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ.. ಹಾಂಗ ಕೊಟ್ಟುಬಂದೇನಿ, ಈ ಹೊತ್ತು ಮನೆಯಾಗ ಒಂದು ಕಾಳು ಅಕ್ಕಿನೋ ಇಲ್ಲ!”

“ಅದಕ ನನಗೇನ ಮಾಡುತೀ? ನಾ ಹೀಂಗ ಕೊಡವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೊಡತಾ ಹೋದರೂ, ನಾಳೆ ಅಂಗಡೀ ಮುರೀಬೇಕಾದೀತು ನಿಲ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದ; ಸರತಿ ಬಂದಾಗ ಬಾ ಅಂತ!”

ಆ ಮುದುಕಿ, ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಹನುಮನ ತಾಯಿ. ಹಾಗಲಹಣ್ಣಿನಂತಾದ ದೇಹ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಗನ ಜಡ್ಡಿನ ಚಿಂತೆ. ಅಂಥ ಮುದುಕಿಯೂ ಹೊರಗೆ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂತು. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಬಹಳ ಕನಿಕರವೆನಿಸಿತು. ಅವನು ಕಾರಕೂನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಏನ್ರಿ, ಮುದುಕಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ತೀ ಕಾಳು; ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಳಿದಾಗ ಕೊಡದ ಹೋದರ ಯಾವಾಗ ಕೊಡೋದು ?”

“ಒಳ್ಳೇ ಕಲಸಾಕ ಬರತಾನ ಧರ್ಮಾ! ಈಗ ನಿನಗ ಹೇಳಿಲ್ಲ ಹಲ್ಲಾಗ ನಾಲಗೀ ಹಾಕೊಂಡು ಸ:ಮ್ಮನಿರೂ ಅಂತ. ಇದಕ್ಕೆ

೫೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅನುಭವಪಟ್ಟ
ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಯ
ಜ್ವರದ ಗುಳಿಗೆಗಳು.

ಬಾಟ್ಲಿಗೆ ೧-೮-೦
ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಜ್ವರಗಳ ಮೇಲೂ ದಿವ್ಯಾಷಧಿ

ವಿಳಾಸ:—
ಗಣೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಕರ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕಂಪನಿ
ಗಿರಗಾಂವ, ಮುಂಬಯಿ.

ಕಂಟ್ರೋಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಟ್ರೋಲು... ಮಾತಿಗೂ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಹಾಕಬೇಕು! ಯಾರ ಸತ್ತರ ನಮಗೇನು ಸೂತಕ ಬರತೊಂದ? ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾಯದೊಂದಿಗೆ ನಡೆವರು!"

ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನಾದ "ಅಮ್ಮಾ ನೀವು ಹೋಗಿರಿ; ನಾನು ಕೂಳು ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರತೀನಿ!" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರಿದು ಹೋದ.

ಕೂಡಲೇ ಕಾರಕೂನ ಹೇಳಿದ: "ಒಬ್ಬರ ಕಾಳು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕೈಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ ಬರಬೇಡಿ! ಬೇಕಾದರೆ ನಿಲ್ಲು; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಾರ್ಡ್ ತಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು!"

ಮುಂದುವರಿದು ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಳು. ಆ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ—ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯು—ಗೋಡೆಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ, ಯಾರ ಹೃದಯವೂ ಕರಗಬಹುದಿತ್ತು. ಯಾವ ಹಿಂದಿಯನೂ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಆ ಸ್ಥಿತಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಲಾರ; ಸಹಿಸಲಾರ...! ಅದೇ...? ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಯರಿದ್ದರಲ್ಲವೇ? ಅದೇ...? ಆ ಕ್ಲಾಕ್ ಹಿಂದಿಯನಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲವೆಂದೇ ಒಳಬೇಕು. ಹಿಂದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಮರೆತು, ದೀನ ದರಿದ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಗದ, ವೃದ್ಧರನ್ನು ನೋಡಿ ಕರಗದ ಕೊಟ್ಟು-ಬೂಟಿನ ಆಡಂಬರಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುವ ಹೃದಯವುಳ್ಳವರು ಹಿಂದಿಯರೇ? ತನ್ನ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಮವೆಯ ಮೊರೆ ಹೋಗುವುದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕತನವಲ್ಲವೇ?

೬|| ಗಂಟೆಗೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ನಿಮಿಷವಿರಬೇಕು; ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಸರತಿ ಬಂದಿತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಒಳಗೆ ಹೋದ.

"ಏನೇನು ಬೇಕು?"

"ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನು ಕೊಡರಿ!"

"ಎಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ ಏನು? ಅಕ್ಕಿ-ಸಕ್ಕರೆ ಅಂತೂ ಪೊದಲು ಒಯ್ಯಿರಿ!"

"ಯಾವಾಗರೇ? ಇನ್ನೂ ಒಯ್ಯಿಲ್ಲ!"

"ಹಾಂಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಬರದೊಡೆನು?"

"ಇಲ್ಲರೇ; ನಾ ಇನ್ನೂ ಒಯ್ಯಿಲ್ಲ! ನಾ ಇವನು ಬಂದದ್ದು ಗಿಣಿ ತಾರೀಖು ಅದ ಮ್ಯಾಲೆ!"

"ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೇನೂ ಹೇಳಬ್ಯಾಡ; ಅಕ್ಕಿ-ಸಕ್ಕರೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಸಾಮಾನು ಕೊಡಂತೀಯೋ ಬಿಡಂತೀಯೋ? ಬೇಗ ಹೇಳು, ವ್ಯಾಳೇ ಆತು!"

ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ತನಕ ತಡೆದು ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಳವಳಿಸಿದ್ದ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾತಿನ ಬರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅವನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ದಂಗು ಬಿಡಿದವನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರದ ಮಿಂಚು ಮೂಡಿತು. ಮೋರೆಯೆಲ್ಲ ಕೆಂಪಾಯಿತು. ಏನೋ ಒಮ್ಮಿಂಚೊಮ್ಮಿ ಅವೇಶ ಬಂದವನಂತೆ ನುಡಿದ:

"ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನು ಕೊಡತೀಯೋ ಇಲ್ಲೊ?"

"ಎಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲ; ಒಂದೂ ಸಾಮಾನು ಕೊಡಬಿಡಿ!" ಎನ್ನುತ್ತ ಹಮಾಲನ ಕಡೆಗೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ಹೇಳಿದ: "ನಡ್ಡೋ ನೋಮ್ಯಾ! ಬಾಗಿಲಾ ಹಾಕು!"

ಈ ಮಾತು ಕಾರಕೂನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಕಲ್ಲನ ಕೈ ಕಾರಕೂನ ಕನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಲವಾದ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂತ್ತಿತ್ತು. ಕಲ್ಲಪ್ಪನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚೋ ಹೊಡೆತಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದಿದ್ದ. ಹಮಾಲ ಸಮಾವೇಶ ಕೂಡ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಹಮಾಲ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಗದ್ದಲ ಮಾಡಿದಾಗ, ನಾಲ್ಕಾರು ಜನರು ಒಂದು ಕಲ್ಲನನ್ನು ಹಿಡಿದರು - ಕಲ್ಲನನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಕಾರಕೂನನೂ ಎದು ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದಳು: "ಯಸ್ವಾ, ಅಕ್ಕಿ ಅಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರಿ; ಮಗ್ಗು ಗಂಜೀಮಾಡಿ ಹಾಕಾಕ ಒಂದು ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕಿನೂ ಇಲ್ಲ; ನಿನ್ನಿಂದ ಬೇಡಿದರೂ ಕಡಾ ಸಹಿತ ಯಾರೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ!"

ಕಾರಕೂನನಿಗೆ ಈ ಯಾವ ಮಾತೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಮಾಲ ಕೀಲಿ ಹಾಕಿ, ಕೀಲಿಯ ಕೈ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ಜೇಬಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಮುಂದೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ಹೇಳಿದಳು: "ಯಸ್ವಾ, ಕಾಲ ಬೇಕತೇನಿ; ಒಂದಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗಿರಿ! ಡಾಕ್ಟರ್‌ರು ಅಕ್ಕಿ ಗಂಜೀ ಹೊರತು ಏನೂ ಕೊಡಬ್ಯಾಡಾ ಅಂತ ಹೇಳಿದಾರು; ಪುಣ್ಯಾ ಬಂದಿ..." ಆಕೆ ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒಡೆದು "ಸಾಯಲಿ ಹೋಗು; ಸತ್ತರ ಒಬ್ಬರ ರೇಶನ್ ಆದರೂ ಉಳಿದೀತು!" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾರಕೂನ ಬೇಗ ಬೇಗ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ. ಮುಂದುವರಿದು "ಅಯ್ಯೋ" ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಳು.

ಕಲ್ಲನನ್ನು ಹಿಡಿದ ಆ ನಾಲ್ಕಾರು ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥರ ತುಟಿಗಳೂ ಎರಡಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಕೂನ ದೂರಹೋಗುವ ವರೆಗೆ ಕಲ್ಲನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ. ಕಲ್ಲ ಹಲ್ಲು ಕಡಿ. ಯುತ್ತಿದ್ದ: "ಬಿದ್ರಿ, ನೋಡತೇನ ಆ ಮಗನ್ನ! ಅಂಥಾ ಮುಡುಕನ್ನು ಒದ್ದಾಕ ಕಾಲ ಹ್ಯಾಂಗ ಎತ್ತಿತು? ಆ ಕಾಲನ್ನು ಕಡಿದು ಬಿಡತೇನಿ. ಬಿಡತೇನೋ ಇಲ್ಲೊ?" ಎಂದು ಒಂದೇ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ದೂರ ಬೀಸಿದ; ಆದರೆ, ಕಾರಕೂನ ಅಪೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳಿದ. ಆದರೂ ಕಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಪೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮುಡುಕಿಯು "ಅಯ್ಯೋ ದೇವಾ... ಎಂಥಾ ದಿನಾ ನೋಡಬೇಕಾತು? ಕಲ್ಲಪ್ಪಾ ಕೈ ಹಿಡಿ..." ಎಂದು ಏಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು.

ಕಲ್ಲಪ್ಪನ ಕಾಲು ಹಿಂಜರಿದುವು. ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ನುಂಗಿಕೊಂಡ. ಮುಡುಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅಧಾರಕೊಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಿದ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಗುಡುಗಿ ಕಡೆಗೆ ಮಳೆಯಾಗುವಂತೆ, ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರೆಗಟ್ಟಿದುವು.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಶ್ರೀ. ವಿ. ಜಿ. ಸಿಡ್ಧೇನೂರ, ಧಾರವಾಡ *

ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಯ ಸರಕಾರ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡದು ; ಲಾಭದ ಲೋಭವುಳ್ಳ ಬಂಡವಾಳಗಾರ ಮುಂದಾಳುಗಳೂ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೋಡರು. 'ಉದ್ಧರೇತ್ ಆತ್ಮನಾತ್ಮನಂ !'
ಜನತೆಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ-ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ಸೂತ್ರಗಳು ಜನತೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕು.

ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ತಂತ್ರ

ಕಳೆದ ಯುಧ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನಂತರ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ವಾರ್ತೆಯೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಜನತೆಯ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾತ್ರ ಜನತೆಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ರಾಜ್ಯವಾಗಕೂಡದೆಂಬ ಘೋಷಣೆಯು, ೧೯೫೩ನೇ ವರ್ಷದ ಲುಕ್ಸಂಬರ್ಗ್ ಮತ್ತು ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಲಿದೆ.

ಮಹಾಯುಧ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಹಿನಿ, ಹಿಂದೀ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಡೆಯುವ ತನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಭೋರಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವುದು ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಟಾಟಾ-ಬಿರ್ಲಾ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಗುಂಪು ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಆರ್ಥಿಕಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಹಿಂದೀ ಜನತೆಯ ಜೀವನಮೂಲಕ, ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತವನ್ನು ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆಯೇ ಅವರು, ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕೂಡ ಸಹಕರಿಸುವ ಬಗೆಗೆ ಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ನಡೆಯಿಸುವ ಶೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವು ತಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ, ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರೂ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಮೋಹನಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎಸೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪುರುಷಾರ್ಥವು ಯಶಸ್ವಿಯಾದಲ್ಲಿ, ನಿಜವಾದ ಸಮೃದ್ಧ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಮನೋರಥವು ಮುಗ್ಧಗೊಳ್ಳಿ. ಹಿಂದೀ ಜನತೆಯು ಅಮೇರಿಕನ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಜಪಾನೀಸ್‌ರಾದ ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಗುಲಾಮರಾಗುವುದು ಆದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವು ನಾಮಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಉಳಿಯುವುದು.

ಎಲ್ಲ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಮ್ಮ ವಿಶಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯು ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗ ಧಂದೆಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಉಕ್ಕು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಹೊರಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮೋಟಾರ್, ಟ್ರಕ್ಸ್ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ, ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ರೇಲ್ವೆ ಇಂಜಿನ್‌ನು ತಯಾರಿಸುವ, ವಿಮಾನವು ಕಟ್ಟುವ ಒಂದೊಂದು ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಬಗೆಗೆ, ಕಳೆದ ೨-೩ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತು-ಕತೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದುವು, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರೇಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗರಸ್ತೆ ಮುಂತಾದ ಸಾರಿಗೆಯ ಸಾಧನೆಗಳು ಬಹಳೇ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಜನತೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಈ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಿಗರಗಳ ಯಂತ್ರಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನ ಪದ್ಧತಿಯ ತೀರ ಹಳೆಯ ಕಾಲದುದೂ ಹಿಂದುಳಿದುದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

* ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅರುಣ ಬೋಸರ ಮೂಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನ ಅನುವಾದವಿದು.

ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮೇಲಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ದೊಡ್ಡ ಹಿಂದಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಗುಂಪು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಗಲಿರುಳೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲಿದೆ.

ಯುದ್ಧ ಪೂರ್ವದ ಅಂಕಿ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳಂತೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ೨೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳವಿತ್ತು, ಹಿಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಉಚಿತ-ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬ ಊಹೆಗಳನ್ನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ಸುರುವು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಬಂಡವಾಳದ ಸ್ವಾಮಾಂಶವು ಕೂಡ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಈ ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ, ಕಮೀಷನ್ ಮುಂತಾದ ರೂಪದಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಿಂದ ಪ್ರತೀವರ್ಷ ೧೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖರ್ಚು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ರವಾನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಜ್ಯಾಪಾರ, ಹಡಗು, ರೇಲ್ವೆಗಳಂತಹ ಸಾರಿಗೆ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ — ಟೆಲಿಗ್ರಾಫಿಕ್, ಅರಬಿ ಗಿರಣಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ, ಎಡ್ವಿಂಟ್ ಕಾರಖಾನೆ, ಅದರಂತೆಯೇ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಮಿನಿಯಮ್, — ಆಭರಣಗಳ ಖಡಗಗಳು, ಚಹಾ-ರಬ್ಬರ-ಕಾಫಿಗಳ ತೋಟಗಳು ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಬಂಡವಾಳವು ಬೀರಿಯಾಗಿದೆ.

ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮಾಲನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅತೀವವಾಯಿತು. ಶುದ್ಧಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಾಲವು ನಿರುತ್ತರವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈ ಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಹೊಂದುವ ಸ್ಥಿತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದ ಮೂಲಕ ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಪ್ರಮುಖ ಗುಂಪಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಆಯಿತು.

ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರನ್ನು ಹಿಂದಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಹಭಾಗಿಗಳೆಂದು ಕರಾರನ್ನು ಮಾಡಿ ಉಳ್ಳವ ಹೊಸ ತಂತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ತರಲಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ 'ಕೆಮಿಕಲ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್' ಮತ್ತು 'ಟಾಟಾ' ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರಾರುಗಳಾಗಿವೆ. 'ಸೆಫೆಲ್ಡ್ ಮೋಟಾರ್ಸ್' ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮೋಟಾರ್ ಕಂಪನಿಯು 'ಬಿರ್ಲಾ' ಅವರೊಡನೆ ಪಾಲಿಗಾರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದ ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ-

ಕೊಂಡಿದೆ. 'ಟೆಕ್ಸಟೈಲ್ಸ್ ಮೆಕೆನರಿ ಮೇಕರ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್' ಎಂಬ ಕಂಪನಿಯು, ಮುಂಬಯಿ-ಆಹಮದಾಬಾದುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗಿರಣಿಗಳ ಒಡೆಯರ ಸಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿರುವುದು, 'ಜಾನ್ ಬ್ರಾವುನ್' ಎಂಬ ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರಖಾನೆಯೆಂದರೆ, ಸಿಂಧದ 'ಆಬ್ಬಲಾ ಹರೂನ್' ಇವರ ಕೂಡ ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕರಾರು-ಸಂಧಾನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕೆಲವು ಹಿಂದಿ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಅಮೇರಿಕನ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕೂಡ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬಂಡವಾಳದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ

ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಬೆರಳೆಣಿಸುವಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕೆಲವೇ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು, ಎಷ್ಟು ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಉದ್ಯೋಗ ಧಂದೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರಖಾನೆಗಳು ಹೇಗೆ ನಷ್ಟವಾಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಮೇಲಿರುವವೆಂಬುದರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೆಳಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಹೊಳೆಯದಿರಲಾರದು:

೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿರುವ ೨೦೦ ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ೭೭೪೧ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ೭೨೦೦೦೦ ಕೂಲಿಕಾರರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ೨೦೦೦೦೦೦ ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೇವಲ ೧೯೯ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ೭,೪೭,೦೦೦ ಕೂಲಿಕಾರರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೯೩೬ರಲ್ಲಿಯಂತೂ ಈ ಅಂತರವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಈ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೯೭೭೭ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ೭ ಲಕ್ಷ ಕೂಲಿಕಾರರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ, ೯ ಲಕ್ಷ ಕೂಲಿಕಾರರು ಕೇವಲ ೨೪೯ ದೊಡ್ಡ ಕಾರಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಟಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ 'ಜಾಯಿಂಟ್ ಸ್ಟಾಕ್ ಕಂಪನಿ'ಯಂತಹ ಕಂಪನಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ೧೯೩೬-೩೯ರಲ್ಲಿ ನೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೨೦ರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಈ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ನೂರರಲ್ಲಿ ೧೨ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ೬೦ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರ ಗುಂಪಿನ ಶಕ್ತಿವರ್ಧನೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬರದಿರಲಾರದು.

ಮ್ಯಾನ್ಯೋಪೊಲಿ ಏಜೆನ್ಸಿಯ ಮಂತ್ರಿದಾರಿಯು
(Monopoly)

ಆದರೆ ಬಹುತರವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆ-

ಡೋಂಗರೆ ಬಾಲಾಮೃತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಗಳ ಸೂತ್ರಗಳು ಇಂದು ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವವೋ ಆ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಎಜ್ಜಿ ಫರ್ಮುಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಆದ ಗಿರಣಿ ಜೂಟು, ಕಲ್ಲೆವಲಿ ಮಣಿಗಳು, ಧಾತುಗಳ ಮಣಿಗಳು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ವಿದ್ಯುತ್, ಟ್ರಾಕ್ಟ್, ಬಸ್ ಮುಂತಾದ ಸಾರಿಗೆಗಳ ಸಾಧನೆ, ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು, ರಾಸಾಯನಿಕ, ಸೀಮೆಂಟ್, ಜೂಟು, ಚಹಾ, ಸಕ್ಕರೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರಖಾನೆಗಳು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗಳು, ಎವೆನ ಕಂಪನಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು— ಮುಂತಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೯೩೪ ಕಂಪನಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಕೇವಲ ೨೧ ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಎಜ್ಜಿ ಫರ್ಮುಗಳ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಯೂಲ್' ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕಂಪನಿಯು ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ವಶದಲ್ಲಿ ೯೨ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಲಾಢ್ಯವೆನಿಸುವ ೨-೩ ಒಂಡವಾಳಗಾರರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಅಮೇರಿಕೆಯ ವರ್ಗನ್ ಗುಂಪಿನ ಕೂಡ ಈ ಕಂಪನಿಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬರ್ಡ್ ಹೆಲಿಂಜರ್-ಗಿಲ್ಟ್ಸ್ ಆರ್ಟ್‌ನಾಟ್, ಮಾರ್ಟಿನ್ ಆಂಡ್ ಜನ್ಸ್ ಎಂಬ ಬಿಳಿಯ ಜನರ ಫರ್ಮುಗಳ ಅಧಿಕಾರ-

ದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೯೦ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕಂಪನಿಗಳು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದ್ದ ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನೂ ಕಾರಖಾನೆಗಳನ್ನೂ ಮಾರಿಬಿಟ್ಟರು.

ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತದ ಅನೇಕ ಟಿಸಿಲು

ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಲ್ಲಿ ಬಿರ್ಲಾ ಗುಂಪಿನ ಪರ್ಮಿನ ವಶದಲ್ಲಿ ೭೧ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಕಳ್ಳವೇಟಿಯ ಮುಕುಟಮಣಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಸಂಘಾನಿಯಾ ಇವರ ಜಿ. ಕೆ. ಇಂಧ. ಸ್ಟ್ರೀಜ್ ಪರ್ಮಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ೩೩ ಗಿರಣಿಗಳಿವೆ. ಡಾಲ್ ಮಿಯಾ ಗುಂಪಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ೨೩ರಿಂದ ೩೦ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಟಾಟಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ೨೬ ಇವೆ. (ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಣ್ಣ ದಾಣಿ ಕಂಡರೂ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಟಾಟಾರ ಮತ್ತೇದಾರಿಯು ಇರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡಬೇಕು.) ವಾಲಚಂದ ಹಿರಾಚಂದ ಇವರ ಪ್ರೀಮಿಯರ್ ಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಗುಂಪಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ೧೫ ಕಂಪನಿಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಡಗುಗಳ ರಚನೆಯಂತಹ ಮಹತ್ತ್ವದ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಸಮಾನೇತವಾಗಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಂಪನಿಗಳ ಡಾಯರೆಕ್ಟರನಾಗಿದ್ದು ಒಂದಿ, ಅನೇಕ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂಧೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪಿನ ಅಧಿಕಾರವು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದೆ, ಉದಾಹರಣಾರ್ಥ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೆ ಎಲ್ಲ ಅರಿವೆ ಗಿರಣಿಗಳ ಸೂತ್ರಗಳು, ೧೫೦ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವೆಯೆಂಬುದನ್ನು, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮುಂಬಯಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರಾದ ಪ್ರಿ. ಖಂಡೂಭಾಯಿ ದೇಸಾಯಿ ಇವರು ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜೂಟಿನ ೪೭ ದೊಡ್ಡ ಕಂಪನಿಗಳ ೧೪೩ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರು, ಇತರ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂಧೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೧೦೮೭ ಕಂಪನಿಗಳ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದು, ಅವರಲ್ಲಿ ೩೦ ಜನರು ನೂರರಲ್ಲಿ ೭೦ರಷ್ಟು ಕಂಪನಿಗಳ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಜ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅದೇ ಗುಂಪಿನ ಅಧಿಕಾರ

ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯು ಬೆಡ್ಡೋಗಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ತಮ್ಮ ಅಳತೆಮೀರಿದ ಲಾಭವನ್ನು ಜ್ಯಾಂಕಿನ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಭಾಂಡವಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು. ಟಾಟಾ ಇವರು ಗೆಂಟ್ರಿಲ್ ಜ್ಯಾಂಕನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಡಿಸಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಇವರನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಿರ್ಲಾರ ಯೆನಾಂಪಿಟೆಡ್ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್, ಡಾಲಮಿಯಾರ ಭಾರತ್ ಸಂಘಾನಿಯಾರ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಮುಂತಾದ ಜ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದುವು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇನ್ನೂ

ಫ಼ಿಗ್ಗೆ, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ನಡೆಯಿಸಿರುವ ಇಂಪೀ-
ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇದುವೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಕೈ-
ಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ರೋಲು, ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬಂಡವಾಳದ ಆರಾಂಶ
ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಡಿಪಾಜಿಟಿನ ಮೂರಾಂಶದಷ್ಟು ಇದೆ. ದೇಶ-
ದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೯೦೦ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ
೯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ, ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ-
ರುವ ಬಂಡವಾಳದ ಪ್ರಮಾಣವು ಶತಕದಲ್ಲಿ ಏಗರಷ್ಟು ಇದೆ.

ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಧಂದೆಗಳಿಗೆ
ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ
ಬಂದೇ ಗುಂಪು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕಜೀವನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು
ಕಗ್ಗುಂಟನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಿಗಿದಿರುವುದೆಂಬುದು ಕೆಳಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯ
ಮೇಲಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂದನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ
ಎಂಟು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ೬೬ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರು, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ
ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೨೮೯ ಕಂಪನಿಗಳ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ
ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಭಕ್ತ ಬಿರ್ಲಾ ಮತ್ತು ಲೀಗ್ ಭಕ್ತ
ಇಸ್ಸಹಾನಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಯುನಾಯಟೆಡ್
ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ೯೯ ಜನ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರು, ಒಟ್ಟು ೯೪
ಕಂಪನಿಗಳ ಡಾಯರೆಕ್ಟರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಕಾರೀ ಯೋಜನೆಗಳ ಸೂತ್ರಧಾರರು

ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರವೆಂದರೆ ಈ
ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ರಾಜಕೀಯ ವರ್ಚಸ್ಸಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು. ಯುದ್ಧ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶರ ರಾಜ್ಯಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಜನತಾ ಇವುಗಳ-
ಲ್ಲಿಯ ಕಂತರವು ದೊಡ್ಡದಾಗುತ್ತ ನಡೆದರೂ, ಉದ್ಯೋಗ-
ಧಂದೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡ,
ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಮನ ಒಲಿಸಲು ದರನಿಯಂತ್ರಣ
ಮತ್ತು ಪೂರಯುಕ್ತ ಇವುಗಳ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡ-
ವಾಳಗಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಠಾ. ವಾಲೇಸ್,
ಇಸ್ಸಹಾನಿ ಮುಂತಾದ ಕಂಪನಿಗಳು ಅಕ್ಕಿಯ ಮತ್ತೇದಾರಿ-
ಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಒಂಗಾಲದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಕಾರಣವಾದ್ದು
ಎಂಬುದು ಜಿನ್ನಾಗೆ ವಿವಿತ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದ್ದಲಿಯ ಖಣಿಗಳ
ಮೇಲೆ ಎರಡೇ ಕಂಪನಿಗಳ ಮತ್ತೇದಾರಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ, ದೇಶವು
ಇದ್ದಲಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನೆಷ್ಟು ಸಹಿಸಬೇಕಾಯಿತೆಂಬುದರ
ಅನುಭವವು ಇತ್ತೀಚಿನದಾಗಿದೆ. ಅರಿವೆಯ ಕಂಟ್ರೋಲ್
ಡೋರ್ಡಂತೂ ಗಿರಣೀ ಮಾಲಕರ ಬೋರ್ಡೇ ಆಗಿದೆ. ಮತ್ತು
ಈ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆದು, ಎಲ್ಲ ದರನಿಯಂತ್ರ-
ಣದ ಯೋಜನೆಯನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿಗೆಯುವ ಶುತಂತ್ರವನ್ನು ನಡೆ-
ಸಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಧೋರಣೆ
ಮುನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ಯಾನೆಲ್ಸ್ ಮೇಲೆ
ಇರುವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು, ವೇವೆಲ್ಲರ ರಾಜ್ಯದಾಡತೆಯಲ್ಲಿ ಸರ

ಆರ್ದೇಶಿತ್ ದಲಾಲ್-ಟಾಟಾ ಕಂಪನಿಯ ಡಾಯರೆಕ್ಟರ್-
ಇವರನ್ನೇ ನಿಯಮಿಸಿದರೆಂದ ಮೇಲೆ, ಇವರು ಯಾರ ಪ್ರತಿ-
ನಿಧಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

ಹೊಸ ಹಿಂದೀ ಸರಕಾರವು ಈ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸ-
ಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನೆಹರೂ ಸರಕಾರವು ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆ-
ಗಳ ಪುನರ್ಘಟನೆಗಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ ಸಲಹೆಗಾರರ ಬೋರ್ಡಿನ
೧೪ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ೯ ಜನರು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರ ಕಂಪನಿ-
ಗಳು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಜನರು ಅಥವಾ ಆ ಕಂಪನಿಗಳ ಕೂಡ
ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧಾನುವರ್ತಿಗಳಾದವರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬೋರ್ಡು
ತಯಾರಿಸಿದ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯೆಂದರೆ, ಟಾಟಾ ಮತ್ತು
ಬಿರ್ಲಾ ಇವರು ಎಲ್ಲ ಹಿಂದೀ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ
ತಮ್ಮ ಮತ್ತೇದಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ
“ಮುಂಬಯಿ ಯೋಜನೆಯ” ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿದ ಪುನರ್ಮು-
ದ್ರಣವೇ ಆಗಿದೆಯೆಂದು, ಒಹಿರಂಗವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರಕಾರದ ರಾಜ್ಯಯಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ-
ಗಾರರ ಹಿಡಿತವು ಎಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ
ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣವು ಇದೆ. ಅದೆಂದರೆ: ಹಿಂದೀ ಮತ್ತು
ವಿದೇಶೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹೊರಡಿಸಿದ
(ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿದೇಶೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ನಿಯಂ-
ತ್ರಣವಿದ್ದ) ಹೊಸ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ, ಯುದ್ಧೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಮಹತ್ತ್ವದ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂದೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಕೈ-
ಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಕ್ತದ್ವಾರವನ್ನೇ
ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಯಂತ್ರಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ತಯಾರಿ-
ಸುವುದು, ಹಡಗ ಕಟ್ಟುವುದು, ರೇಲ್ವೆ ಎಂಜಿನ್ ತಯಾರಿಸು-
ವುದು, ಮೋಟಾರು ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ತಯಾರಿಸುವುದು,
ಟ್ರಾಟಿಂಗ್ ಬಾಂಬ್‌ಗೆ ಜೇರಾಗುವ ಫೋರಿಯಮ್ ಥಾಪು-
ನಂತಹ ಖನಿಜ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ವಿಮಾನ ಸಾರಿ-
ಗೆಯ ಉದ್ಯೋಗ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು
ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರೇಲ್ವೆ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕಂತೂ
ಸರಕಾರದವರು ಸ್ವತಃ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ವರ್ಕ್-
ಶಾಸನ್ನು ಟಾಟಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಮತ್ತು ಜಿಂಗಳೂರಿನ ವಿಮಾನೋತ್ಪಾದನೆಯ ಸರಕಾರೀ
ಶಾರಖಾನೆಯ ಮೂರು ಡಾಯರೆಕ್ಟರುಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದನ್ನು ಜಿ. ಆರ್. ಬಿ. ಟಾಟಾ ಇವರಿಗೇ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಆದರಂತೆಯೇ ಆರಬ್ಬಿ ರಣಿಗಳ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿ-
ಸುವ ಒಂದು ಹಿಂದೀ-ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಕಂಪನಿಗೆ, ಷಾಹೀರ್ ರೀತಿಯಿಂದ
ಜೆಂಬಲವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ದೊಡ್ಡ ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಕಾಯದೇ ಮಂಡಳಿ
ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮತ್ತು

ಓಹರಂಗವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನಿಟ್ಟಿಲ್ಲ; ಆದರೂ ಕೂಡ ಬಾಟಾ ಕಂಪನಿಯ ಡಾಯರಿಕ್ಟರರಾದ ಡಾ. ಮಥಾಯಿ ಮತ್ತು ವಿ. ಭಾಭಾ ಇವರುಗಳಂಥ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ನಡು-ಗಾಲ ಸರಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನ-ಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ-ವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನಗಳಂತಹ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಸರಕಾರದ ರಾಜ್ಯ-ಯಂತ್ರದ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ-ವನ್ನು ಒಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮದೇ ರಾಜ್ಯವಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಜನತೆಯು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದೇಕೆಂಬ ಮಹತ್ತ್ವಾ-ಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ, ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂಧೆಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ-ಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತು ವಿಕೇಶವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಎರೋಫಿ-ಸಲು ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳನ್ನು ಜಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿಸಲು, ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿ-ಕನ್ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಕೂಡ ಸಂಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ-ಕೊಳ್ಳುವ ದೇಶದ್ರೋಹೀ ಧೋರಣವೇ ಈ ಗುಂಪಿನದಾಗಿದೆ. ಇಂದು ಅಮೇರಿಕನ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು, ಇದೀ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಪಾದಾಕ್ಷ್ರಾಂತ ಮಾಡುವ ಕುಟಿಲ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗಿಂತ ಸಹಸ್ರಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ಧೋರಣವೇ ನಿಶ್ಚಯವಾದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನವು ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಶ್ ಅಮೇರಿಕ-ಗಳ ಅಧೀನತೆಯಲ್ಲುಳಿದು, ಮೂರನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾದಿಗಳ ರಥಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ-ಯಾಗಿದೆ.

ಈ ದೊಡ್ಡ ವಿಧೇಶೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಸಾಧನೆ-ಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು, ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದು. ಆದರೆ ಅವರು ಹಿಂದೀ ಬಂಡವಾಳ-ಗಾರರ ಭಾಗೀದಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಯಂತ್ರಗಳ ವಿವಿಧ ಭಾಗ-ಗಳನ್ನು ಬೋಡಿಸುವ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನೇ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಇದೇ ಹಿಂದೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಉದ್ಯೋಗೀಕರಣ-ನೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಚಾರದ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಸಕ್ರ-ವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು.

ಹಿಂದೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜೀವನದ ಮೇಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡ-ವಾಳಗಾರರ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡುವ ಮೋರಾಟವನ್ನು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಮತ್ತು ದೇಶದ ನಿಜವಾದ ಉದ್ಯೋಗೀ-ಕರಣದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹಿಂದೀ ಜನತೆಯು ಈ ಮೋರಾಟದ ಸಲುವಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ಮಹತ್ತ್ವದ ಉದ್ಯೋಗ-ಧಂಧೆಗಳ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಒಡತನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸರಕಾರದ ಕಡೆ-ಗಿರಬೇಕು. ಅಂದರೇನೇ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ಸಾಮ-ರ್ಥ್ಯವು ನಷ್ಟವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಇದೇ ಹಿಂದೀ ಜನತೆಯ ಈ ಮೋರಾಟದ ಮುಖ್ಯ ಘೋಷಣೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರ ವಿರುದ್ಧ ನಮಗೆ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುವುದಿದೆಯೆಂದ ಮೇಲೆ, ಅದು ಕಾರ್ಮಿಕ, ರೈತ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ ಇವರ ಹಿತವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವವರ ಹಿತವೂ ಇದ್ದ ಮೂಲಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಳ-ವಳಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳೂ ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಹಿಂದೀ ಜನತೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ; ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿ-ಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿಕೊಡಲು ಈ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಿರ್ವ-ದಿಂದ ಸಾಗಿಸಿ, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲೇ ಬೇಕು.

WHILE AT DHARWAR—
For Clean & Tasty Meals
THE CITY CENTRAL LODGE
OPP. REGAL TALKIES,
DHARWAR
Will be the right Selection
VISIT ONCE...AND...BE SATISFIED.

☪

ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಊಟ-ತಿಂಡಿ
 ಗಳಿಗಾಗಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಏರ್ಪಾಡು !

ದಿ ಸಿಟಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಲಾಜ್,
 (ರೇಗಲ್ ಟಾಕೀಟಿನ ಎದುರು)
ಧಾರವಾರ್

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರವಾಸಿಕರೇ ಆಗಲಿ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
 ತೊಂದರೆ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ
 ಏರ್ಪಾಡು; ಒಮ್ಮೆ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯ
 ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಭಯದ ಗೀತ

★

ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಳ, ಬಿ. ಎ. (ಆರ್ನರ್ಸ್) ಮುಂಬಯಿ

ಭಯದ ಗೀತ ಹಾಡು, ಕವಿಯೆ

ಲಯದ ಗೀತ ಹಾಡು !

ಅಣುವಿನಂಥ ಅಣುವು ಕೂಡ

ಕೊಲಲು ಬಂತು ನೋಡು !

ಹಾಯಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುವೆ,

ಇನ್ನೂ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿರುವೆ —

ಭಯದ ಗೀತ ಹಾಡು, ಕವಿಯೆ,

ಲಯದ ಗೀತ ಹಾಡು !

ಮನದ ವಜ್ರ ಮುಖವನೊತ್ತಿ

ಇಳಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಮೂಸಿ

ಆದರ ಎದೆಯ ರಸವನೀಂಟಿ—

ಆದರ ಸವಿಯ ಅದರ ಕಹಿಯ

ಅರುಹಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ.

ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ.

ತಿರುಗಿ ನಿನ್ನ ಯಕ್ಷ ನೇತ್ರ

ಬಾಳೆತ್ತರ ಬಾಳನಾಳ

ಅಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ.

‘ ಎನಿತು ರವ್ಯ ಅನಿತಗಮ್ಯ—

ವೇನಿದಾವ ಲೀಲೆಯೋ !—

ಇದರ ಗೂಢವರಿಯಬೇಕು.

ಅಹಾ ಅಹಾ ಅಷ್ಟೆ ಸಾಕು ’

ಎಂದು ತವಕ ಪಡುತ್ತಲಿಹೆ.

ಅಗೋ ನೋಡು ಬಂತು ಬಂತು

ನಿನ್ನ ಚಿಂತನಕ್ಕೆ ಅಂತ !—

ಇನ್ನು ಚಿಂತೆ ದಿಗ್‌ದಿಗಂತ—

ವೇರಿ ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿ ಬಡೆದು—

ನಿಂತ ನೆಲವೆ ಸಾವ ಹೆತ್ತು

ನುಂಗಲಿರುವುದಂತೆ ನಾಳೆ.

ಜೀರು, ಕೊನೆಯು ಬಂತು ಎಂದು

ಜಗದ ಜನದ ಕಿವುಡ ಸೀಳಿ.

ಭಯದ ಗೀತ ಹಾಡು !

“ ಕಾಲಕೊಡಿದ ನನೆಯ ಗೊನೆಯು

ನರನು; ಇವನ ಕೈಯ ಕೊನೆಯು

ನಾಕವನ್ನೆ ನಿಲುಕಲಿಹುದು

ಇಂದು ನಾಳೆ ” ಎಂಬ ಸುಳ್ಳೆ

ಇನ್ನು ಮರೆಯೋ ! ‘ ಕಡೀ ಕೊಲ್ಲು ’

ಎಂಬುದನ್ನೆ ನರನು ಬಲ್ಲ.—

ಅಂತೆ ಕೂಗಿನಳತೆಯಲ್ಲೆ

ವಿಲಯ ಬೀಡ ಬಿಟ್ಟಿಹೆಂದು !

ಮೊಲ್ಲ ಸವಿಯು ಬೀಡ; ಜೀರ.—

‘ ಕೊನೆಯು ಬಂತು ಕೇಳಿ ’ ರೆಂದು.

“ ಅದರಯ್ಯಾ ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ

ಅಂತರಂಗ ರಂಗದಲ್ಲ

ಚಿತ್ತದಂಥ ಚಿತ್ತಲೇಖಿ

ಊಪಯಂಥ ಮೋಹಮೋವಿ

ಬರೆದರಹಾ ದಿವ್ಯರೇಖೆ

ಅವುದೋ

ಸ್ವರ್ಣಸಮರ್ಪದಕೆ ! ”

ಎಂದು ನೆನೆದು ಮರುಗ ಬೀಡ

ಸಲ್ಲದಂಥ ಕನಸ ಕಟ್ಟಿ

ಒಡೆಯಿಹೆಂದು ಕೊರಗಬೇಡ !

ಅದರೆಲ್ಲ ಆಗಬಹುದು,

ಆದರವನು ಗೈವರಾರು ?

ಮುಗಿಲ ಮಲರ ಮೂಸಬಹುದು,

ಕೈಯ ಚಾಚಿ ಕೊಯ್ಯರಾರು ?

ಹಗಲು ಇರುಳು ಹಿಗ್ಗಿನನ್ನ—

ವನ್ನೆ ಉಣ್ಣಬಹುದು. ಅದನು

ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಒಯ್ಯರಾರು ?

ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯ ಬಂದ ನರನೆ

ಶಾಪಮೂಢನಂತೆ ಇಂದು

ಕಾಳನೊಡನೆ ತಿಳ್ಳಿಯಾಡ

ಲೆಂದು ಕೈಯ ತಟ್ಟಿ ನಿಂದು

ಕೂಗಿ ಕೆಲೆವನೆಂದ ಮೇಲೆ,

ಮುಗಿಯ ಬಂತು ಕತೆಯು! ಪ್ರಳಯ.

ನರಗಿ ಗುಟುರು ಹಾಕೆ, ಬಿದರಿ

ನರನ ಪಿಳ್ಳೆಯೊಂದು ಬಿಡದೆ

ಚೆಲ್ಲೆ ಪಿಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಬಿದರಿ,

ಮಣ್ಣೊಳಡಗಲಿಹುದು! ಅಕೋ

ಬಂತು ಬಂತು ಕೇಡು !

ಭಯದ ಗೀತ ಹಾಡು, ಕವಿಯೆ

ಲಯದ ಗೀತ ಹಾಡು !

ಅಣುವಿನಂಥ ಅಣುವು ಕೂಡ

ಕೊಲಲು ಬಂತು ನೋಡು !

ತಂ ಬಾ ಕು

(ಹರಟೆ)

ಶ್ರೀ. ಬಾನೋಳಕರ ಶ್ರೀಧರರಾಯರು, ಪುಣೆ

ವಾಚನಾವತಾರಿಯಾದ ಭಗವಾನ್ ಸಾರಾಯಣನು ಮೂರೇ ವಾದಗಳಿಂದ ತ್ರಿಭುವನವನ್ನು
ನ್ಯಾಸಿಸಿದನಂತೆ. ಅದು ನಿಜವೋ ಸುಳ್ಳೋ ! ಈಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತಂಬಾಕಿನ
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾವತಾರ ತ್ರಿಭುವನಗಳನ್ನು ತ್ತುಂಬಿ ನಿಂತಿದೆ !

“ ಕೃಚಿತ್ ಹುಕ್ಯಾ ಕೃಚಿತ್ ಭುಕ್ಯಾ ಕೃಚಿನ್ಯಾ ಸಾಗ್ರವರ್ತಿನೀ |
ಏಷಾ ತ್ರಿಪಥಗಾ ಗಂಗಾ ಪುನಾತಿ ಭುವನಶ್ರಯಂ || ”

[ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಕ್ಯಾ (ಕೊಳವೆ) ರೂಪದಿಂದಲೂ ಕೆಲವೆಡೆಯಲ್ಲಿ
ಉಗುಳಿನ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮೂಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸವಾಗಿರು-
ವಂತಹ ಈ (ತಂಬಾಕು) ಗಂಗೆಯು, ತ್ರಿಭುವನಗಳನ್ನೂ ಪ್ರನೀತವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿರುವಳು.]

ಪಂಡಿತ-ವಾಮರರನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುವುದೇ ಕಾವ್ಯ.
ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಸಂತೋಷವು ಯಾರಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೆ
ಕೂಡ ತಂಬಾಕಿನಿಂದ ಸುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುದ-
ರಿಂದ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ತಂಬಾಕುಸೇವನ ಶ್ರೇಷ್ಠ—ಎಂದಂತೆ
ಆಯಿತೆಂದು ಯಾರೂ ಭಾವಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ‘ ಹರಿಪಾದ
ಸೇವನಂ ವ್ಯಸನಂ ’ ಹತ್ತಿದರೆ ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುಖವಾದೀತು?
ಕಾವ್ಯದ ವ್ಯಸನ ಹತ್ತಿದರೂ ಆಪ್ತೇ ಸುಖವಾಗುವುದು; ಆದರೆ
ತಂಬಾಕಿನಂತಹ ವ್ಯಸನ ಹತ್ತಿದರೆ? ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಮರೆಯು-
ಬಹುದು. ಹರಿಪಾದಸೇವನವಂತೂ ದೂರವೇ ಉಳಿಯಿತು.

ವ್ಯಸನಗಳೊಳಗೂ ತಾರತಮ್ಯವಿದೆ. ‘ ವ್ಯಸನವೆಂದ ಮೇಲೆ
ಎಲ್ಲಾ ಕೆಡುಕೇ ’ ಎನ್ನುವುದು ಯೋಗಿಜನರ ಸಹಜೋದ್ಧಾರ.
ನಮ್ಮಂತಹ ವಾಮರರಿಗೆ—ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ದಿನ—ಯಾವು-
ದಾದರೂ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಕೊಡುವ ತಂಬಾಕಿನಂತಹ
ವ್ಯಸನವು, ಮಹಾಪಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ
ಅಶೇಷೋಕ್ತಿಯ ಮಾತು. ಬತ್ತಿ ಕಟ್ಟುವವರನ್ನೂ, ಜಂಜಿ-
ವಿಚ್ಛುವವರನ್ನೂ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದವರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು
ಮೇಲೆ, ಉಳಿದವರು ಯೋಗಿಜನರ ಅವತಾರವೇ ಸರಿ. ದಾರಿದ್ರ್ಯ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸುಪುತ್ರರಾದ ನಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತ ರಾಮಭಟ್ಟರು
ಪಂಡಿತರು; ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತರು. ಯಾವುದೇ
ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವೇಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ, ಆದರೆ ಪುಷ್ಪಾರ್ಥ-
ವಾಗಿ ಸುಭಾಷಿತವೊಂದು ಬೇಕು— ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿ-
ದಾಗ, ಅವರು ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕುವರು.... ಛೇ! ಅವರ
ಕೈಯೇ ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು. ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯಿಂದ
ಒಂದು ಜಿಮಟಿ ನಶ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಗಿದರೆಂದರೆ,
ಬಿದ್ದಿತ್ತೇ ಒಂದು ಸುಭಾಷಿತ ಶ್ಲೋಕ—ಸುಂದರ ಸುಭಾಷಿತ—
ಮೂಗಿನೊಳಗಿಂದ, ‘ ಮೂಗಿನೊಳಗಿಂದ ನಶ್ಯ ಹೋಗಿ

ಸುಭಾಷಿತವಾಗಿ, ಬಾಯಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವುದು,
ಎನ್ನುವರು ರಾಮಭಟ್ಟರು.

ನಮ್ಮ ಪರಮಮಿತ್ರರಾದ ಐ. ಟೊಪ್ಪಾಸ್ವಾಮಿ, A. B. S. C.
ಅವರು ಈಗಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತರು. ಇವರ ಚಟವೆಂದರೆ—
ಚಟವೆಂತಹದು?—ಇವರ ಮುಖದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು;
ಬಿಳಿಯ ಜುಟ್ಟ (ಸಿಗರೇಟ್) ದ ಹೊಗೆಯ ಮೋಡದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿ
ಗುವ ಮಿಂಚಿನಂತೆ, ಸಿಗರೇಟಿನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಪ್ರಸಂಭವ ಕಾಣಿಸಿ-
ತೆಂತಲೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಜಿ. ಸಿ ಯವರದು ಹಾಗಲ್ಲ.
ಅವರಿಗೆ ಸಿಗರೇಟಿನಿಂದರೆ ಬೆಂಕಿ. ಬೀಡಿ (ಗದುಗಿನದು ಅಥವಾ
ಪುಣೇರಿ) ಎಂದರೆ..... ಬಲು ಮುದ್ದು. ನಾನು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್
ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತಾಗ, ನನಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಉತ್ತರ ಬೇಕು.
ಕೊಟ್ಟರು, ಮಾಸ್ತರರು. ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಅವರು
ಮಾಡಿದರು. ನಾನೂ ಪುಣೆಯ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ
ಊರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಗಂಟನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. “ ಏನೋ ಶ್ರೀಧರಾ, ಪುಣೇದಿಂದ
ಏನು ತಂದಿ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನಾನು ಕಿರುನಗೆ ನಕ್ಕು
“ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೇಬುಹಣ್ಣು, ಸ್ವಲ್ಪ ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಾಳಿಂಬ-
ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ತಂದೀನಿ ! ” ಎಂದು ಗಂಟನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟೆ.
ಸಚ್ಚಿಷ್ಠನ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಮುಖ ಗಂಟು
ಗೊಂಡಿತು. ಆದರೂ ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಇದ್ದುದಿಲ್ಲ ! ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದು
ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಏನಿದೆ ಒಳಗೆ ? ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪುಣೆ
ಬೀಡಿಗಳು ! “ Hallo ” ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಹೆಂಡತಿಗೆ
ಫಲಾಹಾರ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು ; ಮಗಳಿಗೆ ಚಹಾ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ
ಹೇಳಿದರು, ನನಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಹೇಳಿದರು. ಒಂದು ಬೀಡಿ
ಯನ್ನು ಮೇಲ್ಗೆ ತೆಗೆದು, ಹೊತ್ತಿಸಿ ಹೊಗೆ ಬಿಡುತ್ತ, “ ಶ್ರೀಧರಾ,
You will certainly be a critical Scholar. ನಶ್ಯ
ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಲೆ ಕಂಡಿ ! ” ಎಂದರು. ಆ ಆಶೀರ್ವಾದವು
ಫಲಿಸುವುದು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಅಘೋಷಿತ ಹಿರಿಯರು ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಲೆ, ಸುಣ್ಣ, ಆಹಿ-
ಕೆಯ ಬೆಟ್ಟ, ತಂಬಾಕು ! ಅವರ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗುವಾಗ
ಬಾಯೊಳಗೆ ತುಳಸೀ ತೀರ್ಥದ ಬವಲು ತಂಬಾಕುತೀರ್ಥವನ್ನು
ಹಾಕಿದರೆ, ಒಂದು ಪ್ರಹರ—ಮೂರು ಕಾಸು, ಎಂದರೆ

ಮುಂದಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರುವ ವರೆಗೆ— ಬದುಕುವರೆಂದು
ನಾನು ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸವಣೂರ
ಎಲೆ, ಹಾವೇರಿಯ ಅಡಿಕೆ, ಸೋಸಿಡ ಸುಣ್ಣ. ನಿಪ್ಪಾಣಿಯ
ತರಾಕು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಒಮ್ಮೆ ಜಿಗಿದು ಜೀಕಳಿ
ಜೊಡೆದರೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ! ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು
ಜೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ— ಇದೇ ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ನಮಗೆ ನಿತ್ಯದ ಹೋಳಿಯ ಹಬ್ಬ. ಇದು ಮಿಸ್ಟರ್ ಗುಡ್ಡೇ-
ರಾಯರ ಗತಿ. ವಾಮನಾವತಾರಿಯಾದ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾ-
ಯಣನು ಮೂರೇ ಪಾದಗಳಿಂದ ತ್ರಿಭುವನವನ್ನು ಪ್ಯಾಪಿಸಿದ.
ನಂತೆ; ಅದು ನಿಜವೋ ಸುಳ್ಳೋ— ಆ ನಾರಾಯಣನೇ ಬಲ್ಲ!
ಈ ಪುತ್ಯಕ್ಕೆ ವಾಗಿ ತ್ರಿಭುವನಗಳನ್ನು ಪ್ಯಾಪಿಸಿದ ತ್ರಿವಕ್ರಮಾ-
ವತಾರನೆಂದರೆ ತಂಬಾಕು! ಶಾಚಕೂಪದಿಂದ ಮೊದಲು
ಮಾಡಿ, ಶುಚಿಮಾಡಿದ ಅಡಿಗೆಮನೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ವಿಶಾಲ
ವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಪ್ರಾಸಾದಗಳ
ವರೆಗೆ, ಈ ತಂಬಾಕಿನ ಮಹಿಮೆಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಯಜ್ಞ-
ಕುಂಡದ ಹೊಗೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ತಂಬಾಕಿನ ಹೊಗೆಯೇ
ಮೂಗಿನೊಳಗೆ ತುಂಬುವುದು. ಮುಮುಕ್ಷು ಮುಂಚೆ ಮುಂತಾದ
ಮಂಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗಳತಮವಾದ ತಾಂಬೂ-
ಲದ ಕರಂಡಕದೊಳಗೆ ಪುಣೇರೀ ಜರ್ವಾ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ
ಕಾರ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಕುಂದು. ಮಡುವಂತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-
ರನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಪಂಚಮ ಜಾತಿಯವರ ವರೆಗೂ ಈ
'ಪಂಚನು'ದ ಸೇವೆಯು ನಡೆದೇ ನಡೆದಿದೆ. ಸ್ವೇಶನಿನ ಮೇಲೆ
ಗಾಡಿಯು ಎಂಜಿನು ಹೊತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಜೆಯೇ ಎಷ್ಟೋ
ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬತ್ತಿಯ ಎಂಜಿನು ಬುಸುಬುಸು ಹೊಗೆ ಹಾಯಿಸು-
ತ್ತದೆ. ಇದೇನು ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಸನವಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲವಿರು-
ದಾಗ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಯುವ ಬೀಡಿ, ಒಂದು ಆಣೆಗೆ ಹರಿಯುವ
ಸಿಗರೇಟು. ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿಯ ತಂಬಾಕಿನಿಂದ ಒಂದು ಹರಿಯುವ
ಸುಂದಿಯ ತಲಬು ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು; ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿಯ
ಸತ್ಯವು ಒಂದು ಹರಿಯುವ ಮನೆತನಗಳ ಮಂದಿಗೂ ಒಂದು
ದಿನದ ಸಾಲುವುದು. ಆಶುಮಧುರವಾದ ಮದ್ರಾಸದ ಸತ್ಯ-
ವಿದ್ವರಂತೂ ಒಂದು ಬಿಲ್ಲಿಯ ಸತ್ಯದಿಂದ, ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ
ರಾಮೇಶ್ವರದ ವರೆಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಾರಾಯಿ-
ಹುಂತೆ ಗಂಟಲನ್ನು ಸುಡುವಂತಹದಲ್ಲ. ವ್ಯಭಿಚಾರದಂತೆ
ಮನೆ ಮಾರುಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಹದಕಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತಹದಲ್ಲ. ಬೂಜುನಾಡುವ
ವ್ಯಸನದಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ವನವಾಸ, ಒಂದು ವರ್ಷ
ಆಜ್ಞಾತ ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವಂತಹದಲ್ಲ.
"ರೋಡೇಮೇ ಮಜಾ!"

ನಾನು ಸಣ್ಣವನಿರುವಾಗಲೇ ನನಗೆ ಬೀಡಿಯ ವ್ಯಸನ
ಸತ್ಯವಿತ್ತು; ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹದಲಕಿಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು
ಕದೂ ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮ ಕೈಬಿಡುವರು ಎಲೆ, ಅಡಿಕೆ, ಸುಣ್ಣ

ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತಂದು— ಬೇಕಾದವರು ಸೇದಬಹುದು
ಬೇಕಾದವರು ತಿನ್ನಬಹುದು— ಎಂಬ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತೆಗೆದ್ಯ
ಕೊಂಡು, ಒಂದು ಹಾಳು ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸೇದಹತ್ತಿದರು.
ನಾನೂ ಒಂದು ಝುಳಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದೆ. ನನಗೆ ಭೋಳಿ
ಬಂದು ಕಣ್ಣೆದುರು ಕತ್ತಲು ಕವಿಯಿತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಗಾಳಿ
ಹಾಕಿ ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರು ಆಪೊತ್ತಿನಿಂದ
ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ತನಕ— ನನಗೆ ಸಿಗರೇಟಿನ
ವ್ಯಸನ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿವಾದ ಕ್ಲಬ್ಬನ್ನು
ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆವು. ನಾವು ನಾಲ್ವರು ಜನ ದೊಡ್ಡವರು— ಒಬ್ಬ
ಎಂ. ಎ. ಒಬ್ಬ ಬಿ. ಎ. ಆದರಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲ ವಕೀಲರ ಮೇಲೆ
ವಿವಾದವು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಜಕೀಯ ಮುಂದಾಳುಗಳು.
ಅವರ ಗುಣ-ದೋಷಗಳು, ಜಲಜೈತ್ರ ಪಟಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಕೆಲವು ಮಾಡುವ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ತಾರಗಳ ಪಾಪನ ಜರಿತ್ರೆಗಳು,
ಮದುವೆ-ಮುಂಚೆ-ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಮೊದಲಾದುವುಗಳು!
ಒಂದು ದಿನದ ಪಾದಕ್ಕೆ ರಂಗು ತುಂಬಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು
'ತಕ್ಕೊಲಿಗೆ ಗೊಲ್ಡ್‌ಸ್ಟೇಕ್' ಎಂದರು. ಸುಮ್ಮನೆ ಹೊತ್ತಿ-
ಸಿದೆ; ಆರ್ಕಿಮಿಡೀಸನಿಗಾದ ಅನಂದವು ಆಗಬೇಕೆ? ಆಹೊತ್ತಿ-
ನಿಂದ ನಾನೂ ಸಿಗರೇಟನ್ನು— ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸೇದುವುದಿಲ್ಲ-
ಪಾದರೂ— ಆಮಾಸೆಗೊಮ್ಮೆ, ಹುಣ್ಣಿ ವೆಗೊಮ್ಮೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಅದೂ ತಾಂಬೂಲದ ಮೇಲೆ ಸಿಗರೇಟು ಎಂದರೆ, ಸಂಗೀತ-
ವಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಫೀ ಕುಡಿದಂತೆ!

ಒಳ್ಳೆಯದು; ಹೇಳುವ ಮಾತು ಉಳಿದೇ ಹೋಯಿತು.
ಅರ್ಜುನಂದರೆ: ನನಗೀಗ ಸತ್ಯವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. 'ನಶ್ಟದಾಸಂ
ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಹವ್ಯೇದಾಸಂ ವಿಶೇಷತಃ' ಎಂದು ಒಂದು
ಗಾದೆಯ ಮಾತಿದೆ. ನಶ್ಟದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಫೂರ್ತಿ,
ಸಿಕ್ಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ವಡೆಯುವ ಓಜಸ್ಸು, ಕಳೆಯುವ ಕಾಲ-
ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೇ ಸರಿ!
ಸೀಕುಲರ್, ನೆಪೋಲಿಯನ್, ಗ್ಯಾಡ್‌ಸನ್ ಇವರಂತಹವರು
ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಆಶಯಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಒಂದಿಷ್ಟು
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಬತ್ತಿ ವರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ
ಎಂತಹ ಪಾಪ? ಸಕಲ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಿಷಧ ಯಾವು-
ದೆಂದರೆ ಸತ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ಟೀಕಿನವನ್ನು ಬರೆದ
ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯಸಮುಚ್ಚಯದ ನಡುಸಡುವೆ ಅಥವಾ
ಕೊನೆಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಚಿಟಿಕೆ ಸತ್ಯವನ್ನು ವರಿಸಿಯೇ
ಸಾಗಿಸಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಕೂಡದು. ತಂಬಾಕನ್ನು
ತಿನ್ನುವುದು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ವ್ಯಸನ, ಸೇದುವುದು ದುರ್ವ್ಯಸನ;
ಖಂಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಒರೇ ವ್ಯಸನ— ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿ-
ಪ್ರಾಯ. ನಾನು ತಂಬಾಕನ್ನು ಬಾಯೊಳಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹಾಕಿಲ್ಲ.
ಎಂದೂ ಹಾಕಲಾರನೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು
ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ; ಬಿಡಲಾರನೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ,
ನನ್ನೇ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ನಶ್ಟಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಮೃತಾತ್ಮರ
ಜೀವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥ.

ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಏಕೀಕರಣವೊಂದೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ

(ಪೂರ್ವಾರ್ಧ)

೩೬ ಮಂಗಳವೀಡು ೩೬ನಿವಾಸರಾಯರು, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.
ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಇರುವುದಾದರೂ ಇಂದು ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಉಣ್ಣುವವರು
ಅನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ನಮಗೇ ದೊರೆಯಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರು ಮೋದ ಪ್ರಾಂತ
ಒಟ್ಟುಗೂಡುವುದೇ ಏಕೈಕ ಉಪಾಯವಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ನುಡಿ

೦೦೦೦ಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ
ಅತಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದಿತು. ಈಗಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸ್ಥಾನ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂದಿತೆಂಬುದನ್ನು
ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ
ಸಹ ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಉಚ್ಛ್ರಾಂತವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ—
ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ—ಉಳಿದು ಬರಬೇಕಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಪ್ರಾಂತವಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣವಾಗಲಿ
ಬೇಕು ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ
ತೊಡಕುಗಳಿವೆ; ವಿಚಿತ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಉದ್ಭವವಾಗಿವೆ.
ಅನ್ಯ ಪ್ರಾಂತಗಳಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯು ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ.
ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ತೇಜಸ್ವಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದು
ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಲೆ ಮೇಲೆಕ್ಕುತ್ತಿ
ನುರಿದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತವು, ಆ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ಪತನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಶಕ್ತಿ-
ಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು! ಅಂದಿನಿಂದ ಇಳಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದ
ಈ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರವು, ಈ ಮೂರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೃತ-
ಪ್ರಾಂತದಂತಿದ್ದು, ಅದು ಹೇಗೆಹೇಗೋ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮಾತ್ರ
ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಈ ದೀನ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯೆಂದರೆ
ಏಕೀಕರಣವೊಂದೇ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಅಡಳಿತಗಳಿಂದ
ಪ್ರಾಂತದ ಪ್ರಗತಿಪಥಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಆತಂಕಗಳು ಆವರಿಸಿವೆಯಷ್ಟೇ?
ಈ ತೊಡಕುಗಳೆಲ್ಲ ತಂತಾನೆ ಕಳಚಿಬಿದ್ದು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ ಸವಿನಸುಗಳು ಈಡೇರಬೇಕಾದರೆ, ಏಕೀಕರಣ-
ವೊಂದೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದ ಮೇಲೆ ಅದು ನಮ್ಮ
ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಮಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದುದನ್ನೂ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.
ಇಂತಹ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ದೇವರು ನಮಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವಾಗ,
ನಾವು ಅದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ಇಂದು
ಬೇಕಾದುದು ಈ ಪ್ರಯತ್ನವೊಂದೇ

ವಿಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರ!

ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದು

ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇಯೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಲ್ಲ
ಬಿಲೆ. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿರಲು ತಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಐಕ್ಯಗಳು
ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ೧೯೧೭ ನೆಯ ಇಸ್ವಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ
ಮುಖಾಂತರ ಏಕೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯವು ಸಂಸ್ಥೆಯ ರೂಪವೇ.
೧೯೧೭ರಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತಮಂತ್ರಿ ಮೊಂಟೆಗ್ಯೂರವರಿಗೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯ
ಕರಣದ ಮನವಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ
ಪರಿಷತ್ತಿನ ರಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ
ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟು, ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು, ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ
ಅಖಿಲಭಾರತ ಸರಸ್ವತೀಯ 'ನೇಹರೂ ಸಮಿತಿ'ಯವರಿಂದ—
ಕರ್ನಾಟಕವು ಅರಿಕ ಧ್ವಸಿಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವುಳ್ಳ ಪ್ರಾಂತ್ಯ
ವಾಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರಾಂತವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಪಡೆದು, ಕೊಡಗು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣ
ಮುನ್ನಣಿ ಹೊಂದಿ, ೧೯೨೦ ರ ವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ
ಏಕೀಕರಣದ ಅಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯಿಟ್ಟು, ೧೯೨೫-
೨೬ ರಲ್ಲಿ ಮಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವರೆಗೆ— ಲಂಡನ್ನಿಗೆ—
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಕ್ಷದ ಸಂಘದವರ ಮುಖಾಂತರ ತನ್ನ ಕೂಗನ್ನು
ಒಯ್ದು ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಯದೇವರ
ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗಶಃ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕಾರ್ಯದ
ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿ, ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾವನೆಯನ್ನು
ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಬಿತ್ತಿ, ೧೯೨೮ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಚ್ಚಿನ
ಮದ್ರಾಸ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂಡಲಗಳ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳ
ಏಕೀಕರಣದ ತೀರ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಶಾರ್ಯಕಾರೀ ಮಂಡಲದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ
ಆಶ್ವಾಸನ ಪಡೆದು, ಅದೇ ವರ್ಷ ಚಿತ್ರಕಲ್ಲದರ್ಗದ ಮದ್ರಾಸಿನ
ಮುರುಘಾರಾಜೇಂದ್ರರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಧಾರವಾಡ ಸಂಕಲ್ಪ
ನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ೧೯೪೦ ರಲ್ಲಿ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ
ಪರಿಷತ್ತಿನ ಧ್ವಜ ಹಚ್ಚಿ, ಮುಂದೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
"ಚಲೇಜಾವಾ" ಅಂದೋಲನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು
ಬೆಳೆಯಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಹದಿನೆಂಟೂ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೆ

ಗೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಏನಾ ಕರ್ಮಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೃದ್ರಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಧಾರವಾಡದ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಳುಳ ರಲ್ಲಿ ನಾರಿ, ಗಳುಳ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕುಪಾಸಂಸ್ಥೆಯ (High Command) ವರಿಷ್ಠ ಮುಂದಾಳು ಸರವಾರ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲರಿಂದ ಈ ಏಕೀಕರಣ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಮಹತ್ತರವಾದ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಜೊರ-
ಪಿಸಿ, ಕರ್ಮಾಟಕದ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಿನಂತಿದ್ದ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಿಲ ಕರ್ಮಾಟಕಸ್ಥರ ಮಹಾಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಗಳುಳರಲ್ಲಿ ಯವಸ್ಥಿ-
ಸಾಗಿ ಜರುಗಿಸಿ, ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಹೃದ್ರವಿಲದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತವಾದ ೨೨-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಈ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿ ನುಪಾತ್ಯಾಕಾಂಧಿಯಂತಹ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯ ಅತೀರ್ಯವನ್ನು
ಗಾಗ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ೧೯೧೬ರಿಂದ ೧೯೪೬ರ ವರೆಗೆ
ಮಾಸತೊಂದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಂದದ ನಂದಾದೀಪದ ಆಶ್ರ-
ಯದಲ್ಲಿ ಸನ್ನದ್ಧರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಭಾರತಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸವಿ-
ಲನನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಪಾದಿಸುವುದಿದ್ದರೆ,
ಕೊನ್ನನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅಖಂಡ ಕರ್ಮಾಟಕ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು
ಪ್ರಾಪ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು

ಏಕೀಕರಣದ ಹೆದಗುವು ದೆಂದೆಗೆ ಹೆತ್ತವ ಸಮಯವಿದು. ಈ ಹೆದಗದಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ತಮ ರಿಲ್ಲ ದೆಂದೆಗೆ ತಲುವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ
ದೇವವೂ ಇಲ್ಲ ಆದರೆ ದೆಂದೆಗೆ ತಲುವ ಕೂಡಲೆ, ಯಾರಾರು
ಮುನ್ನ ಇಳಿದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜ-
ಮಾನರಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸ್ವಾರ್ಥಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಹೆದಗದಲ್ಲಿರು-
ವಾಗಲೇ “ನಾನೇ ನೊಡಲು ಇಳಿಯುವೆ; ನೀನುಮಾತ್ರ
ಮೊಡಲು ಇಳಿಯಬೇಡ” ಎಂದು, ಹಲವು ಪ್ರವಾಸಿಕರು ಗುಲ್ಲು
ಮುಟ್ಟಿಸಿ. ಹೆದಗವನ್ನು ಜೋಲಿ ಮೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದುದು
ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ವ್ಯಥೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ಹೆದಗದಲ್ಲಿರುವ
ಇನ್ನಿತರ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪ್ರವಾಸಿಕರೂ, ಸಾಹಸಿಗ ತರಾಣರೂ,
ತಜ್ಞರಾದ ಹುಟ್ಟು ಕಡಿಯುವವರೂ “ಸಾವಧಾನ, ಸಾವಧಾನ”
ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕೂಗೂ ಎದ್ದಿದೆ. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಕೂಗೂ,
ಸಾವಧಾನದ ಕೂಗೂ ಕೂಡಿ ಗೊಂದಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ,
ಟೆಂಪ್ತಾಣಿಹಿಡಿದವರಿಗೆ ವಿವಂಚನೆಯಾಗಿದೆ. ತಿನ್ನು ಕಲ್ಲದ ಈ
ಬಗೆಯ ಪ್ರವಾಸಿಕರು, ದೊಡೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಗು-
ಟ್ಟು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇವರ ಕೂಗಾಟ-ಚೀರಾಟಕ್ಕೆ ಅಂತಃಕರಣ
ಕರಳಿಸಿಕೊಂಡು, ದೆಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇವರರು ಭಾವಿಸಬಂದು ಪಾರು
ಮಾಡಬೇಕು || ಹೆದಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೇವಾಯುದ್ಧಿಯವರು
“ಸೇವೆಗಾಗಿಯೇ ನಾವು ನಂದನವನವನ್ನು ಸೇರುವೆ; ಅಲ್ಲಿ
ಚಿಕ್ಕಂದದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಗಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುವುದು ಬೇಡ” ಎಂದು
ಹೇಳುವ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಹಲವರು ಕಿವಿಗೊಡದಿರುವರು. ಆ
ಬಗೆಯ ನಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಗಾಳ, ಏಕೀಕರಣ

ಚಳವಳಿಗೊಂದು ಬಂದು ಸೋಂಕಿದ್ದು ಕರ್ಮಾಟಕದ ದುದ್ದೇವ |||
ಆದರೆ ಇದು ಬಹುಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆಂಬುದೂ, ಗಾಳಿಯು ಗಾಳಿ-
ಯಾಗಿಯೇ ಹಾರಿ ಹೋಗುವುದೆಂಬುದೂ ಬಂಡಿತ.

ಈ ಚಿತ್ರವು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದಷ್ಟು ವಿಷಾದಕರವೂ ಆಗಿದೆ.
ಕೇವಲ ವಿಷಣ್ಣಮನಸ್ಸರಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಬಲೆಗೆ
ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದ ಆಬ್ಬರದ
ಕೂಗಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಯಾಗಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟರಾಗಿರುವುದೂ ಬೇಡ;
ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿರುವುದೂ ಬೇಡ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎಂತಹದಿದ್ದರೂ
ಧೀರರಾಗಿ ಸಾಮೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಾಗಿಸಿದರೆಯೇ ಬೇಕು
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದು.
ಶಾಂತಸ್ವತ್ತರಾಗಿ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದಲೇ ಈ ಕಠಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು
ಹೊಡೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಏಕೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯವು ಯಾರ ಯಾರ
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರುವುದೋ ಅವರಿಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತಿಗತವಾಗಿ-
ಯಾಗಲಿ, ಸಂಘರ್ಷ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಕಾರ್ಯೋ-
ನ್ಮುಖರಾಗುವ ಸಮಯವಿದು. ಹಳಿದು ಜಲಿದು, ಅಲ್ಲದಲ್ಲದ
ಗುಲ್ಲೆಬ್ಬಿಸಿ, ಮುನಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕರ್ಮಾ-
ಟಕದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ-ಸೀಮೆಗಳ ಮೇಲೆಯೂ, ಕರ್ಮಾ-
ಟಕದ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ
ಮಿನಿಷಪದಾರ್ಥಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಅನ್ಯಪ್ರಾಂತದವರ ಕಣ್ಣಿದೆ.
ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಜಲಸಾತಗಳ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ
ನಮಗೆ ಮೊರೆಯದಾಗಿದೆ! ಧೋ ಧೋ ಎಂದು ಹರಿದು
ಸಮುದ್ರಸೇರುವ ನದಿಗಳ ಸರನ್ನು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಸಜ್ಜು-
ಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಅನ್ಯಸರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಚಂಡಿಕೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದ-
ರಿಂದ ಮುಂಬೈ ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಕೊರತೆಗಳಿಗೆ
ಲಕ್ಷ್ಯ ಪೂರೈಸಲಾರದಂತಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬಂದರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿ-
ಸಲು ಅನೇಕರ ಅಡ್ಡಗಾಲು! ರೇಲ್ವೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ-
ಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುವವರು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆಡಳಿತದ ಕ್ರಮ,
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಘಟನಾಸಮಿತಿ, ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಇತ್ಯಾದಿ-
ಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡದಿರುವುದು,
ಸರಕಾರೀ ಅನೇಕ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಾನ ಕೊಡ-
ದಿರುವುದು— ಇತ್ಯಾದಿ ನಡವಳಿಕೆ. ಕರ್ಮಾಟಕವು ಮುಂಬಯಿ-
ಯಲ್ಲೆಯಾಗಲಿ, ಮದ್ರಾಸದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಉಳಿತಾಯದ ಭಾಗ;
ಆದರೂ ಈ ಉಳಿತಾಯದ ಹಣ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ನಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣದ
ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿ ಇದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ
ಮೋಟಿಕೊಂಡು ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಿಧಿಯ ಲೆಕ್ಕ ತೆಗೆದಾಗ ಮುಂಬೈ
ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂಡದಲ್ಲಿವೆಯೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ-
ವಾಗುವುದು.

ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಏಕೀಕರಣಭಕ್ತರು ಬಲ್ಲರು. ಆದು,
ದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಬ್ಬರು ಈ ಅನ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು
ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿ, ಅಂಕಿ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳೊಡನೆ ಜನತೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು,

ಮುಂಬೈ-ಮದ್ರಾಸ ಸರಕಾರಗಳ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ-ರಾದರೆ, ನಾಳೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಂತ-ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಲ, ಅಂತರ್ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಪೂಣಿಗಾರಿಕೆ ಇವುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡಬಹುದಾದ "ಕಮಿಷನ್" ಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಇವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು, ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಅರ್ಹತೆ ಬರುವುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ನಿರ್ದೇಶನ ಸೇವಕರು ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಬೇಕು, ಕೇವಲ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆದರೆ, ನಾಡಿನ ಮುನ್ನಡೆಯಾಗದು.

ಏಕೀಕರಣವೂ ಜನಮನದ ವಶೀಕರಣವೂ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಧೃಢವಾದ ಏಕೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೀಕರಣ ಬೇಕೆಂದೇ ಎಲ್ಲರ ಮತ, ಇದು ನಿಜ. ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೀಕರಣದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಹಲವರ ದೃಷ್ಟಿ ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿ ನೋಡುವಾ:

(ಅ) ಸಾತ್ವಿಕಸೇವೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇಂದು ಬೇಕಾದುದೇನು?—ಎಂದು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಸೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಏಕೀಕರಣವಾಗುವ ವಿನಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತವು ಬಲವಂತವೂ ಆಗದು; ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೇವೆಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲೂ ಬಾರದು—ಎಂಬ ವೃಥಾನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವವರು ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದವರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಎಂದರೆ ಜನತಾಜನಾರ್ಥ ನನ ಸೇವೆ. ಈ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿ. ಇದಿಷ್ಟು ಇವರನ್ನು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ.

(ಆ) ಉಚ್ಚ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತದ ಛಾವೀಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣುನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಉಜ್ವಲಪ್ರಾಂತವಾಗಲು ಸದೃಢವು ಅರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಡಿಯಬೇಕು; ಈ ಸೇವೆಯು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರದಿದ್ದರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ; ಕಾರಣ ಉಚ್ಚಬಗೆಯ ರಜೋಗುಣದ ತತ್ತ್ವದಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೇವಾಧೀಕ್ಷೆ ಹೊಂದಿ, ಹಲವರು ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿವಾರೆ. ಈ ವರ್ಗದವರೂ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಈಗೀಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನಸ್ಸು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆತಿ ಆಪ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗವಿದು.

(ಇ) ಸ್ವಾರ್ಥ-ಸೇವೆಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಾಧಿಸುವ ಹೆಂಚಿಕೆ ಗಾರರು, ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು, ಸ್ವಾರ್ಥದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಗೆ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನ ಕೊಟ್ಟು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಯೂ ಸಾಗುವಂತೆ ಸಾಹಸಪಡುವ ವರ್ಗವು — ಏಕೀಕರಣವು ಈಗ ಆಗೇ ತೀರುವುದೆಂಬ ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ—ಹಿಂದೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹಾಕಿರದಿದ್ದರೂ, ಈಗೀಗ ಆತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ 'ಏಕೀಕರಣ ಬೇಕೇಬೇಕು!' ಎಂದು

ಕೂಗಿ ಕೂಗಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗ.

(ಈ) ಚಾರೀಯತೆಯ ಅಂದೋಲನದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈಯಾದವರಿಗೆ, ಈಗ ಅವರು ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟುಹೋದುದರಿಂದ ಭಣಭಣವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಜಾತ್ಯಂಧತೆಗೆ ಈ ಮುಂದೆ ಮನ್ನಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆತಂಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವರು, ಆದರೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಂತಹ ಉಜ್ವಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಇವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ಅದುದರಿಂದ ಏಕೀಕರಣದ ಮರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಳತೆಯದಾಗಿ ಹಾಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಂದಿ ಈ ಅಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯಿಂದ ತಮಗೆ ಮಾನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತೀತೆಂಬ ಹಂಬಲ ಇವರಿಗೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಗದವರವರು.

(ಉ) ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರ ಗತಿಯೇನೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಹಲವು ಭಾರ್ತಿಕ ಪಂಗಡದವರು, ಏಕೀಕರಣದ ಚೇವನೇ ಕೊನೆಯ ಈ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಓಡಿದ್ದಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ ಈಗ ವೀರಶೈವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಯೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾಕರ ಹಕ್ಕು-ಬಾಧ್ಯತೆಗಳು ತುಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ, ಎಂಬ ಕೂಗು ಎದ್ದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಜನರು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಂತಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೀಕರಣವಿಲ್ಲದಾಗಲೇ ಈ ಪರಿ ವೀರಶೈವರ ಸಂಕುಚಿತ ಘೋರಣೆ ಬಲಿತರುವಾಗ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತವಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಗತಿಯೇನೆಂಬುದೇ ಇನ್ನೆ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣ. ಈ ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಅನಕಾಶವಿದೆಯೆಂದು ವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಈ ವಿಷಯದತ್ತ ಗಮನಿಸುವ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ನಂತರ ಒಬ್ಬ-ಗುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಒಂಡಿತ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದಂತೆ, ಮರದೇತಲೆ ಸರಕಾರವು ಒಪ್ಪಿದ ಚಾರೀಯತೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹೋಗದೆ ಇರಲಾರದು. ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಬೆಳಗಾಂವಿ, ಭಾರವಾಡ, ವಿಜಯಪುರ, ಒಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವೀರಶೈವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದುಮತವಿಲ್ಲ. ಕಾವೇರಿ, ಮಂಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ನೀಲಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪ್ರಮಾಣ ತೀರ ಸ್ವಲ್ಪ. ಅಥವಾ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಲ್ಲವೆಂದರೂ ಸಲ್ಲುವಂತಿದೆ—ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಇದ್ದಾರೆ. ವಸಾಹತು ಭಾಗದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೮೫ ಲಕ್ಷವಾದರೆ, ವೀರಶೈವರು ೧೨ ಲಕ್ಷ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ ನೂರರಲ್ಲಿ ೧೨ರ ಪ್ರಮಾಣ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಆಗೊಂಡು ಒಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ನಿರ್ಮಾಣವಾದರೆ, ಅದಿಂಥ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಎರಡು ಕೋಟಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪುತ್ತದೆ ವೀರಶೈವರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಐವತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದರ ಪ್ರಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ವೀರಶೈವರು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾಕರಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳು

ಶ್ರೀ. ಕೆ. ಎಸ್. ಐರಣಿ, ಬಿ. ಎ. (ಆನರ್ಸ್) ಸಾಂಗಲಿ

ಬರಲಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳಿಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಮಹತ್ತ್ವ ಬರಲಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅದರ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯ!

Libraries are the memory of mankind.

—Schopenhauer

ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳೂ ಮಹತ್ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯು ಬರ ವಿದ್ಯಾಮಂದಿರಗಳಿಂದಷ್ಟೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆ ಇದೆ. ಎಂತಲೆ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಮಹತ್ತ್ವ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡು, ವಾಸ್ತವವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿವಂತರು ಅಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹಣ ಸುರಿದು, ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳೆಂದರೆ ಬರಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲ; ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ—ಜ್ಞಾನದೇವತೆಯ—ಭವ್ಯ ಮಂದಿರ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ, ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲ ಲೇಖಕರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ, ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೇ. ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಯೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೇ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜನೀಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಮನುಷ್ಯನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿಯೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ಅಕ್ಕ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಮೇಲಣ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಓದು-ಗನು ಜನತೆಗೆ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಡಬಲ್ಲ; ತನ್ನ ಕಡ್ಡವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ. ಇದು ಅಲ್ಲದೆ, ಪುಸ್ತಕಾಲಯದ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿದೆ. ಉಪನ್ಯಾಸೋಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ಆಗಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವಂತಹದು. ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನದ ನಿಧಿ ಎಂಬುದು ಅಚ್ಚಳಿಯದ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾ-ಮಂದಿರಗಳಿಗಿಂತ, ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು. ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ, ತಿಳಿವಣ್ಣು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದೊಂದೇ.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸುಖ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡು ಓದು-ಗರಿಗೆ ಅವುಗಳ ಲಾಭವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಸಂಸ್ಥೆ. ಈ ಲಾಭವು ಓದುಗನಿಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಒಂದು ಪುಸ್ತಕದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಲೀ ಲೇಖಕನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಅದರ ತಲೆಬರಹವಾಗಲೀ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಓದುಗನಿಗೆ, ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಅವು ಪೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಗುರಿಯೇ ಇದು.

ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಮಹತ್ತ್ವ ಎನೆಂಬುದನ್ನು ಬಿ. ಎಚ್. ವ್ಹೀಲರ ಅವರು ಸಾರಾಂಶ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ಸಮಾಜವು ಮುಂದೆ ತಂದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಈ ಪುಸ್ತಕಾಲಯದಷ್ಟು ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದೂ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ನಿಲುಕುವಂತಹದೂ, ಮುಂದುವರಿದು ಬರಬೇಕಾದುದೂ, ದರ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ದಡ್ಡನಿಗೂ ತಡವರಿಸದೆಯೇ ಜಾಣನಿಗೂ ಒಪ್ಪು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಂತಹದೂ ಅದುದು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ.”

ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳು ಮುಕ್ತ-ರತ್ನಗಳ ಕಣಿಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾದವರು, ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಷ್ಟೊಂದು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಬಹುದು. ಈ ನಿರ್ವಹಣೆ

* The Library & the Community.

సరేనోవరదించి ఎల్లరూ తంతమ్మ పాత్రే ఓడిదమ్మ నిరన్న శుంచికొండు హోగబడుదు. ఇష్టల్లదే ఎల్లర అభిరుచిగే తక్కువన్న ఒదిగిసువ సామర్థ్యమో ఆదక్కిదే. పుస్తకాలయపు జీవనశక్తి అత్యవశ్యకమో అయ్యదు. అష్టే నిలాసవస్తుమో ఆగబడుదు. ఎంతలే 'ఒందూ పుస్తకాలయవిల్లద లూరు నిరసవాద ముల్లు నిరాశామయ వాతావరణమౌద్యేందు' ప్రతియోబ్బ చిద్రావంతను తిళి-యూతనన.

నమ్మ నేత ఇందు స్వతంత్రవాగిదే. ప్రజాసరకారపు, ప్రజర నిరక్షరతే ఎంబ తక్కువన్న హోదోడిసువుదక్కి బద్ధకంకణవాగిదే. సరకారమో జనతయూ శోడియో నమ్మ సామాజిక జీవనద ఈ అత్యంత ముదత్త్వద ప్రశ్న-యన్న చిదిసువుదక్కి, ఇదక్కూ హెచ్చాగి ప్రయత్ని-జీకాగిద. భవిష్యద్భారితదల్లి, పుస్తకాలయగళిగే హెచ్చి న మన్నణ దోరయ్యువుదరల్లి సందేహవో ఇల్ల. ఈగ ఓదో బందవనిగే పుస్తకాలయద బీటియాదరూ ఎను?—ఎందు శోబబడుదు. ఏకందరే సామాన్య శిక్షణ పడెద మోలి పుస్తకాలయగళ లుపయోగ—ఎంబుదు తిళిద మాత్రో ఆగిద. ఆదరే నమ్మ దోతద విషయదల్లి ఈ నియమ సరి-హోందువుదిల్ల. లుళిద ముందువరద దోతగళల్లియ పుస్తకాలయగళిగింత. నమ్మ నాడిన పుస్తకాలయగళు వచ్చి న హోణియన్న హోరజీకాగువుదు. ఎందరే తీర మా భూమికవాద శిక్షణవన్న శోడువుదక్కి పోదలు మూ, హెచ్చి న జ్ఞానాజ్ఞానీయ వరగూ నమ్మ పుస్తకా-లయగళు ఇందు ఆవశ్యక సాధనగళాగజీకాగిద. ఒందు బగేయ చిగుచిచువ శాలి-కాలోజిబుగళిగింత, పుస్తకా-లయగళు శిక్షణకార్యవన్న చచ్చు జీన్నాగి మోడువుదు సాధ్యవిదే !

లుళిద ప్రాంతగళాద ఒడోద, ఒంగాల, మహా-రాష్ట్ర ముంగళు పుస్తకాలయగళ ముదత్త్వవన్న-రితు, అవుగళ అభివృద్ధిగే క్రమవాగి హోగుత్తులివే. ఈ విషయదల్లి ఒందుళిద శీలవు ప్రాంతగళల్లి కనాట-కక్కో అగ్రపట్టి కట్టిజీశు. లుళిదే ప్రాంతీయ పుస్త-కాలయ సంస్థగళు మట్టికొందు, తమ్మ కృతాదష్ట భరింది కాయ నడియిసివే కనాటకక్కో అంతవ సంస్థీయ తేసరొందు మాత్రచి, కార్యవిల్ల ఆదూ సంస్థ జన్మ తాళిదుదు ౧౯౨౯ల్లి. ఎందరే ౧౮ వర్ష-గళ ఒందే. ఈగ అనేకరు ఆదర తేసరన్నా శోళిల్ల. (౧౮ వర్షగళన్న ఒండియో పుస్తకాలయద ముదత్త్వ-

వన్న నమ్మల్లి శీలవరు అరితిద్దరేంబుదు ఒందు మహ-త్వద సంగతి).

లుళిద అనేక సామాజిక, ఆర్థిక, శ్రేక్షణిక విషయ-గళల్లి కనాటక శుండు-తుండాగిరువుదు కాలొడ్-కాగిదేయిష్ట? పుస్తకాలయ జీవనళయ ఈగణ హిన్నడగే ఇదన్నో ముందుమోడువ ఆవశ్యవిల్ల. నేరేయ ప్రాంత-గళాద ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర దోతగళిగూ ఈ హింది. నింద ప్రత్యేక ప్రాంతవేంబుదిల్ల; ఆదరూ అల్లియ అనేక నిస్వార్థ కార్యకర్తరు ముందే బందు దుడి-దిద్దార.

నమ్మల్లి పుస్తకాలయగళాదరూ సాకష్టిల్ల. కన్నడ సాహిత్యపరిషత్తు, విద్యావర్ధక సంఘ ముంగళల్లియ దోడ్డవేందు కరయిసికొళ్ళబడుదూ పుస్తకాలయ-గళల్లి సామాన్య బోడికయ పుస్తకగళు శూడ దోర-తావేంబ నిరీక్షణీయిల్ల. యావ వాడనాలయగళల్లి వ్యవస్థ జీన్నాగిల్ల. పుస్తకవర్గీకరణద శాస్త్రీయ ఆ-యంతూ దూరవే లుళియితు.

నమ్మల్లియ పుస్తకాలయగళల్లి గ్రంథసంఖ్యియూ కడిమ. వాగ్మొషణ పత్రికయ 'వాడనాలయ సంఠిక' యల్లి శీలవు పుస్తకాలయగళ వాడయ శోడలాగిద్దు అవుగళల్లియ పుస్తక సంఖ్యి ౧౪౦౦౦౦౦ ౨౫౦౦౦ వరగిద. ఇరువ పుస్తకగళాదరూ తుంబ లుపయోగదువేంబుదో-బడుదో? ఇల్ల. 'ఒందుగర లుపయోగక్కాగి పుస్తక-గళు' ఎంబ పుస్తకాలయశాస్త్రద ముఖ్యతత్త్వవన్నో నావు మరతంతాగిద. ఇదిష్ట సూద, కన్నడదువేంబు కరయిసికొళ్ళవ శీలవు పుస్తకాలయగళల్లి, కన్నడ-క్కింత మరాలి పుస్తకగళి మచ్చు!* శాలి-కాలోజి న పుస్తకాలయగళిగూ మోలణ మోతుగళో అన్వయిసు-త్తువ.

పుస్తకాలయగళ పరిస్థితి ఇష్ట హసగట్టిదే ఎందు నిరాశీయింద కృషిల్లువుదు నన్న ఆశయవిల్ల. ఆదర దుర్దశియన్న శోరిసి, నమ్మ జనరల్లి అరివు లుంటా-గలి, ఎంబుదాగిద. నమ్మల్లి పుస్తకాలయ జీవన తక్కుమట్టిగే నడియితు—ఎంబుదాగి ఆదర ఇతిహా-సన్న బోరడే నిరాపిసలాగిద.† ఒందు నూరు వర్షగళ

* వాగ్మొషణ, మోజ్జా ౧౯౪౭, పు. ౨౯, ౩౪.

† క్రీ. శూర వేంకటరాయరూ, 'జయకనాటక' ౧౯౪౭.

ಹಿಂದೆಯೇ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಾಲಯವೊಂದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ, ದ್ವಿತೀಯ ಎಂಬುದು ತುಸು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಾತೇ. ಈ ಶತಕದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಚಳವಳಿ ೧೯೨೦ರಿಂದ ನಡೆದುಬಂದು, ೧೯೩೧ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ನಿಂತುಹೋದಂತಾಗಿತ್ತು. ತಿರುಗಿ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಸಮ್ಮೇಲನವನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಿಷ್ಫಲಪ್ರಯತ್ನ ಹಿಟ್ಟರೆ, ಕಳೆದ ವರುಷದ ವರೆಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಏನೂ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಜಾಗೃತಿ ಎಂಬುದು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಲು, ಹಿಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದಾನವಾಗಿ ಬಂದ ಗ್ರಂಥಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರದೆ, ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಕೈಲಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಓದುವ ವರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿವೆ. ಮುಂಬಯಿಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದವರು ಹೋದವರುಷ 'ಗ್ರಂಥದಿನ'ವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದುದು, ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಸಂಗತಿ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರವೇ, ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ' ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಇಂತಹ ಸಂಧಿಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಚಯ; ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಲೇಖನಮಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಗ್ರಂಥಜ್ಞ (ಲೈಬ್ರರಿಯನ್) ರೂ, ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರೂ, ಪುತಿಯೊಬ್ಬ ಓದುಬಲ್ಲವರೂ ಈ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳ ಮಹತ್ತ್ವ, ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಮುಂದಿನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗವಾದ, ಪುಸ್ತಕ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಕಂನಾಡ ಕತೆ

ಕಂನಾಡ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹುಟ್ಟು, ಬೆಳೆಗೆ ತಿಳಿಯ ಬೇಡವೆ?

ಕುರುಬರು, ರಡ್ಡಿಗಳು-ಗೌಡರು-ಪಾಟೀಲರು, ಹಳಬರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಜೈನರು, ವೀರಶೈವರು ಮೊದಲಾದವರ ನೆಲೆ ಗೊತ್ತಿರಬೇಡವೆ?

ನಮ್ಮ ಊರ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಇತಿಹಾಸ ಅಡಕವಾಗಿದೆ! ಪಾಡಿ, ಹಟ್ಟಿ, ಶಿರೂರ, ಮುಂಡ (-ರಗಿ, -ವಾಡಿ, -ಕೂರು, -ಗೋಡು), ಕೋಲ (ಹಾರ, ಪುರ, ಊರು) ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹೇಳುವ ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿವೆ ?

ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪೂರ್ವದ ಮೇರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ! ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಪರ್ವತದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ನಾಡಿಗೆಲ್ಲ ಹೆಸರೇನು ಬಲ್ಲಿರಾ? ಕಣ್ಣು ವಿಷಯ ಎಂದು ಒಮ್ಮೆ; ಕರ್ಣಾಟ ಸೀಮೆ ಎಂದು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ! ಕಂನಾಡು ಎಂದು ಹಲವು ಕಾಲ! ಕನ್ನೆ ನಾಡು ಎಂದು ಕೆಲವು ಕಾಲ! ಕನ್ನಡ ಎಂದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ!

ಕಮ್ಮೆ ನಾಡಿನಂತೆ ಕನ್ನೆ ನಾಡೆಂದು ಹೆಸರು ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಈ ಜನಾಂಗವು ಕಂನರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದುದು, ಅಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ದೊರೆತ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ (ಸ್ಮೃತಿಪುರಾಣಗಳ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ) ನೀಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಡವೆ?

'ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಸವೆದ ರೂಪವು, ಮಿಲ್ಟನ್ ಮಹಾಕವಿಯು ಹೇಳುವಂತೆ, ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಸವಕಳಿಗೊಂಡ ಪಾಡಿನ ದ್ಯೋತಕವೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತಿರುವಿರಾ?

ಹಾಗಾದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಇದನ್ನೊದಿ

ಬೆಲೆ: ೩-೦-೦

ಸರಸ್ವತಿ ನಿಲಯ, ಸಾಧನಕೆರೆ, ಧಾರವಾಡ

ನಾನು ಪಾಪಿಯೇ?

(ಸಣ್ಣ ಕತೆ)"

ತೀ. ಗ. ದ. ವಾಣಪೇಯ, ವಿಜಾಪುರ

★

ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಸ್ವಂತದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟೋ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಭೂತದಯೆಯ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾಗ, ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಲೆಕ್ಕ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ!

★

ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ; ಸುಮಾರು ೮ ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಕಚೇರಿಯಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಬದಲು, ಆ ದಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಅಡ್ಡಾಡಲು ಹೊರಟೆ. ತಣ್ಣನೆಯ ಗಾಳಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುಯ್ಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ತಂಪುಗಾಳಿಯ ಅರಿವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಇಂಕಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಲು ಮನಸ್ಸುಗಲಿಲ್ಲ; ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾನು, ವಿಚಾರವಶನಾಗಿ ಮರಳಿ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಇಳಿಮನಸ್ಸು, ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅತಿಮಾಗಿ ಬೀರಿತ್ತು. ಇಳಿಮನಸ್ಸಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲಹೆಚ್ಚುಗಳೂ ಮೇಲಿನಡಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದು, ಮನೆಗೆ ಬಂದವನೇ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತಟ್ಟಿದೆ. ತಾಯಿ ಬಂದವಳೇ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. 'ಯಾಕೂ, ಇವೊತ್ತು ಮಾಡಿದಿ? ಕೆಲಸ ಭಾ-ತ್ತೇನು?' ಎಂದು ತಾಯಿ ಕೇಳಿದಳು. 'ಇಲ್ಲ, ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟು ಭಾಳಿರದಿದ್ದರೂ ಮುಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಭಾಳಿಹೋತ್ತು ಹಿಡಿಯಿತು! ಈ ದಿನ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏಕೋ ಬೇಸರಿಕೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ; ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ, ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಲು ವೇಳೆ ಹಿಡಿಯಿತು,' ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟೆ. 'ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ, ಏಳನ್ನು; ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡು!' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಳು. ಕೋಟಿನೊಂದನ್ನೇ ತೆಗೆದು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಮಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಎದ್ದೆ; ಚಳಿಯ ಮೂಲಕ ಒಳಅಂಗಿ ಹೊರ ಅಂಗಿ ತೆಗೆಯಲು ಒಲೈಸಿತು. ಉಪಾಯಗಾಣದ ಎರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು, ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಚ್ಚಲುಮನೆಗೆ ಇಳಿದೆ

*ಜಮಂತಿಯ ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳ ಸೇರಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕತೆಯು.

ಸಂ. ಜ.

ಬಿಸಿನೀರನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಾಲು ತಿಕ್ಕುವಾಗ, ಮೃದುವಾದ ಪಟ್ಟು. ಘೊಂದು ತಗುಲಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಏನಿರಬಹುದೆಂಬ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಹಾರಿದವನೇ ಮೇಲೆ ಬಂದ; ಬಚ್ಚಲುಮನೆಯ ಪಾನಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತು ಅರ್ಧಮರ್ಧ ತೊಳೆದ ಕಾಲನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಚಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಇರದಿದ್ದರಂತೂ ತೀರಿಯೇ ಹೊಯಿತು, ಊಟವೇ ಸಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಕೈ-ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡಮೇಲೆ, ಹೊದೆಯುವ ಧೋತರವೊಂದನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಊಟ ಸಾಗಿದಾಗ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ಬಚ್ಚಲುಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕಾಲಿಗೆ ತಗುಲಿದ ಮೆತ್ತನೆಯ ಪಟ್ಟುವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದೆ: 'ಅದೇನಿತ್ತೋ ಏನೋ; ಸರ್ರನೇ ತಾಗಹೋಯಿತು!' ಎಂದೆ. ಈ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಚ್ಚಲುಮನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯೊಂದರ 'ಮೆಂವ' ಎನ್ನುವ ಡು ಕೇಳಬಂತು. ಅದರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ದುಂಬಿವ ಮಿಡಿತ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಚಳಿ, ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆನ್ನುವ ಸಹಜ ಕಲ್ಪನೆ ನನ್ನನ್ನಾವರಿಸಿತು.

"ಈ ಬೆಕ್ಕಿನ ತ್ರಾಸು ಎಷ್ಟಂತ ಹೇಳಲಿ! ತಾನೋಡಿರಬಹುದು ಜೋಟು ಅದ; ಮೈಯಂತ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಹೊಲಸು ತುಂಬೇದ! ನೀ ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ; ಆಗ ತಲೆಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು; ನಾನೋಡಿ ಅದನ್ನ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿಸಿ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದೆ. ಅದರಾಗ ಬ್ಯಾರಿ ಹೊರಗೆ ಚಳಿ ಭಾಳ ಬಿದ್ದಿದೆ! ಈ ಚಳಿ ತ್ರಾಸು ಅಲ್ಲದೂ, ಸುಡುಗಾಡು ಈ ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಾಟ! ಈ ಎರಡೂ ಕಾಟಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಾಗಿಲಾ ಹಾಕಿ, ಸುಮ್ಮನೆ 'ರಾಮ. ಸ್ವಸ್ತಿ' ಅಂದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಹಾದೀ ಕಾಯಕೋಶ ಕೂತಿದೆ. ಭಾಳಮಾಡಿ ಅದು ಬೆಕ್ಕು ಈಗ ಬಚ್ಚಲು ನೋರಿಯೊಳಗಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಒಳಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು!" ಎಂದು ತಾಯಿಯಿಂದಳು.

"ಇರಬಹುದು; ಇದೇ ಬೆಕ್ಕಿನ ಬಾಲವೇ ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಾಗಿರಬೇಕು! ಈಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿದ್ದ ಏನೇನೋ ಕಲ್ಪನೆ ಹೋದವು. ಮತ್ತೇನು ತಾಕಿತೋ ಅಂತ ತಿಳಿದಿದೆ!" ಎಂದೆ.

"ಹೊರಗೆ ಭಾಳ ಭಳ ಅದ; ಅದಕ್ಕೂ ಇಷ್ಟು ಅದು ಒಳಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಧಡಪಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಾಳು ಮನೇ ಮೂಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಗಲಿಲ್ಲೇನೋ! ಎಲ್ಲಾರ ಮನೇ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತೇದ!" ಎಂದು ನನ್ನ ತಂಗಿ ಅಂದಳು.

"ನಮ್ಮಂತೇ ಎಲ್ಲಾ ರೂ; ಅಂದಮ್ಯಾಲೆ, ಪಾಪ ಆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ

ಎಲ್ಲಿ ಜಾಗಾ ಸಿಗಬೇಕು? ಯಾರಾದರೂ ದಯಾ ತೋರಿಸಬೇಕಲ್ಲ!" ಎಂದೆ.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ತರದ ಮಾತು-ಕತೆಗಳು ಕೆಲಹೊತ್ತು ನಡೆದುವು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು; ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತೆ ಬಚ್ಚಲು ಮನೆಗೆ ಬೋವೆ. ನೊದಲು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆಯುವಾಗ, ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಲ್ಲದೆ, ರೂಢಿಯಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗಿದ್ದೆ; ಈಗ ಬೆಕ್ಕಿನ ಸುಳಿವು ಹತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕಂದೀಲಿನ ಬೆಳಕು ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ನನ್ನ ತಂಗಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಕಂದೀಲು ತಂದು ಬೆಳಕು ಹಿಡಿದಳು; ನನ್ನ ಮೊದಲು ನೋಟ ಆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹರಿಯಿತು. ಬಚ್ಚಲುಮೋರೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ನೆಲದ ಮುಖಮಾಡಿ, ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದೆ." ಕಂದೀಲಿನ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಅಥ ಮರ್ಥ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿತು; ಮತ್ತಿಷ್ಟೂ ತನ್ನ ಬೇಹವನ್ನು ಮುದುಡಿಕೊಂಡು, ಮೂಲೆಗೆ ಸರಿಯತೊಡಗಿತು. ಹೇಗೋ ಕೈಬಾಯಿ ತೊಳೆದು ಕೊಂಡೆ. ಮೈಮೇಲೆ ಹೊದ್ದ ಧೋತರ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು; ಸಾವಿರಕ್ಕೊಂದು ನಡುಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಂಗಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ. 'ವಾಸ, ಈ ಬೆಕ್ಕಿನ ಗತಿ ಈ ದಿನ ನೆಟಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ' ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಇದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಮೈಕೊರೆಯುವ ಚಳಿ ಇದರೂ ಮೊರ ಬಿದ್ದು, ತಾಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು!" ಎನ್ನುವ ಒಂದು ನಿಚಾರದ ಸುಳಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗ ಹುಟ್ಟಿತು.

ತಾಯಿ ಈಗ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುತ್ತಿದ್ದಳು: "ಮೆಂಪ್" ಎನ್ನುವುದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಸದವಳಿಗೆ ನನ್ನನು, ಕಂಡು ಕರೆದು 'ಈ ಬೆಕ್ಕನ್ನಿಷ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ನೀನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾ; ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಇದು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ!' ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು, ದಪ್ಪಗಿನ ಟಾವೆಲೊಂದನ್ನು ಮಡಿಲ ತಲೆಗೆ 'ಸ್ಕಾರ್ಫ'ವಂತೆ ಬಿಗಿದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಂದೀಲು ಹಿಡಿದು, ಬೆಕ್ಕಿನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದೆ; ಮೈಮೇಲಿನ ಕೂದಲುಗಳೆಲ್ಲ ನೆಟಿಮೆ ನಿಂತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮೇಲೊಳಗಲು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ಸಾಲು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ಮಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆಳಮುಖಮಾಡಿ ಏನನ್ನೋ ಧೈನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮೈಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಕೈ ಜುಮ್ಮೆಂದಿತು; ಚಳಿಯ ತಿಪ್ಪವೇ ಅದರ ಮೈಮೇಲೆ ಇರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ, ಅದರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ತೊಗಲನ್ನು ಹಿಡಿದೆ. ಕೈಯಿಂದ ಅದು ಜಾರತೊಡಗಿತು. ಕೈಯೊಳಗಿನ

ಕಂದೀಲನ್ನು ತಂಗಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಎಡಗೈಯನ್ನು ಜಾರಬಾರದೆನ್ನುವ ಅಸರಕ್ಕೆಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಹೊರಟೆ. ಕಗ್ಗತ್ತಲೆ ಕವಿದಿತ್ತು; ಓಣಿಯೊಳಗಿನ ಒಂದು ಸಂವಿಯನ್ನು ಗೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಲಸವಾಯಿತೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ನನ್ನ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಒಂದು ಓಣಿಗೆ ನಡೆದಿ. ಯಾರ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲದ ಆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ದೂರ ನಡೆದು ಒಂದು ಸಂವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಚಳಿಯ ಹೊಡೆತದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ; ನನಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ತೋರಿಸಲೆಂದು ಕಂದೀಲು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂಗಿಯೊಡಗೂಡಿ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿದೆ.

ರಾತ್ರಿ ಬಡವನಾಗುತ್ತ ನಡೆದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಲ್ಪಸಂಕೋಚದ ಮೂಲಕ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಕೋಣೆಗೆ ನಾನು ಮಲಗಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನು ಇನ್ನೂ ಮರಳಬರುವ ಕೊತ್ತಾಗಿರದುದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಏನನ್ನಾದರೂ ಓದಬೇಕೆಂದು ಕುಳಿತಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಓದಿರಬಹುದು: ಓದಿನ ಕಡೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ; ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊರಜಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತೆ 'ಮೆಂಪ್' ಎನ್ನುವ ಸ್ವರ ಕೇಳಿಸಿತು.

"ಮತ್ತೆ ಬಂತು ನೋವವ್ವ, ಆ ಬೆಕ್ಕು! ಓಣಿಯೊಳಗೆ ಇಷ್ಟು ಮನೀ ಹತ್ತಿದರೂ ಕೂಡ, ಎಲ್ಲಾರ ಮನೀ ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಮನೀಗೇ ಇದು ಗಂಟುಬಿಡದ" ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಬಾಗಿಲಹತ್ತಿರವೇ ಮಲಗಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂಗಿ ಏಳುತ್ತ, ತಾಯಿಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಮಾತು-ಕತೆಗೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಒಳಗೊಳಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೆಚ್ಚಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು; ಹೊರಗೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವುಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತೆನ್ನುವ ಅರಿವು ನಮಗಾಗ ಒರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂಗಿ ನನಗಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ ಕಂದೀಲಿನ ಬೆಳಕಿನ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ನಡೆದು ಬಂದಿರಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿಚಾರ ನಮಗಾಗ ಹೊಳೆಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಹೊರಗೆಟ್ಟು ಬರಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಸಲ ದೀಪದ ಸಾಹಾಯ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಹೋಗಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಬರಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದೆ. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದೆ. 'ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುವಿರಾ?' ಎನ್ನುವಂತೆ ಅದು ಕಟಕಟನೆ ತನ್ನ ಕಾಲುಗುರುಗಳಿಂದ ಕೆದರುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದೆ; ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಆ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಇನ್ನು ಅದು ತಿರುಗಿ ಬಾರದೆಂತೆ. ದೂರ ಸಿಕ್ಕದೆಂತೆ— ಸಂದಿಗೊಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು— ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ

ಕನ್ನಡಕವಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಎಡವಿದರೆ, ನಿನ್ನೆ-
ದರೂ ಇದಿರು ಹಾಯ್ದರೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಳುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು,
ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತ ನಡೆದ. ೨-೨ ಸಂದಿಗ್ಧೋದಿ-
ಗಲನ್ನು ದಾಟಿ, ಒಂದು ಬೀದಿಯೊಳಗಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ.
'ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನು ತೆರಗಿ ಅದು ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಬರಲಾರದು,
ಬರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ,
ಅದನ್ನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು; ಮನೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದ.

ಮನೆ ಸೇರಿದಾಗ ರಾತ್ರಿ ೧೦ ಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು; ಇನ್ನು ಓದಲಿಕ್ಕೆ
ಕೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಗೆಳೆಯನು ಆಗ ಕೋಣೆಗೆ
ಬಂದಿರುವುದೆಂದು ಬಗೆದು, ಅವನ ಬೋಲಿಯನ್ನು ನಡೆದ.
ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ವಿಚಾರಗಳ ಹೊಯ್ಯಾಟವೊಂದು ನಡೆದಿತ್ತು.

"ಮನುಷ್ಯ ಓದುವಾಗ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನತೆ ಓದುತ್ತಾನೆ; ಮಾತು-
ಕನೆಯಾದುವಾಗ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನತೆ ಆಡುತ್ತಾನೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆ-
ಯುವಾಗಲೂ ತತ್ತ್ವದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇದು
ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದು ರೀತಿ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು
ಒರಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚುವಾಗ ಕೃಷಿಯು ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರವೊಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕಾರ್ಯವು
ಹಿಡಿಯುವ ದಾರಿ ಬೇರೆ! ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ
ವಿಲ್ಲವಂತೆ ಆಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ತತ್ತ್ವ-
ವೇತ್ತರಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆ; ಮಹಾಮೂಢರಂತೆ ವರ್ತಿ-
ಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ದಿನ ನಾನು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಹೊತ್ತಿನಿಂದ
ಚಳಿಯುವ ದೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದ ಆ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಎರಡು
ಸಲ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆನಲ್ಲ; ಅದು ತನ್ನ
ತಾಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ—ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹೊರಗೆ
ಬಿಟ್ಟರೂ, ಅದು ತನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವ
ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದೆ? ನಾನು ಮಾಡಿದುದು ಕೇವಲ
ಅದರ ಕಾಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನು! ನಮ್ಮ
ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಗೋಡೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೂಡು-
ವುದರಿಂದ, ಅದಿಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತ್ರಾಸಕೊಡುವುದೆಂಬ ಭಯಕ್ಕಾಗಿ.
'ಇದೊಂದು ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ, ಮರುದಿನ
ಅದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ತಾಯನ್ನು ಸೇರ-
ಬಹುದು!'—ಎನ್ನುವ ಬುದ್ಧಿ ನನಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯಾದ
ಬೆಚ್ಚನೆಯ ಒಂದು ಜಾಗೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಅದನ್ನು ಇರಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಅದಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯೊಮ್ಮೆ ಸಿಟ್ಟಿನ
ಭರದಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿಯೊಂದನ್ನು ಸಾಯುವಂತೆ ಹೊಡೆದಾಗ,
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ಅಂದ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ನೆನಪಿ-
ನಲ್ಲಿ ಇದೆ: 'ಭಂಗಾರದ ಬೆಕ್ಕು ಮಾಡಿಸಿ ದಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ,
ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಹೊಡೆದ ಪಾಪ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ'! ಆ ಮಾತು
ಎಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕು; ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು? ನನ್ನ
ತಂದೆ ಮಾಡಿದಂತಹ ಪಾಪವನ್ನು ನಾನೂ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ
ಬಂದಂತಾಯಿತು; ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಚಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವಂತೆ

ಅದನ್ನು ಎರಡು ಸಲ ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡೆ. ಆಯಿತು; ಪಕ್ಕಾ.
ತೃಪ್ತಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಎಡೆಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದೆಲ್ಲ ಬರಲಿ-
ಎನ್ನುವ ಭಾಗ ಬಂದಿತು" ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತ ಗೆಳೆಯನ ಕೋಣೆಯ
ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದೆ.

ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಮನಸ್ಸು
ನಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಮಲಗಬಿಡಬೇಕೆಂದು
ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದೆ. ಕಣ್ಣಿನ ಮೇಲಿನ ಕನ್ನಡಕ ತೆಗೆದು ಮಾತು
ವೊಂದರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು; ಹಾಸಿಗೆಯ ಸುರಳಿಯನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ
ಉರುಳಿಸಿ, ಮಲಗಬಿಟ್ಟ. ಗೆಳೆಯ ನನ್ನ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ರೀತಿ ನೋಡಿ
'ಯಾಕೋ, ಈ ದಿನ ಬಂದವನೇ ಮುಸುಕುಹಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾ
ಎಂದ. 'ನನಗೇಕೋ ಈ ದಿನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲ
ಎಂದುತ್ತರವಿತ್ತು, ನಿದ್ರೆಹೋಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಬೆಕ್ಕಿನ ವಿಷ
ಯಕವಾದ ಅನೇಕಾನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ತಲೆ ತುಂಬಿ ಹಿರಿಯ
ತೊಡಗಿದುವು. ಯಾವಾಗ ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿತೆಂಬುದರ ಅನು-
ಅಗಲಿಲ್ಲ.

ಮರುದಿನ ಬಲುಬೇಗ ಎಚ್ಚರವಾಯ್ತು. ತಂಗಾಳಿ ಬೀಳು-
ಲಿತ್ತು; ತಾಯೆಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಎಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಎಚ್ಚ-
ಮೇಲೆ ಬಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡತೊಡಗಿ
'ನಿನ್ನೆಯ ರಾತ್ರಿಯ ಘಟನೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿತ್ತು
ಮನೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೆಕ್ಕಿನ
ವಸ್ತು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಂತೆ ಮನು-
ಮುಸುಕಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಕೈಯೊಳಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ಕೈ-
ಗಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಆ ಬೆಕ್ಕು ಇರಬಹುದೇನು
ಎನ್ನುತ್ತ ಧಾವಿಸಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ಬೆಕ್ಕೇ ಆದು.

ಮುಂಗಾಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪಾವಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಜಾಚಿಟ್ಟು
ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಬುರುಗು ತುಂಬಿದೆ. ದೇಹವೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಿ-
ನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದೆ; ಕೈಕಾಲುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೆಪೆದುಹೋಗಿವೆ. ಮೈಕೆ
ಕೂದಲುಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತಿವೆ.

ನನ್ನದೆ ಛೇದಲೊಂದಿತು ನಾನೆಷ್ಟು ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಅದ-
ಹೊರಗೆಟ್ಟು ಯತ್ನಿಸಿದೆನೋ. ಅಷ್ಟೇ ಗಟ್ಟಿಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನ-
ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅದು ತಿರುಗಿ ಬಂದಿರಬೇಕು. 'ಆ
ಅತ್ಯರಕ್ತಿಯನ್ನು ನಮಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ಅ-
ಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆದ ಒಂದು ಜೀವವಿದು!' ಎಂದೆನ್ನು
ಇಳಿಮೊಗದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಬಡಿದೆ.

ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಮೇಲೆ ತಾಯಿಗೆ ಬೆಕ್ಕಿನ ಚಿತ್ರ ಕೋಣೆ
ಅದರ ನಿಲುವಿನ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಸಿದೆ 'ಆಯ್ತು ಪಾಪ; ಇಂಥ ಪಂ-
ಇದಕ್ಕೊಡಗಬಹುದೆಂದು ನಮಗನಿಸಿದರಲ್ಲ' ಎಂದವು ತಾ-
'ಈ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ನನಗನಿಸತೊಡಗಿ-
ನಾನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲವೇ?' ಎನ್ನುತ್ತ ಎವೆಯುಕ್ಕದೇ ನೋ-
ತೊಡಗಿದೆ.

'ನಾನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲವೇ?' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ನ-
ವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ... ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಪಾಪಿಯಲ್ಲ?

ಸತ್ಯ ಅಗ್ನಿಯ ಕನ್ಯೆ

★

ಶ್ರೀ. ಕೆ.ಎ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಬಿ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಬಳ್ಳಾರಿ

೧

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರಲು
ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ
“ಸತ್ಯ ಬೇಕೇ ಸತ್ಯ ?
ಮಾಸಲಳಿಯದ ಸತ್ಯ !”
ಎಂದು ಕನ್ಯೆಯ ವಾಣಿ
ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು !
ಅವಳ ಮೈತ್ರಿಯ ಬಯಸಿ
ಬುದ್ಧಿ ಮನಗಳ ಸಲಿಸಿ,
ತೋಳ ಸೆರೆ ಬಂಧನವು
ಬೇಕೆಂದು ಬಿಗಿಮನವು
ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು !

೨

“ಜಿಂದುಟಿಯು ನನಗಿಲ್ಲ,
ಮುಂಗುರುಳಿನವಳಲ್ಲ,
ನುಣ್ಣು ದವು ಬಲ್ಲಿದೆಯು
ಮನಸೆಳೆಯುವಾಕೃತಿಯು
ನನ್ನದಲ್ಲ;
ಸತ್ಯ ನಾ ಕರ್ಕಲೆಯು
ಕೂರಸಿಗಳ ಪಾಸುಗೆಯು;
ನನಗಿಲ್ಲ ವನಿ ಕರುಣ
ಕೊಡುವೆಯಾ ನಿನ್ ಹರಣ ?”
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು !

2

ಹೃದಯ ಕ್ರಿಯೆ ನಿಂತಂತೆ
ಕೈ ಕಾಲು ಕಡಿದಂತೆ
ನಿಷ್ಪಂದವಾದುವೆನಿ !
ಭೀಕರವ ನೆನೆಯುತ್ತಿದೆ
ಸುಮ್ಮನಾಯ್ತು !
ಅದರದೆಯೊಳಗೊಂದು
ಕ್ಷೀಣವಾಣಿಯುನಿಂದು
“ಬಿಡಬೇಡ ಹೆದರದಿರು
ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ವರಿಸಿಬಿಡು
ನೀನೆ”ಂದಿತು !

3

ಕೊರವ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಹಣತೆ ಕಿರುಬೆಳಕಿನಲಿ
ಹೊಡೆದ ಮುಸುಕನು ಸರಿಸಿ,
ಉಸಿರಾಡುವುದ ನಿಲಿಸಿ
ಕಂಡೆನವಳ !
ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿದನು !
ಮೈ ಬೆವರಿ ಹದರಿದನು !
ಸತ್ಯ ಅಗ್ನಿಯ ಕನ್ಯೆ
ಜ್ವಾಲೆಯುಡುಗೆಯ ಜೆನ್ನೆ
ವರಿಸೆನವಳ !

4

ನೋಡಿದಳೆ ಎದೆ ನಡುಕು,
ಅಪ್ಪಿದೊಡೆ ಭಸ್ಮವಹೆ !
ಹೋ ಸಾಕು ನಾನೊಲ್ಲೆ,
ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಹುಲ್ಲೆ
ಹಾ ನಿಂತಿತು !
ಬದರಿದೆಯೊಳಗೊಂದು
ಕ್ಷೀಣವಾಣಿಯು ನಿಂದು
“ಬಿಡಬೇಡ ಹೆದರದಿರು,
ಕೈ ಕೊಟ್ಟು ವರಿಸಿಬಿಡು !”
ನೀನೆಂದಿತು.

★

೫

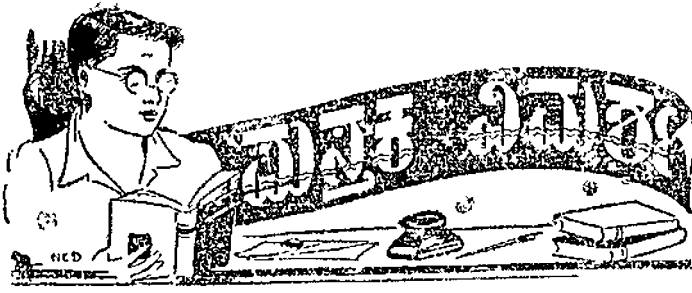
ತೂಗುವುಯ್ಯಾಲೆಯಲಿ
ಡೋಲಾಯಮಾನದಲಿ
ಯೋಚಿಸಿದೆ ಅರ್ಘ್ಯಗಳಿಗೆ
ಅದರದೆ ಮರುಘಗಳಿಗೆ
ಬಂತು ವಾಣಿ :
“ಸತ್ಯ ಬೇಕೇ ಸತ್ಯ ?
ಮಾಸಲಳಿಯದ ಸತ್ಯ !”
ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ಕೈಚಾಚಿ ಹೇಳಿದನು :
“ನೀನನ್ನ ರಾಣಿ !”

6

“ಹಾ ! ನಿಲ್ಲು; ದುಡುಕದಿರು;
ಒಡನೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸದಿರು;
ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವೊಡೆ
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೀಂ ನೋಡು
ಶಾಂತಿಯಿಂದ.
ನಾನು ದಾರಿದ್ರ್ಯವಧು !
ನಿಮ್ಮ ರಕೆ ತಾರು, ನಿಧಿ;
ಬಂಧುಗಳು ಹಗೆಯಹರು,
ಮಡದಿ ದೂರಾಗುವಳು ||
ಇನ್ನ ಬೇಕೆ ? !”

೭

ಹೊಡೆದ ಮುಸುಕನು ತೆರೆದು
ಅಗ್ನಿ ಕನ್ಯೆಯು ಇನಿತು
ಮುದವ ತಾಳುವಳಂತೆ
ನಗೆ ಬೀರಿ ತೋಳೆತ್ತಿ
‘ಪಾ’ ಎಂದಳು !
ಕೈಯೊಳಗೆ ಕೈ ಕೊಟ್ಟು
ಅವಳದೆಗೆ ಎದೆ ಇಟ್ಟು !
ಮರುಕ್ಷಣವೆ ‘ಧಗ’ ಎಂದು
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ನಾ ಬೆಂದು
ಭಸ್ಮವಾದೆ ! ನಾಂ ಇಲ್ಲವಾದೆ !

ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ

(ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)

ಲೇಖಕರು: ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ಎಸ್. ವೀರಪ್ಪ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಸ್. ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು; ಕ್ರೈಸ್ ೧/೮ ಅಕಾಡೆಮಿ ೧೯೦
ಪುಟಗಳು; ಬೆಲೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ.

ನಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿ ಕೇವಲ ಮನೋರಂಜನವಾಗಿದೆ ಎಕೆಮುಖವಾಗುತ್ತ ಇದೆ — ಎಂಬ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಸರಿಯರಲಿ ತಪ್ಪಿರಲಿ — ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಎಷ್ಟು ವಿಧವಾದ ಸಾಮಗ್ರಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಪಂಚವೂ ತನ್ನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ತೋರುತ್ತದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ವಾಹಕವಾಗಬಲ್ಲದೆಂಬ ಖನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಇದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನಾವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದರೆ ಹಲ್ಲುಮಸೆಯುವ ರೂಢಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಶಿಕ್ಷಣಶಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಛೇಯ ಸ್ಥಾನ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಇದೇನೂ ಅಚ್ಚರ್ಯದ ಮಾತಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಣತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ. ವೀರಪ್ಪನವರು ಒಳಗ ಸರಸವಾದ ಶತಿಯನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಣ್ಣ ಎಂಬ ಬೆಂಗಳೂರ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಹಳ್ಳಿಗಾಡನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮಡದಿ-ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸೋಮನೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರನೆಂಬ ಒಡಹುಡುಗನ ಪರಿಚಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಮುಂದೆ ಓದುವ ಅನುಕೂಲತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಪೇಟಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅವರು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ-ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ತನ್ನ ಕಾಲೇಜಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ಛಾರ್ಲೆ ವಿಶ್ವ ಸಂಘದ ನೆರವಿನಿಂದ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು

ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ರಾಜಣ್ಣನವರ ಮಗಳು ಮಂಗಳೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಬಳದ ಕೆಲಸವೂ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು "ಶಿಕ್ಷಣ-ಕಾದಂಬರಿ"ಯೆಂದು ಲೇಖಕರು ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಥನಕಾರ್ಯದ ಅಂಗವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವಾರು ತತ್ತ್ವಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದೆಂದೂ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬಂದಿರುವುದೂ ನಿಜ; ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಯಾವುದೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ತುಂಬುವ ಬದುಕಲ್ಲ; ಅವನ ಅಂತಃಶಕ್ತಿಯ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಅದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸ — ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಲೇಖಕರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿದ್ದಂತೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತೇಜನ ಹಾಗೂ ಉಚಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳು ದೊರೆತದ್ದಾದರೆ, ಪ್ರತಿಭಾಪಂಶನಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಅವನಂತೆಯೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬಲ್ಲನು — ಅದೇಕೆ, ಅವನಿಗಿಂತ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನು. ಲೇಖಕರಿಗಿರುವ ಈ ನಂಬಿಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹದ ಮಾತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಅದು ಬಹುಚ್ಛಿನ್ನ ನೋಟವಾಗಿದೆ. ಅನುಕೂಲತೆ ಇದ್ದರೆ ಆಗುವ ವಿಕಾಸದೊಡನೆ, ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ಪಾನಿಯನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ಎರಡು ಚಿತ್ರಗಳ ಮೈಜನ್ಮದ ಮೂಲಕ, ಒಂದರ ರೇಖೆ ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿಕಮುಖವಾದ ಅತಿನಿಷ್ಠೆಯ ಅಸಂಭವತೆಯ — ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯ — ಆರೋಪಕ್ಕೂ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕೇವಲ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾದರೆ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ; ಅವನು ಸಾಂಘಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು, ತನಗೆ ಎಟುಕಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಳಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶ — ಎಂಬುದು ಒಪ್ಪತಕ್ಕ ಮಾತೆ. ಆದರೂ ಚಂದ್ರಶೇಖರನಂತಹ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಅವನು ಗಳಿಸಿದ ಅಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಾವೀಣ್ಯವನ್ನು, ಯಶಸ್ಸನ್ನು, ಮುಂತಿಂಪನ್ನು, ಒಂದೇಸಮನೆ — ಒಂದೇ ಚಕ್ರ ಆವರಣದಲ್ಲಿ — ಗಳಿಸಬಲ್ಲನೆಂಬ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ಮನವು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಅತಿಮಾನವ ಯಶೋಮೂರ್ತಿಯ ಜೀವನವೆಲ್ಲ ನಿರಾಶೆಯಿಲ್ಲ, ಸೋಲಿಲ್ಲ, ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ "ಅತಿಶಯ" ತುಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಅವನಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸವಾಗುವ ಪ್ರಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತೆ.

ಶ್ರೀನೋ! ಈ ಎಲ್ಲ ಯಶಸ್ಸು ಚಂದ್ರಶೇಖರನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಂಬಲಿಕ್ಕೆಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಎಂಬ ಲೇಖಕರ ನಂಬಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು—ಎಂಬ ಆಶಯ ಒಳ್ಳೆಯದೆ. ಆ ಆಶಯದ ಅಧಿಕೃತ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿಬಿಡಬೇಕು.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ “ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ”ಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಿಲ್ಲ. ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏರು-ಇಳಿತಗಳಿಲ್ಲ. ಪಾತ್ರ-ಪಾತ್ರಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯಾಗಲಿ, ಒಂದೇ ಪಾತ್ರದ ಅಂತರಿಕ ಘರ್ಷಣೆಯಾಗಲಿ, ದೈವ-ಪೌರುಷಗಳ ಸೇವಾಸೂಚನೆಯಾಗಲಿ—ಇವುಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಲೇಖಕರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಮೋಹವೂ ಆದರಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಉದ್ದೇಶ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಾದ ಹಾದಿ,—ಪ್ರತಿಕೂಲ ಸಂಸ್ಥಿತಿಯ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಬದವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಾಣದುದಾದ ಉದ್ಭವವಾದ ಹಗಲುಗನಿಸಿಕೊಂಡು, ಕತೆ ವಿಕಸನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕಥಾನಾಯಕನ ಅತಿ ಚಿಂತನೆಯಾಗಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ-ಭಂಡಿತನಾದ ಸೈನ್ಯವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕುಶಲಕ್ರೀಡಾಪಟು, ಸಭಾ-ವೀರ, ಲೋಕಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಯೋಗ್ಯ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ದೇಶ-ಭಕ್ತ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕ, ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರವಾದಿ, ಕನ್ನಡ ಭಕ್ತ. ಆದರ್ಶಮಿತ್ರ, ಯಕ್ಷಸದೃಶ ಸ್ಥಿರಪುರುಷ — ಒಟ್ಟಾರೆ ಆದರ್ಶ ತರುಣ ನಾಯಕ ಅವನ ಜೀವನ ಒಪ್ಪ ಸುಖವಾಗಿ. — ಯಾರಾವರೂ ಅಸೂಯೆ ಪಡುವಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ — ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಯಶಸ್ಸು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ; ಅವನು ಎಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಟ್ಟನೋ ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಕೈಗೂಡ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಏನು ಅಶ್ಚರ್ಯ? ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತನಾಗಲಿ, ಸಲಿಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಲಿ ಅವನ ಎಷ್ಟು ರಕ್ತ ಪರಿವಾರನು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾಗ್ಯರಾಶಿ ದೈವ ಎನ್ನುವುದು ಸೇವಕನಾಗಿ ಅವನು ಹೋದ ಸೋದರಲ್ಲ. ಕುತುಬಿಬಿ ಹಡದಿ ಹಾಸುತ್ತು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಅವನು ಎಡೆಕೊಟ್ಟು ಬಲಕೊಟ್ಟು ಹೊರಳಾಡುತ್ತ. ಮೊರಗಿ ಜಯಮಾಲೆ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಅಮೇರಿಕೆಗೆ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಂಗಳ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ತಾರೆಯೆಂಬವಳು ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಅವನು ತಲೆಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮಂಗಳ ಒಂದು ವೀಣೆಯ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ತಾರೆ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು, ಆ ಜಯಮಾಲೆ ಮಂಗಳಗಳೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವು ಈ ಚಂದ್ರಶೇಖರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹಲ-ಕೆಲವು ವರ್ಣನೆಗಳೂ ಬರುತ್ತವೆ. ದೀಪ್ತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇತ್ತಿ ಕಮ್ಮೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು

ಕರಗಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಬಹುಜನ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ,— ಕೊನೆಗೆ ಕತೆಗೆ ಹೊಂದತಕ್ಕ— ಅಂಶ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕಾದಂಬರಿಗೇ ಕಲ್ಪಾಣ; ಈ ಮಾತನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬಿಡುವುದೂ ಒಳ್ಳೆಯದು (ಉದಾ-ಹರಣೆಗಾಗಿ ಪುಟ ೨-೩ ನೋಡಿರಿ). ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕಾಗಲಿ, ರಸ-ಕ್ಕಾಗಲಿ ಪೋಷಕವಾಗುವಂತಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು ಕೇವಲ ಪುಟ ತುಂಬುವುದರಿಂದ ಕಾದಂಬರಿಯ ಗಾತ್ರ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅನಾವಶ್ಯಕ ಪಾತ್ರಗಳು ಬರಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು; ಬಂದ ಪಾತ್ರಗಳು ಅನಾಥರಾಗಿ ಅಲಕ್ಷ್ಯತರಾಗಿ ಕಾಣದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾದಂಬರಿಕಾರನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಜವಾಬ ರಂಗ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೊತ್ತಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ-ನೇಕೆ; ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಳಿಯುವ ಜಯ ಎನ್ನುವ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕತೆಯ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಕೆಲಸ-ವಿದ್ದವರಂತೆ ಎಳೆದು ತಂದು, ಮುಂದೆ ಅವಳ ಕೈಯನ್ನೇ ಬಿಡಬೇಕೆ? ಅವಳ ಮಾತು ಆಗಾಗ ಕೇಳುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅದು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ರಾಜಮ್ಮ, ಶಾಂತಮ್ಮ, ಮಂಗಳ ಈ ಪಾತ್ರ-ಗಳು ಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ತಾರೆ ಸಿನೆಮಾ ತಾರೆಯ ಹಿರಿಯರೂ ಕೂಡ ಅವಳ ಬಳಗದವನೆ. ತಾರೆ-ಹಿರಿಯರು-ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಇವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಯೋಗಾಯೋಗ. ಕೊನೆಗೆ ಬರುವ ತಾರೆಯ ಪ್ರಸಂಗ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುವ ರೀತಿ—ಎಲ್ಲಾ ಸಿನೆಮಾ ಕಥೆಯ ಸುಲಭ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾದ ಮೇಲೆ ಕಥಾನಾಯಕನು, ಅಮೇರಿಕದ ರೇಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ “ಮೇಘದೂತ”ದ ರಸವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಘವೇರ್ಪಡುತ್ತದೆ! ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ಕಾಳಿ-ದಾಸಾದಿ ಭಾರತೀಯ ಕವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತರೆ! ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥೆ ಸತ್ಯವೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯಾರೂ ಹಟ ಹಿಡಿಯಲಾರರು. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧವಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಮಾತು ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಓದುಗನನ್ನು ನೋಡ-ಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಿದೆ? ಈ ಬಗೆಯ ವಿಸಂಗತಿ-ಗಳು ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕಾದಂಬರಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವೆಲ್ಲ ದೋಷಗಳು. ಲೇಖ-ಕರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವು ಗೌಣವಾಗಿರಬಹುದು ಎನ್ನೋ! ಆದರೆ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ, ಈ ದೋಷ-ಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಿತ್ತೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಎನೆ ಆಗಲಿ, ಲೇಖಕರು ಕಾದಂಬರಿಗೆ ಒಂದು ವೈವಿಧ್ಯದ ಹಾದಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನ ಸ್ತುತ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾವು ಒಪ್ಪಬೇಕು.

— ರಾ. ಕು.

ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಇಂಥ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಹುದಾದರೆ, ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ 'ವಾಸ್ತವ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೆಲವೊಂದು ವಿಮರ್ಶಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಜವಾದ ವಾಸ್ತವತೆ ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ವಾಸ್ತವತೆ ಎಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪದ್ದಿದ್ದು, ಅದರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಇತಿಹಾಸ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಳೆದ ನೂರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ಬೆಳೆದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. "ಏನು ಇಂದು ಒಂದು ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿ ಮುಂದೆ ಯಾವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು?—ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಳೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸ್ವರೂಪವೇನು, ಆ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಯಾವುವು?—ಎಂಬುದು ವಿಚಾರಾರ್ಹ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಯಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ನಾಳೆಯ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂದಿನ ಲೇಖಕರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆ, ಧೈರ್ಯ-ಧೀರಣೆಗಳ ಮೇಲಿಂದಲೇ ನಾಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಣ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ, ನಾಳಿನ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ವಾಸ್ತವತೆಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು

ವಾಸ್ತವತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕ್ರಮವಲ್ಲದೆ, ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಎತ್ತಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಈಗ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಎಂಥ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಲೇಖಕನೂ ವಾಸ್ತವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಅವನ ಧೈರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಅತನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಮಾತು. ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಕಾಲಾವಧಿ, ಅದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಳಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಂತೆ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೂ ಅಳಿಯಲಿಕ್ಕೂ ದೀರ್ಘವಾದ ಕಾಲಾವಕಾಶಬೇಕು. ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಧಾನ

ವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾಸ್ತವತೆ ಬೆಳೆದದ್ದು ಕಳೆದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಈ ಮಾತನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ. ಇಂದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಸ್ತವತೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ತರುಣ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೆಂದು ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದವರು, ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಜವಾಗಿ ವಾಸ್ತವಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವವರೆಗೂ ಆಪಾದಿಸಿದರು. ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಚಳುವಳಿಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕರೆದುರು ನಿಂತಿತು. ಅದೊಂದರಿ 'ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ, ವಾಸ್ತವತೆ ಬೇಕು' ಎನ್ನುವುದು. ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೂರೆಯಿಸಲಾರದೇಂಬ ಮಾತನ್ನು ಯಾರೂ ಒಪ್ಪುವಂತಿಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಬಯಕೆ-ಬೇಡಿಕೆಗಳಮೇಲೆ ಪೂರೆಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ವಾಸ್ತವತೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಹಜಮಾರ್ಗವಲ್ಲದೆ, ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದೇ ದಾರಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಮಹತ್ತ್ವವಿದೆ. ಪ್ರಗತಿಶೀಲರ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿದ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ, ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ ವಾಸ್ತವತೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಬಗೆಯ ವಾಸ್ತವತೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಎಣಿಕೆ ಅವಿವರಿಯವಾದ್ದರಿಂದಲೇ, ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಅಡಕವಾಗಿವೆ. ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದುವುಗಳೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಚರ್ಚಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುವುಗಳು. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತವತೆಯೆಂದರೇನು ?

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ವಾಸ್ತವತೆಯೆಂದರೇನು?—ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಿಶ್ಚಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸು

ಪ್ರದೇ ವಾಸ್ತವತೆಯೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಜೀವನ-
ದಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಶಬ್ದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ
ಕೋರಿಸಿ, ಲೇಖಕ ಓದುಗನೊಡನೆ ಆ ವಿವಿಧ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲಿಯ
ಆನಂದ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿ ಆತನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಅಡಕವಾಗಿರಬಹುದಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಡುತ್ತಾನೆ ಆಯಾ ಅನು-
ಭವಗಳಲ್ಲಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವಾಗಲಿ, ಅರ್ಥವಾಗಲಿ, ಓದುಗನಿಗೆ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅಥವಾ ಲೇಖಕನ
ಅನುಭವ ಓದುಗನ ಅನುಭವವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಅನುಭವ-
ವನ್ನು ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವಂಥವರಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಆ
ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದುಬಗೆಯ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಮ್ಯ-
ಬೇಕು. ಈ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದರೂಪದಲ್ಲಿ
ಕೊಟ್ಟ ಅನುಭವದ ಚಿತ್ರ, ಮೂಲ ಅನುಭವದ ಯಥಾವತ್ತಾದ
ಗ್ರಹಣವಾಗಿರಬೇಕು ; ಆಗ ಮಾತ್ರ ಲೇಖಕನ ಅನುಭವ ಓದು-
ಗನ ಮನಮುಟ್ಟುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬನ ಅನುಭವ
ಇನ್ನೊಬ್ಬನದಾಗುವಂತೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಆ ಅನುಭವ ಓದುಗನ
ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದಾಗ, ಲೇಖಕ ಕೆಲವು ರೀತಿಗಳನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಓದುಗ ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ
ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥದ ಅಥವಾ ಸೌಂದರ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನೋಡಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಅದೇ ಅನುಭವ ಲೇಖಕನ
ಕೈಯಿಂದ ಆಯಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಒದಗೂಡಿ ಬಂದಾಗ, ಓದು-
ಗನಿಗೆ ತಾನು ನೋಡಿಯೂ ನೋಡಿರದ ರೀತಿ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿ,
ಬದುಕನ್ನು ಹೊಸತಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವಂತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ
ಹಳೆಯವನ್ನು, ಪರಿಚಿತವಾದುದನ್ನು, ಹೊಸರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರು-
ತಿಸುವಾಗ, ಲೇಖಕನ ವಾಸ್ತವದೃಷ್ಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ-
ಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವಾಸ್ತವತೆಯ ಸಾಫಲ್ಯ. ಸಾಯಂಕಾಲ
ತಿರುಗಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹೋದವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಜನ ಸಂಜೆಯ
ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ? ದಿನದಿನವೂ
ನೋಡಿದ ಸಂಜೆಯ ಸೊಗಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆನಂದವೂ ಅವರ
ಪಾಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆ ಸೊಗಸಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ವಿಚಾರವೂ
ಸುಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯದೃಷ್ಟದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಭೂಪ್ರದೇಶದ-
ವಿಳಿತಗಳೊ, ಗಡದ ಸಾಲೊ, ಸಾವಿರಬಣ್ಣಗಳ ಮೇಲಾಟವೊ,
ಆತನಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಪರಿಚಿತ. ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ-
ನಾಗಲಿ, ಲೇಖಕನ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಲಿ
ಈ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದುದರಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿನಂತ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮಾಯೆ
ಯನ್ನೊ, ನಿಸರ್ಗದ ಗಭೀರ ಪ್ರಶಾಂತ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೊ ಎತ್ತಿ
ಕೋರಿಸುವಂಥ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಹಾಗ, ಆತ ನಿಜ-
ವಾದ ಕವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ, ಲೇಖಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವತಃ
ನೋಡಿದಾಗ ಆಗಬಹುದಾದ ಈ ಹೊಸರೀತಿಯ ಅನುಭವವನ್ನು
ಬೋಗ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನಮಗೆ
ತಂದುಕೊಡಬಹುದು. ಲೇಖಕ ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮ-

ಮುಂದೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದಾಗ, ಆ ಚಿತ್ರ ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಂತೆ ನಮ್ಮ
ಬುದ್ಧಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆತ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೋರಿಸ-
ಬಹುದಾದ ನವೀನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ
ಮನಃಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುವುದೇ ವಾಸ್ತವತೆಯೆಂದು
ಹೇಳಿದೆ ; ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗ-
ಬೇಕಾದೀತು. ಪ್ರಪಂಚ ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ
ನಮಗೆ ದೊರಕಬಹುದಾದ ಅನುಭವ ಎಷ್ಟು ವಿವಿಧವಾಗಿದ್ದರೂ,
ಉಪಾಪ್ರಪಂಚದ ಎದುರು ಅದರ ವಿಸ್ತಾರ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳು
ಕುಸಿದು ಹೋಗುವುವು. ವಾಸ್ತವಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನ-
ಪ್ರಪಂಚ ಸಾವಿರ ಪಾಲು ದೊಡ್ಡದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಅನುಭವ
ಅಪರಿಮಿತ. ಬಾಹ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ತಡೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ
ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲಿ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. 'ರವಿ ಕಾಣದು
ದನ್ನು ಕವಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಈ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ, ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ
ಮಾತ್ರ ನಾವು ಜೀವನವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ
ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಅನುಭವದ ಸಾವಿರ
ಪಾಲು ಅನುಭವ ಆತನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕ, ಹೃದಯದ
ಮೂಲಕ ಸಿಗುವುದುಂಟು. ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಎಡ ವಿ-
ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ, ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ
ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪರ್ಕದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.
ಆ ನೋವನ್ನು ಆತ ಕೂಡಲೆ ಮರೆಯಬಹುದು ; ಕೆಲಕಾಲ
ದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮರೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಡವಿದ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ
ಆತನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ಒಂದ ಭಾವನೆಗಳಾಗಲಿ,
ಆತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದ ವಿಚಾರಗಳಾಗಲಿ, ಆ ನೋವಿನ
ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ಸಾವಿರ ಪಾಲು ದೊಡ್ಡವು. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವವಾದುವುಗಳು. ಈ ಸಂಪರ್ಕದ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಅನುಭವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿಯ ಉಳಿದ ಜೀವಕೋಟಿಯ ಪಾಲಿಗೆ
ಬರುವಂಥದು. ಆದರೆ ಆ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕದು
ನಿಲ್ಲಬಹುದಾದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಹೃದಯದ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರ
ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಯ ವಿಶೇಷವಾದ ಸೊತ್ತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ನೋಡಿದಾಗ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾನವನ ಅನುಭವವೇ ಸಾಮಗ್ರಿ—
ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಹೇಳಿದಾಗ, ಈ ಅನುಭವಪ್ರಪಂಚ
ಎಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು, ಎಂಥ ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು
ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾದೀತು. ಈ ತಿಳಿವೇ ನಾವು ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪಿ
ಕೊಂಡ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ.
'ಇದ್ದದ್ದು' ಎಂದಾಗ ನಾವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾಹ್ಯ
ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಭವವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ

(೨೨೦ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ರಾಜಕೀಯ ಲೋಕದ ಅವಲೋಕನ

‘ರಾಯರ ಅಪ್ಪಾಜಿ’ಯಿಂದ

ಸಂಸ್ಥಾನ ರಂಗ

ಆಗ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳೇ ಈಗ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ತಲೆತಿನ್ನುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹೊಸ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯುದ್ಧವೆನಿಸಿದರೆ (ಆಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯುದ್ಧ ನಡೆದೇ ಇದೆ) ಅದು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ನಿಮಿತ್ತವೇ—ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ.

ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಟವೆ, ಆರೋಪ-ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪಗಳ ಯುದ್ಧವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದಿತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಿದೆ. ರಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಅಭಿಮಾನಿ ಸೈನಿಕರು, ಸುಭಾಷ ಬೋಸರ ಆರೋಪದ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಗಡಿನಾಡಿನ ದರೋಡೆಯ ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನರು, ಕಾಶ್ಮೀರ ಸೈನ್ಯದ ಕೆಲವು ದ್ರೋಹಿಗಳು, ಇವರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯನ್ನು (ಕೊಲೆ, ಲೂಟಿ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗ, ಆಪಹರಣ, ಬೆಕ್ಕಿಗಳ ನಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಇವರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯಬಲ, ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು, ಮಿಷಿನ್‌ಗಳನ್ನು, ಬಾಂಬು ಮೊದಲಾದ ಅಧುನಿಕ ರಸ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಾಯವೂ ಟ್ರಕ್‌ನು ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳ ಸೌಕರ್ಯವೂ ದೊರೆತು, (ಇವೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ದೊರೆತುವೆಂಬುದನ್ನು ವಾಚಕರು ಸಹಜವಾಗಿ ಊಹಿಸಬಹುದು) ಇವರು ಕಾಶ್ಮೀರದ ೧೦ ಸಾವಿರದಷ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಂಚಿಹೋದ ಕಾಶ್ಮೀರಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಸೆರೆಸಿ, ಪ್ರೀತನಗರದ ಆಗಸೆಯ ನರಿಗೆ ಬಂದರು. ಇನ್ನೆರಡು ದಿನವಾಗಿದ್ದರೆ ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜಧಾನಿಯು ಅವರ ಕೈವಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಶ್ಮೀರ ಮಹಾರಾಜರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಒಪ್ಪಿ, ಆ ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದವರು (ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥಾನ ಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ವಜ್ರಮುಖ್ಯಯ ಸರದಾರ ಪಟೇಲರು) ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಿಮಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸೈನ್ಯ ಕಳುಹಿಸಿದರು. (ಕಾಶ್ಮೀ-

ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ವಿಮಾನಮಾರ್ಗವೊಂದೇ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಿತು; ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳ ನಡುವೆ ಆದ ಯಥಾಸ್ಥಿತ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ, ಕಾಶ್ಮೀರದ ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರೀಯ ಶಾಖೆಗಳು ಕೂಡ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಕೈಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸೈನಿಕರು ದಾಖಲಾಗರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಯಾವ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ (ಊರಿ-ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ೬೨ ಮೈಲು) ನೋಡಲು ತಳವೂರಿ ವಾಳಿಗಾರರು ತಮ್ಮ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೊ ಅಲ್ಲಿಯ ವಲಸೆ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆಟ್ಟಿಲಾಗಿದೆ ಊರಿ ಪಟ್ಟಣವು ಕೈವಶವಾಗಿದೆ. “ಸರ್ವ್ವಾರ್ಜನ” ಯುದ್ಧವೂ, ರಕ್ತಪೀಡಿತ ಕಾಶ್ಮೀರ ನಡೆದಿವೆ. ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖಂಡರಾದ ಶೇಖ ಅಬ್ದುಲಾ ರವರ (ಕಾಶ್ಮೀರದ ಮುಖ) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಡುಗಾಲ ಕಲಕಾರದ ಸ್ಥಾನವೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದೇ ಲೆವೆ ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆದಷ್ಟೊಪ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಾಖಲಾಗರನ್ನು ಬಗ್ಗು ಬಡಿದ ಮೇಲೆ—ಕಾಶ್ಮೀರವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಲಾಗುವದೆಂದು ಸಾರಲಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆಯು ಯುಕ್ತರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಕೆಳಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮೇಲೆ ಆದ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಬೇಕೆಂದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂದ ಹೆಸರನ್ನೇ ಮರುಪಡೆಯುವ ಮೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯುಕ್ತಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮದ ಸಾಧಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮತಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಮತಗಳು ಕೆಂಪುಪಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳದೆ ಹಸಿರು ಪಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುವು—ಎಂದರೆ ಮತಗಣನೆಯು ಹಿಂದು-ಮುಸಲ್ಮಾನ ಈ ಜಾತೀಯ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಡೆಯುವುದೆಂದು ಗಡಿನಾಂಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಗಡಿನಾಂಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇತಿಹಾಸದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಡಂಬರದ ಸಲುವಾಗಿ ಜೀನ, ರಶೀಯ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಗಡಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ

ಅಯಕಟ್ಟಿನ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದು; ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪಟ್ಟ ಶ್ರಮವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಹುದು.

ಜುನಾಗಡ

ಜುನಾಗಡಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ನವಾಬರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಏಕೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ದಿವಾಣರೊಂದು ಗುಟ್ಟನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದರೆ ತಮ್ಮ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ನಿರಂಕುಶಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಾಧೆ ಬರುವುದೆಂದು ಬೆದರಿ ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರಂತೆ. ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಆಧಿಪತಿಗಳ ಜಾತಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆ ನೈಫಿಯನ್ನು ತೋರುವ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಸಂಸ್ಥಾನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿಸಬೇಕು, ಮತ್ತು ಸರಕಾರ ಪಟ್ಟಿಲರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಜಾಮರೂ ಕೂಡ ಜುನಾಗಡ ನವಾಬರ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಯೋಗ್ಯ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಜುನಾಗಡ ನವಾಬರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆಪ್ತರೂ ಮುಂಬಯಿಯ ಒಂದು ಗುಜರಾತಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆದ ಶ್ರೀ. ಸಾಮೊದಾಸ ಗಾಂಧೀಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೋಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಪುತಿಸರಕಾರವು, ನವಾಬರನ್ನು ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ತಲೆವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಪುತಿಸರಕಾರದ ಮೂಲಕ ನವಾಬರ ಬೊಕ್ಕಸವೂ ತೀರ ಬರಿಯದಾಯಿತು. ಕರಾಚಿಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಆಹಾರಧಾನ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಡಗಗಳು ಬಂದರೂ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಹಾರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಒಹುಸಂಖ್ಯಾಕ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಮೂಲೆಗೊತ್ತಿ ಹೋರಾಟ ಹೂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತ ಕುಸಿವಿದ್ದಿತು. ಒಂದರೊಂದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಪುತಿಸರಕಾರದ ಕೈವಶವಾದುವು. ನವಾಬರು ಕರಾಚಿಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ “ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ತಪಾತವನ್ನು ತಡೆಯಲು” ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ದಿವಾಣರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ದಿವಾಣರ ಅಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇವಾಡದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸುರಕ್ಷಿತತೆಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರವು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸೈನಿಕರು ಜುನಾಗಡವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಕೇವಲ ಕಾಯಿದೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ—ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಯಿದೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ—ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ

ಶಾನಾನು ಭಂಗ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ; ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ನವಾಬರಿಗೆ—ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನವಾಬರಿಗೆ—ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಬರಲಾರದು ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಜುನಾಗಡದ ಆಡಳಿತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡ ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಜಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿದ ಗುಡ್ಡದಂಥ ಆವರಾಧವನ್ನು ತಿದ್ದಲು, ಕೆಲವು ತಾಂತ್ರಿಕ ನೀತಿ-ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಆಪ್ತರೊಂದು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಆಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಈ ಚಿಕ್ಕ ತಪ್ಪಿನ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್-ಅಮೇರಿಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ತನ್ನ ಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ

ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೀನ ಮೇಷ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೈದ್ರಾಬಾದ ನಿಜಾಮರು, ಈಗ ಇತ್ತಿಹಾದುಲ್ ಮುಸಲ್ಮೀನ್ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ. ಪ್ರಿಯ ಚಾತೀಯ ಸಂಘದ ತಾಳಕ್ಕೆ ಮೇಳಪಾಕಿ, ಸಂಧಾನದ ಮಾತು-ಕತೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಹೊಣೆಗಾರ ಸರಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಬೊರತು ಮುಂದಿನ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ತಾವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದವರು ನಿಜಾಮ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವರೆಂದು ಸುದ್ದಿಯಿದೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ಲರೂ ಅನಾಸ್ತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ವರದಿಯಿದೆ. ನಿಜಾಮರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎರಡೂ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಅತಿಬಿಟ್ಟು, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವ ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಯತ್ನವನ್ನೇ ಜೋರಿನಿಂದ ಸಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕಳ್ಳವೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಎರಡು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಹೈದ್ರಾಬಾದಿಗೆ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೆಂದು ಸುದ್ದಿಯಿದೆ. ಇತ್ತಿಹಾದುಲ್ ಮುಸಲ್ಮೀನ್ ಸಂಘದವರು ‘ಅರ್ಯಾದ್ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್’ ಎಂಬ ಲಕ್ಷ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಹೊರತು ವಿದೇಶಗಳೊಡನೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿಜಾಮರು, ವೈರ್ತುಗೀಜರೊಡನೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಿ ಗೋವೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಹೃದಯಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇದೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಸದ್ಯದ ಭೋರಣದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಜೆಗಳ

ಮತಿನರಿಗಳ ಮಾಲಕರು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲ ವಾರ್ತೆಗಳು ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವವು.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಮೇರಿಕೆ ಅವತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ!

ಬನ್ನಿರಿ! ★ ಬನ್ನಿರಿ!

ಸಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅತೀಯ ಹ್ಯಾಂಡ್ ಮತ್ತು ಸಾವರ್ ಬ್ಲೋರ್ನ್, ಡ್ರಿಲಿಂಗ್ ಮಶಿನ್, ಪುಲಿಷ್, ರಿಂಗ್, ಆಯಿಲ್ ಬೇರಿಂಗ್ಸ್, ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಹಲರ್, ಚಕ್ರ, ಮತ್ತು ಸ್ಪೇರ್ ಪಾರ್ಟ್ಸ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪಿಲರ್ ಸ್ಪೇರ್ ಪಾರ್ಟ್ಸ್, ಆಸ್-ಟಿಸ್ಟ್‌ಸ್ ಜಾಯಿಂಟಿಂಗ್, ಎಲ್ಲತರದ ಬೆಲ್ವಿಂಗ್, ನಿಕಲ-ಸನ್ ಫಾಯಿಲ್ಸ್, ಜಿನ್ ಸ್ಪೇರ್ ಪಾರ್ಟ್ಸ್, ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಸಾ, ವಾಟರ್ ಪಂಪು, ಮತ್ತು ಮೊಬಿಲಾಯಿಲ್ ಮೊದಲಾದ ಮಾಲು ಯೋಗ್ಯ ದರದಿಂದ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಕೆಳಗಿನ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿರಿ.

ಮಾಗಾವಿ ಮತಿನರಿ ಮಾರ್ಟ್
ಮರಾಠಾಗಲ್ಲಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

MAGAVI MACHINERY MART,
HUBLI

ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದ್ದೆಂದು ಅದು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಲಕ್ಷ್ಯಹಾಕಬೇಕೆಂದೂ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದವನವತ್ಯ ಸರದಾರ ಪಟೇಲರು ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನ ಪ್ರಜೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ನಡೆಸಿಯಿದ್ದಾರೆಂಬ ಆಶಾದಾಯಕ ಸುದ್ದಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ರಾಜೀನಾಮೆ

ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳು ಅವಿರಾಸ ತೋರಿದುವೆಂದು ತಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಚಾರ್ಯ ಕೃಪಲಾನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಪದಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ. ಭಾ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯು ಅದನ್ನು ವಿವಾದಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅವರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದರನ್ನು ಆರಿಸಿತು. ದೇಶಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕದ್ದರಿಂದ ದೇಶದ ಸರಕಾರವೇ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ-ಮತ-ಪಂಥಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಈ ಗೌರವ ಸಲ್ಲಲಾರದು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ,

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯಿತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಈ ರೀತಿ ಬದಲಾದುದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನ-ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಗಳು ಒಂದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧೋರಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದವತ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಆ ಧೋರಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನದು. ಆದರೆ ಈ ಧೋರಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವ ಅತಿರಥಿ-ಮಹಾರಥಿಗಳ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಂತಯವಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಕೇವಲ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧೋರಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿಯೂ ಕೈಹಾಕುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡದೆ ನಡೆದಿದ್ದರೆ, ರಾಜೀನಾಮೆಯ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾದೀತು. ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಎಷ್ಟೋ ತೊಡಕುಗಳು ಮನಸ್ತಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವೆಂದು ಆಶಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಆಗಸ್ಟ್‌ನಾಲ್ಕು ಹಿಂದುಸ್ತಾನವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದಂತೆ ೬ ನೆಯ ಜನವರಿ ೧೯೪೮ಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗುವುದು. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದ ನಡುಗಾಲ ಸರಕಾರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಥಾಕೀನನೂ ಮತ್ತೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಮುಖ್ಯಪ್ರಧಾನ ಲ್ಯಾಡ್ಲಿಯವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಾನದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಮನ್ನಣೆಯೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದದ ಮುಖ್ಯ ಕಲಮುಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ:— “ಬ್ರಹ್ಮದೇಶವು ಜನವರಿ ೬ಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಚಾರಾಜ್ಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದು. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಗಳು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು, ದೇಶದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವು ಬ್ರಹ್ಮೀಯರ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ಬ್ರಹ್ಮೀಯರಿಗೆ ಸೈನ್ಯಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯ ತಜ್ಞರ ಒಂದು ಮಂಡಳವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶವು ಕಾಮನವೆಳ್ಳದಲ್ಲಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಸೈನ್ಯಸಹಾಯ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡು ತಾನು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ೧೫ ದಶಲಕ್ಷ ಪೌಂಡಿನಷ್ಟು ಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು. ಉಳಿದುದನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇಶವು ಕಂತಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕದ್ದು.” ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡತಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಿಂದ ಒಂದು ಪಾರ ಕಲಿಯುವುದವತ್ಯ. ಎಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಜನ್ಮೋತ್ಸವವನ್ನೂ ಶಾಂತಿ-ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ

ಸೂತಕವನ್ನೂ ಒಂದೇ ದಿವಸ ಆಚರಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಅದಕ್ಕೆ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತರಿಕ ಕಲಹವಿದ್ದು, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ-ಲೀಗ ಇದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ 'ಮೋಜಿಲ' ಎಂಬ ಪಕ್ಷವಿದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮೇಲಿನ ಬೊಕ್ಕಿಗಳು

ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ತುಗೀಜರ (ಗೋವಾ, ದಮನ ದೀವ) ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ (ಚಂದ್ರನಗರ, ಪಾಂಡಿಚೇರಿ, ಕಾರಿಕಲ, ಮಾಹೆ, ಯಾನನ) ಆಧಿನದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿ ಒಳುಮಂಡರೂಬ್ಬರು, ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಬೊಕ್ಕಿ-ಗಳೆಂದು ಹೆಸರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಜೊಸುಕ್ತ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರುವುದರ ಪಂಚಾಮವಾಗಿ, ಅದರ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಬೊಕ್ಕಿಗಳೂ ಅಳಿಯಬೇಕೆಂಬುದು ಕ್ರಮ-ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಎಚ್ಚತ್ತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿವೇಚೀಯನೂ ಆಳಲಾರ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯವರು ಉಳ್ಳಾಡಿದಾಗ ಗುಲ್ವವನ್ನದೇ-ನೆಂದು ಕೇಳುವಂತೆ, ಬ್ರಿಟಿಶರು ಹಿಂದುಸ್ತಾನ-ಬ್ರಹ್ಮದೇಶಗಳಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದಾಗ, ಚಿಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ಪೋರ್ತುಗೀಜ್-ಫ್ರೆಂಚರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಾಸಿಸಬಹುದು? ಇದನ್ನರಿತು ಫ್ರೆಂಚರು ಮೊನ್ನೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಕಂತನ್ನು ಚಂದ್ರನಗರ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಚಂದ್ರನಗರದ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಅಡಳಿತಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅದರೇ ಇದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಲ್ಲ. ವಿವೇಚಿಸಬಂದದ್ದು (ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ) ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ (ಸೈನ್ಯಶಾಖೆಯ) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ಎಲ್ಲ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯಲೇ ಬೇಕು. ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಮಾತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾನದ ಬದಲು ಅಲ್ಲದ ಸುಲ್ಪದ ಉಪದ್ರವ್ಯವ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ಸುದ್ದಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮತ್ತು ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮರ ಶತ್ರುತ್ವಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು, ವಿವೇಚಿಸದಿದ್ದರೆ ಗೋವೆ ಬಂದರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವೆಂದು, ನರವಿ-ಮಿದೆ ಪೋರ್ತುಗೀಜರು ಗೋವೆಯನ್ನು ನಿಜಾಮರಿಗೆ ಮಾರುವ ವಿಚಾರವಲ್ಲದ್ದಾರೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ವಿವೇಚಿಯರು ನೋಡಲು ಬಂದು ಕಾಲಾರಿದ್ದು ಗೋವೆಯಲ್ಲಿಯೇ; ಆಗ ಅವರ ಶಗಮನವನ್ನು ಆಗಿನ ಅರಸರು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಹಿಂದು-ಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಪತ್ತುಗಳು ಬಂದೊದಗಿದುವು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಗೋವೆಯನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದೇ ಎಂದು ಗೋವಾ ಯುಥ್‌ಲೀಗಿನ ಉದ್ಯೋಗಿರು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾಲಿಸಿನ ಪ್ರಭಾವ

ಅಣುಬಾಂಬಿನ ರಹಸ್ಯವೊಂದರಿಂದವೈ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತಿನ

ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಅಮೇರಿಕೆಯು ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಯುರೋಪದ ೧೮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸಿನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿ, ಅಮೇರಿಕೆಯಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡುವು. ಅಮೇರಿಕೆಯು ಮಾರ್ಶಲ್ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡ-ಮಾಡಿದೆ. ಮಧ್ಯಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಸ್ ಮತ್ತು ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನ-ಗಳಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಡಾಲರ್‌ಗಳ ಸಹಾಯ ಹೋಗಿ, ಅವೆರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಅಮೇರಿಕೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧವಿವೆ. ಜೇನದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಅಮೇರಿಕೆಯು ಜೇನಿನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತಸ್ತಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ಧನದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕನ್ ಉದ್ದಿಮೆ-ದಾರರು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಭೂಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸುಲಿಯುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿದಾರೆ. ನೇಪಾಳದ ರಾಜನೊಡನೆ ಅಮೇರಿಕೆಯು ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಮೇರಿಕನ್ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಹಿಂದು-ಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಡಾಲರಿನ ಆಶೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಜಪಾನವಂತೂ ಅಮೇರಿಕೆಯ ದಾಸರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಡಾಲರಿನ ಪ್ರಭಾವ ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯಶಾಲಿ ಜನರು ಬೇಕು!
ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯ-ಆನಂದಗಳೇ ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶ!

ಬಾಂಬೇ ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಇಲ್ಲಿಯ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ-ಸಮೀಚನವಾದ ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು
ಯಾವ ಹಿರಿಯ-ಕಿರಿಯರು ಮನಗಂಡಿಲ್ಲ?

ಬರಿಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಹೋದರೂ
ಎಂತಹ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಸವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದು!

ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಉತ್ತಮ ಚಹಾ!
ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಸುಖಪ್ರದವಾದ ಕಮ್ಮನೆಯ ಕಾಫಿ!!
ಸ್ವಚ್ಛತೆ-ಸಮೀಚನಗಳು ನಮ್ಮ ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸುಗಳ ನೈತಿಕತ್ವ!!!

ಲಾಭದಾರಿಯಿಂದ ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು
ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುವ ಸ್ವಾರ್ಥ ವ್ಯವಹಾರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ!
ಒಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು!

ಬನ್ನಿರಿ! ಸ್ವಾಗತ! ಬನ್ನಿರಿ!

ಬಾಂಬೇ ರೆಸ್ಪೋರೆಂಟ್, ಧಾರವಾಡ

ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ

★

೧೧೦ ಉದಯಚಂದ್ರ (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಏಕಮಾತ್ರ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು: ಮಿ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಒಡೆಯರ್, ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಮುಸ್ಲಿಂ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಪ್ರೇ. ೮ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂ. ೬-೧೩-೦; ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆ ೦-೨-೦.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಮಾಡುವ ಪತ್ರಿಕೆಯೆಂದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರಲ್ಲರೂ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ, ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹದಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೧೧೧. ಪ್ರಕಾಶ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಾಗಿ ಹೊರಟಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಉ. ವ್ಯಾಸರಾವ್ 'ಪ್ರಕಾಶ' ಆಫೀಸ್, ಉಡುಪಿ-ಕ್ರಾ. ೨ ದ ೨೨ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂ. ೩-೦-೦. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೪-೦.

ಸಂಚಾಲಕ ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹರಾಲಿಗಳಾದ ತರುಣರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯಾಸ-ಅನುಭವಗಳ ನೆರವು ದೊರೆತು, ಪತ್ರಿಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಾಳಲಿ!

೧೧೨. ಇಂದ್ರಜಾಲ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು 'ನವಗಿರಿ ನಂದ', ಧಾರವಾಡದ ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಯ ೪ನೆಯ ವರ್ಷದ ೭-೮ ನೆಯ ಕಿರಣ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೩೬೨ ಪುಟ. ಬೆಲೆ ೪-೦-೦.

೧೧೩. ಋಷ್ಯಶೃಂಗ-ಕರ್ಣ (ಎರಡು ಹಳೆ ಗನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳು). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾ. ಸು. ಮಣಿ, ಮೈಸೂರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀ. ಎಚ್. ಎಸ್. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಬಿ. ಎಸ್.ಸಿ. 'ಮಿತ್ರಮಂಡಲ' ಬೆಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೪೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೮-೦. ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳ: 'ಸಾಹಿತ್ಯಮಂದಿರ' ಮೈಸೂರು.

೧೧೪. ಅನ್ನಭಾತ (ಸಚಿತ್ರ ಬಂಗಾಲದ ಬರಗಾಲದ ಕತೆ). ಮೂಲ ಉರ್ದು ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚಂದ್ರರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಕರು ಮಿ. ಕೆ. ಎ. ಅಬ್ದುಸ್ ಅವರು. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದವರು ಶ್ರೀ. ವಿ. ಸಿ. ಹಿತ್ತಲಮನಿ ಅವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಮಾಧವ ಬಲ್ಲಾಳ ಬಂಧುಗಳು, ಸಾಧನಕೆರೆ-ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೫೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೪-೦.

೧೧೫. ತ್ರೀವೆಂಡ್ ಭಗವದ್ಗೀತಾ ಪರಿಚಯ (ಕಿರು ಹೊತ್ತಿಗೆ) ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯ ಮಂಗಳ ವೇಡೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಉಡುಪಿರಾವ್ ಬೀಡಿ. ಸಿಕ್ಕುವ ಸ್ಥಳ: ಎಸ್. ಬಿ. ಮಂಗಳವೆಡೆ ಕಿಲ್ಲೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೦-೪-೦.

೧೧೬. ಜನಪದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳು. (ಲಾವಣಿ ಹಾಡುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ). ರಚಿಸಿದವರು ಶ್ರೀ. ಭೀಮಕವಿ. ಹುಲಕುಂದ. ಸಂಪಾದಕರು: ಶ್ರೀ. ತಲ್ಲೂರ ರಾಯನಗೌಡಾ ಪಾಟೀಲ, ಬಿ. ಎ. ಜನತಾಸೇವಕ ಸಮಾಜ, ಬೈಲಹೊಂಗಲ, ಡಿ. ಅ. ೯೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೨-೦-೦.

೧೧೭. ಪ್ರಸಂಜೆ (ಹೊಸ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ನರಸಪ್ಪ, ಸಹಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪಿ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರಾವ್ ಮತ್ತು ಎಂ. ಸೀತಾರಾಮ ಸೇನವ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ರವಿ. ಅಂಡ್ ಕೋ. 'ಪ್ರಸಂಜೆ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು. ಕ್ರಾ. ೨ ದ ೨೮ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂದಾ ೩-೦-೦. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೪-೦.

೧೧೮. Language Problem of India ಲೇಖನ ಮಾಲೆ ೧). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀ. ರಘುವೀರ ಎಂ. ಎ. ಪಿ ಎಚ್. ಡಿ. (ಲಂಡನ್), ಡಿ ಲಿಟ್. ಇತ್ಯಾದಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಡಿ ನ್ಯಾಶನಲ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಮೇರಿಗೆಟ್, ದಿಲ್ಲಿ. ಕ್ರಾ. ೨ ದ ೪ ಪುಟಗಳು.

೧೧೯. Golchha Advertising Agency Nagpur. (ಪ್ರಕಟನೆಯ ಪುಸ್ತಕ). ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಲಕ ರಾದ ಶ್ರೀ. ಬಿ.ಜಿ. ಗೋಲಚಾ ಅವರು. ಎಸ್. ಎಂ. ಜೈನಿ ಎಂ. ಎ. ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಅವರು ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರರು. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೬ ಪುಟಗಳು.

೧೨೦. ಕಂನಾಡ ಕತೆ (ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ). ಬರೆದವರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಂ. ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮಾಧವ ಬಲ್ಲಾಳ ಬಂಧುಗಳು, ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೧೨+೨೩೬ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೩-೦-೦.

೧೨೧. ಕನಸಿನ ಮನೆ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿ). ಬರೆದವರು ಪ್ರೊ. ವಿ. ಎಂ. ಇನಾಮದಾರರು ಮೈಸೂರಿನ ಉಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆಯ ೭-೮ ನೆಯ ಗ್ರಂಥ ಕ್ರಾ. ಅ. ೨೪೨ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೩-೦-೦.

೧೨೨. ಬಾಳಕನಸು (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ). ಲೇಖಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ ಬಿ.ಎ., ಬಿ.ಟಿ. ಗೋಕಾ ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಪ್ರೊ. ಆರ್. ವಿ. ಜಾಗಿರದಾರ ಎಂ. (ಲಂಡನ್) ಧಾರವಾಡ. ಕ್ರಾ. ಅ. ೮೦ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೮-೦.

೧೩೩. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ (ನಿಂತುಹೋದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ನೂತನ ಪ್ರಾರಂಭಾಂಶ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ರಾಜಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಅನಂತಶಯನ ಸೆಟ್ಟಿ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಮಿತಿ, ಉಡುಪಿ. ಬಿ. ೨ ೬೨ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂದಾ ೫-೨-೦ ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರುಹೊಂದಿದ್ದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಹೇಗೋ ನಿಂತುಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಕಳೆದ ನವರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸೂಕ್ತಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಿ.

೧೩೪. ಉಷಾ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ದಸರಾ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀ. ಎಸ್. ನಂಜಪ್ಪ. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಉಷಾ ಪ್ರೆಸ್, ಲಘು ಚಿಕ್ಕವೇಟೆ-ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ. ಕ್ರೈ. ಛಿದ ೧೨೪ ಪುಟಗಳು. ಬೆಲೆ ೧-೦-೦.

ಎಂದಿನಂತೆ ಸುಂದರಾಕಾರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ. ಲೇಖಕವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉದಿತೋದಿತ ಕರುಣಾಲೇಖಕರು ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ.

೧೩೫. ಯೋಧನ ಪುನರಾಗಮನ (ಅನುವಾದಿತ ಕತೆಗಳ ಸಂಕಲನ). ಅನುವಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಎನ್. ಮೂರ್ತಿರಾವ್ ಎಂ. ಎ., ಪ್ರಕಾಶಕರು : ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲಾ, ಮೈಸೂರು. ಕ್ರೈ. ೮ ೧೦೦ ಪುಟಗಳು, ಬೆಲೆ ೦-೧೨-೦.

೧೩೬. ಮುಕ್ತಗ್ಲ (ಹೊಸಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ): ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಯುತರುಗಳಾದ ' ನಾಳು ' ಮತ್ತು ' ಮುಕ್ತ '. ಪ್ರಕಾಶಕರು ಶ್ರೀ. ಬಿ. ಎಸ್. ದೇಶನಾಂಜಿ, ' ಮುಕ್ತಗ್ಲ ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ. ಬಿ. ೨ ೬೦ ಪುಟಗಳು. ವಾ. ಚಂದಾ ೫-೨-೦. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ಸುಲ್ಕು ಆಣೆ.

ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಒಳ-ಮೂರಗಣ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಕರುಣಾರ ಪತ್ರಿಕೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಲಿ; ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಿ.

೧೩೭. ಉದಯಭಾರತ (ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ನವರಾತ್ರಿ ಸಂಚಿಕೆ). ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಕೇಶವಯ್ಯ, ಆರ್ಗನೈಜಿಂಗ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿಂದುಮಹಾಸಭಾ, ಉಡುಪಿ. ಬಿ. ೨ ೬೨ ಪುಟಗಳು. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ೫-೫-೦. ಬಿಡಿಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೨-೦.

೧೩೮. The Sykes Law College Magazine (ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಲಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪತ್ರಿಕೆ) ಸಂಪಾದಕರು ಪ್ರೊ. ರಘುನಾಥರಾವ್ ನಾಯಕ ಎಂ. ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್. ಬಿ. ಕೊಲ್ಲಾಪುರ ಕ್ರೈ. ಛಿದ ೫೬ ಪುಟಗಳು.

೧೩೯. ಅರುಣ (ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಏಕಮಾತ್ರ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ). ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ಹೊರಬಿದ್ದ. ಸಂಪಾದಕರು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಯು. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಭಟ್ಟರು. ಪ್ರಕಾಶಕರು : ' ಅರುಣ ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ, ರಥಬೀದಿ-ಮಂಗಳೂರು. ಕ್ರೈ. ಛಿದ ೫೬ ಪುಟಗಳು. ಬಿಡಿ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ೦-೧-೦.

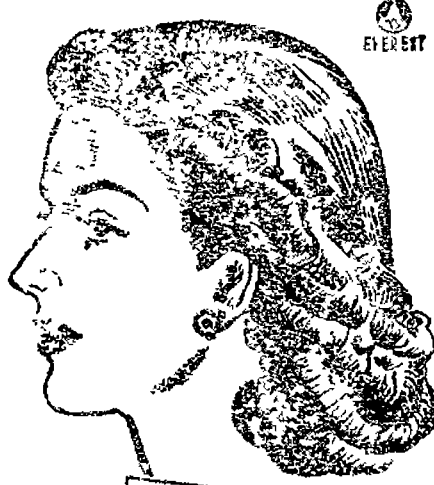
೧೪೦. ಅಭ್ಯಂಗ ಜೂರ್ನಲ್ (ಸುಗಂಧಮಿಶ್ರಿತ ಸೀಗೇ-ಕಾಯಿ ಪುಡಿ). ಧಾರವಾಡದ ಉದ್ಯೋಗ ಮಂದಿರದ ನಿರ್ಮಿತಿ, ೧೦ ತೊಲೆಯ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟಿಗೆ ೫ ಆಣೆ.

ಈ ಸೀಗೇಕಾಯಿಯ ಪುಡಿ ಕುಗಾಗಲೇ ತುಂಬ ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸೌಂದರ್ಯ

ಒಳ್ಳೆ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೇಜೋಮಯ ಮಾಡಬಲ್ಲೀರಿ. ಶಕ್ತಿಪರ್ವಕ ಕೇಶ ಶೈಲವಾದ ಮುಕುಲನು ನಿಮ್ಮ ಕೇಶಕ್ಕೆ ತೇಜ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯ ಕೊಡುವ ಅಪೂರ್ವ ವಸ್ತುವೆಂದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

AYURVEDASHRAM PHARMACY LTD., AHMEDNAGAR

ಎಲ್ಲಿ ಮುಕುಲದ ಯಶಸ್ಸು ?

೧ ಕೇಶ ಗ್ರಂಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಶವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

೨ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಸ್ಥ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೩ ಬೋಳುತನವನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿ. ಧಾರವಾಡ

ಹೆಡ್ ಆಫೀಸ್

ಧಾರವಾಡ

- ★ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುವ ಅನುಕೂಲವುಳ್ಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟೆರು, ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಯನ್ನೇ ಪಡೆಯಬೇಕು!
- ★ ನೋಡಲನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದಲ್ಲಿ (Valuation) ಲಾಭವನ್ನು ಹಂಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಹೊಸ ವಿಮಾಕಾಯಿದೆಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಡೆದು ಎಲ್ಲ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.
- ★ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪಾಲಿಸಿದಾರರ ವಾರಸುದಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲವಿಲ್ಲದೆ ಹಕ್ಕಿನ ಹಣ (Claim) ವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿಗೆಗೂ ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ.
- ★ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹಂಬಲಿಸುವವರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಿತಚಿಂತಕರೂ, ಇದೇ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಿಸಿಗಳನ್ನೂ ಪಾಲುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಏ. ಜಂಟರಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್ ಕೊಡಲಾಗುವುದು.

ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡಯರೆಕ್ಟರ್
ಎ. ಎಸ್. ಕಿಣಿ

ಮ್ಯಾನೇಜರ್
ಎಮ್. ಗೋವರ್ಧನರಾವ

ರೀಟಾ: ತಲೆಯ ಕೂದಲನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ರೀಟಾ ಮೆಡುಲೈನ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಿರುಗುವ ನೀಳವಾದ ಕೂದಲನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅದ್ಭುತವಾದ ಪೇರ್ ಟಾನ್.

ರೀ
ಟಾ

ತಲೆಯ ಕೂದಲು ಉದುರುವುದು, ನೆರೆಯುವುದು, ಹೊಟ್ಟೆ, ಉದುರುವುದು, ಪಟ್ಟಿಪೆ, ಹೇಸಿನ ಬಾಧೆ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ತಲೆಯ ಕೂದಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೂ ರೀಟಾ ಅಮೋಘವಾದ ಗುಣಕಾರಿ.

ಈಗಾಗಲೇ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಕೂಡ ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ರೀಟಾವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

RITA
HAIR TONIC

ರೀಟಾ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ದೊರಕುವುದು. ಬೆಲೆ:— ಸೀಸೆ ೧ಕ್ಕೆ ೧೫ ಆಣೆ.